

72

COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX COLECTIA

COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX COLECTIA

HARALAMBIE BÂRZAN

Partea nevăzută a zilei de mîine

Haralambie Bârzan
Partea nevăzută a zilei de mâine

Unu

De mai bine de două ore, ploaia răpăia în tabla acoperișului, turnând în urechi monotonia unui concert de degete nervoase ce parcă băteau darabana în zeci de tobe de tinichea. Ploaie obișnuita în orice miez de iulie, dar nu și în această vară, ce se pornise uscată, vlăguind cu respirația ei fierbinte orașul, oamenii, copacii, colbuind cât vezi cu ochii câmpurile de grâu pitic și fragil, foșnitor ca hârtia, ars de soarele oglindit în tăișul liniilor, peste care se târau ca niște omizi metalice trenuri de front.

Când și când, fulgerele decupau dreptunghiul negru al ferestrei, aducând înfiorata imagine a zbaterii sutelor de fluturi verzui, lucioși – frunze de iederă cățărate într-o boltă, tăiată după geometria fanteziei vreunui grădinar englez. (Întreaga clădire de altfel, impunătoare, cu două etaje, degaja un aer britanic, lăsând să se înțeleagă că arhitectul trăsese cu ochiul prin cărțile poștale englezești ce evocau acele vile de vacanță de la Brighton, atât de la modă prin anii douăzeci.)

Trepte impunătoare, străjuite de două coloane cam scurte, fațada din tradiționala cărămidă netencuită.

Ferestrele. Balcoanele, și terasa din lemn, vopsite în alb, alcătuiau singurele pete de culoare pe fondul devenit maroniu acum (senzație pe care ți-o dă garoafa la butoniera unui frac de recepție).

Un bec anemic, în balans, mătura cu conul gălbui o ramură a teiului bătrân din fața porții. Încurcat printre crengi, un petec de hârtie, un zmeu, probabil, se zbătea sub palele ploii vântuite, ca o ființă prinsă în capcană. Imaginea acestuia captase privirile bărbatului rezemat de pervazul ferestrei.

Camera părea media chibzuită între birou și salonaș, putând să răspundă ambelor cerințe, după împrejurări. Dacă eleganța nu depășea limita unei studiate sobrietăți, în schimb, confortul își spunea pe deplin cuvântul, seducându-te cu îmbrățișarea catifelată, ca de mănușă, a celor două fotolii maronii, cu blana groasă a covorului în tonul nisipului, cu canapeaua plină de pernițe, ascunsă în spatele unei draperii grele, cărămizii.

Când se mutase în frumoasa vilă din Cotroceni maiorul Wolf simțise nevoia să mai simplifice, încercând, mai bine zis, să șteargă cumva amprenta vieții anterioare a casei. Păstrase biblioteca impozantă, masivă, ornată cu discrete motive florale, fotoliile bine conservate, și un mic tablou în ulei înrămat simplu, ca pentru o rudă săracă: o fată într-un amurg violaceu, pe

malul unei mări ca de oțel, închizându-și o umbrelă roșie. Dacă trăsăturile chipului, fruntea, ochii ca de smalț păreau oarecum șterse, sau frumoase la modul banal, în schimb, carnația și roșul umbrelei emanau o dulce și stranie senzualitate, efect remarcat și de prea puțin sensibilul *standartenführer SS* Dietrich Hölzer – ofițer cu misiuni prea puțin cunoscute în cadrul *Gestapoului* din București – prezent la instalarea lui Wolf în această vilă din inima aristocraticului cartier Cotroceni.

O mapă uriașă din piele neagră, un cadou primit de predecesorul său, colonelul Moeltke, de la subalterni, trona autoritar pe birou, aducând a placă funerară, poate și datorită celor două inele de bronz, cu care se închidea. Senzația era întărită de textul dedicației, de literele gotice aurite. Corespondență comercială obișnuită, dar și plicuri cu mențiuni secrete: câteva numere din *Volkisher Boebachter*; într-o ramă de sidef nelipsitul chip al *Führerului.*

Maiorul se dezlipi de lângă fereastră și reveni în dreptul biroului. Telefoanele se încăpățânau să tacă. Pe colțul mesei zări o invitație la Clubul German. O deschise distrat. După ce parcurse scorțoșenia pretențioasă a textului, remarcă ambiția meniului care excludea din capul locului orice intruziune în bucătăria germană. Supă bavareză, pui fript *Hamburger* cu legume

reci și maioneză albă, o sumedenie de nimicuri delicioase.

Wolf ridică pe rând cele trei receptoare ale telefoanelor – unul mai important decât altul, dar cu ascultare garantată, pentru a se convinge că sunt puse corect în furcă. Se așeză în primul fotoliu întâlnit în cale, încercând să se relaxeze. Închise ochii și ceața albăstruie a fumului de țigară se topi într-o alta, mai întunecată, dar la fel de ușoară…

Wolf sări din fotoliu. Ploaia devenise furtună în toată puterea cuvântului.

Maiorul se opri în dreptul oglinzii de lângă ușă. Chipul, examinat cu obiectivitate, nu mai corespundea de mult cu cel fixat în documentele militare. În câțiva ani fața căpătase o asprime neobișnuită; o conjunctivită îi îngreuna pleoapele. Ochii cenușii, mobili, întinereau însă ansamblul trăsăturilor, oscilând adesea între cea mai mucalită expresie și o ciudată fixitate. Pentru un ochi versat, capabil să treacă dincolo de aparențe, omul ascundea inteligență și o voință ieșite din comun. Își trecu mâna prin părul scurt, cenușiu. Întâlni undeva în creștet o porțiune netedă lucioasă, cât lățimea unei lame de cuțitaș, o cicatrice pe care o masă gânditor, gest devenit reflex în momentele de așteptare.

(O întâmplare de pe front… De ce se opriseră în halta aceea pierdută în adâncul stepei? Aburii amestecați cu

fumul grețos al locomotivei se pulverizau în cristale mici. O clădire măruntă slab luminată, rece ca o cutie de conserve. *Oberleuetenantul* Wolf coborî să se mai dezmorțească. Apăru șeful gării, un om în vârstă, mărunțel, uscat, cu chipiul în mână. Câțiva subofițeri înfrigurați îl întrebau ceva. Bătrânul părea hotărât să nu înțeleagă nimic. „*Nein*!” repeta săltând din umerii slabi. *Nein* și gata! „*Wasser, wasser*!”… Cineva mai nervos îi vârî sub nas țeava unui revolver. Un subofițer subțirel, trompetul convoiului, îl împinse ușurel pe cel cu revolverul; îi oferi bătrânului o țigară și se făcu înțeles. Wolf dădu câteva ordine. Își privi ceasul. Cerul cu stele mari ca sticla pisată. Urcă în vagon și trase o înghițitură de rom din bidon. Cobori nu peste mult timp, tresărind de arsura alcoolului prost rafinat. Se îndreptă cu pași rari spre toaleta gării, o gheretă mai mare, fără acoperiș, din scânduri grosolane. Aici se împiedicase de ceva. La lumina lanternei, trompetul convoiului zăcea cu beregata tăiată. Cineva nevăzut acționase năprasnic și pe mutește. „*Partizanen*”! auzi un urlet. Răspunseră rafale scurte. Prin pătratul ferestruicii văzu umbre încovoiate pe arme. Pași grei, vorbe răstite, sudalme rusești. Dintr-un vagon, un soldat în manta, dar numai în izmene, trăgea cu mitraliera de la șold. Rușii trăgeau și ei blestemând și înjurând. Ochi calm, ca la poligon. Una din umbre căzu fulgerată. Un snop de gloanțe

trosniră în pereții closetului. Dezechilibrat, căzu printre cele două traverse ce țineau loc de podea. Auzi crusta de gheață trosnind sec, – apoi se afundă. În cădere apucase trompeta subofițerului prin care reuși să respire.

…Șuierul locomotivei plezni liniștea de după atac; un ultim salut celor patru soldați îngropați la iuțeală în cremenea de lângă terasament.

Oamenii se înviorаseră subit. Respirau cu nesaț aerul pestilent al compartimentului. „Mai adu un bidon, Hans. Vreau să le fac camarazilor o serenadă la trompetă, suntem *oameni vii,* ce dracu!…")

(Din comentariul *gruppenführerului SS* Weber, amuzat nespus de întâmplarea lui Wolf: Chiar dacă n-ai făcut în scăldătoare, cum e o vorbă prin părțile astea, acum, că te-ai tăvălit prin rahatul rușilor, o să ai mare noroc.)

Și roata norocului s-a sucit! Instinctul, flerul, o doză de viclenie ce se dobândește de obicei în linia întâi, un dram de șansă, poate, dar și anumite servicii speciale îl împinseseră spre oameni influenți; reuși să treacă în sectorul de informații, atrăgând, în scurt timp, atenția unui personaj de marcă din *Abwehr*. Nimeni nu s-a mirat când o hârtie, mai laconică decât un bilet de tren, îl chemase la Berlin, unde nu făcu decât o instruire scurtă de două luni. „Veți pleca la București, ca adjunct al colonelului Moeltke. Am avut în vedere și

profesiunea dumneavoastră de economist pe care sperăm că n-ați uitat-o cu totul”. Omul acela atât de obosit, încercănat și ascuțit ca un creion deținea o importantă funcție în *Abwehr*, pentru țările est-europene. „Misiunea nu este simplă. Veți răspunde de anumite transporturi speciale aflate în tranzit pe teritoriul României, unde veți găsi o echipă capabilă. În ceea ce privește cealaltă misiune doresc rapoarte sintetice, clare, bogate informațional. Veți primi regulat instrucțiuni. Desigur, veți prelua mai târziu și conducerea agenției. Veți onora contracte, ca orice firmă economică, veți deveni un obișnuit al cercurilor de afaceri”.

Colonelul Moeltke îl inițiase și după câteva luni îl părăsi, rechemat la Berlin. Wolf fusese avansat maior și primi numirea în locul acestuia.

Transporturile speciale erau rare; Wolf se descurcase fără probleme. În rest, își vedea de contracte, reușind și pe acest plan lucruri remarcabile. În salonașul-birou din Cotroceni, maiorul răsucea cu abilitate firele celor mai diverse afaceri. Vindea și cumpăra tot: stofe, cherestea, petrol, fasole, grâne, documente, informații, oameni. De la Berlin soseau cu regularitate semnele unei reale bunăvoințe (deja dosarul său fusese selecționat și depus în anticamera cuiva, al cărui nume fusese rostit în șoaptă și cu mult respect).

(Dintr-un caiet de însemnări al maiorului Wolf: Dintotdeauna am fost curios. Mi-a plăcut să cunosc cât mai mulți oameni, să le studiez chipurile, să le înțeleg reacțiile – și pe cât posibil să le analizez faptele – și regret că atunci când trebuia n-am fost prea atent la cursurile de psihologie… Am întâlnit oameni ultrainteligenți, dar și siniștri, neajutorați. Dar atât unii cât și ceilalți au o singură trăsătură comună: sunt deținători de informații… Oamenii simt nevoia să se întâlnească, să schimbe opinii… La câte un chef unii mai scapă și ce nu trebuie… alții au mania telefoanelor sau scriu scrisori… Mulți se spovedesc, între două atacuri, vreunei târfe de campanie sau cine știe cărui popă turnător. De la nebunul care flecărește ore în șir pe aleile ospiciului, până la „surdomutul” care vorbește-n somn, dețin cu toții, conștient sau nu, informații. De la femeia care mătură peroanele, până la cocota de lux, tăvălită prin cele mai importante paturi ale zilei… de la bățosul sergent de stradă până la elita cu epoleți auriți!… chelnerul toarnă șampanie, fără grabă, făcându-și urechea pâlnie… șoferii oamenilor importanți rareori sunt atenți numai la traseu… curierul mai desface câte un colț de plic… poștașul mai rătăcește scrisori… indigourile nu sunt distruse întotdeauna… pe la spălătorii, de prin buzunare și căptușeli ies la iveală tot felul de hârtii… Banii, anumite avantaje și servicii pot

dezlega cel mai adesea gurile unora… sigur, e foarte bine dacă știi și ai posibilitatea să scormonești prin trecutul celor de care ai nevoie…mai întotdeauna ies la iveală păcate, câte ceva compromițător…)

Telefonul se dezlănțui, făcându-l să tresară. Îl mai lăsă să sune de câteva ori. Vocea centralistului îi anunță o convorbire cu Atena. Îl rugă politicos să aștepte un moment. Câteva secunde urechea percepu sunete stranii, niște vagi voci amestecate, firicelul unei melodii, până se desprinse, printr-un declic distinct, o voce deformată puțin de depărtare, o voce de femeie, care-l ruga să aștepte, și, în fine, vocea lui Fabian, clară, de parcă ar fi vorbit de prin apropiere; Fabian îl informa laconic despre instalarea sa la hotelul *Apollonia.* Vremea e splendidă, Mediterană, de vis, a făcut câteva excursii și fotografii. E minunat, ascultă *buzuki*[1], bea *uzo*[2] și seara injectează mastică[3] în pepeni.

— O să primești săptămâna asta, sper, niște discuri cu

---

[1] Bouzouki (greacă: μπουζούκι) este un instrument muzical cu coarde ciupite, care este folosit în principal în muzica greacă, cântece populare și dansuri grecești.

[2] Ouzo este un aperitiv cu aromă de anason uscat, care este consumat pe scară largă în Grecia și Cipru. Este fabricat din spirt rectificat, care a trecut printr-un proces de distilare și aromatizare. Gustul său este similar cu alte lichioruri de anason precum rakı, arak, pastis și sambuca.

[3] Mastica (greacă: μαστίχα, mastícha, bulgară: мастика, mastika) este un lichior asezonat cu mastic, o rășină din arborele de mastic (Pistacia lentiscus), un mic arbore peren nativ pentru regiunea mediteraneană. Numele rășinii, de unde vine numele băuturii, este derivat din grecescul a mesteca, a scrâșni dinți.

o muzică de-o să-ți fiarbă sângele, precum ceaiul rușilor în samovar!… Râse… Apropo, m-am întâlnit cu unchiul dumitale, care s-a arătat încântat și-ți transmite salutări. Cineva o să treacă peste câteva zile să te vadă. Îți urez succes! „Deci, s-a aranjat”, își spuse cu satisfacție. „Drumul e netezit, nu mai rămâne decât să urgentez lucrurile!”

Ploaia se oprise. Deschise fereastra și o pală de aer răcorit mirosind a frunze și pământ reavăn îi făcu bine. Reveni imediat în dreptul tabloului preferat, ce masca ușa seifului îngropat în perete. Extrase un dosar subțire pe coperta căruia se putea citi: *Operațiunea Karin. Karin* se intitula și tabloul ce înfățișa pe fata cu umbrelă roșie.

Doi

Toate sediile comisariatelor sau secțiilor de poliție din lume, cu mici excepții, seamănă între ele. Sunt găzduite. De obicei, în acele clădiri îmbătrânite, greoaie (apropiate ca stil de cazărmile rigide), al căror rost inițial scapă, cel mai adesea, dar, prin lungul șir de destinații ulterioare, consemnează deja o istorie. (În cazul nostru: tipografie și depozit de tipărituri religioase, secție a unei clinici de boli mintale, arhivă a Siguranței municipale, internat pentru ucenici și surori medicale, birou de mobilizare în timpul primului

război, orfelinat, atelier pentru fabricarea lumânărilor – asta cam prin anii 30 – sediu vremelnic al unei fracțiuni disidente a partidului liberal și chiar „Casa verde”. Din toamna anului ’32… secție de poliție.)

Aceste edificii pot fi lesne recunoscute prin lipsa ornamentației exterioare (sau acoperită de un strat gros de var, dacă ea va fi fost vreodată), prin masivitatea lemnăriei ușilor și ferestrelor, prevăzute cu gratii; le bănuiești străbătute în interior de coridoare înalte și întunecoase, de scări abrupte și tocite. Zugrăvelile și amenajările periodice le accentuează degradarea, amintind de amăgirea fardului aplicat unui chip, ce nu mai poate înșela pe nimeni. În toate secțiile de poliție se pot întâlni aceleași mobile greoaie și demodate: birouri simple, vopsite în cele mai inexpresive tonuri de gri sau maro, dulapuri metalice, cafenii, punctate doar de ochiurile sângerii de ceară ale sigiliilor, scaune și canapele gemând astmatic la câte o așezare mai hotărâtă. În rest pereții goi, pe suprafața cărora ochiul zadarnic patinează în căutarea unei forme armonioase, a unei pete de culoare ce-ar putea înviora monotonia vernilului sau bejului, atât de invariabile. Telefoane morocănoase, grele, din ebonită neagră, prevăzute cu sonerii stridente, răutăcioase, amintesc tot timpul că, pe undeva, pe afară, se tot întâmplă câte ceva, neplăcut – mașini de scris vetuste, hodorogite, cu litere tocite, sau

știrbe, mânuite de câte un agent adormit (ce nu se-ncumetă niciodată să bată, cu mai mult de două degete, interminabile rapoarte), călimări cu cerneală sleită, vâscoasă, tampoane de sugativă îmbibate de toate relele și păcatele peste care sunt aplicate, topuri de hârtie, ziare și cutii cu creioane incredibil de fin ascuțite. (E un du-te-vino de: hoți de buzunare, bețivani agresivi, spărgători, prostituate, bătăuși escortați de agenți, suspecți de tot felul, chemați pentru diverse declarații, informatori, falsificatori, escroci, țigani, reclamanți de profesie sau ocazionali, martori autentici și mincinoși, ziariști, fotografi etc.) Agitației, specifice unor ceasuri din zi, îi urmează ore lâncede, dislocate din simțul comun al trecerii sale. Nimeni nu știe însă, cu adevărat, cât de lungă e ziua, sau cât va dura noaptea, când vine dimineața sau amurgul. Scurgerea timpului e o variabilă ce ține de frecvența și gravitatea evenimentelor. Nimeni nu poate preciza când a venit primăvara, toamna sau Anul Nou, fără să se oprească puțin descumpănit, vădit încurcat. („Atunci… în martie, pe ploaia aia… I-am arestat în pasaj pe cutare…" sau „… Nu mai știu ce-a fost în aprilie, dar pe data de trei mai, seara… a fost lovitura la prăvălia de bijuterii din cutare loc". Oamenii vin, pleacă, își fac meseria, rostesc cu simplitate: „afară plouă…afară e soare…afară ninge… Mâine fi-miu merge prima zi la școală"…

„Poftim?… Când Dumnezeu a trecut vremea?”). De cum pășești pragul oricărei secții de poliție, te învăluie, nu de la început, ci treptat, un miros neobișnuit. Ești tentat să-l atribui izului de motorină cu care sunt frecate zilnic podelele, amestecat cu cel de hârtie învechită, zăcând prin cotloanele dulapurilor, cu cel al vopselei crăpate a lemnăriei. Nu poți fi sigur, dar cu aceeași lentoare toate acestea îți strecoară un fior, o neliniște, ceva ce n-ai întâlnit nicăieri în altă parte. („Dați-le polițiștilor pe mână o clădire nou-nouță și în curând va mirosi la fel”, am citit undeva).

Despre această secție de poliție se pot adăuga doar câteva amănunte în plus. Biroul comisarului-șef Coriolan Arnăutu este extrem de elegant, rupt cu totul de contextul interior. Cel al comisarului Bretan, mai mic, aflat tot la etajul întâi, e doar corect mobilat și perfect întreținut. În schimb adăpostește o bibliotecă – fapt de excepție – pe care, în cei zece ani de când a pășit în această secție, în calitate de comisar stagiar, a umplut-o cu documentație juridică, româneasca și străină, cu tratate de medicină legală și criminalistică și chiar cu unele reviste ale poliției din New-York și Londra. În birou se poate intra direct din coridor, dar el mai comunică, printr-o ușă îngustă, și cu o altă încăpere, mai mare, pe care subcomisarul Miercănuș o împarte cu doi dintre agenții secției.

Dimineața de azi, joi 10 iulie, nu promite nicio schimbare față de celelalte. Deja soarele începe să săgeteze cele două mușcate anemice aflate pe pervazul ferestrei.

„Ce-o face, de-ntârzie atât?… S-o fi oprit la o bere”. Comisarul Bretan părăsi fereastra și traversând încăperea alăturată se așeză comod pe o canapea mai lustruită decât o șa de cow-boy, cârpită pe alocuri cu mici pătrățele de mușama. Începu să răsfoiască „o varză” de ziar, după cum botezase *Universul*. Comentarii politice (pe un ton înmuiat, prudente, redactate parcă de cei de la „Rețeta gospodinei”), un apicultor reumatic vindecat de albine („Ce desfigurat arată, nenorocitul!…”), o notă de protest a Cultelor în apărarea unui preot bănuit a fi „violator” de minore („Cine a citit *Decameronul* știe ce obraz au sfințiile lor!… He! He!”), cronica unei recepții oferite de ministrul Germaniei la București și, desigur, la locul atât de obișnuit în ultima lună, încă un titlu, ceva mai mic decât ieri, însă: POLIȚIA ÎN VILEGIATURA (Fragment din articol: „Până când păstrătorul valorilor să se teamă pentru avutul său spiritual, cultural, dobândit cu atâta cheltuială și trudă? Până când hoții vor putea pătrunde ca pe bulevard în casele colecționarilor? Oare, acestea nu reprezintă bogății ale nației? Ce fac domnii polițiști? S-au tras la umbră, sau sunt la băi, să-și toace banii

plătiți de prea blinda administrație?… Răbdarea noastră…”) Normal, nu poți răspunde la atâtea întrebări deodată. Comisarul Bretan i-ar fi lămurit destul de repede pe domnii gazetari: „Noi, respectiv secțiile de sector, n-am fost antrenați în această afacere. Au vrut să ia caimacul domnii detectivi de la Prefectura Generală, crezând că rezolvarea ei echivalează cu o hârjoneală la iarbă verde. N-a fost așa, și nici nu putea fi, căci faptele, modul de operare, viteza cu care s-a lucrat – nu cunosc prea multe despre anchetă – denotă un stil necunoscut până acum. Patru colecții de artă, poate cele mai importante, golite într-o singura noapte. E o performanță! O sută optzeci și șase de pânze, multe extrem de rare și valoroase, dispărute fără urmă. Fără urmă „Și dacă ați fi fost antrenați?” ar putea să întrebe un gazetar. „În astfel de cazuri am fost întotdeauna pentru cooperare”. Ridică privirea. Undeva, pe colțul biroului lui Miercănuș zăcea un plic purtând antetul Prefecturii, în care se cerea un tardiv și sceptic ajutor și secțiilor de poliție ale Capitalei, provinciei, jandarmeriei. Auzi pași. Ușa se deschise larg și-năuntru își făcu apariția subcomisarul Miercănuș, transpirat și cu pălăria dată mult pe ceafă, nedespărțit de servieta sa ca de moașă, adâncă și încăpătoare precum buzunarele unui popă de țară.

— Parcă ar fi ușă de văduvă! icni nemulțumit de

scârțâitul acesteia, dar mai mult pentru că se trezi cu clanța în mână. A-nceput să frigă-al dracului afară!

În următoarea secundă fu cât pe aci să dea cu nasul în motorina podelei. Se împiedicase în gaura apărută în pătratul câlțos, de o culoare incertă, căruia numai femeia care făcea curățenie îi spunea covor. Strivi o înjurătură măruntă, depuse geanta pe birou și deasupra ei trânti cu năduf pălăria decolorată.

Privi nemulțumit în jur. În clipele de proastă dispoziție căpăta o subită aversiune față de obiectele înconjurătoare. Ca să fim drepți, subcomisarului îi plăcea ordinea și dorea, în general, ca interioarele să arate cât mai bine. De fapt, în seama lui pica gospodărirea secției, el întocmea rapoartele de reparație, făcea propuneri de înlocuire a unor vechituri, care „și-au trăit traiul, și-au mâncat mălaiul”, dar rareori punga prefecturii își desfăcea baierile. (Dintr-o discuție cu șeful unei comisii de control de la prefectură: „Vă rog să mă iertați, dar unele încăperi și birouri ați văzut cum arată. Mobilă ca la Talcioc, igrasie, coșcoveală[4]… de toalete nu mai vorbesc, geamuri de înlocuit, vă rog să aprobați o sumă… Nu mai impunem niciun respect arestaților și cred că poliția nu trebuie să fie slabă, nici când e vorba de uși, scaune sau

[4] Bucată de tencuială desprinsă de pe perete.

birouri…”). (Dintr-un răspuns zeflemitor al unui inspector: „Angajatul dumneavoastră propune unele lucruri imposibile. În viziunea dumnealui comisariatul trebuie să arate ca o sală de recepții! Dacă are asemenea gusturi, vă rog să dispuneți transferarea lui ca gardian la Muzeul de Artă, sau în altă parte unde ar beneficia de o ambianță pe măsura gustului său”. Miercănuș se apropie de fereastră, dar nu ca să privească afară. Prinse între degete una din perdele.

— Nu de muște mi-e mie, dom'șef, că-și fac și ele, ca niște dobitoace ce sunt nevoile pe unde apucă, dar, priviți, cum pot oare agenții ăștia aici sus să-și lustruiască pantofii? Sigur… văd urme de vax!

— Dar ce, le e greu să tragă un scaun? răspunse absent Bretan, nedezlipindu-și privirea de pe pagina cu reclame.

— Neamuri proaste și fără obraz, mormăi. Dar dacă nu v-o place ce măsuri iau, să nu-mi ziceți pe nume? Aruncă câteva pahare din carton cerat pline de zaț în cutia de gunoi, bodogănind, și se opri în dreptul peretelui. Lovi cu pumnul în coșcoveala acestuia. Odată cu tencuiala căzu și chipul rotunjor și frezat al Majestății Sale, într-un norișor de praf.

— Ia te uită! exclamă surprins comisarul, uitând să-și mai aprindă țigara. După ce că nu-mi dai pace cu sporovăială ta, ai devenit și antimonarhic! zâmbi

amuzat, întinse mâna și răsuci butonul aparatului de radio, singurul obiect nou, cumpărat prin contribuția benevolă a oamenilor. Tabloul nimerise între canapea și perete, dar atât rama cât și geamul erau intacte. Înarmat cu o coadă de mătură, Miercănuș, roșu la față, se străduia să-l tragă afară. Zâmbind și el la spusele șefului, rosti încetișor:

— Hai, Mihăiță, ieși de-acolo, nu-mi fă greutăți!

Acordurile marșului *Radetky* [5] învăluiră treptat încăperea, dar după șapte-opt măsuri fură întrerupte de vocea gravă a crainicului care anunța că peste câteva momente se va da citire unui comunicat. În cadrul ușii larg deschise apăru agentul Săvulescu, un slăbănog deșirat, numai vână și oase, îmbrăcat într-un costum larg, închis la culoare și cu dungi late, ezitând câteva clipe înainte să între. Zărindu-l, Miercănuș se îndreptă de șale și se răsti la el:

— Ce-ai rămas proțăpit ca afișu' pe gard, domnule agent?

— Să trăiți, articulă agentul, bănuind că se petrece ceva.

— Dă repede un scaun! A căzut Măria Sa, rosti

---

[5] Marșul lui Radetzky (în germană Radetzkymarsch) este un marș compus în anul 1848 de Johann Strauß (tatăl) în onoarea feldmareșalului Josef Wenzel Radetzky von Radetz, cu ocazia victoriei pe care armata aflată sub comanda acestuia a repurtat-o la Custozza în contra revoluționarilor italieni. Prima audiție a marșului a avut loc pe 31 august 1848 la Viena.

Miercănuș, făcându-și vânt cu o batistă mare, călugărească.

— Dar… ce s-a întâmplat?… Vă e rău? Se întoarse spre Bretan și după ce se uită cu fereală în spate, șopti intrigat:

— A căzut Măria Sa!… E… abdicare, sau e mâna mareșalului?

Miercănuș se surprinse astupându-și o clipă gura cu batista, de ceea ce înțelesese Săvulescu. Se aplecă, ridică tabloul suveranului în chip ostentativ. Agentul luă poziția de drepți, neștiind dacă e cazul să și salute.

— Îmi vine să te las fără dentist, dobitocule, unde-ți umblă mintea?! Ia pe loc repaus și adă scaunul ăla! Agentul se execută.

— Urcă! Ia cuiul și bate-l zdravăn.

— N-am cu ce, domnule subcomisar, se tângui agentul.

— Bate-l cu capul că și așa nu-i ții decât de cuier. Vâră-l în fostul lăcaș. Se descălță de un pantof neobișnuit de repede pentru unul de talia sa.

— Bate cu ăsta! Dă-i cu placheul, nu strica talpa, că e de talpă.

Comisarul lăsase în fine jurnalul. Miercănuș se depărtă cam la vreo trei metri.

— Mai la dreapta, că nu ești chior, domnule agent! Dacă era o fustă, imediat ți s-ar fi făcut ochii hârtie de

muște!

Tabloul era acum aliniat cu dunga de sus. Regulamentar, la locul hotărât de domnul chestor Velcescu… Din ușă Miercănuș întrebă:

— Credeți că e bine acum?

Bretan încuviință, apoi găsi mai interesantă pagina cu anunțuri și reclame. Săvulescu rămăsese cocoțat pe scaun, ținând cât mai respectuos cu putință pantoful subcomisarului.

— Hai, jos acuma, că doar nu jucăm leapșa pe cocoțate!

Pendula se tângui de douăsprezece ori. După un zgomot ca de sticlă pisată, ieși cucul care se mărgini să apară doar de opt ori. Pe cadranul ceasului limbile arătau zece și treizeci.

— E unsprezece și cinci, se simți dator Săvulescu să informeze, după un scurt calcul mental.

— Pe scurt, domnule agent, rosti Miercănuș tărăgănat, fixându-l cu ochii săi mici, căprui, aburiți acum de-o răutate leneșă. Ascultă bine ce-ți spun și-mi pare rău că nu sunt și ceilalți aici. Să ne regulăm conturile! (expresie auzită de la comisarul șef Arnăutu, înainte de a da un avertisment). De azi înainte, fumați pe coridor, arunc după voi munți de scrumiere. Acum… iei din lădița de gunoi cănile de cafea și le duci unde știi. Iei această mizerabilă perdea și o duci, pe bani

personali, la spălătorie, mâine îmi aduci bonul. Cum apar și ceilalți, treceți la studierea regulamentelor; ați cam uitat de obligații și de ordine. Am ajuns că nimeni nu mai știe de nimeni. Ai intrat, fără ca măcar să bați la ușă. Zi, ai bătut?

— Nu, domnule subcomisar, că era deschis.

— Vedeți? A intrat cu mâinile-n buzunar până la coate, ca la șantan. Ieși afară și bate la ușă! Săvulescu ieși, și ciocăni ostentativ.

— Spune-i să între, Valerică.

— Da' de ce? Poate că suntem ocupați și nu-l primim. Se poate, nu? Nu l-am trimis doar așa, de exemplu.

— Dă-i drumul, că te pomenești c-a venit cu treabă. Bătăile răsunau conștiincios.

— Păcat că tolerați, păcat. Intră, mă! Aducându-și aminte de servieta burdușită cu mâncare, le întoarse fără altă vorbă spatele. Din pachete se insinuau mirosuri de mezeluri.

— Haideți să gustăm ceva mai bine. S-au răcit chiftelele astea. Luați un sandviș. Bere blondă n-am găsit Am luat bragă și cafea. Chelu își zugrăvește cârciuma. Lăsând ziarul, ce arăta acum într-adevăr ca o varză, pe marginea canapelei, Bretan îl fixă câteva secunde pe subcomisar cu o privire ușor critică.

— Ar trebui să-ți comanzi și tu un costum mai ca lumea. Chiar și pentru privirea dezinteresată a unui

bărbat arăți ca un negustor de vechituri.

— Poftim?… Miercănuș se opri din mestecat. De unde vă veni cu costumul?

— Poate o să ai prilejul să ți-l plimbi în curând prin lumea bună. Stai să-ți citesc. Luă ziarul și după câteva clipe începu:

— „Familia George Șerban-Comănești face cunoscută apropiata logodnă a fiicei sale, domnișoara Maschelle Șerban-Comănești, cu domnul Constantin Kailidis.” Ce părere ai?

— Ban la ban și păduche la golan, cum e o vorbă! râse încetișor, lăsându-se pe spate. Vasăzică, se-nsoară Titi Prințu! Așa-i spuneau chelnerii de la Athénée… cred că sunt vreo cinșpe-șaișpe ani. A avut niște încurcături, dar a ieșit cu fața curată. Are spatele tare. Ăștia din neamul Kailidis și azi sunt cineva. E un tip plin de bani!

— Așa se spune, încuviință și Bretan. Dacă doarme cu *Mein Kampf* sub pernă.

— Mda, admise subcomisarul. Se cam pupă-n bot cu nemții. Învârte afaceri bunicele. Furnituri, stofe, fasole. Mi-a șoptit Feciorescu de la percepție. Grecu e negustor din burta măsii! Da știu că era combinat, parcă, cu una Wanda… o fotografă de pe Regală.

— Nu mai e de sezon. Nu uita că Wanda e evreică și…

— Am priceput. Doi pepeni într-o mână… Dar acum, la drept vorbind și să profiți de o situație cum e

războiul, ca să faci bani… mi se pare murdar. Ăștia-s bani care put al dracului!

— Se spune că banii n-au miros, adăugă Bretan, luând un sandviș.

— Ba put al dracului.′ repetă privind disprețuitor într-un punct de pe birou, de parcă banii cu pricina ar fi fost chiar acolo, sub nasul său. Sunt câte unii, domnule comisar, de nu-i fură somnul de atâta miros, adăugă cu tâlc. Mai bine așa, cum sunt eu cu meseria asta. Alerg și-i bumbăcesc pe borfași, după ce-i dibuiesc prin tractiruri [6] și păduchelnițe, dar când ajung acasă, dom′șef. Sunt împărat. Nevasta roiește pe lângă mine ca o baletistă, băuturică, mâncărică, spălat pe picioare. M-așez în pat și Marinel, băiatu′ mai mare, vine cu o carte și-mi citește *Alexandria,* viața lui Machidon. Știu că sparg o ceapă și beau o cană cu apă, dar dorm, nene, liniștit și cinstit pe perna mea. Salutare și bonjur!

— Fumezi? îl întrebă Bretan, după ce Miercănuș turnase cafeaua în două cești scoase din sertarul biroului său. Comisarul fuma de obicei Regale RMS sau Pelișor.

— Nu vă refuz, dar parcă mai bun e un „zebeu” de-al meu. Trase cu sete fumul aromat, ușor și întrebă:

— Ce mai zice domnul Stelian Popescu prin gazetă?

---

[6] Restaurant de categorie inferioară.

— Fleacuri. Scrie mai bine despre cai decât despre oameni. E un articol despre alergarea de duminică… și chestia obișnuită… cu spargerile colecțiilor, ineficiența poliției, teama cetățeanului amenințat… până când va aștepta opinia publică să fie prinși răufăcătorii?…

— Baliverne gazetărești! rosti disprețuitor subcomisarul, dar cam au dreptate. Domnișorul Podoabă, și Gicu Sturzu, nu știu de ce mai fac umbră acolo la Prefectură? Dacă s-ar fi dat alertă generală, razie, treabă serioasă, să dăm și noi din coate, poate că ieșea ceva la iveală.

— N-avea nicio grijă, Valerică, a și sosit o circulară.

— Abia acum? se minună Miercănuș, luând plicul de pe colțul biroului.

— E vremea să te părăsesc, îl informă Bretan, ridicându-se. Mă duc până la Muzeul de Artă.

— Înțeleg. V-a venit chef să vedeți femei goale. Clipi șiret.

— Nuduri, vrei să zici.

— Nuduri… nenuduri, tot în pielea goală se cheamă că sunt. Dar să fiu cinstit, parcă mai mult îmi plac cum ies treburile astea în poză. Mai clare, mai… nici nu se compară!

— Fotografii poți să-nveți să faci și tu, dar pictura n-o fac decât artiștii.

— Ba să mă lăsați cu artiștii ăștia! Stă sus. La mine în

casă, unul în chirie tocmai la cucurigu. Un ăla prăpădit, de zici că mănâncă numai miercurea, dar îl vezi toată ziua-n Capșa cu tot felul de haimanale. Vine, domnule comisar, asta mi-e crucea, cu câte un boboc de fată; după ce-i face mintea cocă, o dezbracă în frig, că ăștia n-au bani de godin. Madam Zaharia, proprietăreasa, care știe toate mișcările, mi-a zis că se întâmplă orgii acolo. Nu-nțeleg de ce nu i-a făcut vânt până acum. De multe ori iese și cu bătaie. Iar când o conduce, mai are nerușinarea să-i ceară și bani.

— Ajunge, moară neferecată! Dacă întreabă cineva de mine, știi ce răspunzi. Profesorul Catrinescu mi-a pregătit o listă cu toate tablourile furate.

— Dacă n-are și lista spărgătorilor, tot degeaba!

— Nu fă pe prostul, c-ai înțeles de ce trebuie să stau de vorbă cu omul. Comisarul ieși, nu înainte de a-și îndrepta nodul cravatei.

La început, toți au căzut de acord că-n secție a fost angajat un filfizon pe post de comisar. După un timp, unii au zis că are și noroc. Cam după un an și ceva, alții au admis că nu e lipsit total de doxă[7]. Mai acum vreo doi ani, la un revelion, chestorul Velcescu spusese: „Bretan ăsta e ca un pumnal finlandez vârât într-o teacă de argint căptușită cu mătase".

---

[7] Inteligență.

Lui Miercănuș, care îndrăznise într-o zi să-l întrebe în ce constă secretul eleganței, îi răspunsese zâmbind: „În viață ai parte rar de mari bucurii, așa că dacă poți, prețuiește-le pe cele mărunte. Când am timp, hoinăresc și-mi mai cumpăr câte ceva. După ce bat bine prăvăliile cu greu mă hotărăsc asupra vreunei stofe de costum. Totul este să știi ce culori și țesături ți se potrivesc dar. Mai ales, să fii zbir cu croitorul. Dacă el îți zice trei probe, tu îi zici cinci. Le lungești, te arăți mofturos, astfel îi impui respect”.

Unii agenți interpretau altfel eleganța comisarului. Îl iscodeau pe Miercănuș: „Auzi, cumetre? Valentino ăsta al tău, ia șpagă?” „Ce vorbești, Franț?” „Hai mă, că toți ia, ce dracu?” După ce-l fixa bine pe curios, subcomisarul mârâia printre dinți: „Nu-l cunoști. E-n stare să-i pună brățări și lui Dumnezeu dacă-l prinde cu mâna-n abatere, așa cum îl vezi, politicos, băiat bun, zâmbește, dă scaunul la cucoane și poartă batistuțe, uite atâtica”. „Fugi bă”, scuipa neîncrezător celălalt. Alții credeau, dar erau sceptici în ce privește viitorul: „Are tot timpul să-și revină. Se vede treaba că nu l-a încălecat vreo damă ca lumea, să-l sugă ca lumea de parale. Frumușel, cochețel, trebuie să-l ia vreuna în coarne și-o să vezi cum o să caute singur mânjeala”.

După ce strânse firmiturile și hârtiile, Miercănuș le aruncă în lădița din spatele ușii. În treacăt se văzu în

oglinda de lângă dulapul de fier. Un obraz plin, transpirat, ochi mici, căprui, iscoditori, un început de chelie. Încercă să se privească cu ochii lui Bretan. Haina șifonată, gata să plesnească, pantalonii, două burlane scămoșate, lustruite în dreptul genunchilor. Apăru apoi și Săvulescu cu dosarul „Primicheru” în mână și i-l întinse respectuos.

Trei

Ce proba de tâmpenie, tăticu! Așa se întâmplă când intră un lucru fin pe mâna ageamiilor! Cine dracu și-o fi băgat picioarele în chestia asta? Păi e normal? Ia uite ce mățăraie de sârme a întins aici, ce lipituri! A trântit cositorul și gata lucrarea! Și o muscă dacă le atinge cu piciorul le dezlipește. Mină de cârpaci, domnule! Păi e normal? Așa e când la curse, la politică și radiofonie se pricepe toată lumea! Păi e normal?

Aparatul de radio emisie-recepție fusese demontat, iar piesele, pe măsură ce erau scoase, le orânduia cu grijă pe o bucată curată de tifon. Nelu Strihan avea tot dreptul să fie nemulțumit și chiar Paul, cu toate vagile sale noțiuni despre aparate, își putea da seama că intervențiile anterioare fuseseră făcute de mântuială sau în mare grabă.

— Uite, tăticu, lampa asta, aleluia! Direcția, coșul de

gunoi! Nici bobina nu mai are multe zile. Păi e normal? Păi să nu te doară sufletul când vezi o sculă așa delicată ajunsă-n halu-ăsta. Păi e normal? Expresii ca „tăticu” și „e normal?” făceau parte din ticurile sale verbale. Uite, condensatorii ăștia îi mai pot înlocui, p-asta o rebobinez, n-ar fi mare lucru, dar de unde celelalte mărunțișuri? Tot ce-am avut de rezervă am băgat în hodoroaga aia pe care mi-ai adus-o data trecută. Dar ia zi, se opri cu privirea asupra lui Paul, ia zi, tăticu, cât de repede să fie gata?

— Urgență, ca de obicei, răspunse cu glasul scăzut Paul, urmărindu-i mișcările febrile cu care deschidea sertare și tot felul de cutii și cutiuțe. Agitația lui Strihan avea ceva comic. Lucra la Radiodifuziune ca tehnician de emisie. Paul îl bănuia uneori că încearcă să imite timbrul, gravitatea și afectarea diverșilor crainici și de aceea, la prima vedere, Nelu nu părea prea simpatic. Îi plăcea să se îmbrace elegant – își cam rupea de la gură pentru asta – și uneori chiar reușea. Paul nu-și reținu zâmbetul constatând cât de caraghios era îmbrăcat Nelu în seara asta. Purta un halat de casă mătăsos de un mov pal. La gât își asortase o eșarfă subțire, galbenă cu buline negre, prinsă într-o perlă falsă. Părul lucios dat cu briantină și-l ținea prins într-un fileu. Nelu locuia aici regește. Avea la dispoziție două cămăruțe. Dintr-una făcuse atelier de depanare și aparatură, iar în cealaltă își

amenajase un dormitor mic și destul de cochet. Pe același palier, într-o altă cameră, ceva mai mare, locuia fratele său Sabin. Camera-atelier era tapetată aproape în întregime cu afișe de cinematograf, cu tăieturi din reviste, alături de fotografiile unor prezentatoare din Radio. „Asta e haremul meu. Paulică", obișnuia să spună, dar gluma sa era glumă doar pe jumătate, căci Nelu era totuși un bărbat chipeș. Înalt, făcând abstracție de nasul cam mare și borcănat despre care Nelu era de părere că e „bărbătesc", că „unui bărbat nu i se potrivește un nas mititel de muierușcă", și, deci, un bărbat „trebuie să și pară viril, nu numai să fie". Înfățișarea fratelui său Sabin venea într-un izbitor contrast. Blond, cu părul cârlionțat, cu smocuri cărunte pe ici pe colea, ochi albaștri, calmi, lucind câteodată de o blinda ironie, purtând permanent pe buze un zâmbet de om împăcat și cu binele și cu răul. „Ce mă compar cu cu Valentino[8], ăsta de frate-miu? Pe mine mama m-a făcut cu un lipovean". Râdea, gâlgâind ușor, dezvelind o dantură puternică și frumoasă, poate singurul punct

---

[8] Rudolf Valentino sau Rudolph Valentino (n. 6 mai 1895, Castellaneta, Italia – d. 23 august 1926, New York City, New York) a fost un actor italian. Rudolph Valentino a ajuns la apogeul carierei sale prin filmul The Sheik în anul 1921, el a fost unul dintre cei mai populari actori care au jucat în filmele mute. Renumele lui ca amant cu temperament meridional, idol al sexului frumos s-a conturat prin rolurile jucate de el în filmele L'aquila (Acvila), The Son of the Sheik (Fiul șeicului). Moartea lui timpurie cauzată de o pneumonie a provocat o isterie în masă printre admiratoarele sale din SUA.

de asemănare între el și Nelu. Amândoi frații Strihan erau foarte prețuiți în grupul lor. În multe probleme tehnice Toledo se consulta cu ei. „Nu trebuie să ne apuce Anul Nou, fără ca aparatura să nu fie în stare de funcționare. Vedeți situația frontului, vedeți cum totul se precipită, iar noi nu suntem în stare încă să asigurăm punctele operative nici măcar la nivel satisfăcător. Legătura superioară mi-a atras atenția: „Ce puncte operative sunteți, sau vă numiți, tovarăși, dacă aparatura de emisie-recepție nu e-n regulă, dacă documentația obiectivelor nu e gala, dacă armele nu ajung destul de repede și totul e o tărăgăneală fără sfârșit?" „Tovarășu Mateiaș, începu Sabin, legătura superioară poate să zică ce-o vrea! Teoria și dorința e una, realitatea și greutățile, alta!" „Îmi tot cereți să fac minuni cu aparatele astea și cu tot soiul de alte chestii dar piesele de schimb, și celelalte materiale, nu cad din cer. Trebuie și eu să mă zbat, să caut, să fac tot felul de exhibiții" dă glas și Nelu nemulțumirii sale. Era omenește să reacționezi așa, deoarece fiecare lucru era obținut după eforturi considerabile.

Se pare că radiofonia, telecomunicațiile, transmisiunile constituiau o „maladie de familie" în ceea ce-i privea pe Strihani, căci și Sabin, înainte de mobilizare, lucrase ca maistru la Poșta Mare, iar unul din verii lor își făcea serviciul la unul din aeroporturile

militare, răspunzând de comanda companiei operative de transmisiuni. De aici grupul primea sistematic informații precise, detaliate și la zi privind mișcările și deplasările de efective germane, privind situația frontului, informații pe care Mateiaș le transmitea mai departe. Din tot „clanul” Strihan, doar Sabin era membru al partidului comunist, dar și ceilalți erau oameni de absolută încredere. Sabin fusese mobilizat chiar din primele zile ale războiului. După un curs de două luni la Centrul Teritorial, îmbrăcase uniforma de sublocotenent și fusese expediat pe front în fruntea unui pluton de transmisiuni al unui regiment de infanterie. Regimentul a fost aproape în întregime distrus în timpul unei deplasări de către aviația inamică, fără să fi avut prilejul să intre în luptă propriu-zis, la câteva zile după Anul Nou. Sabin, destul de grav rănit, fusese evacuat. Nimeni nu știa cum de obținuse demobilizarea și certificatul medical, și de prin aprilie își reluase vechea slujbă. Nu-i prea plăcea să povestească prin câte trecuse, dar câteodată, mai ales când Paul îl ruga stăruitor și mai întârziau la câte un păhărel, i se mai dezlega limba.

Nelu Strihan acoperise între timp aparatul demontat cu o altă pânză și privind pe furiș ceasul spuse:

— Pe unde o umbla și Sabin ăsta? Mai ai răbdare?

— Mai stau. Trebuie să-i predau un mesaj. Încă din

noaptea asta trebuie să meargă undeva. Nu știu nici eu mare lucru.

Auziră ușa de la intrare și imediat pași grăbiți ce făceau să geamă destul de tare scara în spirală ce ducea spre mansardă. Dar nu erau pași de bărbat, ci mărunți ca de pasăre și se auzeau acum cum tocăne tocurile.

— Aștepți pe cineva? întrebă Paul ridicându-se de pe scaun.

— Stai liniștit, îi răspunse Nelu fără să se întoarcă, deoarece era acum atent să-și desprindă fileul din păr. Freza lucioasă, strălucitoare parcă era sculptată. Auziră o bătaie scurta și nerăbdătoare. Nelu deschise fără să pară că se grăbește.

— Iartă-mă c-am întârziat, auzi ciripitul unei voci înalte, dar plăcute. A, nu ești singur! exclamă când dădu cu ochii de Paul.

— Dragă Tinela, dă-mi voie să ți-l prezint pe amicul meu, domnul Paul Merișan. Student la Litere și un foarte bun poet. Vocea lui Nelu imita acum aproape perfect modulația și tonul unui prezentator de radio, iar prezentarea o făcea de parcă se aflau cel puțin în holul luxos al hotelului *Ritz*.

— Scrieți versuri? întrebă fata într-o doară, cercetându-l cu privirea-i vie.

— Nu numai că scrie, dar și publică, dragă, publică prin gazete. E apreciat. Dar ce faci, ce vrei să faci, dragă

Paul? Te rog să mai rămâi să bem împreună un coniac. Lui Paul îi venea să pufnească în râs și se întreba dacă invitata lui Nelu nu-l găsea pe acesta emfatic și artificial. Dar nu, fata îi sorbea vorbele cu nesaț, poate pentru ea așa trebuia să arate un gentleman.

— Cred că și așa e destul de târziu, articulă Paul făcând câțiva pași spre ușă.

— Dacă sunteți student, parcă acum sunteți în vacanță, nu-i așa?

— Așa e, dar eu am o vacanță activă. Sunt dărâmat de câtă bere am deșertat astăzi în gâtlejurile aviatorilor. Au ăștia o pipotă de sunt în stare să golească atâta bere câtă încape în rezervorul avionului.

— Domnul Paul vrea să spună că face pe chelnerul la *Clubul Aerului*. Poet, poet, dar nu se poate trăi din poezie! Hai, Paulică, doar un păhărel, să închinăm în sănătatea domnișoarei Tinela!

Cu gesturi studiate Nelu turnă în pahare, se înclină ceremonios, ciocniră. Îl conduse apoi pe Paul până în holul slab luminat al mansardei. Paul îi înmână un plic și-i șopti:

— Îl dai lui Sabin la orice oră ar sosi. Noapte bună!

— Crezi că se pune la cale ceva, tăticu?

— Nu știu, dar dacă o să trebuiască să afli, o să afli.

— Bine, tăticu! Noapte bună, *secretosule*!

— Noapte bună, *lordule*!

Patru

După bunul obicei de om trăit la țară în tinerețe, subcomisarul Miercănuș se trezea întotdeauna foarte de dimineață, ajungând în secție de regulă înaintea tuturor. Intra întotdeauna cu pas de pisică, lucru curios pentru făptura lui greoaie. Se apropia de biroul gardianului de serviciu, pe care-l surprindea mai întotdeauna moțăind cu bărbia-n piept. Îl mângâia ușor pe creștet, „Hai puișor, trezește-te, ți-am adus omletă cu șuncă, pâinică și-o cafea cu caimac.” Înainte însă ca adormitul să poată schița măcar vreun gest, subcomisarul îl pocnea cu jurnalul împăturit peste ceafă. „Dormi în cizme, domnule gardian, maica măsi de serviciu! Dacă-și pune unu ambiția, vine și vă ia ca din oală, cu arest cu tot. Dormiți, mă, dormiți. Că-ntr-o dimineață o să vă treziți că nu vă mai treziți!”

De data asta gardianul de serviciu îi răpi mica distracție matinală. Așezat la birou, cocârjat peste mașina de scris, părea un mucenic coborât de pe zidul unei biserici (obrazul gălbui, buzele pârlite, ochii mici și încercănați), dar treaz și vioi, fluierând în timp ce degetele uscate și ciolănoase loveau cu putere clapele mașinii.

— Ia zi, dom’le Varlam, începu Miercănuș, după ce

răspunse la salutul gardianului, cum vă distrarăți astă noapte? Era sigur, cântărind din privire paginile raportului orânduite lângă mașină, că omul nu avusese parte de un serviciu prea tihnit.

— E plin arestu', îl informă laconic.

— Lume bună sau plevușcă? (În ierarhia subcomisarului, „lumea bună" cuprindea spărgătorii, escrocii, hoții specializați, falsificatorii cu cazier și condamnări „serioase" – deci profesioniști, adesea isteți, ingenioși și chiar simpatici. În „plevușcă" intrau șuții de buzunare, hoții ocazionali, tăinuitorii etc).

— Păi să vi-i iau după registru, șovăi o clipă Varlam. Mda… E o dată unu… Un ungur, Janoș Levente, dracu' să-l ia, cum se scrie. Tâmplar de mobilă de lux și lăcătușerie… E ginerele domnului Costică Pelmuș… dacă știți, „Atelierul Pelmuș", de la Chirigiu… L-a adus aseară socră-su, cam pe la zece, de guler. Cică i-a umblat în șifonier, i-a luat vreo zece mii de lei, bani gheață, un ceas stricat, cu trei capace, de aur, și o coroană dentară – dinții lu' măsa-mare, tot de aur și cinci cocoșei… așa zice. Dar gineri-su nu recunoaște!… Mai departe, Aristică Cimpoieșu, plăpumar la „Prăvălia Perțu".

— Prăvălia din spatele Cercului Militar?

— Da, dom'șef. E împreună cu o muierușcă din provincie… Zina Potângă, din Roșiorii de Vede, dar n-are acte, cică i le-a săltat borfașii ieri în gară, cu bani cu

tot. Au făcut scandal la grădina *Doi brotăcei*, și aici cred că i-a văzut Dumnezeu. Au mardit un soldat neamț.

— Mda. N-o să-i pupe nimeni pentru asta! Măcar i-a tras-o bine frițului?

— Da, zâmbi cu un fel de satisfacție Varlam. Dezvelindu-și dinții îngălbeniți, e aranjat la meserie!

Miercănuș își plimbă câteva momente privirea pe fila raportului.

— După cum scrie aici, nu s-ar zice că împunge toată ziua la plăpumi. Nemții… n-au lăsat vreo reclamație?

— Nu i-au adus ei. I-a adus un gardian… dar cred că nici nemților nu le trebuie tămbălău. Pe ei i-a umflat patrula lor.

— Așa… Mai e cineva? întrebă subcomisarul ridicându-se.

— Da, un musafir de calibru greu, mustăci Varlam. În ochi îi apăruse o mică licărire jucăușă. O sfântă față cucernică… Cotoaibă… zis Călugăru. Varlam aproape îi silabisise numele.

— Ce ești copil? Miercănuș se plezni peste coapsă cu palma, în semn de mirare. Care e buba?

— Nu știți ce e la modă, acum? Tablouri, lucruri frumoase. O spargere cu tot dichisu' la locuința unui consilier regal… Catargi.

— A operat de unu singur?

— A mai fost cu un complice, dar individul a reușit să

dispară și Cotoaibă nu vrea să-l dea-n fapt.

— Cine l-a pescuit pe Cotoaibă?

— E o tărășenie-ntreagă… Domnul consilier Catargi împreună cu doamna erau într-o vizită, sau onomastică, mă rog. Nu era acasă decât bucătăreasa. Cotoaibă și ălălalt probabil că s-au prins că nu e nimeni, au intrat, au cotrobăit prin salonul unde-s tablourile, și până s-au moșmondit, s-au trezit cu stăpânii întorși acasă. Doamnei i s-a făcut rău la petrecerea aia și… ghinionul lor! Când au zărit farurile automobilului, buf și ei pe geam! Șoferul consilierului nu s-a pierdut cu firea: „Stai, stai că trag! aruncă jos ce-ai luat! Ălălalt a fost mai iute, a sărit gardu' și… Radu l-a chemat! Șoferu' a tras două, trei gloanțe după el și crede că l-ar fi atins. L-a înșfăcat pe Cotoaibă, au găsit un gardian și m-am trezit pe la douășpe cu ei aici. Balamuc mare, dom'șef! Cică ăla, care a scăpat, n-a șters-o cu mâna goală. A apucat să ușureze de pe pereți trei tablouri.

— Și tu ai stat aici ca o momâie, n-ai dat alarma?

— M-am gândit că dacă-l avem pe Cotoaibă, nici complicele nu e prea departe. I-am luat interogatoriu... am aici declarațiile…

— Bine, bine, răspunse Miercănuș. Puteai să dai un telefon la madam Zaharia, că mă repezeam încoace. Când apare dom'comisar Bretan să-i raportezi de urgență. Acum, se opri o clipă, parcă aducându-și

aminte de ceva, zici că Ianoș ăla, ăla cu șifonierul lui socru-su e lăcătuș… Trimite-mi-l până sus, dă-i trusa aia confiscată, poate drege clanța.

Cam cât ai fuma o țigară agentul îl aduse pe Ianoș Levente, un bărbat cam la treizeci și cinci de ani, mărunțel, dar poate de aceea drept și fălos. O mustață maestru răsucită în sus, cu vârfurile ca două lumânărici din pomul de Crăciun, îi sporea aerul mândru, deși, după o noapte de arest, un om pare destul de lămurit că nu e cazul să se țină bățos (și nici nu e strategic).

— Trăiți dom'ofițer! salută cu voce neobișnuit de groasă.

— Ce-mi făcuși, mă Ianoș? își plesni Miercănuș mâinile.

— Nu fecut nimic, domnu' ofițer.

— Asta zici tu, dar socru-tu are altă părere. Lăsași bietul om fără bani, fără cocoșei, fără dinți de aur? După ce-ți dădu fata și-o bucată de pâine. Tu, lucrător, meseriaș, te ții de coțcării ca borfașii de meserie? Așa răsplătești tu bunătatea omului?

— Asta nu om bun. Asta hingher de câine, domnu' ofițer.

— Bine mă, dar să furi din familie e frumos?

— Nu furat, domnu' ofițer, am luat partea mea cinstit. Nu plătit la mine de când însurat cu fata, nimic!

— Ai martori că nu ți-a plătit leafa?

— Ioi! dar nu plătit la nimeni în atelier de cinci lune! Tot amână și promite… Și mai înșală și la lucrări.

Subcomisarul stinse țigara privind o vreme în gol. Omul părea cinstit, și acum după ce se mai ușurase, arăta tare necăjit.

— De mă, Ianoș băiete, se mai schimbă treaba – clătină din cap – dar oricum ai da-o, fapta e tot faptă. E furt, pricepi? Și legea pedepsește furtul.

— Dar la el nu pedepsește nimeni că fură lucrătorul? Că fură munca și banii lui?

Întrebarea îi mai stăruise în minte după plecarea omului, și în sinea sa Miercănuș îi dădu dreptate.

— Bă Varlame, câți hoțomani d-ăștia negustorești pe care nu-i arestează nimeni se plimbă cu mâinile-n buzunare! Dacă aș avea pentru fiecare câte un leu, m-aș face belfer și aș termina-o cu meseria. Adu-i acuma pe ăia cu scandalul!

În încăpere își făcură pe rând apariția două făpturi, mai mult împinse din spate. Un lungan țigănos, cu umeri largi și puțin adus de spate, dar cu o privire vioaie ca de scatiu ce își rostogolea mărgelușele ochilor prin toată încăperea. Fata îi ajungea până la umăr, iar așa-zisa-i coafură te trimitea cu gândul la o claie făcută de un cosaș leneș.

Conform uzanței, îi mai lăsă o vreme să aștepte – tactica tuturor polițiștilor din lume –, scriind de zor într-

un dosar. Întotdeauna asta făcea impresie.

Satisfăcut, privi textul, apoi, cătând undeva, deasupra celor doi ce stăteau nesigur pe picioare, întrebă pe un ton plictisit:

— Numele și prenumele, domiciliul, meseria…

— Aristică Cimpoieșu, să trăiți dom'inspector. Str. Prințu Nicolae 14. Sunt plăpumar la prăvălia *Perțu și fiu'*.

După ce-l privi pentru prima oară direct, subcomisarul clătină din cap:

— Halal pentru un om cinstit și folositor ca domnu' Perțu cu ce oameni se încurcă! Dumneata, domnișoară, Zinuța Potârgă parcă scrie aici, ai declarat că ești din Roșiori. Cu ce ocazie în Capitală?

— Mi-a promis domnu' Aristică că mă ajută. Cunoaște o familie bună, eu știu să fac menaj. Nu pot *să mă ridic* acolo la Roșiori…

— Acte ai?

— N-are, dom'șef, c-au buzunărit-o pungașii ieri în gară când a venit.

— Ați reclamat?

— Nu. Că n-am mai apucat.

— Să notăm, deci, n-are acte… nu știm cine e.

— V-am spus cinstit cum mă cheamă, îndrăzni fata, pe cuvânt că nu vă mint!

— Eu nu pot să cred pe nimeni pe cuvânt. Statul mă

plătește să-i bănuiesc pe toți și să mă îndoiesc de toate. La noi, actul, hârtiile semnate, ștampilate, poza, astea vorbește și basta! apoi spre Aristică:

— Deci, dumneata ești învinuit de scandal în public și ultraj cu bătaie la adresa unui militar german. E adevărat?

— Da, domnule inspector.

— Vreau să știu în amănunt faptele, dă-i drumul! Aristică probabil ar fi vrut să se așeze. Se apropiase de birou încercând să se proptească cu mâinile de margine.

— Dă-te, dom'le, înapoi!... Nu vezi că puți a doagă de dimineață?

— Vă rog să scuzați, dom'inspector, noi suntem de azi noapte și nu ne-a condus nimeni la baie.

— Unde te crezi, la Cazino, la hotel? N-oi vrea și ouă la pahar?

— Nu dom'șef, dar un pic de apă n-ar strica. Arde al dracului vinul!...

— Gata, gata cu sclifoseala, dă-i drumul... De ce ai dat în soldatul neamț?

— M-a înjurat și m-a jignit în primul rând.

— A zis el în românește, așa, cu făcu-ți și dregu-ți?

— Nu, nu cred că știe o boabă.

— Atunci, mă rog, de unde-ai scos-o că te-a înjurat? Știi tu pe nemțește?

— Nici nu e nevoie pentru atâta lucru. Ăștia mai mult

se răstesc decât să vorbească și tot ca o înjurătură e.

— Păi, mă Aristică, asta e ce crezi tu. Eu nu pot să te cred…

— Auziți numa' dom'comisar, dacă neamțu' îți pică la masă și domnișoara îl refuză la dans, iar el, furios, bolborosește, dă din mâini la noi, înseamnă că mi-a zis săru'mâna?

— Ce-i drept, dar n-ai de unde să știi că te-a înjurat, dacă tot nu știi limba. Dă-i drumul, nu m-ameți!

— Eu sunt meseriaș, nu orice ageamiu, am carte de lucrător, sunt mâna dreaptă a lui dom' Perțu. Fac plăpumi la concurență cu godinul *Herz,* pernițe, puișori, fanteziuri de mătase. Poate doriți pentru doamna?

— Te joci cu libertatea, mă Aristică, tu mie îmi faci propuneri?

— Am zis și eu, dom' șef… Ieri venim cătrăniți de la gară, după ce-i dăduseră borfașii gata banii și actele domnișoarei.

Plânsul fetei îl întrerupse.

— Aveam și... Certificatul de botez… și o scrisoare de… buna purtare…

— Halal bună purtare! să vezi ce scrisoare o să iei de-aici! Dă-i drumul, Aristică, și dumneata ia loc și nu te mai smiorcăi. Gata!

— Intru cu domnișoara la grădină să ne răcorim cu-o bere, să mai uităm de necaz și mai vede și dânsa lumea,

ca omul din provincie. Eu, să știți, nu-mi place să ies ca păduchele în frunte. Mi-a fost nu știu cum, că ne-a așezat domnu' Velicu, șeful, chiar lângă ringul de dans. La câteva mese de noi stăteau doi soldați nemți beți cofă.

— Asta numai noi stabilim cine era beat și cine nu.

— Cum doriți dumneavoastră. Da-i am martor pe picolu' care ne-a servit Aveau ăștia la halbe pe masă, parcă erau dorobanții la paradă. Cred că făcuse scurtă la mână de atâta cărat, bietul băiat!

— Nu mă bate la cap, zi-i principalul!

— Unul din nemți era mai beat. Arțăgos și pus pe rele. Celălalt îi tot dădea zor cu muzicuța. Măcar nu făcea rău la nimeni, ba chiar i-am zis și Zinuței. Ia uită-te cum cântă ăsta *Dunărea Albastră*[9] și ce bine ține bașii cu limba! Și eu am o muzicuță *Hohner*[10], dar nu știu cum să țin limba… Nu…

— Lasă limba, că te fac s-o înghiți. Cum s-a ajuns la scandal?

— Simplu, domnule comisar. I-a venit și dumnealui chef să țopăie; s-a răstit la orchestră, la chelneri. Nici nu știu dacă mai vedea ceva. Avea niște ochelari groși cât

---

[9] Dunărea albastră (în germană An der schönen blauen Donau, în traducere completă „La frumoasa Dunăre albastră”), op. 314 este un vals compus în 1866 de compozitorul austriac Johann Strauss (fiul).

[10] Hohner Musikinstrumente GmbH & Co. KG este un producător german de instrumente muzicale, fondat în 1857 de Matthias Hohner.

fundul de pahare.

— Tocmai de-aia sunt făcuți așa groși, să vadă omul!

— Poate, dar după atâtea halbe nu-i mai ajuta la nimic, că după ce s-a ridicat de la masă, ca salcia-n vânt, a venit spre masa noastră și m-a invitat la vals! Orchestra tăcuse, dar camaradu' lui îi zicea la muzicuță, ceva de Strauss.

— Cum adică, te-a invitat pe tine? Poate ți-a cerut voie să danseze cu dânsa, neamțu' e politicos, ce dracu!…

— Așa mi-am zis și eu, dar vedeți, m-am înșelat, pentru că, niciuna, nici două, neamțu mi-a pupat mâna.

— I-au zi drăcie! se minună Miercănuș.

— Așa cum vă zic. Să-mi sară ochii dacă mint! Am martoră toată grădina. Când și-a dat seama de confuzie s-a înfuriat și s-a proptit în fața dumneaei, a bolborosit ceva… atunci m-a înjurat!

— Dumneata – se adresă fetei – ce-ai zis?

— I-am zis… pardon, eu nu dansez după muzicuță.

— Vedeți, dom'le comisar, cum să rabd? Chiar așa am ajuns, să-și bată nemții joc de noi, pe Calea Victoriei, la noi acasă? Păi tata, săracu', și-a lăsat o mână la Mărășești. Am zis: să-mi cadă mâna dacă rabd!

— Cu ce i-ai dat în cap? reveni netulburat subcomisarul de ieșirea lui Aristică.

— Cu o sticlă goală, dom' șef. Eu am vrut mai mult să-l sperii, dar vă jur, știu ce e mila; altfel puteam să-i

dau și cu sifonul.

— Dacă aveai milă de tine n-ajungeai aici în rând cu șuții de buzunare! Să-ți spun așa repede ce zice legea, unde te încadrezi: Provocare de dezordine cu încăierare, ultraj cu vătămare și injurii la adresa unui cetățean străin, plus lovire de haină militară… iei ca popa doi-trei ani dacă nu te-o „interpreta” ca *politic*!

Ochișorii de scatiu[11] ai lui Aristică se zbătură speriați.

— Ce e, domnule Cimpoieșu, te tăiași ca maioneza? Fii tare, c-o să ai nevoie când o să tai la sare!

— Tocmai eu *politic,* dom'șef? Eu sunt *pocăit* în primul rând.

— Nici „Oastea domnului[12]” nu te mai scapă, așa să știi! Uite acuși mă gândii mai bine, dacă neamțu' are Crucea de fier, adică e erou, o încurcați și mai al dracu'! Treburile astea nu le judecă decât Curtea Marțială, e stare de război, nu e joacă!

Ușa se deschise violent, dar nu mai era nicio primejdie să rămâi cu clanța-n mâna. Bretan părea nedormit și puțin surescitat, de aceea întrebă scurt:

— Ce e cu ăștia?

Subcomisarul raportă, fără să omită nici măcar

---

[11] Pasăre mică și vioaie, cu ciocul conic, puternic, cu penele galbene-verzui și cenușii, cu cântecul asemănător cu al canarului; trăiește în cârduri, prin păduri și livezi.

[12] Oastea Domnului este o mișcare din cadrul Bisericii Ortodoxe Române, care a luat ființă în anul 1923, la inițiativa preotului ardelean Iosif Trifa.

considerațiile personale. Cu un gest scurt îi expedie apoi afară.

— Arde-le câte-o amendă ca la carte și dă-le drumul!

— Așa mă gândeam și eu, dar credeți că n-o să avem neplăceri?

— Ce neplăceri? Dacă nemții n-au reclamat, vezi bine că nu vor scandal. Și ei erau băuți… Suntem aliați, nu sub ocupație, nu? Așa ne tot asigură domnul mareșal la radio. Hai, acum, să trecem la treabă. Mi-a raportat Varlam cazul cu Cotoaibă. Hai la mine-n birou să-ți arăt ceva.

*

(Relatare a vizitei de la Muzeul de Artă. Bretan îl știa pe profesorul Catrinescu mai mult din auzite. Se aștepta să-l întâmpine un bătrânel prețios și acrit, cu aerul acelora care nu o duc prea bine cu stomacul. Fusese aproape strivit de înfățișarea bărbatului, care aducea vag a băcan sau a pivnicer de mănăstire – voinic, obraz roșu, cu pântec de *bon viveur*[13]. Când scopul vizitei fusese precizat, ochii acestuia deveniră neașteptat de cenușii.

„Povestea asta mă frământă și pe mine, domnule comisar. Acum, tocmai lucrez la un catalog general al

---

[13] Expresia bon viveur este o expresie pseudo-franceză adoptată în engleză la mijlocul secolului al XIX-lea, modelată pe francezul bon vivant „cel care trăiește bine”, adică se referă la o persoană care se bucură de lucrurile bune ale vieții.

colecțiilor particulare și constat că n-au dispărut fleacurile. De la Kesekerian, numai olandezi de mâna-ntâi și câțiva italieni din renașterea târzie; din pinacoteca Bălăceanu, un Fragonard, un Boucher, câțiva manieriști serioși, gravură bună germană și câțiva impresioniști; din casa Sever Drăguțescu, multă pictură românească și chiar câțiva ruși remarcabili. Cât despre colecția Secăreanu ce să mai vorbesc? E un jaf de mari proporții!" „Cu afacerea asta s-a ocupat Prefectura, bâjbâie și ei, nimic concret, au făcut câteva arestări, dar, la noi, nu există, să zic așa, tradiție în furturi de opere de artă! în Prefectură sunt câțiva profesioniști, dar cred că au procedat greșit atunci că n-au făcut apel general, o acțiune comună pe toată țara. De-abia azi am primit o circulară, ca să acționăm și noi. Făptașii au operat absolut inedit. Cu o precizie și rapiditate neobișnuite și, ce e și mai rău, fără urme! Să nu credeți că încerc să-mi scuz colegii!" „Vă cred. Și eu sunt uimit, repet, de selecția făcută. N-au luat nimic la-ntâmplare. Cred c-a fost gândită foarte temeinic lovitura". „Un lucru bun tot s-a făcut La punctele de graniță oamenii sunt alertați". „E un lucru bun într-adevăr. În lume există, destui smintiți, gata să ofere fără să clipească orice sumă pentru a achiziționa opere de artă. Operele de artă, cel puțin pe moment, sunt cele mai bune investiții.

Există colecții particulare în Statele Unite, pe care

publicul nu le-a văzut niciodată. S-au înfiripat rețele secrete care negociază și fac toate tranzacțiile posibile cu cea mai mare discreție. Cine credeți că peste douăzeci, treizeci de ani va mai revendica ceva? Sunt sute de pânze în lume, care, în timp, au dispărut și reapărut după niște ani…” „Am văzut pe coridor, când am intrat, câțiva ofițeri germani. Sunt amatori de artă?” „Poate, însă unul singur dintre ei, doctorul Razer, e profesionist, lucrează la Muzeul din Berlin, e cunoscut, ceilalți… E vorba – așa am auzit de la director – că vor să solicite deschiderea unei expoziții în august Vin niște mărimi de la Berlin și expoziția face parte din programul cultural al vizitei”. „Văd că nu vă arătați încântat!” „De ce aș fi? Știți ce-au făcut dumnealor în țările ocupate? Au scos o lege prin care toate operele de artă, manuscrisele rare, tot ce reprezintă bun spiritual, cultural, sunt puse sub protecția înaltului *Reich*. Bănuiți cum se poate traduce o asemenea lege?”)

*

— Asta e lista tablourilor dispărute. Avem nevoie și de o copie a materialului anchetei și în paralel trebuie ca cineva, unul din agenți să dea o raită pe la colecționarii jefuiți. Trebuie să iasă ceva la iveală. Ai văzut circulara. Trebuie să încercam și noi. În paralel trebuie ca cineva de la noi să dea din coate pe la păgubași. Cine știe ce poate ieși la iveală?

— În definitiv, tot marii mahări țin tablourile astea pe pereți și se bucură de ele! Dacă n-aș fi semnat chestia, să apăr avutul de stat și particular, zău că nici nu mi-ar păsa!

— Gândești cam îngust! Uiți, domnule, că la anumite ocazii proprietarii pun la dispoziție tablourile, obiectele rare, tot ce au mai interesant și se organizează expozițiile? Nu sunt în Muzeul Național și lucrări de-ale colecționarilor? Ții minte câtă lume se îmbulzește să le vadă, cât interes stârnesc. Ai văzut chipurile celor care se uită la tablouri? Măcar pentru atâta lucru și ele nu trebuie să iasă din țară, pricepi?

— Să facă, hm, pași… afară!? Așa spunea Catrinescu?

— E o presupunere. Aici, în țară, tablourile sunt aproape imposibil de plasat.

— Ce ziceți de isprava lui Cotoaibă?

— Mă intrigă întrucâtva. El era specializat mai mult în lovituri pe la instituții, prăvălii, nu în case particulare, și nu obiecte de artă.

— A dat molima-n toți, zău așa! Sau poate s-o fi gândit că dacă-i reușește figura, o să fie trecută tot în contul ălora!

— Ți-amintești pentru ce-a fost condamnat ultima oară?

— Păi nu-i așa de mult de-atunci, rosti Miercănuș, a cărui memorie era deasupra tuturor calităților sale. A

jefuit împreună cu Radu Puștiu, Cârjaliu și Baronică un casier de la Gagel, care ducea leafa la o brutărie. Ce bătută i-am tras atunci! adăugă visător, oftând de plăcere… Să-l aduc? se ridică vioi și bine dispus.

— Adu-l și convoacă toți agenții, să fie aici cam peste un ceas. O să fie de alergat.

Peste câteva momente Cotoaibă fu introdus, fără să pară incomodat de cătușele de la mâini. Odată cu Miercănuș apăru și Săvulescu, care rămase impasibil, rezemat de tăblia ușii. La semnul discret al lui Bretan îi eliberă arestatului mâinile.

Cotoaibă, poreclit Călugărul, părea bine înfipt pe picioare, purtându-și cu semeție statura pe care numai un generos ar fi apreciat-o medie (senzație întărită de umerii lați și de gâtul scurt și puternic). Bărbia, bine împinsă înainte, îi dădea o notă agresivă, dar și ceva de nătâng; fruntea, un pic teșită, acoperind o căutătură deloc speriată, lăsa la iveală semnele unei neîndoielnice încăpățânări. Surprinse doar eleganța afișată de Cotoaibă, ceva între gigolo și codoș, eleganță ce-l trimise cu gândul la faptul că individul intenționase să-și petreacă seara în cu totul alt loc. Dar știe omul unde pleacă, e o vorbă, nu și unde ajunge.

De cum se văzu băgat în seamă schiță un fel de salut. Un rânjet îi lăți pentru o clipă fața, dezvelindu-i dantura puternică pusă în evidență de cei doi canini, îmbrăcați

ostentativ în aur. Un tic ce apare când omul se află la strâmtoare, gândi comisarul privindu-l.

— Să trăiți, domnu' Bretan, începu cu tonul unuia ce-și întâlnește o cunoștință în grădina publică.

— Ce plăcere, domnul Cotoaibă. Ia loc și iartă mizeria de aici. Îi întinse ceremonios tabachera de argint filigranat. O țigară bună cred că te-ar dispune, deși nu e sănătos pe inima goală. Știu că la arest regulamentul interzice fumatul.

Arestatul nu-și făcea nicio iluzie asupra celor ce aveau să urmeze. Dintr-un fel de instinct încerca să mai câștige clipe prețioase. Căuta la iuțeală să-și răspundă la o sută de întrebări deodată. Ce știu, cât știu, cum îl vor lua și așa până la o sută. Refuză, deci, țigara. Se căută prin buzunare, dar negăsind obiectul, se opri zâmbind.

— Aveam o tabachere cu țigări. Odată cu șireturile și cravata omu' dumneavoastră mi-a golit și buzunarele. Dacă sunteți bun, aș fuma una de-a mea.

— Vai, iartă-l pe Varlam că e așa zelos! îl maimuțări Miercănuș, de, așa face un om când mai are două-trei luni până la pensie… Ehe, dom'le Cotoaibă, cum îți place să tragi de timp! Ce ziceți, domnule comisar?

— Sigur. Domnule Săvulescu, mergi până jos și adu țigările. Obiectul pe care-l aduse agentul era o respectabilă tabachere din aur, un obiect „împrumutat" de la vreun „client".

— Avem și monogramă, observă batjocoritor Miercănuș. Asta e sculă de chiabur, de pogonar de Slobozia… Obișnuit cu „atențiile delicate” ale poliției, Cotoaibă își roti familiar privirea prin încăpere. Întrebă, aprinzându-și un *Camel*:

— Nici acum n-ați reparat pendula?

— Auzi, maistre, aici noi punem întrebări, îl repezi Miercănuș. Fii atent cum răspunzi la *interviu*, că o să vezi doi cuci nu unul! Și când o să fie limba mică din nou la opt, limba ta n-o să mai fie așa ca un iepuraș sprinten.

(Extrase din declarația consilierului Calistrat Catargi: „…Am răspuns invitației domnului senator Angelescu și-n jurul orei șapte am plecat, împreună cu soția, spre dânsul. Câteva ceasuri mai târziu, cred că se făcuse deja unsprezece, soția m-a anunțat că nu se simte prea bane. Știind că în ultimele două luni starea sănătății dumneaei nu a fost prea bună, ne-am scuzat și am hotărât să ne retragem La înapoiere soția l-a rugat pe șofer să nu conducă prea tare, și în douăzeci, douăzeci și cinci de minute am ajuns în fața locuinței. Primul lucru care mi-a atras atenția a fost întunericul de la intrare. De obicei, în timpul nopții intrarea e luminată. Am gândit că poate s-a ars becul, sau pentru că Jorj lipsea de-acasă…” Din raportul serviciului de noapte al secției de poliție: „… Personalul casei este format din: soții Jorj Budulan –

secretar particular, Eufemia Budulan, soția acestuia – menajeră, Camelia Lupeș – cameristă, Zinca Cojanu – bucătăreasă, Sergiu Panaitoff – șofer. Familia Budulan se află în provincie, la Galați, la o înmormântare, plecați de marți, camerista a avut întâlnire în oraș cu un avocat. Sergiu Panaitoff, șoferul, era împreună cu domnul consilier.” *Doar bucătăreasa, Zinca Cojanu, a fost prezentă acasă în timpul spargerii* – subliniat cu creion roșu de Varlam. Din declarația șoferului Panaitoff: „Am parcat automobilul, dar nu l-am băgat în garaj. La rugămintea domnului consilier am aprins lanterna, pe care o am tot timpul cu mine în mașină, ca să luminez intrarea. Scările sunt cam abrupte și mi-a fost teamă pentru doamna consilier, care abia putea să meargă. L-am auzit pe domnul consilier spunând: „Sergiu, dar ușa e deschisă, ce Dumnezeu se petrece, doar eu am închis-o la plecare?”. „Cred c-am auzit un zgomot pe sus” a zis și doamna consilier! „Am sa intru eu să aprind lumina”, m-am oferit. Dar în clipa aceea am zărit deschisă una din ferestrele care dau spre stradă. O umbră s-a desprins și a sărit în boschetul de lângă gard. Doamna consilier a țipat și a luat-o la fugă spre mașină. Domnul consilier a rămas nedumerit. Din însărcinarea dumnealui sunt dotat din luna iunie cu un revolver *Walter* – de când s-au produs spargerile la colecțiile particulare. Imediat a mai sărit cineva. Am scos

revolverul, am somat, dar cel care a sărit primul s-a ridicat imediat și-a reușit să sară peste gard. Am tras două focuri, și presupun că l-am atins, dar nu cred că e nimic grav, căci necunoscutul a dispărut imediat. Celălalt individ a rămas în locul unde a căzut I-am pus lanterna în ochi și l-am somat în continuare. Urcați să anunțați poliția, i-am spus domnului consilier. Am eu grijă de dânsul…”

(O observație din raport: „Tot ca o măsură de precauție, domnul consilier a schimbat la începutul lunii iunie toate broaștele de la uși cu broaște englezești tip *Hankey-Roll,* un sistem nou și foarte bun.” Din raportul de constatare al gardianului Atanase Durău: „Casa domnului Consilier Catargi este în raza în care-mi fac serviciul. Am ajuns la vreo cinci minute alarmat de țipete și împușcături. M-am grăbit și mi-am dat seama că agitația venea de acolo. Șoferul Panaitoff m-a pus la curent cu chestiunea. Am pus cătușele hoțului și am intrat în casă. L-am găsit în salonul cu picturi pe domnul consilier. „M-au jefuit… m-au jefuit”, așa spunea. Mi-a arătat trei rame de tablou aruncate pe jos din care lipseau picturile. M-am gândit că hoțul le-a făcut sul și le-a vârât în sân. Am cercetat și în celelalte camere și nu lipsește nimic. Nici casa de fier și nici altceva nu era atins. I-am luat un scurt interogatoriu arestatului, dar a refuzat să răspundă. Pe zidul

gardului, care nu este prea înalt, am descoperit două pete de sânge…”)

— Aha!… „Portretul doamnei de Marigny” de Cezanne, un anonim olandez – „Peisaj de iarnă. Naarden”. Aivazovski – „Mujicul cu căciula roșie”… Își ridică ochii spre arestat:

— După cum te-mbraci și te cunosc, n-aș fi crezut că ai asemenea gusturi rafinate!

— Aiurea! pufni Miercănuș. Au luat și ei ce le-a picat mai iute la mână, credeți că se-ncurcau ei cu ăla… anonim?… Nu poți ști niciodată; e la fel ca un automobil fără marcă, nu știi ce este, e suspect; oamenii rareori au încredere în așa ceva!

După ce gustă câteva clipe în sinea sa spusele subcomisarului, Bretan își luă o expresie ușor dezamăgită:

— Te căinez sincer, domnule Cotoaibă. Te-ai lăsat prins ca un amator; ce-o să zică amicii, colegii de breaslă, mă rog, oamenii despre care o să te întrebăm, că doar lucrezi tu pentru cineva, nu-i așa? Cotoaibă își sprijinea privirea undeva în plafon. Nu catadicsi să răspundă. Comisarul își îndreptă umerii, strânse iute hârtiile. Păstrând doar o coală albă, în semn că pusese cap hârjonelii și din acest moment începea interogatoriul.

— Deci s-o luăm cu începutul, rosti, dar glasul nu

părăsise cu totul buna dispoziție și părea ca mustul asprit.

— Numele, prenumele, porecla… trecem peste. Să zicem… adresa.

— Mitropolit Dosoftei 4.

— Te mutași în lumea bună, nu-ți mai place în țigănie, în Crângași! remarcă Miercănuș. Noua adresa era situată în Cotroceni, undeva în apropierea Școlii de Război.

— E inutil să te întreb profesia, ce zici?

— Știu și eu, domnule comisar? Eu la bază am meserie domnească. Mecanică fină și matrițerie. Am fost ucenic la *Malaxa*. Da' nu mi-a plăcut viața de fabrică, murdărie, meșteri scârboși și bani pe sponci…

— Putem spune că practici o meserie înrudită. Ia zi, când te-am reținut prima oară, știu că iubeai casele de bani, nu furai tablouri. Te descurcai bine!

— Așa e, răspunse măgulit de aprecierea lui Bretan.

— Hai acum s-o luăm în ordine, tu-mi cunoști obiceiul. De unde știai despre colecția domnului consilier?

— La căsoaia dumnealui ar fi fost de mirare să nu aibă ce pune pe pereți.

— Posibil, admise Bretan, posibil, dar e ceva care de la bun început nu se potrivește. Casa are un etaj, mai multe camere, holuri, scări interioare și două saloane. În

raport omul nostru subliniază că tu n-ai bâjbâit. Te-ai dus țintă acolo, în salonul mare, deci nu-mi vinde mie castraveți. Și un copil și-ar da seama că erai bine informat în privința casei, a valorii tablourilor, a locului unde erau așezate. Ai fost vreodată înăuntru sau ți-a descris-o cineva?

— Nu, domnule comisar. Am lucrat și eu cum m-a dus mintea. Ar trebui să știți că-n meseria… asta, înțelegeți, ne formăm și noi anumite simțuri: am văzut și eu tot felul de casc. Poți bănui și de afară de multe ori cum e împărțită.

— Aseară, imediat ce-a stat ploaia, deci după zece jumate, mai era ud pe jos. Ia citește, domnule Varlam ce scrie pe margine, la observații!

(„Destul de vizibil pașii urmează un traseu direct din hol, pe scări, fără nicio oprire până la ușa salonului, se îndreaptă apoi, mai șters, spre dormitorul domnului consilier și pe pervazul ferestrei…")

— Asta denotă precizie, nu instincte, simțuri, domnule!

— Cine te-a învățat să dai lovituri pe ploaie, Cotoaibă? Măcar trebuia să te fi șters pe picioare, când ai intrat într-o asemenea casă!

Arestatul nu catadicsi să răspundă zeflemelei lui Miercănuș, și încercă să pară chiar plictisit întrucâtva.

— Cine e complicele? Dacă n-ai spus până acum și te

jenezi de careva de aici, spune-mi mie la ureche.

— Hai că sunteți comic! rânji scurt Cotoaibă. Mi-e imposibil.

— Tu ai fost întotdeauna un cavaler. Noi nu ne grăbim să ni-l spui. Aici, la poliție, timpul nu contează; tot o să ne lămurim într-o zi, două.

— Fii sigur c-o să-l dibuim, îl avertiză Miercănuș. Bă, Cotoaibă, eu mănânc pâine de pe urma voastră de mai bine de douăzeci și cinci de ani. N-oi fi eu detectiv sau Mafalda să ți-l găsesc în doi timpi și trei mișcări, dar fiindcă ziceai de simțuri, fii tu sigur că ara și eu mirosurile mele! Cum simt borfașul și-i iau urma, nici nu trebuie să zică șefii *aporte* de două ori. Aveți și voi destui codoși vânduți nouă până-n gât. O să merg eu, n-ai tu grijă, cu „sorcova”, și-n loc de clopoței, o să le clincănesc brățările astea. Găsesc eu pe vreunul să-l apuc de părțile mai moi și-o să crăncăne el, n-avea grijă!

Cotoaibă nici nu clipea. Nu i se serveau noutăți. Și el plătise destule polițe unor turnători.

— Ai treizeci și opt de ani, domnule, reluă Bretan. După o scurtă tăcere. De pe la șaisprezece ani tot intri și ieși, cu greu poți să-ți aduni, în timpul ăsta, cinci șase ani de libertate. Cred că nu există articol de lege să-ți fi rămas necunoscut și prea puține infracțiuni pe care să nu le fi făcut… Poate ăsta e destinul tău, îți spui, probabil, în dulcea speranță că într-o zi ai să dai marca

lovitură, ai să te umpli de parale și nimeni nu te va prinde. De mai bine de douăzeci de ani te străduiești!… Ai întâlnit tot felul de „colegi de breaslă”, pe unii ți i-ai făcut idoli, cu alții ai împărțit banii, șampania, turtoiul[14]. Ași ca Tăulescu, Mișu Tramvai, Belciug, Frații Negrea sau Popa Zahăr, ai văzut cum au sfârșit-o!… în ultimele tale isprăvi ai fost combinat cu Baronică, cu Pașa, Radu Puștiu… Cârjaliu. O să mă uit eu prin cazier. Se spune că Pașa zace acum într-o pușcărie în Franța… Ia zi, care din ceilalți a fost cu tine azi-noapte?

— Niciunul, mormăi răgușit Cotoaibă.

— O să verificăm… Cum ați pătruns în casă?

— Era deschisă ușa, dom′ comisar!

— E, asta le-ntrece pe toate! pufni Miercănuș rânjind, dar nu prea vesel. O să ne spui că și tablourile s-au dat jos singure de pe pereți! Domnul consilier declară că a închis personal ușa de la intrare. O să ne uităm dacă sunt semne de forțare. Poate vreo cheie potrivită?

— Ați găsit asupra mea așa ceva?

— N-am găsit. Poate a rămas la complicele tău. Dar vreau să-ți atrag atenția asupra unui singur lucru: Că nu vrei să spui cine e celălalt, povestea cu cheile, astea sunt fleacuri. Cu puțină transpirație și alergătură se vor lămuri. Mai interesant ar fi dacă s-ar ivi o legătură între

---

[14] Turtă de mălai cu grâu.

afacerea voastră și cele de mai înainte!

— Adică, vreți să mi le puneți tot mie în cârcă? replică batjocoritor. Dom′ comisar, legea tot e bună la ceva, că trebuie dovezi, trebuie să arătați la onorata curte probe, martori, socoteli, nu așa… Așa puteți să spuneți că eu l-am omorât și pe Armand Călinescu[15]!

— E o chestiune de principiu. Că în spatele unui peștișor ca tine, mai întotdeauna se ascunde unul mai mare. Unul cu bani mulți care sa plătească bine o asemenea marfă. Bun, dacă vă reușea figura, cui trebuia să duceți tablourile?

Cotoaibă încerca să găsească un răspuns cât de cât rezonabil. Fruntea i se acoperise de broboane.

— Nu știu, nu m-am gândit. Găseam eu unde să le plasez.

— Bine, dom′le Cotoaibă, dar dacă goleați pereții consilierului, cum ați fi cărat atâtea pânze? interveni și Miercănuș.

— Da′ cine a zis că vream să-i golim? replică arestatul.

— Pentru că ești lacom, Cotoaibă! Ghinionul vostru a fost cu răul doamnei consilier. Sau, mai bine-zis: ce bine pentru ca că i s-a făcut rău! Vă mai aștepta vreun al treilea, ia zi? Trebuie să mai fi fost unu care să țină tira, spuse Miercănuș. Unu care aștepta tras mai la o parte

---

15 Armand Călinescu (n. 22 mai 1893, Pitești – d. 21 septembrie 1939, București) a fost un jurist, filosof, om politic, ministru și prim-ministru român.

cu vreo mașină și să plecați cu marfa după treabă.

— Domnu' comisar, ridică arestatul privirea din podea, vă rog să mă credeți, pe viața și sănătatea mea jur, nu lucrez pentru nimeni, ci fiindcă așa mi-a venit mie, că se caută tablouri, de ce toată lumea face atâta zarvă? Nu m-a pus nimeni.

— Cine e cel care a scăpat? Ți-e frică de ceva… de cineva, ia zi?

Cotoaibă lăsă din nou privirea în jos. Vorbi, dar o notă de impertinență tot mai avea în glas.

— Căutați-l dumneavoastră… de ce să am belele că sunt turnător?… M-ați prins, sunt dovedit, băgați-mă la pârnaie și gata!

— De ce atâta grabă?

— M-ați găsit pe mine bun să vă spun și ce nu știu!

— Profiți că domnul Bretan e om fin și se poartă cu tine cu mănuși până la coate? Cu o mână Miercănuș îl prinse de reverul hainei. Cotoaibă tresări dar subcomisarul îl mângâie ușor pe obraz și aproape îi șopti:

— Ai să spui, nenicule, tot. Cine e ăla, cine e ălălalt, pentru cine lucrezi, unde trebuie să ajungă tablourile… Ai să spui și cine le-a pictat; intri tu în fabrica lu' mandea! Ai noroc cu domnu' comisar, altfel te-aș încinge până la loc comanda!

— Cred că ți-e destul de clar ce vrem. Glasul

comisarului devenise dintr-o dată mai uscat decât un schelet de anatomie. Pun mâna-n foc că te-ai rugat la Dumnezeu să nu dai cu ochii de noi. Te-am citit de cum ai intrat. Pune-te și cântărește ce se merită și ce nu. Aș putea să pariez că ai picat într-o afacere încâlcită. Tu ești numai un fir, dar oricât de lung e ghemul, am să merg până-n pânzele albe. Pui acum totul pe hârtie!

— Oare chiar să aibă legătură cu spargerile alea? întrebă subcomisarul, după ce arestatul fusese scos din încăpere. Glasul nu-i mărturisea nici cea mai mică convingere.

— Până una, alta, nici vorbă. Dar, oare, în final tablourile n-ar fi trebuit să ajungă în același loc cu celelalte? Chiar dacă „furnizorii" nu sunt tot aceiași… Cine știe?… Bun! Hai acum să ne punem pe treabă. Convoacă toți agenții în sala de raport. Dar Arnăutu n-a apărut încă?

— A telefonat de la – Prefectură că o să mai întârzie un ceas, îl informă Varlam, trecându-și mâna prin părul argintiu, tuns perie.

Când se adunară și agenții, Bretan îi puse la curent și către sfârșit conchise:

— Trebuiesc verificate anturajul, lumea lui Cotoaibă, femeile, prietenii și locurile pe unde umblă. Ne trebuie mandat de percheziție domiciliară. Vreau un rând de fotografii de-ale lui și de-ale unor complici din afacerile

anterioare. Mai trebuiesc făcute niște drumuri, în special pe la Radu Puștiu, Cârjaliu, Baronică și încă câțiva cu care a avut legături mai strânse în trecut.

— Strânse, mormăi Miercănuș mustăcind, atât de strânse încât au intrat legați pachet ultima oară la „mititica”.

— Deci, trebuie întocmit un raport, o cerere la caziere, să treacă cineva pe la caziere. Poate chiar dumneata, domnule Săvulescu, se adresă unuia dintre agenți. Eu am să mă deplasez împreună cu Miercănuș acasă la domnul consilier Catargi. Dumneata, Varlam, raportezi cazul domnului comisar-șef și rămâi la telefon.

*

Miercănuș fluierase admirativ. Casa în fața căreia se aflau nu lăsa nicio îndoială asupra poziției sociale a proprietarilor. O vilă cu un singur nivel dar destul de înaltă – aducând cu un micuț castel. Un turnuleț dantelat domina ansamblul monoton al clădirilor alăturate, greoaie, obtuze, parcă proiectate cu mâna stângă.

Comisarul apăsă pe butonul de alarmă încastrat în ansamblul unui bazorelief ce închipuia un cap de leu.

Ușa de la intrare, o broderie neagră, de fier forjat, glisă ușor. O privire prudentă, ce încerca să-și astâmpere curiozitatea într-un zâmbet convențional, îi măsură reținut.

— Suntem de la poliție, domnișoară, începu comisarul, acompaniindu-se de obișnuitul scos al pălăriei. Miercănuș îl imită, dar o făcu mai mult să-și facă vânt.

— A dracului căldură! rosti, și cu cealaltă mână îi întinse fetei legitimația parcă mai aștepta un impuls înainte de a-i pofti în casă.

Fata îi invită cu gesturi măsurate și cu o notă de gravitate, cumva în contradicție cu înfățișarea-i copilăroasă. Îi rugă politicos să aștepte.

Aerul dens, răcoros, îi smulse subcomisarului un mic suspin de plăcere. Bretan încerca să se obișnuiască cu semiobscuritatea. Se găseau într-un vestibul mare, pardosit cu dale de marmură sângerie, mirosind a vechi, a lemn lustruit. „Oare florile presate miros așa? Poate așa ar trebui să miroasă”, gândi Bretan, încercând să deslușească ce reprezentau cele câteva gravuri întunecate. Un coridor placat într-o armură de lemn cărămiziu ducea spre o draperie grea, de culoare vișinie. Din loc în loc, câte o ușă, cu clanțe de bronz lucind stins. Înainte ca Miercănuș să-și aprindă țigara, îndelung frecată între degete, o mână nevăzută aprinse lumina, risipind clarobscurul dulce ce domnise pașnic și blând ca un calmant.

„Strașnică muiere!…” părea să exprime privirea lui Miercănuș măsurând-o fără jenă. Femeia, nu prea înaltă

de statură, bine proporțională – rochia neagră îi sublinia talia subțire – avea acel chip neted și destul de proaspăt, rămas între etajele celor două vârste. Putea avea oricât între treizeci și patruzeci și cinci. Femeia apăruse puțin teatral din spatele draperiei, fără un foșnet, răsucind simultan comutatorul. Rochia de doliu și acel aer de stăpână. Puțin involuntar, îl făcută pe Bretan să bănuie că se află în fața doamnei Budulan, menajera casei.

— Bună ziua. Sunteți, doamna Budulan, dacă nu greșesc.

— Bună ziua. Nu greșiți.

Abia atunci când înaintă câțiva pași și mâinile i se mișcară oarecum în voie, comisarul observă câteva brățări ce clincăniră stins.

— După cele întâmplate, sper că nu vă miră că suntem aici? Domnul consilier e acasă? întrebă Bretan aruncându-și privirea în direcția draperiei de unde apăruse menajera ce se mișcase imperceptibil. Un alt bun obicei al caselor mari. Acolo pândea probabil, cu răsuflarea oprită, fie fata care le deschisese, fie altcineva.

— Domnul consilier a trebuit să plece dimineață, împreună cu doamna, la Sinaia. Azi e Consiliu de coroană.

— De fapt și cu dumneavoastră avem puțină treabă, rosti comisarul. Cu dumneavoastră… vreau să zic, cu personalul casei. E deschis salonul de unde au dispărut

tablourile?

— Domnul consilier mi-a lăsat cheia, încuviință menajera.

— Sper că nu s-a atins nimeni de nimic, reveni Bretan.

— Și eu sper. Eu și soțul meu am revenit dimineață din provincie… Am avut un necaz… Ochii mari, verzi, nu mărturiseau nici cea mai mică tristețe. Și aici ajungând, am dat peste altul… Pe domnul consilier l-am văzut doar în treacăt, mi-a lăsat cheia… Doriți să serviți ceva răcoritor sau o cafea? își aduse aminte de datoria de gazdă.

— O limonada, dacă nu deranjăm, răspunse Miercănuș, după ce prinse încuviințarea din privirea obosita a comisarului. Vru să adauge „E cald al dracului!”, dar în loc de asta, completă:

— Pentru domnu′ comisar, o cafea mai amară. Noi – fața i se destinse într-un zâmbet pe care și-l dorea cordial –, în munca noastră adică, mai pierdem nopți, așa că bem cafeaua mai otrăvită. Avem un om la secție care face o cafea – „model ghips”, îi zice el – de stă lingurița în poziție de drepți. Femeia surise, poate mai mult să-și etaleze dantura impecabilă. Ei da, acum se putea spune că n-are decât douăzeci de ani!

— Aș dori, mai întâi, să știu dacă e toată lumea acasă, se interesă Bretan, privind încă o dată peste umărul femeii, în direcția draperiei ce se mișcase din nou.

— Nu lipsește nimeni… Vă putem ajuta cu ceva?

— Aș vrea să stau puțin de vorbă cu fiecare. De pildă, aș începe chiar cu domnișoara cea timidă, care nu îndrăznește să se arate.

La semnul lui Bretan, Miercănuș, din doi pași, se opri în dreptul draperiei pe care o trase energic.

— Oho! exclamă. E o domnișoară cu mustăți, dom' șef. Ia ieși la lumină, cavalere!

„Cavalerul ieși destul de stingherit. Femeia îl privi pătrunzător, deschise gura de parcă s-ar fi înecat, după care, cu vocea coborâtă îl admonesta:

— Jorj, te rugasem să te odihnești. Nu este cazul să-ți reamintesc de față cu oameni străini părerea doctorului despre inima ta. Acest „te rugasem", desemna în fapt o poruncă. Bărbatul părea trecut nu cu mult de granița a cincizeci de ani. O figură impresionantă, ca de orator, cu o coamă albită, fața lată și plăcută. Un fel de a privi și a merge ce amintea un armăsar scos din joc, dar netrecut încă în lumea cailor de sacá[16]. După ținută putea fi luat drept magistrat sau chiar politician, dar după zâmbetul și privirea cu care întâmpinase dușul scurt, îl ghiceai timorat și incapabil de replică.

— Soțul meu, Jorj Budulan, zâmbi rece femeia. Suntem încă sub impresia încercărilor prin care am

---

[16] Butoi așezat pe un cadru de căruță cu două sau cu patru roți, în care se aduce apă de la fântână sau de la râu.

trecut, domnule comisar. Mătușa dumnealui – arătă cu bărbia în direcția soțului – a decedat și de patru zile suntem într-o… Nu reuși să termine. Cu o batistă mică își tampona pleoapele, lăsă să-i scape un fel de suspin, apoi, de parcă și-ar fi reprimat o durere ce începea s-o năpădească, îl opri pe Jorj, ce încerca să profite de moment pentru a ieși:

— Acum, oricum nu mai poți dormi, Jorj. Domnii sunt de la poliție. Condu-i, te rog, în salonaș.

În timp ce Jorj îi pofti spre ușa din mijloc cu gesturi exagerat de largi, comisarul i se adresă direct:

— Sper că n-aveți nimic împotrivă să stăm acum puțin de vorbă.

— Acum sau mai târziu, mi-e totuna. Glasul, bine timbrat, suna plăcut. Dar nu știu dacă am să vă fiu de folos cu ceva.

— Luați loc, îi invită curtenitor când se pomeniră în fața unei canapele uriașe, năpădită de pernițe de mătase, galbene ca lămâia, ce înviorau fondul maroniu. Salonașul nu prea-și merita numele. Era un salon în toată regula. Jorj se mișca acum destul de sigur pentru un om neodihnit de câteva zile. Aranjă cele câteva garoafe dintr-o vază, aduse o scrumieră de cristal și o casetă dintr-un lemn roșcat, frumos sculptată, stropită cu picături de sidef.

— Pentru cunoscători, aceste țigarete sunt destul de

selecte.

Bretan refuză politicos deschizându-și tabachera sa filigranată, Miercănuș, însă, scoase vreo șapte, opt țigări, sub privirea intrigată a lui Jorj și, după ce-și alese una, deschise și celălalt compartiment al casetei.

— Domnul dorește havane?

— Nu. Caut ceva. Scoase havanele și cercetă fundul cutiei.

— Domnul a pierdut ceva? întrebă politicos dar și cu ironie Jorj, făcând pe valetul stilat.

— Ziua de ieri, îl lămuri subcomisarul.

— O găsiți acolo. Îi arătă un calendar pictat pe o bucată mare de mătase azurie.

— Ești glumeț, domnule Jorj, zău ești glumeț! Ce n-aș da să găsesc ziua de ieri, mai precis noaptea, noaptea trecută cu tot balul care s-a întâmplat! Precis aș fi știut mai multe chestii. Așa… o să-ți fumăm țigările, o să bem limonada și o să ne plictisim împreună cu întrebări…

Aroma cafelei pătrunse mai înainte ca cineva să se arate. Abia peste câteva secunde apăru în prag și jupâneasa. Jorj sări ca împins de un resort, încercând s-o ajute.

— Închide ușa, dar vezi, n-o trânti, îi spuse apăsat, dar păstrându-și surâsul ce și-l dorea puțin trist și resemnat. Puse tava pe o măsuță. Cafeaua și cele două pahare uriașe, brumate, pline cu limonada trecură în fața

polițiștilor. O clipă domni liniște deplină.

— Am convenit să începem cu domnul Budulan, spuse comisarul, atrăgând astfel atenția femeii că e de prisos.

— Numai cu dânsul?

În spiritul menajului Budulan ideea părea greu de acceptat. Sprâncenele femeii se ridicaseră întrebător, dădu din umeri.

— Dacă așa e procedura… mă rog.

— Bună cafea, aprecie Miercănuș. Se ridică. Vă foarte mulțumim doamnă. Pot să vă conduc?

Galanteria asta de ocazie afișată de subcomisar îi evoca lui Bretan imaginea unui bursuc dansând *charleston* [17] . Nu era însă momentul să i-o spună. Miercănuș o conduse până la ușă. Femeia ieși, nu înainte de a-i arunca o ultimă privire lui Jorj. Se mai auzi un moment clinchetul brățărilor, cumva nervos.

Când Miercănuș reveni, deja bărbatul începuse:

— Am fost funcționar la Tribunalul Mare. Acum mă cam supără inima. După opinia doctorului ar fi trebuit să fiu de mult în Elveția la nu știu ce sanatoriu, dar nu suntem rentieri să ne permitem…

— Mătușa dumneavoastră v-a lăsat ceva?

— Nu, domnule comisar. A fost o biată văduvă de

[17] Dans american de salon, care constă în mișcări foarte repezi, făcute prin flexiunea părții de jos a picioarelor.

funcționar.

— Aveți o… slujbă, sau o ocupație aici?

— Într-un fel. O mai ajut la registre pe Eufemia. Triez scrisorile domnului consilier, fac și pe majordomul, căci la începutul verii ne-a părăsit Jean. Și vaietul domnului, și Fanny, camerista, nu știu ce se întâmplă… s-a descompletat personalul. Fanny s-a măritat, și în genere e greu de găsit oameni de încredere.

— Așa, deci… Când ați plecat la Galați?

— Acum patru zile. Am primit telegramă. Domnul Catargi, când ne-a învoit, a zis: „Îmi pare rău, domnule. Dumnezeu s-o ierte, ce să-ți spun? fii tare. Încearcă să fiți pe 11 înapoi, că trebuie să mergem la Telega”. La casa de domnișoară a doamnei consilier.

— Când ați aflat despre spargere?

— Când să aflu? Azi dimineață, când am sosit.

— Cine v-a dat vestea?

— Păi, cum să vă spun? Noi am venit cu o mașină de piață de la gară. Eu am rămas să-i dau banii omului și când am ajuns, era vânzoleală mare. Mi-a zis Eufemia. Am rămas trăsnit.

Fie că retrăia scena de dimineață, fie din alt motiv, Jorj arăta puțin crispat, transpirat și-și mișca mâinile nervos. Intuind natura agitației, Miercănuș îl întrebă:

— Chiar stai prost cu inima?

— Da. Și mai am și amețeli.

— N-ai niscaiva „tărie" p-aici? Vodcă, coniac, ceva? Omul se ridică, nu înainte de-a arunca o privire spre ușă, apoi merse spre biblioteca monumentală. Reveni cu o sticlă, pesemne de coniac, și cu două pahare. Pentru sine umplu un pahar, trase o dușcă prelungă și apoi îl ascunse în bibliotecă.

— Frumos! zise Miercănuș. Să tot citești, bată-te să te bată, îl înghionti ușor. Cine a „scris" *Metaxa*[18] asta?

Jorj redeveni calm. Un biet alcoolic, gândi comisarul. Bea pe ascuns. Asta explică două lucruri. Rezistența lașă a bețivului și ascendentul nevestei.

— Te simți alt om, nu-i așa? Spune-mi acum, cine manipulează cheile din casă?

Păru că se concentrează, după care începu, șovăind puțin:

— Acum, de când s-a descompletat personalul, e cam harababură. Știu că la intrarea principală există două chei. Una la domnul consilier, cealaltă la mine. Eu încui seara și verific peste tot. Tot eu încui și intrarea de serviciu.

— Când ați fost plecat, cine v-a înlocuit?

— Nimeni. Adică… Camelia, dar eu cred că ușa a uitat-o deschisă domnul consilier când a plecat, altfel nu

---

[18] Metaxa este un spirit chihlimbar grecesc creat de Spyros Metaxa în 1888. Gustul său provine din combinația de vinuri Muscat din insula Samos, distilate de vin îmbătrânite și botanice mediteraneene.

se explică.

— Posibil, domnule Jorj, dar ce te faci cu cheia de la salonul cu tablouri?

— Ce e cu ea? întrebă Jorj.

— Domnul consilier susține în declarație că salonul e tot timpul încuiat, și numai la unele ocazii îl deschide.

— E adevărat. Are o cheie pe care o ține permanent asupra dânsului.

— Ești sigur că nu mai există alta? continuă Miercănuș.

— Poate, dar nu știu. După o scurtă reflecție admise: La câtă valoare e-n salon ar trebui să mai aibă și una de rezervă.

Bretan se ridică și făcu câțiva pași prin încăpere. Cafeaua îl remontase și simțea nevoia să facă ceva.

— Deci, nu știați că a doua cheie se află în seif? Bretan se întorsese încercând să-i surprindă vreo reacție. Cunoașteți cumva cum se deschide seiful?

— Nu. E un mecanism nemțesc, cu cifru, și nimeni până acum nu l-a deschis în afară de domnul consilier.

— În ultima vreme ce oameni străini ați văzut prin casă?

— Știu și eu ce să vă răspund?… Vă referiți la oaspeții domnului consilier?

— Nu chiar… mai degrabă mă gândeam la vreo persoană necunoscută, la cine știe ce funcționar de la

Societatea de electricitate, de la telefoane, sau vreun instalator ocazional.

— Nu-mi amintesc, răspunse Jorj după un moment de gândire. Cu aceștia are de-a face Eufemia. Vă gândiți că vreunul din spărgători s-a strecurat să iscodească pe-aici?

— Ați pus întrebarea corect. După cum au operat, hoții cunoșteau bine locul.

Omul clătină din cap, ridică din umeri și promise că dacă-și va aminti ceva o să le aducă la cunoștință. Se retrase cu gravitatea unui senator, înclinându-se puțin înainte de a părăsi încăperea. Din vestibul se auziră murmure nedeslușite. Eufemia Budulan își făcu apariția surâzând calm, imprimând mersului o unduire tinerească și se așeză cu ostentativă docilitate. Își aprinse una din țigările parfumate din cutie.

— Sunt gata pentru interogatoriu, rosti, expediind fumul printre buzele pline, senzuale.

— Interogatoriu?... Glumiți, poate. Nu încercăm decât să ne informăm, să ne facem o idee și vă adresam rugămintea să ne ajutați.

— Desigur, dar nu prea văd cum... Toată întâmplarea asta nefericită ne-a găsit departe de casă.

— Vedeți, nu discutăm neapărat doar despre momentul spargerii... Câteva lucruri s-au lămurit. Dar, după cum îi spuneam și domnului Jorj adineauri, mă

uimește ușurința cu care făptașii s-au introdus aici, că au mers exact în locul unde trebuia, că au operat chiar în seara în care lipsea atâta lume de acasă… Vedeți câte întrebări se nasc?

— Vreți să mă faceți să cred că cineva, de aici, n-ar fi străin de cele petrecute?

— Ar fi o posibilitate… Una din zecile de posibilități! Clasică aș putea zice. Oricare dintre dumneavoastră știe mai multe despre viața acestei case decât un străin, de acord?

— De acord, domnule comisar. Dar nu orice străin poate fi socotit om de încredere, demn de a-și face serviciul într-o asemenea casă!

— Am făcut o considerație generala, preciză Bretan, răspunzând ironiei. Sunt pline arhivele poliției din toată lumea asta de povești cu case mari jefuite abil, fie de cineva de-al casei, fie de vreo rudă.

— Dar în cazul dumneavoastră aveți în arest pe unul din făptași, nu credeți că el e cel mai nimerit să răspundă la aceste chestiuni?

— Îl cunoașteți cumva pe spărgător?

— Ei da, asta e o întrebare! Am aerul că frecventez lumea hoților și spărgătorilor? Nu-l cunosc… Spuneați de zecile de posibilități și de ajutorul pe care pot să-l ofer cercetărilor. Vă stau la dispoziție.

— Mă gândeam la unele persoane… străine de casă,

care sub un pretext oarecare au putut intra în casă; fie funcționari de la percepție, de la telefoane…

— Eu onorez toate facturile, aranjez cu diverși meseriași unele reparații, dar… nu-mi amintesc în ultima perioadă să fi venit pe aici cineva necunoscut. Doar funcționarii vechi, cunoscuți, de ani de zile.

— Sunteți sigură?

— Absolut sigură. Întări femeia, pe un ton ce nu admitea replică.

— Soțul dumneavoastră n-a fost atât de categoric.

— Jorj?… Afirmă că ar fi văzut pe cineva suspect? Sprâncenele i se ridicară a mirare, puțin amuzată, cu aerul unei mame căreia i se aduce la cunoștință că fiul a făcut o mică poznă. Privi apoi un moment, fixând un punct nevăzut, și-n privire i se strecură ceva asemănător unui început de compătimire. Jorj… e ca un copil, dar unul răutăcios și încăpățânat… De la o vreme bea mult… are sticle ascunse peste tot. Nici inima nu-l mai duce cum trebuie… îmi creează destule probleme.

Bretan atacă și problema cheilor, dar răspunsurile nu difereau de cele ale lui Jorj. Îi mulțumi și-o rugă să trimită pe altcineva. Intră o femeie mai în vârstă. De-ndată ce dădu cu ochii de cei doi bărbați se opri destul de stingherită la numai câțiva pași. Bretan fu sigur că în fața sa se află bucătăreasa Zinca Cojanu. Se vedea cât de colo că are emoții, după chipu-i înăsprit de un fel de

teamă, după mâinile ce mototoleau mecanic un șorț care probabil cu puțin timp înainte fusese apretat ca hârtia.

— Sunteți singura persoană prezentă aseară acasă, intră Bretan în subiect fără altă introducere. Vă rog să ne relatați cele petrecute.

Numai după ce-și plimbă privirea însoțită de un clipit des de la unul la celălalt, umezindu-și buzele, bătrâna se hotărî:

— Cam pe la șase, aseară, înainte cu vreun ceas să plece, domnul consilier m-a chemat să mă anunțe că plecarea la Telega se amină. „Zincuțo, mi-a zis, să nu mai faci preparațiile de drum, căci Vodă mă ține ocupat. Mâine trebuie să fiu la Sinaia. Astă seară cinăm în oraș la Domnul Angelescu”. Așa că am strâns totul, am mai dereticat, după care m-am dus să văd dacă ușa de la intrare e închisă.

— Și era?

— Sigur. M-am întors la mine în odaie să-mi înmoi niște rufe. M-am luat cu treaba și când am vrut să ies afară a început să plouă.

— Deci, n-ați mai ieșit afară?

— Nu. Am deschis puțin fereastra și m-am băgat în pat. Poate știți cum e somnul de om bătrân. Nu se lipește lesne geană de geană. După zăduful din vara asta a fost prima oară când m-a furat somnul de cum m-am pus în pat. M-am trezit speriată când am auzit

strigăte, împușcături. Mi-am zis că iar a început rebeliunea. Mai pe urmă m-am dumirit că a tras domnu' Sergiu cu revolverul după unul din hoți. Eram tare speriată. M-am trezit cu doamna țipând „Hoții… ne-au călcat hoții!" Am ieșit numai când gardianul îl păzea pe hoț.

— Spuneți-mi, individul nu vi s-a părut cumva cunoscut?

— Nici nu l-am văzut prea bine… dar nu-l cunosc…

— A început să mă ia cu plictis, dom' șef, vorbi, după plecarea bătrânei, Miercănuș. Mă bate gândul că ne tocăm timpul de pomană. Dacă-mi permiteți să-l bag puțin la teasc pe Cotoaibă, n-o să vă pară rău!

— Ce vorbești? Întâi trebuie să-l „înmuiem" cu ceva mai deștept. Dacă zici că n-ai stare, trage o ochiadă prin casă până stau de vorbă cu camerista. Miercănuș se ridică, apoi din ușă îi făcu loc, galant, fetei care intră calm și-i mulțumi printr-o ușoară înclinare a capului.

— Cine a mai rămas afară, domnișoară?

— Domnul Panaitoff, șoferul domnului consilier.

— Dar de ce ați rămas în picioare?

— Sunt obișnuită. Fata nu părea să fie trecută de douăzeci de ani. O privire albastră, ca un cer spălat de nori, îi mulțumi când se așeză pe marginea canapelei confortabile.

— Deci, ați avut șansa să lipsiți în momentul

spargerii. Vă rog să ne relatați ce-ați făcut aseară.

Îi povesti în câteva fraze frământările legate de o moștenire, despre rapacitatea unor pretendenți care au atacat testamentul și, în fine, despre ieșirea de aseară, la *Trianon,* unde a luat masa cu avocatul…

— Ați cinat la *Trianon?* Select local! Se mai mănâncă acolo șalău *Molinoff,* păstrăvi *à la Chevroise*?

— N-am avut starea să apreciez meniul!

— O moștenire taie întotdeauna apetitul…

— Insistențele domnului avocat mi-au tăiat apetitul, spuse cu silă. Mi-a propus la sfârșit să studiem piesele dosarului la dumnealui acasă!…

Lui Bretan îi plăcea chipul deschis al fetei. Chiar și acest fel de a lua totul în serios și privind-o mai atent îți puteai da seama că avocatul n-avea nicio vină!

— Când ați ieșit în oraș, ușa de la intrare era încuiată?

— N-am controlat, dar l-am văzut pe domnul consilier când a închis, chiar înainte de a pleca. Eu i-am condus. Doamna își uitase un șal. Am intrat prin spate și i l-am adus.

— Cine are cheile de la intrarea de serviciu?

— În mod normal, le ține domnul Jorj. Dar cât timp a lipsit, am folosit una de rezervă.

— Broasca e tot de tip *Henkey-Roll*?

— Așa li se spune?… Da, au fost înlocuite, în iunie… domnul consilier spunea că sunt ultimul tip. Și foarte

greu de deschis cu alte chei sau șperacle.

— Dar cheia de la salon?

— Pe aceea o păstrează doar domnul consilier.

Bretan puse apoi chestiunea persoanelor străine zărite prin casă…

— Nu-mi amintesc prea bine… nu știu… Rămase puțin încurcată.

— Cineva de la vreo societate… de la vreun atelier, de la bancă, percepție, telefoane… E o armată de inspectezi și funcționari care umblă din casă în casă!

— Parcă-mi amintesc… dar e puțină vreme, era pe la sfârșitul lui mai. A venit un bărbat care s-a prezentat ca inspector al Societății de electricitate.

— Cine mai era acasă?

— Domnul Jorj, majordomul… feciorul domnului consilier, Ionică… și mătușa Zincuța, dar dânsa nu iese aproape niciodată din bucătărie. Nu se are prea bine cu doamna Budulan.

— Stăpânii erau?

— Cred că domnul consilier avea pe cineva în vizită… un domn de la Minister. Inspectorul a cerut să verifice instalația electrică, din toată casa, prizele, candelabrele, s-a uitat pe la tabloul de siguranțe.

— A intrat deci și-n salonul cu pricina?

— Da. Domnul consilier i-a dat cheia lui Jean, acesta i-a deschis, omul a controlat, și pe urmă a plecat.

— Cum arăta?

— Greu de spus. Nu-mi amintesc trăsăturile… dar era spătos, mi s-a părut înalt. Avea pe el un fulgarin de culoarea caramelei. Am crezut că e de la percepție sau de la poliție.

— Aducea a polițist?

— Nu în felul dumneavoastră. Dar în timp ce vorbea cu Jean, iscodea cu privirile peste tot. Nu-i pot reține prea bine chipul. Nu și-a scos pălăria nicio clipă.

— Majordomul mai trăiește?

— Da. Stă pe undeva prin Bariera Vergului. Are o pensioară bună. Dar Ionică, feciorul, n-a lăsat nicio adresă. La fel și Fanny…

— Credeți pe cineva de aici în stare să fi dat o mână de ajutor hoților?

— Nu știu… nu-mi dau seama, îngăimă fata șocată de întrebare.

Încă înainte ca fata să se fi ridicat, Miercănuș reveni în încăpere. Mușca cu poftă dintr-un măr. Îi întinse și lui Bretan unul.

— E bun, taie setea.

Îi făcu loc fetei să iasă și-l invită pe Panaitoff. Cât timp stătuse camerista în încăpere nu se simțise niciun fel de parfum, ci poate, destul de vag, o aromă ușoară de piele tânără spălată cu săpun bun. Odată cu intrarea lui Panaitoff însă năvăli un parfum greoi, dulceag, nu de

proastă calitate, dar folosit din abundență.

— Piui! pufni Miercănuș, făcându-și mina evantai. Ce dracu pute?

— *Madeleine Arpège*, domnule polițist, îl lămuri Panaitoff. Bărbatul își depășea, în mod evident, condiția meseriei. Purta un costum dintr-o catifea ușoară de culoarea nisipului. O cămașă bleu de mătase, în ton cu ochii albaștri. Părul negru, ondulat, despărțit de o cărare fără cusur. Degajat în mișcări, armonios.

— Ia zi, domnule, îl luă în primire Miercănuș, permis de port-armă deții? Că doară dumneata parcă ai tras aseară asupra hoților, nu-i așa?

— Nu am permis. Pistolul aparține domnului consilier Catargi, răspunse șoferul liniștit, pricepând încotro bate polițistul.

— Deci recunoști că ai tras asupra hoților.

— La ordinul domnului consilier, preciză.

— Arc dumnealui vreo calitate militară să-ți poată comanda?

— Nu, dar e demnitar de stat. Și apoi, gândiți-vă și dumneavoastră, puteam sta cu brațele încrucișate? Să privim cum o șterg hoții?

— Ai încurcat-o! Ți-l confisc, amendă zece mii și mai dat o declarație. Bătu cu pumnul, zâmbind cu satisfacție.

— Treaba dumneavoastră, dar s-ar putea supăra

domnul consilier.

— Sunteți martor! Vă rog să notați… intimidare în serviciu!

Asemenea exemplare parfumate și frezate aveau darul să-l indispună pe subcomisar, poate pentru că aceștia se aflau dincolo de ceea ce credea el în legătură cu bărbăția, dar mai ales pentru că acest gen de slujitori sunt disprețuitori, insolenți, când intră-n contact cu cei ce nu se află în planul social al stăpânilor lor.

Panaitoff repetă aproape cuvânt cu cuvânt cele declarate.

— M-ar interesa mai degrabă descrierea individului care a scăpat.

— Îmi dau seama că totul a durat foarte puțin… Statura… cred că era ceva mai înalt, a sărit gardul cu destulă ușurință. Avea un impermeabil, sau o haină mai lungă, închisă la culoare…

— L-ați putea recunoaște?

— Nu sunt sigur… în asemenea momente… atât de rapid…

— Îmi trebuie revolverul cu care spuneți că ați tras. Acum nu mai e o armă oarecare. Panaitoff încuviință și părăsi încăperea unduitor și leneș.

— Ia zi, Valerică, ai făcut turul casei?

— Îți trebuie o zi s-o străbați pe-ndelete… Am trecut și pe la bucătărie. Face bătrâna niște friptane, de zău,

mi-ar părea rău s-o arestăm!… Vă place cum miroase chestia asta?

În mână apăruse un gogoloi de ceară de albine pe care-l plimbă pe la nasul comisarului.

— Miroase a fagure!… Ce faci cu ea?

— Ia uitați ce fac! Miercănuș își scoase teancul de chei, alese una dintre ele și o presă ușor. Desenul cheii era foarte bine întipărit.

— O vezi tu pe bucătăreasă luând mulajul cheilor? întrebă Bretan.

— Ei, poate glumesc și eu, dar în grădina asta a noastră e loc pentru oricine. Nu vă mai aduceți aminte cazul de la biserica Sfântul Elefterie? Cu baba aia… N-a împiedicat-o nimeni, ca între două mătănii, să-i dea afară mațele popii… Ha!… Ha! și cu ce sculă a făcut-o! Nici Coroiu n-avea așa un șiș! Ce m-am mai distrat atunci! Baba a chemat un popă s-o spovedească, dar nici unu′ n-a avut curaj!… L-au îmbrăcat pe un gardian în popă… și acu′ când mă mai întâlnesc cu Vârcolac, gardianu′, ne distrăm… Așa că, ce e de mirare?… Mare lucru să iei un tipar!

— Ai iscodit-o cumva?

— Da, am întrebat-o cum se face baclavaua. Drăguță bătrâna!… mi-a zis când se pune nuca, mierea… tot dichisu′!

— Bravo, Valerică, eu îmi storc creierii aici și tu umbli

după rețete.

— Stați! Ușurel, că am una și pentru dumneavoastră, cine știe când o prinde bine? Am aflat o chestie drăgălașă despre doamna jupâneasă! Ea e cu Jorj doar de cinșpe ani, a mai fost măritată o dată. La Iași. Cu un doctor, Andrieș, care a-ntins-o în America.

— E o femeie care se poate mărita și de o suta de ori!

— Are un băiat mare, dom' șef, mare! L-a ținut în provincie la părinții ei. Știți cum sunt ăi bătrâni, mai moi, tolerează, că de… nepoțelu', chestii, dar nepoțelu' crește, știți cum sunt copiii de azi! mai năbădăioși, unii pun mâna, fură, alții îmbracă câte-o cămașă verde. E o generație tare nervoasă!

— A făcut parte din *mișcare?*

— Da, așa zice bătrâna, dar acum, după rebeliune puștiul e dat dispărut. Lucra la un ziar de-al lor, mai venea pe-aici, când erau la putere, nu e nicio dovadă c-ar fi murit, dar nimeni nu mai știe de el, nimic, de parcă l-a înghițit pământul!

— L-o fi înghițit unul din transporturile nemților!… Ne pierdem vremea cu fleacuri și povești. De ce-o fi întârziind atât Panaitoff? Hai să ne mișcăm acum. Să vedem și noi salonul. Ai chemat laboratorul?

— Normal. Poate iese la iveală vreo urmă, vreo amprentă, zise într-o ușoară zeflemea. Ăștia cu prafurile lor!…

În prag se ciocniră cu Panaitoff care ținea în mână un *Walter*[19] nichelat, ca de expoziție.

*

În mașină era mai cald decât la baia de abur. Drumul până la Școala Superioară de Război fu ca o trecere prin purgatoriu. Pătrunseră pe Mitropolit Dosoftei, o străduță cochetă, umbrită de castani mari, îngrijiți – ca majoritatea străzilor cartierului –, cu case arătoase, bine întreținute, având mai toate câte un petic de verdeață și garaj, trădând astfel statutul social al locatarilor (nu cu puțin trecut peste medie).

Casa de la numărul 4 nu era cu nimic mai prejos docil cele vecine. Albă, destul de mare și solidă. Arăta plăcut așa cum se ivea la capătul unei alei înguste de gresie roșcată ce traversa o peluză splendidă. Zăriră un individ mărunțel care, ignorând arșița, o uda cu gesturi repezite și energice. La rându-i îl observă pe Miercănuș, ce o luase ca de obicei înainte, dar se prefăcu că nu-l vede. Dar cum apăsă subcomisarul clanța porții, i se auzi vocea subțirică și plină de arțag, ce făcea pereche de minune cu chipul spinatic, cu ochii mici, spălăciți, adânc înfundați în orbite.

— Vă rog să vă vedeți de drum, azi nu avem nimic!

---

[19] Carl Walther GmbH Sportwaffen (însemnând Carl Walther s.r.l. Arme sportive) sau, pe scurt, Walther, este un producător german de arme cu sedii în Ulm și Arnsberg.

— Ba s-ar putea să aveți! îi răspunse cu tâlc Miercănuș, dându-și pălăria pe ceafă, cu acel gest pe care-l fac toți polițiștii. Probabil că omul îl luase drept vreun negustor de haine vechi. Altfel vorbind, mica negustorie nu era chiar atât de umilă precum părea. Miercănuș cunoștea vreo câțiva negustorași care o duceau destul de bine. De cum îi apăru și Bretan în raza vizuală, mărunțelului i se spulberă orice îndoială asupra ocupației celor doi bărbați, și fu cât pe-aci să-i scape furtunul.

— N-ar strica o baie, nene, dar nu de la furtunul malale! îl apostrofă în glumă Miercănuș, ștergându-și cei câțiva stropi aterizați pe obraz.

— Aici locuiește domnul Cotoaibă? se interesă Bretan, întrebându-se cam cât de mult îl va surprinde pe individ când va afla scopul vizitei lor.

— Aici, îngăimă, neascunzându-și curiozitatea.

Miercănuș îi explică omului că domnul Cotoaibă n-o să mai locuiască aici. Îi expuse și motivul, hărțuindu-l apoi cu întrebări. Îi ceru în final să-i conducă în garsoniera pe care o ocupase cel ce fusese: „un domn drăguț, civilizat, discret" – caracterizare făcută de mărunțel.

— Cine s-ar fi gândit? murmură, ridicând din umerii ascuțiți ce-i împungeau bluza subțire. Ce ți-e omul! Dar și noi, prostănaci, zău așa! Căscam gura la pălăvrăgeala

lui, că lucrează cu niște afaceriști și proprietari de cai, c-o să meargă-n Australia după armăsari de rasă!… Și doar am lucrat patruzeci de ani la Curtea de Casație, ce mă mai pricep la oameni! Să vă conduc!

Un aer închis îi întâmpină în holul întunecos. Se pomeniră imediat într-o cameră mare, luminoasă, dar mobilată destul de impersonal (amintind de camerele hotelurilor de lux, unde lucrurile, deși de calitate, sunt aranjate în așa fel, încât nu pot aparține cuiva anume.)

— Zicea că are o slujbă?

— Da, la Grajdurile regale. Expert în achiziții. Cai de curse, de agrement, a făcut pe toată lumea să creadă că se pricepe.

Îl întrebară apoi cam cât costa chiria acestei garsoniere. Omul se codi puțin (la urma urmei, proprietarul pensiunii, domnul Părchișan, ca fost om al legii, nu putea fi în neregulă cu fiscul) și le spuse o cifră destul de piperată.

— Nu mi-ar ajunge leafa decât doar să locuiesc aici, rosti Miercănuș, începând să cotrobăiască prin încăpere. Sertarul mesei și noptiera erau goale. Ridică fără dificultate așternutul, salteaua, se aplecă pe sub pat.

— Ia privește ce garderobă, Valorică! Comisarul deschisese larg ușile șifonierului. Pe umerașe atârnau multe costume, noi nouțe. Bretan le pipăi stofa, căută firma croitorului, le numără și rosti:

— Mie ce leafă mi-ar trebui să am atâtea costume?

— Leafă de prefect!… Or fi și astea „întoarse” de undeva!

— Exclus! Sunt tăiate la Casa de Mode, sunt de comandă!

— Să le fac „toaleta”, mormăi subcomisarul trecând la inventarierea buzunarelor. Transpiră de-a binelea tot mânuindu-le, căci hainele mai aveau și căptușeală, întărituri, locuri ascunse. Cotoaibă nu îmbrăcase decât puține costume. Vreo două de seară și unul subțire, tip sport. Aici găsi niște bilete de hipodrom mototolite și câteva buletine de pariuri completate. Bretan le cercetă pe îndelete, după care se adresă măruntelului, rămas în prag:

— Se pricepe la cai!… Nu v-a mințit. Are aici niște combinații…!

— A lăsat „curat” hogeacul! Nu e ageamiu Cotoaibă, oftă Miercănuș așezându-se pe un scaun să răsufle un moment… Dar să fiu al naibii, dacă știu ce căutăm!

— Chei, mulaje, adrese, nume de complici… ceva care să ne trimită undeva…

Își reluă căutarea, scotocind prin baie, ieși apoi în micul balcon, căutând și printre frunzele mușcatelor din ghiveci. Stătu un moment rezemat, admirând grădina.

*

Maiorul Wolf îl invitase la cină pe cel mai apropiat

colaborator al său, locotenentul Herbert von Webst, invitație ce preceda mai întotdeauna o misiune sau o afacere mai importantă. Dimineață, la agenție, primise vizita neanunțată a lui Boemhes, unul din „locotenenții” *Standartenführerului* Hölzer, un tip buhăit, cu o expresie arogantă, căruia i-ai putea aplica liniștit o pereche de palme în loc de salut, căci ochii săi îngropați adânc în obrazul vinețiu exprimau un leneș dispreț față de toți cei ce nu țineau de SS sau Gestapo. Intrase, după ce ciocănise neglijent trecând peste protestul vehement al secretarei agenției ca peste o glumă bună, și dacă aceasta n-ar fi fost ceea ce era, adică bătrână, urâtă și plină de arțag, ar fi ciupit-o familiar de obraz sau i-ar fi tras o palmă peste fund. Vizita antipaticului funcționar de la Gestapo nu avea de ce să-l neliniștească. Era cu siguranță legată de așteptata operațiune *Holme.* Era posibil ca un transport prețios să treacă spre front prin România. „*Standartenführerul* Hölzer vă transmite că nici două săptămâni nu ne mai despart de data operației. Totul e aproape gata. Nu ni s-a precizat dacă e vorba de vreo garnitură de tren sau alt mijloc. Vom primi zilele acestea precizări.”

Într-un târziu, după plecarea lui Boemhes, îi telefonase lui von Webst lansându-i invitația la cină.

— După cum vezi, dragă Herbert, nu trăim vremuri care să ne permită o masă ca la carte. Bietul Konrad s-a

străduit să îmbunătățească cât de cât meniul, dar mai mult cu imaginația. Konrad, ordonanța, aliniase vesela, paharele, tacâmurile, după un sistem armonic propriu, de un oarecare efect, la care adăugase un sfeșnic masiv și un buchet de trandafiri.

— Dar ce elegant ești astăzi, von Webst! Prea elegant pentru o cină cazonă, să-i spun așa. Sau poate după cină intenționezi să iei desertul undeva în vreun separeu?

— Aș putea să vă acuz de același lucru, căci mă văd primit de parcă aș fi cel puțin logodnica dumneavoastră.

Râseră acompaniindu-se reciproc. Asta făcea parte din micul protocol al acestor mese ocazionale, încercând amândoi să fie cât mai volubili și mai destinși, cu cât ceea ce urma de discutat atârna mai greu în balanță.

Cina nu era desigur atât de sărăcăcioasă după cum pretinsese, nu fără oarecare malițiozitate, Wolf. Friptură rece de rață cu sos dulce, crenvurști subțiri și gustoși, un platou vârfuit cu cartofi în unt și maioneză, scrumbii proaspete cu verdeață și două feluri de salată.

Von Webst se așezase grijuliu pe scaunul capitonat și părea dispus mai mult să asculte decât să mănânce. Ciugulea cu acele gesturi moștenite de mai bine de patru sute de ani, cu acea distincție care nu se predă la nicio școală din lume, ci te naști pur și simplu cu ea, într-

o casă cu blazon, plină de servitori ce arată parcă mai nobili și mai conservatori decât cei care-și preced numele cu binecunoscuta particulă „von”, cu parcuri mișunând de câini de vânătoare, cai de rasă, cu privilegii și tradiții. Von Webst făcea parte din clasa cea mai lovită în orgoliul ei de furia necruțătoare a fanatismului național-socialist, furie ce, în tulburea ei fermentare, scosese la lumină în chip de agitatori (mai târziu pârghii și instrumente intolerante ale regimului) sfioși învățători de țară, austeri și respectați până mai ieri, berari și măcelari contaminați peste noapte de vorbele duhnind a bere trezită ale celor care se agitau zvârcolindu-se în fumul târziu al berăriilor (studenți fără căpătai mai ales, nemâncați și palizi, dar fosforescenți în nebunia lor) ce proclamau confuz și isteric nevoia spațiului vital, urlau că Germania are misiunea istorică, datoria față de viitor să creeze o nouă Europă, o lume fără englezi, americani, francezi, comuniști, evrei.

(Herbert își amintește despre tatăl său, generalul Helmuth von Webst… „E limpede, Hans, și e trist, mărturisea într-o seară grădinarului, un bătrân colțuros, croit grosolan, parcă cioplit de un sculptor amator – fumându-și împreună pipele cu tutun norvegian –, când vezi că tot ce s-a câștigat în secole de civilizație, în conștiința și în calitatea umană, vezi cum

la primul val de instigare la animalism, la obscur, la forță, dispare ca un pumn de confetti! Ce mai înseamnă Bach, sau Goethe, sau frumusețea Rinului ce șerpuiește prin landuri, atât de pur și înalt, ce-nseamnă trandafirul acesta pe care-l tot sucesc în mână, mirositor și frumos ca un vers de Holderlin?"

Neuebauer, grădinarul, un bătrân cu apucături ciudate, dar ascuțit la minte și apropiat generalului, până într-atât încât avea privilegiul scandalos de a-i spune pe nume și de a-l tutui, îi răspundea: „Helmuth, a trecut vremea amatorilor care visează cai verzi pe pereți și chiar și a celor care cred că politica înseamnă un fel de negustorie. Aici, o să vezi, Hitler este în spatele tejghelei, tot el este și cel care cumpără… Și stai, ce vedem e încă o îmbrobodeală la care zugravul mai ține și știe el de ce! Să vezi când o începe licitația Spusele enigmaticului Neuebauer, părintele celor mai frumoși trandafiri din toată Saxonia inferioară, veneau în întâmpinarea amărăciunii generalului von Webst care constata pe zi ce trece diminuarea rolului politic pe care armata îl avusese mai în toate timpurile.

„Astăzi am depus jurământul de credință, vorbi generalul mai departe cu o voce de parcă ar fi dat citire unui necrolog. Am jurat fidelitate *Führerului* Adolf Hitler, înțelegi? M-am legat să slujesc o persoană… Până acum jurământul se făcea Germaniei". Dincolo de

părerile și sentimentele personale – făcându-le mai mult sau mai puțin simțite – generalul își ducea munca cu patimă și pricepere, acoperind un mare volum. Lucra până în pragul epuizării și, nu o dată, mai în glumă, mai în serios, von Frietsch, numit ceva mai târziu comandant șef al Wehrmachtului, îl admonestase:

„Von Webst, ce perversiune mai este și asta? ce atâta muncă? Dacă ai fi avut o soție lipsită de farmec, aș fi zis că-ți cauți fericirea în muncă, dar așa, nu ești departe de sinucidere!”

Bunele aprecieri ale lui von Frietsch l-au propulsat pentru o bună perioadă într-o înaltă funcție a Marelui Stat Major al armatei terestre, mai precis până în februarie 1933, când von Frietsch a căzut în dizgrație.

— Ce mai face tatăl dumitale? întrebă Wolf încercând să spargă tăcerea care se lăsase.

— Se chinuie cu guta. De când cu raționalizarea medicamentelor, întâmpină mari greutăți, tratamentele costă mult și are o serie întreagă de neplăceri…

— Are și altfel de neplăceri? reveni Wolf sugerându-i că e la curent cu situația generalului.

— Deocamdată nu. Când am fost ultima oară în permisie totul părea normal. A făcut atunci, la început, unele declarații, dar l-au lăsat în pace. Cel puțin așa cred. Trăiește complet retras, nu se mai întâlnește cu nimeni din fostul anturaj. Vocea locotenentului

coborâse cu un semiton fără să arate tulburarea.

— Fii sigur că dacă era ceva, reculul te-ar fi zburat deaia. Îl privea direct în ochi; după care, apăsă pe cuvinte:

— Ești un ostaș capabil și am nevoie de dumneata, von Webst. Voi face tot ce-mi stă în putință să le păstrez. Propun să bem în sănătatea celor care nu s-au pierdut cu firea, toastă revenind la zâmbetul de gazdă îndatoritoare… dar și în cinstea unor oameni de talia sufletească a tatălui dumitale!

Când taciturnul Konrad aduse cafeaua, în două degetare subțiri de porțelan fin, aproape străvezii, Wolf ținu să precizeze:

— Să nu ți se pară ridicolă cantitatea. Doar un deget în plus și e fatală chiar și pentru un cafegiu înveterat.

Aroma cafelei avea ceva violent, venind în totală contradicție cu mirosul de cereale trezite al cafelelor servite la ambasadă, sau chiar la cele mai bune restaurante.

— Serviciul nostru trebuie să facă față unei noi situații. Am fost anunțat dimineață, când tu erai plecat ia minister, că operațiunea Holme devine o realitate. Anumite materiale secrete vor fi expediate în curând, și, cum e și firesc, trebuie să le asigurăm tranzitul prin România fără niciun risc. Mi s-a atras atenția asupra unor drastice măsuri de securitate. Asta pentru că i-ar putea ispiti pe aliații noștri, prea curioși de la o vreme

încoace. Nu știm încă mijlocul de transport cu care vor sosi, dar trebuie să fim foarte atenți. Repet, chestiunea este foarte secretă.

— Ați citit nota informativă a lui Frenhorp?

— Da, dar nu oferă detaliile… pe care le-am primit din altă parte. În primul rând, aliații noștri, cei de la Biroul 2, sunt destul de în temă cu ce întreprindem.

— Vreo… scurgere de informații?

— Poate chiar mai mult… Înălță din sprâncene, în semn că urma ceva important. Aliații au perspicacitate, sunt excelent pregătiți! Și am impresia că nu sunt străini de unele… întâmplări de aici, din România.

— Vreți să spuneți că unele informații ale Biroului 2 se leagă cu sabotajele din ultimul timp? se interesă von Webst, intuind răspunsul.

— Neavizații, credulii le-au numit coincidențe sau le-au pus pe seama unor neglijențe interne ale serviciilor noastre care au lucrat și au dispus de anumite documente.

— Bănuiți pe cineva?

— Nu am nicio dovadă împotriva cuiva, dar nu concep ca această misiune, care ne-a fost încredințată, să fie sabotată… Una e să arunci în aer zece vagoane cu muniții – o sută le iau locul – și alta e… ratarea acestui transport… cu consecințe greu de calculat!… Se pare că însuși *Führerul* se interesează de ajungerea pe front a

materialelor respective.

Wolf se ridică din fotoliu și trase sertarul unui mic birou. Reveni în fața lui von Webst cu câteva file de hârtie, acoperite cu un scris mărunt.

— Citește, te rog!… Să vezi câte acte de insubordonare sunt pe front, câți dezertori, câte retrageri nejustificate… eroii lor: credincioșii noștri aliați. Le-a pierit entuziasmul!… Citește, câte trupe retrase, divizii întregi… pentru refacere, câtă simulare și tărăgăneală!

Și toate astea se repercutează și aici!… Spune-mi, te rog, te-ai întâlnit cu… colaboratorii noștri?

(Câteva precizări ale inspectorului Drăgan privind intensificarea mișcării de rezistență, nemenționate în rapoartele oficiale ale Siguranței către Gestapo: „… o creștere a actelor de sabotaj cu treizeci la sută față de primele luni ale anului – foarte puține arestări… nepăsare și pasivitate în formarea garniturilor pe calea ferată… se invocă defecțiuni ce paralizează transporturile zile întregi… două garnituri cu carburant distruse – prin deschiderea unor vane în timpul staționării într-o haltă… complicarea unor activități birocratice… acțiuni criminale ale comuniștilor, precise, bine executate – de unde atâtea informații!? comuniștii!?…”)

(Inspectorul Bărbuncă despre obsesia sa –

comuniștii!…

„Domnule locotenent, vă rog să mă credeți… Am înfruntat pe haimanalele alea de legionari care trăgeau cu pistolul cum am fuma noi țigări! Trăgeau, nu se-ncurcau!… Dar ca alde comuniștii ăștia, n-am avut… nu știu dacă e teamă, eu nu sunt un fricos!”… Pumnul îi căzu ca o greutate pe masă, desfăcându-se ca o floare cu petale grele, cărnoase, în semn de capitulare în fața simțămintelor pe care nu reușea să le comunice. „Știți ce mă îngrijorează?… O să vă pară curios… N-am întâlnit, tot având de-a face cu ei, n-am întâlnit niciodată printre ei vreun târâie-brâu dispus să trăncănească, să toarne. Ăștia vorbesc potolit și au… nu știu ce când se uită la noi. Se uită la noi... Eu bat, domnule… bat ca la carte!… Când prind câte-un comunist îl fac carne de șnițel! îl bat cu capu’ de pereți până fac zidurile cucuie și le cade tencuiala! dar ce zic?… Te dor nervii, când îi vezi rupți, terfeliți… Degeaba nu-i ia lumea-n seamă și zic că ăștia doar zmângăiesc[20] zidurile cu fluturași. Ascultați la mine, dacă nu se vor lua niște măsuri drastice la maxim… dracu’ ne-a luat!”)

Wolf se plantase în dreptul ușii ce se deschidea spre terasă, părând că urmărește faldurile vaporoase ale perdelei unduind sub adierea stârnită dinspre grădină.

---

[20] A scrie, a desena sau a picta urât, neîndemânatic, murdărind hârtia, pânza etc.

Analiza spusele lui Webst; parte din tot îi era cunoscut.

— Efortul dumitale, inițiativa și tot restul sunt mai mult decât notabile. Salut acest lucru printr-o hotărâre mai veche, dar actualizată recent prin o notă de confirmare de la Berlin. Îți dublez cheltuielile pentru asemenea acțiuni. Întotdeauna bursa neagră oferă o imagine mai puțin trucată a realității. Dar să revenim acum la treaba noastră. Într-o zi, două, vom ști precis dacă e vorba de ruta obișnuită, calea ferată sau șoseaua. Îți închipui, dacă transportul se va face cu avionul, chestiunea nici că ne mai privește. Însă dacă e vorba de tren, sau cine știe ce șlepuri sau remorchere, simt că mă apucă de pe acum durerea de cap. Știi doar ce probleme am avut în primăvară cu nenorocitele alea de șlepuri la Turnu Severin!

*

Aerul se jilăvise[21] pe nesimțite și odată cu el fuioare alburii de ceață începură să vagabondeze pe deasupra brazilor. Ici și colo prin spărturile norilor mai răsărea câte-o insuliță de cer de o stranie luminozitate, dar dimineața era încă departe. Pentru câteva clipe doar Piscul Câinelui apăru ca o lance și chiar în vârf o stea pulsa rece și depărtat. Norii tumultuoși, nori de munte, se grăbiră să spulbere iluzia și stânca se pierdu înghițită

[21] A se umezi.

de lăcomia vălătucilor întunecați.

— Am ajuns, auziră vocea hârâită, tabagică a bătrânului.

Toledo își privi ceasul din reflex. Mai aveau de așteptat treizeci și trei de minute. De aici, de sus, defileul se deslușea destul de bine. Firul întunecat al șoselei se desfășura ca o paranteză, depărtându-se de calea ferată. Peste treizeci și trei de minute de după curbă își va face apariția garnitura germană, după ce-și va fi micșorat simțitor viteza. Trenul se va prelinge pe la picioarele lor, către curba următoare. Mecanicul nu va avea la dispoziție mai mult de șaptezeci-optzeci de metri pentru a frâna, surprins și alarmat de semnalele energice ale unui felinar. Acolo un cantonier va anunța că la vreo cincizeci de metri linia e blocată în urma unei avalanșe de stânci. Lucrul nu va părea nimănui curios, pentru că prăbușirile sunt frecvente pe această porțiune a traseului. Chiar la gura defileului există un panou de avertizare în limba germană. Tot ca o măsură de prevedere, fiecare garnitură germană are la dispoziție un pluton de geniști gata să intervină. Linia a fost acoperită pe o porțiune de aproape zece metri. Oricât de pricepută și oricât de repede s-ar mișca echipa de intervenție, acțiunea le va răpi cel puțin o jumătate de ceas. Toledo socotise că din momentul în care vor urca în vagon și până la sfârșit vor avea nevoie de douăzeci

de minute.

— Cred că e nea Tudor, presupuse Sabin și atenția le fu atrasă de o lumină pâlpâitoare ce apărea și dispărea prin întunecimea cetinilor, legănându-se destul de precipitat, în semn că omul se grăbea. Când îi descoperi își strânseră mâinile în tăcere, aproape fără să se privească.

— Ni s-a comunicat că garnitura n-are niciun minut întârziere. Mecanicul și ajutorul sunt de-ai noștri și știu ce-au de făcut. De la Sibiu nemții au dublat paza. Au îmbarcat și o echipă specială cu câini-lupi. Vocea omului era sacadată, gâfâitoare și-ncerca să-și reprime îngrijorarea pe care chipul n-o putea ascunde. Lumina felinarului, piezișă, îi imprimase chipului o expresie aproape ireală, ca de mască orientală.

— Mă duc acum, până ajung la Curmătură… Ce să vă zic: Mult noroc! Se-ntoarse ca un titirez. Vru să mai adauge ceva, dar se răzgândi și preț de câteva minute mai urmăriră slalomul luminii în coborâre ce urma întortocherile potecii.

— Numai de nu le-o da friților prin minte să coboare, mormăi Sabin aprinzându-și marinărește o țigară, mascând flacăra chibritului în pumnii făcuți căuș.

— Pe toată durata transportului santinelele n-au voie să-și părăsească posturile, îl lămuri tărăgănat Toledo.

— Mă gândeam mai degrabă la vreo patrulă mobilă

pe care-o trimit de obicei să inspecteze posturile în timpul staționării; dar asta se face mai mult prin gări, prin triaje, știu eu?

— Au și câini lupi, zise Andreica, lăsându-se încet pe o buturugă.

— Dacă ți-e teamă, du-te și așteaptă-ne jos la mașină, îi propuse Toledo, dar vocea nu exprima niciun reproș.

— Nu… Nici vorbă! protestă Andreica și râse repezit, cum îi era felul. Mi-am adus aminte de o treabă de când eram copil. La noi în sat e unu Pașaliu, un țăran mai chivernisit, un neam prost, care ține o droaie de câini.

Noaptea îi dezlega și le da drumul, însă câinii stăteau mai mult pe uliță. Dacă mă mai trimitea ăla bătrân seara după rachiu, sau după te miri ce, cel mai tare mi-era să nu mă rupă câinii lui Pașaliu. Erau niște ăia florii, cât viței. Nu era seară să nu-l tăvălească pe câte unul. Frati-miu zicea: Ia-ți, mă, un ciomag și atinge-i la mir. Era ușor de zis. Dar eu după ce treceam de cârciumă, chiar lângă școală…

— Ia, fiți atenți?… Cred că vine! îl întrerupse Sabin. Ascultară câteva clipe încordați vuietul înăbușit ce creștea. Toledo le făcu semn. Coborâră poteca abia ghicită și nu se opriră decât la vreo zece metri de terasament. Țăcănitul roților rostogolite pe șine se auzea din ce în ce mai distinct. De după curbă apăru o pată de lumină puternică și tremurătoare ce descoperea

progresiv pereții golași ai stâncilor, pâlcuri de mesteceni, apoi magma verzuie, întunecată a brazilor. Pe botul locomotivei era montat un proiector foarte puternic. Asemenea proiectoare mobile, dar de mai mici dimensiuni, se găseau instalate și pe platformele de pază, cam la patru-cinci vagoane. Fumul și aburii dansau nebunește și asta făcea ca apariția trenului să pară puțin ireală. Un semnal scurt spintecă aerul. Mecanicul micșorase deja viteza. Siluetele nemișcate ale santinelelor se distingeau acum destul de bine. Pe unele platforme, învelite în huse groase, se ghiceau gâturile ca de girafe adormite ale unor piese de artilerie. Vagoanele grele, masive, defilau la picioarele lor, iscând un puternic curent pe de lături. Garnitura urca acum panta lină și Toledo socoti că peste mai puțin de jumătate de minut locomotiva va ajunge la Curmătură. Urmă un semnal scurt, ca o exclamație, apoi unui lung, întrebător, sunetul sutelor de saboți care anunțau frânarea. Un scrâșnet prelung, urmat de ciocnirea scurtă a tampoanelor, o voce morocănoasă, intrigată și trenul încremeni după câteva secunde. Toledo le făcu tovarășilor semn să coboare. Vagonul lor era al patrulea, numărând dinspre ultimul. Nu-i despărțea de el mai mult de douăzeci de pași. Înaintară prudent până-n apropierea lui. Către capătul trenului, pe o platformă împrejmuită cu saci de nisip, cele două

santinele își aprinseseră țigările și sporovăiala lor le părea mult amplificată. Brusc proiectorul lor așezat lângă afetul mitralierei sparse întunericul și bărbații abia avură timp să se adăpostească. Conul de lumină se roti de câteva ori, prinse pentru o clipă mișcarea vreunei sălbăticiuni speriate ce se mistui în desișul nepătruns al pădurii. Toledo, ghemuit aproape de pământ, simțea frunzele umezite ale tufișului lipindu-i-se răcoroase de obraz. Simți aproape în ceafă răsuflarea reținută a lui Sabin. Proiectorul se atinse la fel de brusc. Toledo dădu semnalul și se târî peste marginea terasamentului. Îl urmară Sabin și Andreica. Bătrânul și fiul său rămaseră la pândă. Toledo auzi scrâșnetul ușor al cataramei de la curea frecându-se de lama călduță a liniei în clipa în care se strecură printre roțile mari și încremenite. Se răsuci cu fața în sus și rămase așa ascultând câteva momente. Nu se auzeau decât vociferările șefului de tren sau ale comandantului, ordinele și îndemnurile, zgomotele specifice ale răngilor cu care începuseră să degajeze linia. Toledo începu să pipăie podeaua vagonului încercând să dibuie lăcașurile șuruburilor slăbite. Respiră ușurat când constată că totul era pregătit așa cum se cuvine. Încremeni un moment când una din piulițe se izbi în cădere de pietrele terasamentului. Împinse scândura cu infinite precauții, dar i se păru nespus de grea. Datorită poziției ghemuite,

efortul său era aproape dublu. Își simțea mușchii gâtului încordați, gata să pleznească. Cealaltă scândură se desprinse mult mai ușor. Se ridică prin deschizătura din podea și pătrunse printr-un salt. Vagonul nu era încărcat decât pe jumătate. Lăzile, cutiile erau ordonate și ancorate de peretele vagonului cu corzi subțiri și rezistente. Se gândea acum dacă cutiile vor putea trece prin despărțituri. Trase o ladă și constată că era destul de grea. Sabin și Andreica. O apucară cu grijă și o coborâră pe terasament. Lucrau repede, fără vorbă, sincronizându-și mișcările, toată manevra trebuia făcută în cea mai perfectă liniște. În scurt timp mai bine de douăzeci de cutii părăsiseră vagonul.

— Mai sunt? întrebă gâfâind, în șoaptă, Andreica.

— Ce, te-ai și înmuiat? îl apostrofă icnind încetișor Sabin.

— Încă pe-atâta, îi suflă Toledo în ureche...

— Parcă s-a auzit ceva, nu vi se pare? șopti scuturat de un fior Andreica. Încremeni.

Nu se-nșelase. Era semnalul de avertizare al bătrânului. Ceva nu era în regulă. Sabin și Andreica urcară alături de Toledo. Deslușiră pași grei, de bocanci țintuiți ce bocăneau pe traverse. Câte o piatră lovită din nebăgare de seamă se ciocnea de linie cu un zgomot sec. Era o patrulă formată ad-hoc, căreia i se încredințase misiunea să controleze trenul de la un capăt la altul.

Vocile nemților sunau neverosimil de tare și din tonul lor încă somnoros se putea deduce că lucrul nu-i entuziasma prea mult. Soldații se opreau în dreptul fiecărui vagon, controlau închizătorile, sigiliile plumbuite. În obscuritatea vagonului cei trei bărbați abia-și țineau respirația. Prin crăpăturile obloanelor zăriră sclipirile unei lanterne puternice. Nemții nu zăboviră decât câteva clipe, îi auziră îndreptându-se spre ultimul vagon.

— Îi așteptăm să se întoarcă, le șopti Toledo și ceilalți încuviințară.

Un scurt frison scutură trupul lui Andreica. Frica, emoția, încordarea? Poate toate la un loc. Sabin însă putea face pariu că fața lui Toledo e la fel de calmă, deși întunericul îl împiedica să-i vadă chipul. Poate la fel gândea și Andreica și asta îi infuză un sentiment de siguranță în plus. În câteva minute treaba va fi terminată, vor transporta armele în autocamion și se vor pierde pe întortocheatul drum forestier. Patrula se întoarse – auziră pașii lor, grăbiți de astă dată. Reîncepură lucrul cu puteri sporite, deși le era mai dificil datorită proiectorului ce-și reluase rotirile. Probabil șeful patrulei atrăsese atenția santinelelor s-o facă. Lăzile alunecau una câte una prin iarba umezită de rouă. Întâlnind câte o piatră, tabla cutiilor scrâșnea încetișor. Oamenii se opreau un moment, dar nu era

decât o părere. Așa cum se-ntâmplă în clipele de mare încordare.

Nu mai rămăsese decât Toledo în vagon, când auziră semnalul prelung, ce anunța plecarea. O smucitură, și vagonul se puse încetișor în mișcare. Toledo se propti în mâini, în balans, și se lăsă încetișor să alunece direct pe terasament. Roțile începură să ruleze din ce în ce mai tare, făcând pământul, linia, întregul terasament să geamă adânc. Nu se ridică nici după ce trecu și ultimul vagon. Rămase întins pe spate, nemișcat. Printr-o spărtură a norilor cerul, mult luminat, era de un albastru metalizat. Își regăsi tovarășii așteptându-l nerăbdători și înfrigurați.

— Să ne grăbim. Acum au să înceapă să treacă lucrătorii de la carieră.

Între timp fiul bătrânului adusese camionul mai aproape, la poala unui mic povârniș. Cutiile coborau ca pe un derdeluș și de aici zburau direct în camion. Drumul până la casa pădurii le păru nesfârșit Camionul fu tras în spatele unui fânar și bărbații intrară grăbiți în casă. Îi găsiră pe Mateiaș și pe Paul moțăind cu coatele proptite de masă. Pădurarul stinse felinarul, trase perdelele și le aduse o sticlă de afinată.

— Să vă mai veniți în fire. Hai că vă fac și ceva să gustați. A di acului de țigară pe burta goală, măi băieți! Arză-o-ar focul!

În încăpere se insinuase un miros greu, ce aducea cu cel al cleiului de tâmplărie. În camera de alături un cazan uriaș plin cu vaselină clocotea. Armele avea să fie scoase din cutii, trecute apoi prin baia de vaselină, înfășurate în hârtie groasă de sac.

— Sănătate și noroc! le ură bătrânul dând peste cap paharul cu afinată.

— Ia zi, măi, Andreica, n-ai terminat povestea cu câinii.

— Păi ce să vă spun? O luam binișor pe lângă uluca școlii. Domnul învățător avea un cotoi mare, tărcat, și tare prietenos. Îi făceam: Pis, pis! și nici nu știu de unde apărea; îl simțeam cum mi se freacă de picioare, îl luam în brațe și plecam. Când simțeam haita de câini ai lui Pașcaliu dădeam drumul cotoiului care zbura ca din pușcă. O rupeam atunci la sănătoasa de mi-atingeau călcâiele turul pantalonilor!

— Și dacă acum le dădea, să zicem, prin cap nemților să scoată și câinii, de unde mai luat tu cotoiul?

Începură să râdă cu toții la întrebarea mucalită a lui Sabin, un râs molipsitor, puțin nervos, dar care le aducea ușurare. Toledo îl informă pe scurt pe Mateiaș despre felul cum decursese acțiunea. Se sculă de la masă, își mișcă de câteva ori gâtul pe care și-l simțea înțepenit. Ajuns în dreptul ferestrei slobozi fumul țigării ce apărea colorat într-un mov liliachiu întâlnind

primele pâlpâiri roșiatice ale soarelui. Se așeză pe lavița îngustă peste care erau așternute câteva blăni de lup. Privirea i se pierdu spre înaltul brazilor, aureolați acum de lumină.

Paul se apropie cu un ibric cu cafea și le turnă în niște căni mari de tablă.

— Pariez că n-ai închis ochii toată noaptea, îl întâmpină Toledo, privindu-l cercetător.

— Am dormit foarte bine, îi răspunse Paul și zâmbi. Zâmbetul nu reușea să estompeze părerea de rău ce i se citea în priviri. Când Mateiaș și Toledo formaseră echipa operativă, Paul știa deja că are puține șanse să fie inclus. Trebuiau oameni cu experiență și nervi tari, oameni cu care Toledo mai acționase, de aceea nici nu deschisese discuția. Știa că asemenea hotărâri nu se revocă.

Cinci

Sub soarele fierbinte al dimineții aerul vibra și nu se clintea nici măcar o frunză. Cartierul Crângași, pustiu, zăcea toropit, înecat în praf. Doar prin șipcile gardurilor, pe la adăpostul mai mult iluzoriu al pomilor sau al tufelor de liliac, ochiul subcomisarului Miercănuș ghicea trupurile bronzate ale unor copii, care și ei se trăseseră la răcoare. Mașina se zdruncina amarnic din

toate încheieturile când nimerea prin câte-o groapă. Doar la curbe, când Miercănuș lua viraje scurte, claxona puternic, intrigat că nici măcar câinii nu se sesizează. Opri în cele din urmă în fața cârciumei. *La prințul Ferdinand,* o clădire văruită în vernilul tipic cartierului, dar ceva mai mare, având și etaj, ce domina maghernițele din jur. Localul însă fusese botezat de oameni mai simplu: *La Fraeru*.

Miercănuș coborî, își șterse transpirația, aranjându-și mașinal o șuviță lipită pe frunte. Privi dincolo de cele trei-patru mese goale, la ușa larg deschisă. Îi ieși în întâmpinare chiar proprietarul, Gică Târnositu, un țigan îndesat, aproape fără gât. Peste pântecele enorm avea petrecută o față de masă în carouri mari, albastre, de care-și ștergea mâinile mari și păroase.

— A!… Să trăiți, dom' Valerică? salută cu vocea răgușită, cercetându-l fugar printre sprâncene.

— Să trăiești și tu, băi Gicule! Ia astea pentru puradei. Îi întinse o pungă cu bomboane, pe care Târnositu o luă cu respect, bolborosind un fel de mulțumire. Vizita asta destul de matinală, felul absent, ușor nerăbdător cu care Miercănuș privea peste umărul său și de jur-împrejur, de parcă ar fi căutat ceva, nu-i prea miroseau cârciumarului a bine:

— Haideți, dom' Valerică, poftiți la „odaie”, îl îmbie. Să vă mai trageți sufletul.

— Sunt cam pe fugă, Gică, ripostă nu prea convins. Al dracului frige! De dimineață ne-a luat!

— Rea meserie, îl căină[22] cârciumarul conducându-și musafirul prin spatele casei.

Casa era un veritabil labirint. Peste tot întâlneai mici coridoare, uși, perdele, totul cufundat în semiobscuritate, răcoare și liniște. „Odaia” era singura cameră cu dușumea. Aici își primea Târnositu oaspeții mai de seamă. O sofa uriașă, fotolii, o măsuță din lemn de păr cu încrustații de sidef, un lampadar de bronz, covor gros veritabil, iar pe o masă un aparat de radio *Telefunken*[23], lustruit, acoperit cu un „mileu” uriaș. Peste toate mobilele creștea o adevărată vegetație de „mileuri”. În numai câteva minute, Sica, fata mai mare a lui Târnositu, apăru cu o tavă încărcată cu bunătăți, din care nu lipseau icre proaspăt frecate, bucăți de friptură rece, câteva roșii și brânză. Subțirică, plăcută la chip – nu semăna deloc cu tatăl ci mai degrabă cu mama, care fusese cea mai frumoasă fată din Crângași.

— Poftă bună, domnule inspector, șopti fata deloc sfioasă, privindu-l.

— Mare te făcuși, Sico! o admiră subcomisarul,

---

[22] A compătimi pe cineva.

[23] Telefunken a fost o companie germană de aparate de radio și televiziune, fondată la Berlin în 1903, ca o întreprindere comună a Siemens & Halske și Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft.

măsurând-o fără jenă. Mâine, poimâine jucăm rachiul!

Apăru imediat și Gică, cu o stacană de vin și două sifoane.

— Da de unde! da de unde!… Rău am făcut c-am dat-o la liceu. Dumneaei are alte gânduri. Vrea să ajungă…

profesoară. Vocea lui Gică simula reproșul, altfel, plesnea de mândrie. Neam de neamul său n-a avut, după cum spunea el câteodată, de-a face cu cartea.

— Cum merge negustoria? întrebă într-o doară polițistul.

— Vremuri grele, oftă prefăcut Gică… Impozite, hoție peste tot, lipsă și sărăcie. Încercăm și noi să facem față. Fata ieșise pe nesimțite. În tăcerea răcoroasă nu se auzea decât mestecatul zgomotos al subcomisarului, întrerupt din când în când de sorbiturile adânci.

Înainte de a sorbi ridică paharul în direcția geamului, admirând culoarea uleioasă, gălbuie, rostind cu un fel de evlavie:

— Bine e de cei care știu să trăiască, Gică! Puțini au habar cum, dar și mai puțini au și cu ce. Hai, noroc!

Târnositu turna grijuliu, trasând o dâră subțire de sifon, doar atât cât să-l „bășice” puțin, încercând să ghicească scopul vizitei.

— Gata… gata… că iese prin piele și e păcat, îl opri pe Gică din turnat. Simt că m-a „aburit” pe dinăuntru… Mi-a mers la casa sufletului… încă unul și mă trage la

somn.

— Cu dragă inimă! Vă pui și ceasul să sune, dacă trebuie.

— Mersi de tratație, Gicule, dar nu sunt în vilegiatură. Sunt atât de grăbit încât, pentru mine, azi e… ieri!

— Ziceam și eu… ca altă dată… Gică privea undeva în tavan.

— Al'dată era al'dată, comentă sec celălalt, dar regretând sincer puișorul de somn pe care-l fura aici, când era sergent de stradă. Între timp Sica adusese cafeaua.

— Ei da, asta e altceva, aprobă Miercănuș. Să trecem la interes. Scurt pe doi, Gicule ce știi despre Cotoaibă?

— Ce e cu el? întrebă fără grabă celălalt, făcându-și de lucru cu strânsul tacâmurilor.

— Îmi spune mie o păsărică că-n gușa ta ascunzi… lucruri frumoase.

— Eu, dom' Valerică?… De mai bine de juma' de an Cotoaibă s-a mutat; nu mai stă aici în țigănie… Apăsase ironic pe „țigănie".

— Adică, vrei să-mi spui că ești doar un prostuț de negustoraș surdomut – n-aude, n-a vede? Subcomisarul își îngustase ochii. După poliție și popi, cel care știe cele mai multe chestii e cârciumaru'. Să nu-mi spui că nu știi ce-nvârte Cotoaibă?…

— De unde până unde? întrebă dintr-o dată cu umilă

revoltă Gică. Dorm cu el sub plapumă? Sunt cu el la parte? Lumea vorbește că s-a lăsat de meserie. S-a apucat de afaceri, ce mai, a intrat în rândul domnilor… A plecat, e dus… dus și gata! Tocmai felul în care apăsase pe „dus” și cum acompaniase cu mâna în semn de la revedere, îi sugera că Gică știe ceva. Subcomisarul trecu la o privire blândă, aproape protectoare.

— Băi, Gicule… ce se cuminți lumea pe la voi! Cârciuma asta are pereți de plumb. Nu se aude nimic, nu se știe nimic. Toți tac ca peștii. Ce e aici, mă băiatule, acvariu?

— E restaurant, dom’șef, nu e loc de spovedanie. Știți și dumneavoastră, lumea vine, bea, plătește, mai dă o bilă la carambol. Înjură-n stânga și-n dreapta și pleacă, parcă nu știți?

— Gicuță, dragule, lumea vine la cârciumă să pălăvrăgească, să afle noutăți, mă înțelegi? Zău, mă calci pe nervi! Unii mai vin noaptea, de pildă… să aducă cârciumarului marfă de furat, adică îl bagă pe bietul om la tăinuire, parcă așa îi zice la codul penal?… Ia zi, mai dat odăi cu ora la militari, ceferiști și studenți? Dar pocher și șaișase se mai joacă?

— Când unul nu-ți mai e client, pentru cârciumar e ca și mort, răspunse Gică ocolind răspunsul.

Miercănuș nu reacționă. Răsturnă ceștile de cafea peste un șervețel, se șterse pe deget, după care îl întrebă

înveselit deodată:

— Ia să-ți ghicesc eu, Gicule, atunci, dă ceașca. Cercetă ceașca răsucind-o pe o parte, dădu din cap, scoase un fel de mormăit.

— Aoleu Gicule!… ce e aici? Ce văd? întâi și-ntâi, uite, pici într-o adunare, cu lacrimi și vorbe. Uite colea pe negru, îi arătă cu vârful scobitorii. Dar, parcă ești… între arme, uite haină militară!

— Eu sunt scutit de armată, dom'șef.

— Stai, mă, potolit! Ce, poliția n-are haină militară? Uite o cruce mare… Asta e necaz și pierdere de bani! Uite oameni cu cărți în mână… În casă îți pică daruri căcălău, parcă ar fi niște baloți…

(Dintr-o „statistică" a agentului Săvulescu: „… Câte maghernițe-n Crângași, atâtea fișe de cazier… Acolo-n țigănie, doi din trei au poze la noi: „față și profil", trei din cinci s-au plimbat măcar o dată cu duba iar cel puțin cinci din zece poartă cuțit și revolver… Restul? Borfași nedovediți!… În cloaca aia doar o bombă mai poate îndrepta ceva!…")

Aici, la *Fraeru* era cel mai mare vad. Se puneau la cale lovituri, se plasa marfa, se împărțea câștigul. Tot aici putea fi și lesne pierdut, dacă amatorii de câte un pocheraș nimereau pe mâna trișorilor. La toate raziile și descinderile periodice ale poliției, Gică Târnositu, cu tactul și priceperea sa la oameni, dar și cu relațiile din

Prefectură, reușise să rămână „curat”. Îl privea senin pe Miercănuș, dar acesta îl ghici că în sinea lui cumpănește. Cât să spună, ce să spună?… Comisarul îi ignoră privirea, puse ceașca pe măsuță cu oarecare pocnet, în semn că mica hârjoneală luase sfârșit:

— Gicule n-ai bafta! Ți-a ieșit un iepure în fundul ceștii! Se ridică destul de sprinten, fără să acuze reacțiile unui om care se îmbuibase puțin mai înainte.

— Ce radio pricopsit, frățioare! *Telefunken*, te pomenești că asculți Londra?…

— Ce să ascult, dom’ șef, că e stricat! îl țiu aici, mai mult de mobilă.

— E stricat, zici? întrebă într-o doară, apropiindu-se de perete. Ca orice polițist cercetă obiectul și sub aspectul meseriei, dincolo de destinația sa obișnuită.

— Ia dă un cuțit să ți-l repar… Am eu o bănuială.

Ochiul cu albeață al lui Târnositu să zbătea ca un semnalizator de mașină.

— Nu se poate repara, îngăimă precipitându-se spre Miercănuș. A mai încercat un maistor… zău e stricat!

Subcomisarul luase deja cuțitul și desprinse placajul din spate. Desfăcu și carcasa metalică, după care fluieră:

— Adevărat!… Cum dracu’ să meargă, dacă are asta aici? Trase afară o casetă metalică pe care o găsi încuiată.

— E putred de stricat! Miroase de la o poștă, Gicule! Ai cumva cheia de la chestia asta?

Gică se pierduse de tot. Se bâlbâia, se-ncurca în sertare, febril.

— E la gât, îi indică fără să se întoarcă Miercănuș, n-o mai căuta aiurea. Gata cu panarama! Aur și bijuterii în toată puterea cuvântului: lăntișoare, brățări.

Sica intrase la fel de nevăzută.

— E zestrea fetei, se smiorcăi stins țiganul, frângându-și mâinile. Le-am cumpărat cinstit… o groază de bani…

— Așa?… Trebuie să și dovedești. Poate aici sunt chestii de furat, mă înțelegi? Ai acte pe ele? De unde să ai? Ia fă-te-ncoa, Sica! Hai să gătim mireasa, Gicule, ce zici? Iar tu… cânți, ai priceput? Cânți băiete din gușa ta drăgălașă tot ce știi! Ne-am înțeles?

Miercănuș începu s-o împodobească pe Sica. Îi puse brățări, cercei, lănțișoare. Părea că uitase de prezența lui Gică prăbușit în fotoliu, neputincios. Acesta sorbi din sifon o porție zdravănă după care cu vocea și mai răgușită, începu:

— Am auzit că… e arestat.

— Ce-ai auzit? întrebă polițistul fredonând.

— Că… a pățit-o!

— Așa e, dar știi și pentru ce?

— Da… Cu tablouri… o spargere. Da' cică a luat leapșa… A fost aici acu două săptămâni. A băut, a mâncat, apoi a trecut în salon la joc… La cărți… A

pierdut A pierdut mult…

— Cine l-a curățat?

— Costică Iabrașu… Fane Birjă și finu' dumneavoastră, dom' Tinel Americanu.

— A venit singur? Cotoaibă?

— Nu, cu Baronică. Dar ăsta n-a jucat. Era la… separeu cu una.

— O cunoști?

— Nu. Dar se vedea că e marfă a-ntâia.

— Nu te miră nimic în toată chestia asta, Gicule?

— Ba da, zise privind într-o parte. Mă-ntreb cum de n-a sărit Baronică la bătaie. Eu îl știu țâfnos și iute la treburi d-astea. L-a potolit pe Cotoaibă și-au plecat către ora patru dimineața. M-am gândit că le-o fi fost frică de dom' Tinel…

— Pe Baronică l-ai mai văzut de atunci?

— Nu. Nu mi-amintesc… La plecare, Cotoaibă, i-a amenințat că se întoarce el și le arată cine e. „Vă îmbrac în sute, bă golanilor, iar ție Tinele, o să-ți bag dolari și pe gură și pe cur, cât n-ai văzut tu în toată America mă-tii de văcar.

— Ia zi, meștere, cine ți-a zis de arestarea lui Cotoaibă? că-n ziaru' de ieri nu s-a măcănit?

— Finu' dumneavoastră, Americanu.

— Mă, să știi că pezevenghiul ăsta ascultă Londra! Gata, strângem pomul de Crăciun! adăugă el apoi, ca o

concluzie umplu caseta la loc. O mai cântări o dată în mână, după care o introduse în același lăcaș.

— Auzi, Gicule?

— Da, dom' șef, șopti sugrumat cârciumarul.

— Dacă auzi, înseamnă că stai bine și cu vederea. Îmi dai un semn când apare ceva… Dar dacă te-am prins cu șoalda[24] – uită-te la mine – te pun în fiare, frățioare, și te ascund de nu mai dă nimeni de tine! înțeles?

Mașina demară nervos, zmucit, spre inima cartierului. După un scurt ocol, pătrunse pe o străduță înecată în verdeață, dar tare pălită și albita de praf. Chiar în apropierea casei lui Tinel, Miercănuș ocoli un pietroi, dar nu și o groapă ascunsă după un smoc uriaș de bălării. Mașina tresăltă în clipa când trase volanul spre stânga, dar, ca și cum ar fi condus o barcă, simți că-i scapă controlul asupra direcției. Reuși să frâneze, dar prea târziu. Botul solidului automobil se înfipsese ca un berbec în gardul lui Tinel. O roată sări rostogolindu-se și se opri undeva în mijlocul străzii. Cineva, fie în glumă, fie că voind să fure, umblase la roți și asta, în vreme ce stătuse la *Fraeru*! Gardul se prăvăli ca retezat antrenând și primii doi stâlpi, subțiri ce-i drept, ai boitei de viță din curtea Americanului.

— Ei drăcia dracului! înjură Miercănuș, sărind cât

---

[24] A umbla cu vicleșug, cu minciuni.

putu mai repede din mașină. Privi a neputință spre gardul prăvălit și apoi spre interiorul curții. Sub bolta de viță, la o masa, trei perechi de ochi îl măsurau năuciți.

Americanu, în maieu și-ntr-un pantalon de pijama, susținut de două bretele late, negre, încremenise cu sifonu-n mâna stângă.

— Poftă mare, finule! și iartă-mă că picai așa!

Alături, pe o ladă peste care era așternută o bucată de stofă verde, cânta un patefon. Placa se învârtea în gol, repetând monoton ultimele acorduri ale unei trompete. Fața îngustă de vulpe, nasul cu nările mult dilatate, sub care răsărea o mustață țepoasă, blondă, se destinse într-un zâmbet larg.

— Sărut mâna, nașule! Ia uite, Simino, cine a venit!

— Sărut mâna, nașule, spuse și fata automat. Ce bine îmi pare că ai venit pe la noi!

Miercănuș râse înveselit, o mângâie pe creștet, apoi îi strânse mâna și lui Tinel, o mână moale, îngrijită, cu degete ca de pianist. O mână de „meserie”, antrenată să mângâie cărțile de joc, să numere bani. Tinel fusese într-adevăr în America zece ani bătuți pe muchie. Nimeni n-a aflat ce-a făcut acolo. Se ferise să povestească cuiva. Cert e că n-a făcut avere. Avea, ce-i drept, un șifonier doldora de costume, încălțări și rufărie elegantă. Faptul că n-a părăsit cartierul le-a întărit tuturor convingerea

că nu făcuse avere. Devenise însă respectat în cartier și doar Costică Iabrașu, Gherase Leordeni sau Fane Birjă îi puteau fi pe măsură. Deveniră în scurt timp o trupă ce jumulea fără milă, la toate jocurile posibile și imposibile banii novicilor și ageamiilor căzuți în plasă. Îl privea acum pe Miercănuș cu ochii săi galbeni, înveseliți, găsind gluma cu gardul ca fiind foarte reușită.

— *O.K.*!… nașule, ne-ai speriat cu tricicleta matale! Stai să mă duc să aduc roata. Că te pomenești c-o umflă careva. Ia loc și servește. Râzând, Americanu ieși în stradă.

Sub umbrar era plăcut, iar între timp fetița schimbase placa pe partea cealaltă. O piesă de jazz leneșă, o melancolie a clarinetului în ton cu liniștea dimineții. Americanu reveni:

— Am pus-o pe niște cărămizi. Da-mi trebuie un cric.

— Ce-ți pasă, finule? i se adresă Miercănuș, n-ai obligații, șefi… șprițul e șpriț, plăci asculți, așa o fi și pe lumea ailaltă? Bașca… distracții la local… Aluzia era destul de transparentă, dar Americanu ridică din umeri cu aceeași bună dispoziție:

— Ne mai clătim și noi ochii. Să omorâm vremea, că și așa, cu timpurile astea, parcă suntem în doliu. Dar hai să te răcorești puțin nașule. Adu ligheanul, femeie!

Femeia aduse un lighean uriaș, smălțuit, plin cu apă rece, și-l depuse oftând de efort la picioarele lui

Miercănuș. Îi făcu apoi semn Siminei, care sări sprintenă și-l descălță. Era mai mult decât plăcut să stea răstignit pe fotoliu] de răchită cu picioarele în apa ce-i transmitea fiori de plăcere. Mâinile Siminei îi masau picioarele umflate de alergătură, ajutate de un săpun mare, de casă, ce mirosea a pelin și busuioc.

— Tinele, vreau să te-ntreb despre Cotoaibă. Începu direct.

Americanu rămase la fel de senin, păstrând un rest de zâmbet în colțul gurii. Își aprinse un trabuc scump, cu banderolă.

— *All right!* nașule, l-am curățat la *Fraeru…* să tot fie două săptămâni. Ca la carte. L-am trimis acasă numai în izmene și cravată. Rostise totul simplu și doar la urmă rânji satisfăcut.

— Ai făcut bine că i-ai lăsat cravata, c-a ajuns în rândul domnilor, așa spunea Gică. Cât a pierdut?

— Nașule, asta e secret profesional! zâmbi și trase din sertarul mesei un carnețel cu coperți de piele. Răsfoi câteva pagini.

— Treizeci de mii, un ceas de aur și-un inel de platină, atât! Cotoaibă e-n gazdă la dumneata?

— Este, da' tu cum ai aflat, că-n ziare n-a apărut nimic!?

— Nașule, degeaba stai în centru, zău așa!… Da' jurnalu'-ăsta l-a tipărit mama-mare? *I'am sorry…* îi

întinse numărul de dimineață al *Evenimentului.* Dar niciun gazetar n-a trecut pragul secției, iar în casa Catargi s-a stabilit să se păstreze discreție deplină. Privi titlul, și poza gardianului Atanase… alături de una mai veche a lui Cotoaibă. Deci gardianul nu-și ținuse gura! Ziarele de ieri nu pomeniseră niciun cuvânt iar comisarul era hotărât să nu primească niciun reporter.

— Bine, ăsta e ziarul de azi dimineață, dar tu i-ai spus lui Gică de ieri. Ia zi, finule, de unde știi?

— Treburile astea transpiră repede. Dar pot să-ți spun, nu e niciun secret. Se vede c-ai plecat de mult din mahala! Păi Atanase gardianu' ăsta, nu e frate cu Fane Birjă? Te-ai prins?

— Așa e, finule. Cu poreclele astea uiți cum îl cheamă pe om. Fane Birjă… adică Ștefan… cum ai fi tu Tinel Americanu… adică Costin Dănescu… ai nume a-ntâia Tinele!… Hai că mi-ai dat o palmă în meserie! Acum, Tinele, pui totu' pe hârtie, ca să-l luăm de gâlci pe Cotoaibă de unde are bani! Domnu' comisar crede că ăsta a primit o arvună de la careva, până să se pună pe roți!

— Adică… să mă bag singur în bucluc? i-o tăie Americana.

— Ce bucluc?… Păi eu care ți-am pus pirostriile, să-ți pun brățări acum? Fii cuminte!

— *O.K.* Nașule! Dar dacă eu scriu așa și pe dincolo, că

i-am câştigat banii, şi… daravelele alea… astea nu se-ntoarce ca corp delict… şi eu am topit delictu'! De unde să-i scot?

— Aşa?… Miercănuş lovi cu piciorul în lighean, şi acesta aproape se vărsă. Cine te-a scăpat Tinele, prima oară de brăţări? Ai uitat? Eu, prostu' de Valerică, eu, tăntălău', că dacă mi se rupea de şmecheri şi călcam pe cadavre eram cineva acum în Prefectură! Aşa-mi trebuie!

— Naşule, n-o lua şi mala de capital! sări Americanu. Am zis aşa, că vezi şi dumneata… am copil de crescut… da' nu vreau să te jignesc! mai bine ascultă colea ce-ţi spun, că a doua oară nu mai spun! Fii atent! Eu cu Iabraşu şi cu Fane Birjă fac tovărăşie. Am băgat bani în nişte bărci pe bălţile astea la Mogoşoaia, la Buciumeni, Crevedia… Am nişte ţigani care bagă coadă-n gârlă după peşte, scoici, raci, pe care-i dăm pe la localuri de lux, pe la pensiuni de obraze subţiri, înţelegi! Delicatese… Ieri dimineaţă am livrat marfă la pensiunea *Balentti*.

Acolo la pensiune stă una Zorica, artistă de varieteu, muieruşcă nostimă. Aia e dama lui Cotoaibă.

— Ce zici, ca e? Miercănuş îi întinse o fotografie.

— Ea e, încuviinţă Americanu. Ia zi, naşule, e amestecat şi Baronică în chestia asta?

— N-am nicio dovadă. Doar ştii că-n cele mai multe

pungășii pe care le-a făcut Cotoaibă n-a lipsit Baronică; și nu numai el, și Radu Puștiu, Cârjaliu… Deocamdată Baronică, și-a luat tălpășița de la vechea adresă, dar o să i-o dibuim noi! Ai vreo idee?

Tinel Americanu surâse enigmatic, scuturând tacticos scrumul.

— Ar fi ceva… dar dumneata mă pui să-ți dau pe hârtie… și mie nu-mi trebuie încurcături!

— Tinele, eu am și uitat dacă-ai jucat „popa prostu'” cu Cotoaibă, dacă i-ai luat paralele, treaba ta! Principalu' e că știu că a avut ce să piardă!

— Bine, se hotărî Tinel, trecându-și mâna peste mustața blond-roșcată. Îl știi pe Mitică Sifonaru? Așa. Fi-su Sile e băiat de serviciu la pensiunea *Balentti*; săptămâna asta a fost de noapte. Joi noaptea, destul de târziu, cică l-ar fi zărit pe Baronică ieșind din camera Zoricăi. Crede că era beat, așa zice, că Baronică nu se ținea prea bine pe picioare. Asta l-a cam mirat. El știe că Baronică nu pune limba pe băutură. Mai știi unde stă Mitică Sifonaru? Dacă te duci acu îl găsești precis pe Sile acasă. Și eu trec, nașule, pe la pensiune, destul de des. Eu îi livrez lui Nadler coaforu' lipitori. Am tocmit o ciurdă de puradei care mi le scoate din Ciurel!

*

Comisarul-șef Arnăutu ascultase raportul lui Bretan reprimându-și, când și când, cu mâinile-i mici și

îngrijite, câte un căscat, căci acesta era ceasul în care picotea de obicei în adâncimea moale ca de mănușă a fotoliului. Încuviința la scurte intervale, sau își exprima dezacordul, ciocănind încetișor cu creionul în cristalul biroului, pentru a-i întări celuilalt senzația că e foarte atent, dar acum, mai mult ca sigur, încerca să-și imagineze dulcea înfățișare a săptămâni ce avea să urmeze. Îl chemase pe Bretan pentru a-i da instrucțiunile necesare, informându-l: „Domnule Horia – folosea numele mic în momentele de relaxare – plec într-o misiune, spusese, arătând în sus cu degetul mare – gest ce simboliza Prefectura Generală, șefii cei mari –, o misiune specială, însuși ministrul adjunct m-a chemat la telefon". Urmărea efectul celor spuse, dar Bretan îl privea de parcă ar fi fost firesc ca Arnăutu să fie solicitat de ministru.

„Să faci anchetă, acum pe canicula asta, zău domnule Horia, mi se pare o crimă! auzi unde… tocmai la Constanța Așa se deghizau escapadele organizate de inspectorul Sturzu din Prefectura Generală, bun amic cu Arnăutu, cu care-și mai pigmentau, în sezon, monotonia unui București toropit.

— Percheziițiile domiciliare n-au scos nimic concludent la iveală. Doar o bunăstare neobișnuită pentru niște indivizi fără slujbă. De pildă, garderoba lui Cotoaibă e uimitoare. În ceea ce-l privește pe Radu

Puștiu, se pare că n-are de-a face cu spargerea. E într-un sanatoriu de tuberculoși, într-o stare gravă. Mai suspect pare Baronică. Avem deja unele dovezi că erau aproape nedespărțiți. Miercănuș a cercetat prin Crângași acum dimineață. Susține că arestatul, Cotoaibă, ar fi pierdut o sumă destul de mare la pocher, într-un local de-acolo. Baronică nu mai locuiește acum la vechea adresă, trebuie căutat. Ar mai fi Cârjaliu, tot un fost complice. În trecut împreună au dat câteva lovituri destul de abile!

— Chestiuni asemănătoare? îl întrerupse comisarul-șef.

— Nu. Escrocherii cu bijuterii și două spargeri la case de bani, fără obiecte de artă. Un jaf asupra unui casier, ultima dată.

— Mda, mormăi încet Arnăutu, și de Cârjaliu, ce se știe?

— E singurul care are o slujbă. Lucrează la Hipodrom, la biroul de pariuri. S-ar putea să nu fie implicat. Dar, repet, multă vreme au operat împreună. În buzunarul unui costum de-al lui Cotoaibă am găsit mai multe buletine de curse, prospecte, programe. Poate fi o coincidență. Miercănuș a identificat-o de asemenea pe iubita lui Cotoaibă, care e… artistă, dansatoare la *Trianon*. Locuiește la pensiunea *Balentti*. Ar mai fi ceva. Există un puști angajat în serviciul de noapte al pensiunii care declară că l-ar fi văzut în noaptea de joi

spre vineri, pe Baronică, ieșind din camera amantei lui Cotoaibă. I s-a părut că era beat, Baronică se cam clătina.

— L-o fi îmbătat glonțul lui Panaitoff, zâmbi Arnăutu. Așa deci, după ce-a scăpat, a trecut și pe la fată, să-i ducă vestea!

— L-am trimis pe Săvulescu să cerceteze la pensiune.

— Pensiunea doamnei Delia Balentti, șopti Arnăutu ieșind din amorțeală. Ochii săi mici, vioi ca boabele de piper străluciră o clipă.

— Ei drăcie! exclamă ușor ca un suspin. Să susții o asemenea „patitură", trebuie să fii mai mult decât un cetățean onorabil. Nu e de nasul oricui!

— De punga oricui, mai bine zis! Vă puteți închipui cât costă o asemenea relație?

— Da, domnule Horia, madam Balentti… încarcă cam mult devizul. Mă mir, însă, că un tip cum e Cotoaibă e admis acolo! Știam că patroana e sensibilă la numele și reputația clienților, nu numai la conturile lor.

— S-au cam dus mofturile astea. La începutul războiului nu admitea nici prezența ofițerilor germani, dar acum nici nu se mai pune problema… Bani să aibă!

Arnăutu se uită la ceas și începu să dea semne de nemulțumire. De zece minute mașina lui Vizante trebuia să sosească. Mai avea să treacă pe acasă și spera ca, pornind pe la două jumate, să ajungă la Constanța înainte de căderea nopții. Se lăsă adânc în fotoliu.

— În definitiv, domnule comisar, ce crezi despre toată povestea asta? Unde crezi că se termină?

— Nu știu, de fapt, unde începe, răspunse Bretan neluând în seamă tonul sec cu care fusese pusă întrebarea.

— Hai, fii sincer, presupui într-adevăr că e vreo legătură între această… parodie și loviturile gangsterești date colecționarilor?

— Bateți cam departe! îi răspunse evaziv Bretan. Nu reiese până în această fază o atare legătură. Cel mult, nu se explică luxul lui Cotoaibă și traiul său pe picior mare, nu e clar cui intenționa să plaseze pânzele, cum au pătruns în casa consilierului…

— Parodie, operetă, asta e! i-o tăie și mai sec Arnăutu, fără ca totuși să ridice glasul. Totul e caraghios. Inclusiv felul în care Cotoaibă a fost arestat. „Arestat” de un șofer! E la modă să se fure opere de artă. Și găinarii vor să țină pasul!

Se ridicase sprinten din fotoliu, încheindu-și din reflex nasturii vestonului. În dreptul ferestrei făcu o piruetă, ridicându-și mâna stângă cu arătătorul îndreptat spre Bretan ce rămăsese imobil în scaun.

*

Agentul Săvulescu avea un fel de a se încrunta, încât fata-i mică, osoasă ca un pumn, cu aerul unei păsări la pândă (poate datorită ochilor ușor depărtați), devenea dintr-o dată rece și dură. Agentul purta de obicei

costume croite larg, închise la culoare de regulă, ce fâlfâiau în mersu-i săltat, fără să atârne pe el, ca de împrumut. Îi ghiceai trupul colțuros, croit parcă numai din muchii și unghiuri, uscat, aproape pietrificat. Miercănuș și-l închipuia ca pe o împletitură de oase tari, aproape minerale, mușchii lungi, ca păstrama din galantare, legați în plasa tendoanelor elastice și groase cât vâna de bou. „E puternic ca o vită, domnule, e ca diamantul? Poți să tai geamuri cu el”, spunea cu admirație Miercănuș care-l prețuia în sinea lui foarte mult. Miercănuș era convins că din acest aluat ar trebui plămădit orice polițist din lume. Adică un polițist din născare, nici mai rău nici mai bun, ca om, dar un mecanism cinstit, ferm și eficace ca o pereche de cătușe. Criteriu obligatoriu într-o meserie în care „n-ai mamă, n-ai tată” – completa Miercănuș în sala de raport, agenților – ci doar „lege și șefi, așa cum da Dumnezeu și regele”!

Pensiunea *Balentti* avea fasonul unui hotel în toată regula. Unul din acelea în care domni corpolenți și doldora de bani intră pe furiș la braț cu câte o fetișcană, căreia îi deschideau un inevitabil cont secret. Aici locuiau manechine, artiste de varieteu și de la Revistă, mai toate hrănite de materna doamnă Balentti cu iluziile promisei fericiri de a ajunge fiecare, într-o zi, „doamna cutare”.

Săvulescu intrase degajat, nu înainte de a-l fixa pe portarul mătăhălos, plesnind în uniforma-i verde cu fireturi.

— Salut, galonatule!

— Domnul? întrebă acesta răgușit, nelăsând ziarul decât cu vreo câțiva centimetri mai jos, intrigat de apariția individului.

— Patroana este?

— Nu, nu este, răspunse deloc intimidat, deși intui rapid că celălalt miroase a polițist.

— Nici pentru poliție nu e? coborî agentul tonul, plimbându-i legitimația scoasă rapid ca un as din manșetă.

— Nici pentru bunul Dumnezeu, se arătă nepăsător portarul reluându-și lectura.

Fără să-și arate nemulțumirea față de ostilitatea portarului, Săvulescu își roti privirea prin holul elegant. Împodobit cu reproduceri după Boticcelli[25] (destul de

---

[25] Sandro Botticelli (Alessandro di Mariano Filipepi) - (n. 1 martie 1445, Florența – d. 17 mai 1510, Florența) a fost un pictor italian, unul din cei mai mari reprezentanți ai Renașterii italiene. Frumusețea și grația figurilor create de el, precizia liniilor și redarea mișcării fac din lucrările sale o operă ce simbolizează pictura epocii. Caracteristic artei lui Botticelli este și faptul că figurile pictate de el prezintă profunde sentimente umane. Personajele sale cu chipuri ușor melancolice au, în general, o expresie visătoare, Botticelli ne apare ca un cercetător atent al sufletului omenesc. Operele sale, inspirate de teoriile neoplatonice ale lui Marsilio Ficino, animator al "Academiei Florentine", atestă sensibilitatea deosebită și bogata viață lăuntrică a artistului.

izbutite la prima vedere, dacă n-ar fi fost excesul de roz cu care ocazionalul pictor însiropase carnația madonelor și nimfelor). Mobilă lustruită și bine păstrată, sfeșnice de bronz și cositor, măsuțe și canapele stil sau imitații, un pian negru uriaș. „E cam puțin pentru un muzeu, dar cam prea mult pentru un hogeag de curve”. Aprinzându-și o țigară, încercă să-și imagineze cam cât e de mare câștigul patroanei dincolo de sclifoseala fațadei. Cu aceeași flacără a brichetei aprinse un colț al ziarului în spatele căruia portarul se făcuse n-a vede, n-aude. Când simți fumul, acesta sări neobișnuit de sprinten pentru statura sa, cuprins de panică. Îl mototoli, reușind să stângă flacăra, perplex.

— E cam plictiseală aici la voi, șoricelule, îl mustră cu degetul agentul.

Portarul bodogăni ceva printre dinți, neștiind ce atitudine să ia.

— Pentru franzela care o mănânci aici, trântor, adăugă liniștit, ar trebui să fii mai atent cu oamenii legii! Scoase apoi rapid fotografia fetei.

— Persoana este?

— Da… dar nu cred să se fi sculat, îngăimă indispus.

— La ce cameră stă?

— Camera 8, etajul întâi.

— Așa, brotăcel! Ține doi lei să-ți iei *Dimineața* copiilor, dacă tot te-am păgubit.

Urcă scările, sprinten, două câte două, cu hainele fluturând. Se opri și mai privi o dată spre portar:

— Tot o să dai în mintea copiilor cu slujba asta!

Covorul lung și moale îi înăbuși pașii. Văzu un 8 dintr-un email albastru. Bătu autoritar, ca la telegraf, cu degetu-i ciolănos, cum bătea pe vremuri bunicul său telegrafist la gară. Auzi în sfârșit un zgomot, ceva ce semăna a arcuri de somieră, un fel de oftat, pași târșiți.

— Cine e? întrebă o voce ușor somnoroasă cu inflexiuni leneșe.

— Telefonista trei! răspunse agentul îngroșându-și vocea.

— Cine e? reveni vocea intrigată, după o scurtă pauză.

— E lupu', fetițo! adică poliția, și deschide odată!

— Așteptați un moment, i se răspunse nesigur.

— Îți recomand să nu sari pe fereastră. Prietenului meu de afară nu-i plac astfel de glume. Rânji.

După două minute lungi ușa se deschise încet. Din penumbră, un chip trandafiriu, deloc somnoros, îl privea cu ochii mirați. Palma calculată a agentului îi plesni rapid obrazul. Uluită, dându-se înapoi, scoase un țipăt scurt, dar ager. Săvulescu îi astupă imediat gura și-o îmbrânci spre interior ca pe un fulg. Miza întotdeauna pe surpriză și acționa mai ales când de față nu se aflau martori.

— Unde e? întrebă crunt. O a doua palmă o azvârli pe canapeaua din colț, înainte de a răspunde.

— Unde e? repetă apăsat polițistul, aplecându-se către chipul îngrozit al fetei, aproape să-l atingă.

— Ce, ce să fie? abia articulă, acoperindu-și cu palmele obrajii.

Săvulescu simula furia, de parcă ar fi avut cu fata o răfuială personală, dar ochiul rece, interior, analiza, aproape simultan, atât reacțiile fetei, cât și încăperea.

— Știi tu, putoare! Joci pe somnorica neștiutoare, dar ții terța la borfași! Ai dat de dracu', scumpo, poți să-ți iei adio de la cotețul ăsta de lux, de la miniștrii tăi și de la tot ce ți-e drag! Lângă chiuveta nichelată, pe o spirtieră, trona un ibric cu cafea, gata să dea în foc. Agentul o salvă tocmai la timp. Turnă în două cești, fără să verse nici măcar un strop. Acum era momentul să schimbe tonul. Se întoarse liniștit cu cafelele în mână, luând o expresie calmă, dar care păstra încă ceva amenințător, ceva mult mai periculos decât furia cu care atacase înainte. Un fel de zâmbet îi subție buzele când, aproape cavalerește, depuse ceștile pe măsuță.

— Una pentru mine, una pentru tine. Sper că i-ai pus puțin zahăr. De altfel, pentru tine, n-are importanță, căci am să ți-o administrez peste obrăjorul tău de porțelan.

Fata scoase un suspin de groază. Cafeaua fierbinte

desfigurează iar cel ce i-o propune atât de liniștit pare capabil s-o facă.

— Dar… ce-am făcut… domnule? Vă rog, ce-am făcut?

— Ai dat de dracu, nu ți-am spus?

Tonul sunase aproape prietenos. Urmă confidențial: – Pe băieți i-am priponit. E rândul tău acum.

Mulțumit, Săvulescu ridică ceașca și sorbi cu plăcere din cafeaua fierbinte, ca și cum s-ar fi aflat cu adevărat într-o vizită galantă.

— Te pricepi, o gratulă, privind-o binevoitor. Am ordin să fac percheziție și să te ridic. Cineva „a uitat” ceva la tine. E nevoie chiar să fac percheziție? Știi bine ce caut. Și trebuie să mai știi și cine va veni după ele.

Zorica Mattara își mai revenise, dar omul îi inspira groază, chiar dacă, acum, răsfoia, ca un vizitator destins, o revistă de pe măsuță. Se ridică ezitând și se îndreptă spre șifonierul alb, uriaș. Extrase dintre cearșafuri un pachet.

— Eu, domnule polițist n-am nicio vină. Aș minți dacă aș spune că nu știu ce e aici. O să vă spun, n-am nicio vină. În genere mă interesează prea puțin cu ce se ocupă… prietenul, dacă este plăcut și galant, mă înțelegeți?

— Cotoaibă e un galant? întrebă Săvulescu cu prefăcută naivitate, desfăcând cu grijă pachetul.

Pânzele consilierului erau acolo. Drept răspuns, fata scoase ostentativ dintr-un alt colțișor al șifonierului o casetă maronie, ornată cu firișoare și floricele din argint.

— Aici sunt toate cadourile și bani: pe care mi i-a oferit de când ne cunoaștem. N-am nevoie de ele. Am să vă spun tot ce știu.

— E mai bine să scrii. Pe urmă mai stăm de vorbă. Din buzunarul hainei extrase două file împăturite și un stilou argintiu.

— Nu apăsa și scrie mai pe dreapta, o dădăci grijuliu.

(Vizita lui Baronică din noaptea spargerii:

…Revistele, vara, mai ales la grădină, erau slabe, istovite. Repertoriul simplificat, nimic nou; se râdea în silă, se fluiera, se fuma, oamenii erau arțăgoși și grosolani. Zorica ajunsese acasă cu o insuportabilă durere de cap. Era intrigată de absența lui Niki Cotoaibă cu care urma să se vadă după spectacol. „Nu aprinde lumina!" auzise un glas șuierat. Un miros greu, necunoscut și această voce poruncitoare, pe care cu greu o asemui ca fiind a lui Baronică, prietenul lui Niki. Zorica trase storurile, apoi aprinse mica veioză. „Am intrat prin spate, pe la gunoi, am stat acolo mai bine de două ceasuri". Baronică zăcea răstignit pe canapea ca o pasăre de prada, rănită, jigărită. Nasul ascuțit, coroiat, ochii sticloși, dilatați de durere. Fulgarinul era închegat într-o pată scorțoasă în dreptul umărului stâng, iar

mâna-i atârna inerta. „Ce porcărie stupidă!” oftă, apoi leșină instantaneu. Zorica nu știa ce să facă. Era sigură că s-a întâmplat o nenorocire. Absența lui Niki Cotoaibă de la întâlnire, acum Baronică rănit, hăituit. Rana din umăr arăta groaznic, umărul părea zdrobit, dar sângerarea se oprise. Își simțea stomacul palpitându-i în dreptul gâtlejului uscat, în timp ce-l bandaja. „Trebuie s-o ușchesc, șopti Baronică, revenindu-și puțin. Încercă să se ridice, dar durerea îl țintui la loc. Ce porcărie!… Ce ghinionu′ dracului! Cred că Niki e acum la poliție…” La poliție? întrebase surprinsă, dar Baronică nu-i dădu nicio explicație. Zorica își aminti că în fundul unui sertar mai avea câteva fiole de morfină. Sparse una pe care o Urmă în paharul de coniac. Abia după ce-și mai reveni bărbatul îi atrase atenția asupra tablourilor. „Astea rămân la tine. Trimit eu pe cineva să le ia, dacă n-am să pot veni eu. Să nu sufli o vorbă!”)

— Semnează.

Zorica Mattara nu se grăbi. Ridică cele două pagini ale declarației.

— Mie ce garanții îmi oferiți, domnule polițist?

— Văd că te-ai tăiat ca maioneza. Ți-e frică de Baronică?

Fata încuviință. Din nou frica pusese stăpânire pe ea.

— Pentru turnătoria asta Baronică te poate lichida. O ciupi familiar de obraz. Din partea noastră astea sunt

garanțiile. Îi arătă cătușele, care clincăniră sinistru.

— Baronică e un tip care nu glumește, îngăimă fata mai departe. Ajutați-mă, spuneți-mi ce trebuie să fac, ați văzut, nu v-am făcut greutăți! Ce să fac?

— Nimic special. Să-ți joci rolul mai departe. Adică, n-a fost poliția aici, nu știe nimic de tablouri… ai priceput? O să punem supraveghere să vedem și noi cine va veni după pachet. O să avem grijă să nu pățești nimic.

În vaza de cristal se legănau trei trandafiri, Săvulescu rupse unul și-l prinse la butonieră. Ieși fredonând ca un amant care tocmai s-a desprins din brațele iubitei. Coborî sprinten, aranjându-și cravata din mers, privindu-se în oglinda uriașă din hol. Îi dădu un ghiont portalului, făcându-i complice cu ochiul:

— Se petrece strașnic la voi, bunicule! Ai idee unde e un telefon?

*

— Excelent, domnule Săvulescu, rosti Bretan. Sigur, așa, Tablourile rămân la ea. Rămâi prin apropiere. O să trimit pe cineva să preia supravegherea. Foarte bine. Vii apoi aici de urgență. Așeză telefonul în furcă. Pe unde putea fi Miercănuș? își aminti că s-a dus la arhiva cazierelor. Îl chemă pe Varlam.

— Adu-mi te rog arestatul de la „specială”.

Când păși în încăpere, chiar și așa pleoștit și fără chef,

Cotoaibă rânji, încurajat de expresia senină a lui Bretan, dar mai ales de faptul că-l găsi de această dată singur.

— Deși am motive să fiu bine dispus, n-am chef de conversație. De la ultima noastră rundă lucrurile s-au mai modificat.

Niciun mușchi nu i se clinti pe față, căci spusele lui Bretan erau, înainte de toate, chestiuni de rutină.

— O să-i pregătim și lui Baronică o celulă, dragule. Ai văzut că am aflat cu cine ai operat?

Dar Cotoaibă nu dădea niciun semn că l-ar interesa spusele comisarului:

— Te amăgești, domnule, cu tăcerea asta încăpățânată, în loc să încerci să te ajuți. Ești singurul – îi spuse cu subînțeles – în măsură să-ți faci un bine. Deci ai operat împreună cu Baronică. El a reușit să se pună la adăpost deocamdată și-și linge rănile prin cine știe ce bârlog. Chiar așa. Își linge rănile, nu e o figură de stil. Șoferul consilierului a tras destul de bine cu pistolul, pentru un amator. Știi unde a făcut o haltă Baronică înainte să se dea la fund? făcu o pauză, dar Cotoaibă rămase la fel de impasibil. A trecut pe la pensiunea *Balentti*, pe la prietena ta Zorica Mattara. A trecut, i-a lăsat tablourile sustrase în păstrare și a dispărut.

— Fata n-are niciun amestec, ripostă cu vocea răgușită, calm, știind că nu riscă nimic cu această afirmație.

— Ei, iată un lucru pe care fata nu-l poate dovedi. Legea spune clar: Orice obiect de proveniență dubioasă, care face obiectul unei infracțiuni, dacă nu e predat în cel mai scurt timp poliției, se consideră delict de tăinuire și complicitate. Or, tablourile ni le-a predat presată de oamenii noștri, nu de bunăvoie… și nici în timpul prevăzut de lege, reveni comisarul.

— Pot să văd și eu tablourile? îl întrerupse Cotoaibă.

— Ai o părere cel puțin bizară despre instituția noastră. Cum putem scoate momeala, când am întins acolo un pripon de zile mari?

— Nu cred, sări dintr-o dată Cotoaibă. Încercați să-mi plasați mie momeala, dom′ șef! Nu poate fi adevărat! E ticluită, e ticluită!

Comisarul îl privi cu un fel de mulțumire, căci calmul arestatului începea să se clatine.

— N-ai să crezi niciodată în cuvântul unui comisar, dar probele sunt probe și-n fața lor n-o să ai încotro. Pe culoar se auziră vorbe nedeslușite, uși trântite și apoi un ciocănit grăbit.

Apăru Săvulescu cu pălăria în mână, încruntat și precipitat.

Puse pe birou declarația Zoricăi Mattara și alături, dintr-o batistă scrobită, extrase câteva bijuterii ce nu păreau de duzină. Comisarul le admiră câteva clipe; abia dacă aruncă o privire asupra declarației.

— Zorica Mattara a spus că se lipsește de ele, dacă provin din treburi necurate.

— Când corabia se scufundă… se aruncă orice lest peste bord! replică Bretan. Domnișoara vrea să scape cât mai curat din toată povestea asta. I se adresă lui Cotoaibă: N-a fost prea delicat din partea asociatului tău, Baronică, mai ales că a și amenințat-o când a plecat!

Comisarul citi cu voce tare declarația Zoricăi Mattara, ce atesta fără dubiu complicitatea lui Baronică. Îl privi stăruitor pe arestat.

— E clar, nu? După cum vezi, complicele e identificat, corpul delict există, martorul de asemenea… Ia zi acum, cui trebuia să predați tablourile?

— Nu știu, domnule comisar. Era aranjamentul lui Baronică.

— Deci Baronică e șeful?

— N-am spus asta, dar el mi-a propus treaba, eu doar am făcut ce a zis el. Comisarul cunoștea asemenea manevre. Întotdeauna cel prins voia să pară doar un simplu executant.

— El a venit, mi-a zis că are un pont gras.

— Ai primit vreun aconto?

— Nu. Urma să primesc totul după aceea.

— După aceea… când? insistă comisarul, aprinzându-și o țigară. Ce garanție aveai că nu vei fi înșelat?

Cotoaibă nu răspunse imediat Se foia și comisarul înțelese că murea de poftă să fumeze. Se prefăcu însă că nu pricepe.

— Care era partea ta!

— Nu era o sumă fixă. Urma ca Baronică să se tocmească.

— Cu cine să se tocmească?

— …Nu-l cunosc, vă rog să mă credeți, cu persoana cu care aranjase el.

— Deci clientul a comandat marfa, iar voi, după cum zici, mai precis Baronică urma s-o predea. Dar cum se explică luxul ăsta, șifonierul tău garnisit și celelalte cheltuieli ale tale, dacă n-ați primit niciun avans?

— Am câștigat la curse, la pariuri, am mai ciupit pe la jocuri. M-am descurcat.

Bretan îi făcu semn lui Săvulescu. Acesta se ridică și dintr-un alt buzunar scoase o hârtie. Era o listă de cheltuieli ce se ridica la aproximativ o sută de mii.

— Fără să mai punem la socoteală bijuteriile și celelalte, întări Săvulescu la fel de posomorât.

— Nu e chiar un fleac. Unde mai pui că te-ai mutat într-o casă cu o chirie pipărată chiar și pentru leafa unui comisar! Apropo de casă, lăsând la o parte că e scumpă, mai e ceva. Cineva a intervenit să fii găzduit acolo? Cartier onorabil, casă onorabilă. Cine a făcut-o?

— A fost ideea lui Baronică. A zis: „Cum ne mai

punem pe picioare ne luăm tălpășița din țigănie, și ne aranjăm într-o casă boierească, unde nu bate la ochi”. Îmi spunea că are planuri mari și trebuie să ne mai schimbăm felul de viață.

— După câte înțeleg, Baronică a avut o sumă bunicică cu care a început toate aceste schimbări?

— O fi avut el ceva… acolo, de unde să știu eu? Mie du mi-a dat niciun ban. El s-a ocupat de toate.

— E chiar așa de secretos Baronică ăsta? întrebă ironic comisarul arătându-se foarte răbdător la tot ce îndruga Cotoaibă. Era însă și asta o tactică. Principalul era că arestatul începuse să vorbească. Să spună ce vrea el și cum vrea el. E imposibil ca undeva să nu existe o nepotrivire, ceva care nu-i în regulă. Cotoaibă mințea însă cu nerușinare. Una știa foarte bine: „Prindeți-l pe Baronică, să vă spună el mai multe. El e inspiratorul, cel cu inițiativa, eu nu știu nimic”.

— Și cam cât câștigați voi la jocuri?

— Nu-mi amintesc exact… dar câștigam destul.

— La *Fraeru* cum a fost?

— Acolo am pierdut, am pierdut mult, răspunse Cotoaibă convins că amestecul sincerității cu minciuna dă întotdeauna bune rezultate. Am pierdut cam cincizece mii, bani gheață.

— E o suma, aprecie Bretan, dar mie mi s-a spus că e vorba de treizeci de mii.

— S-au lăudat șmecherii! Nu eram nebun să arunc atâția bani.

— Jocul e joc, e patimă, Cotoaibă, nu te așezi când vrei și te ridici la fel. Acolo se joacă pe curățate, nu e pocher de Revelion la cinci bani. Dar ia zi! Pe vremuri, tu cu Baronică făceați echipă și cu Cârjaliu. Ce mai știi despre el?

— S-a dat la fund, replică cu dispreț exagerat Cotoaibă. L-am întâlnit la hipodrom, are familie, puradei… s-a lăsat de meserie.

— Nu v-a ajutat cumva la completarea buletinelor?

— Nici vorbă! Se face chiar că nici nu ne cunoaște.

— Ai auzit vreodată de cai „mascați”, de curse trucate?

— Tot ce se poate, răspunse senin Cotoaibă, dar personal n-am habar de așa ceva. Eu am mizat pe cai cunoscuți. Mă pricep.

— Deci, zici că tu și Baronică ați rupt relațiile cu Cârjaliu?

— Categoric. Pentru noi e mai rău decât un străin. Glasul lui Cotoaibă avea acea notă de sinceritate, pe cât de fals sunase tot ce îndrugase mai devreme.

— Din câte știu, pe vremuri, Cârjaliu vă tăia la „meserie”. Cel puțin pe tine și pe Baronică.

— Mai bun nu era, avu arestatul o tresărire de orgoliu, dar nu era lipsit de ștofă. Putea să ajungă

cineva, însă e lipsit de caracter, domnule comisar.

— Zi așa, îmi placi! Un om o apucă deci pe un drum cinstit și auzi: n-are caracter!

— Fâs, apostrofă cu dispreț Cotoaibă. Nu-mi oferiți și mie o țigare, domnule comisar?

Șase

Ziua de duminica 13 iulie trebuie neapărat notată. Nu în direcția ghinionului ce-l presupune, ci pentru simplul motiv că ziua a debutat răcoroasă și înnorată, prima de acest fel din această vară secetoasă. Privit de departe, Hipodromul aducea cu un carusel de culori vii, în opoziție cu verdele prăfuit al salcâmilor rari de lângă tribună, cu cerul lăptos, plat, cu galbenul ca de perie al ierbii. În ultima vreme cursele erau programate destul de neregulat, fără reclama bineștiută, pierzându-și mult din farmecul de altădată. „Altădată” nu era atât de departe… dar întotdeauna evenimentele grave trasează un hotar adânc între ore, zile, săptămâni. Trecutul seamănă cu imaginea privită printr-un binoclu întors. A fost ieri, acum o lună, acum zece ani… E un timp căruia sufletul, mintea îi dau valoarea și sensul, desemnat banal prin: „Înainte de rebeliune, după rebeliune, înainte de război… înainte… după…” Privind sporovăială, zâmbetele și ocheadele femeilor, cu greu

puteai crede că undeva, departe. În necunoscut, mor oameni la fel de dornici de o duminică răcoroasă și plăcută.

Femeile, ostentativ elegante, afișau o bună dispoziție ușor stridentă, rotindu-și capetele de o sută de ori împrejur, amuzându-se de orice fleac. Hipodromul este mai cu seamă un prilej de etalare a noilor toalete, a mașinilor sport, a amanților de sezon, a cățelușilor frizați și adesea mai aristocratici decât înșiși stăpânii. La o privire mai atentă o anume nervozitate le accelera gesturile, mișcările, țigările erau fumate rapid, sau doar pe jumătate, bărbații consultau des ceasornicele aruncând priviri furișate neliniștite. O lume care părea grăbită, deși mai era destul timp până la ora începerii. Aceeași neliniște se putea citi și pe chipurile celor câțiva proprietari de cai, ce discutau mai la o parte, în timp ce oamenii lor plimbau caii, în pas domol. Caii atingeau arareori cu boturile umede iarba țepoasă, ofilită, și atunci ridicau brusc capetele. Nu prea departe de tribuna centrală se afla bufetul – o clădire din scânduri, vopsită în alb, cochetă, aducând a cabană, având în față o mică terasă, cu câteva mese. Majoritatea amatorilor de bere preferau să stea în picioare mai la o parte, discutând cu aprindere pe marginea programului, a cailor favoriți, a noutăților, a jocheilor.

Prin vălmășagul multicolor se putea observa un

număr mare de uniforme. Cei mai fercheși erau cantotdeauna ofițerii de intendență. Ofițerii germani prezenți stăteau mai la o parte, în fața unui cort portocaliu, adus special pentru ei. Două fete blonde, în șorțulețe verzi, scrobite, le serveau berea în pahare înalte îmbiindu-i să guste și sandvișuri.

Comisarul se așezase la una din mesele bufetului. Absent, răsfoia programul curselor sorbind cu înghițituri mici din halba abia începută. O listă destul de pestriță de nume – unele noi, necunoscute, cum erau: Feriga, Diamant, Hera – alături de gloriile sezoanelor trecute: Fulger, Pumnal sau Victoria, fără să mai socotească caii „de umplutură”.

Cu câteva momente înainte, undeva în mulțime, remarcase silueta elegantă a lui Cârjaliu. Discuta cu unul din proprietarii de cai, notând ceva într-un carnet Trecuse sprinten la numai câțiva metri de masa comisarului, pierzându-se undeva în spatele tribunei.

Pe Bretan întotdeauna l-a intrigat asocierea dintre Cârjaliu și ceilalți. Dacă Baronică și Cotoaibă, prin brutalitate, lăcomie și impertinență se asemănau, despre Cârjaliu se putea afirma că e plămădit din alt aluat. Lăsând la o parte studiile, avea un fel de a se purta civilizat, politicos, curtenitor. O anume inteligență și volubilitate ți-l făceau simpatic și plăcut imediat. Ispășise răbdător pedepsele, convins, în adâncul ființei

sale, că n-are ce reproșa legii și legiuitorilor. Orice acțiune o privea ca pe un joc. Iar orice joc are reguli. Singurele reproșuri și le făcea sieși, dacă nesocotise conștient sau nu regulile jocului.

O oarecare agitație îl făcu pe comisar să ridice privirea. La început nu pricepu prea bine ce se-ntâmplă. Un grup de curioși se-mbulzea în direcția intrării. Se ridică și văzu o mașină sport, un model ultramodern *Mercedes-Diana* ce încerca să-și facă loc pe lângă celelalte. La volan se zărea o fetișcană. Manevra ușor, strecurându-se cu abilitate. Totuși spațiul se vădi destul de strâmt. Înciudată, fata se retrase cu spatele, apoi, în mod neașteptat, repezi mașina înainte. Un zgomot înfundat, urmat de exclamații. Deși destul de solid, *Pakardul* în care intrase se turti rapid în spate. Fata îl lovise cu un fel de furie, intenționat, nici vorbă! Alături, se agita un bărbat brunet, elegant, vizibil șocat de gestul fetei. Pe bancheta din spate, un bătrân drept și nemișcat, în persoana căruia Bretan recunoscu pe bătrânul George Șerban-Comănești. Bărbatul în costum alb de lângă fetișcană nu putea fi altul decât Titi Prințul. Coborâse și cerceta locul izbiturii. Fata părea că nu se sinchisește prea mult și-și aprinsese calm o țigară.

— E minunată, nu-i așa, domnule comisar?

Cârjaliu se apropiase pe nesimțite și-l privea zâmbitor. Rămăsese la fel de subțirel, cu aceeași privire

limpede, verzuie, cu gura senzuală, umedă, dezvelind o dantură regulată și sănătoasă.

— Ce surpriză, domnule Cârjaliu! mimă surprinderea Bretan, strângându-i mâna fină și molatecă. Ce să-ți răspund? Dacă e minunată? Nu pare trecută de douăzeci de ani. Se spune că e… un gen aparte!

— Mă refeream la mașină, râse domol Cârjaliu.

— Ei da, automobilul parc s-o eclipseze la prima vedere.

— Păcat, oftă Cârjaliu cu ochii strălucind ciudat, păcat că asemenea piese intră pe mâna unora care n-au conștiința valorilor!

— Crezi? Mi se pare că numai aceștia le pot prețul cu adevărat, pentru simplul motiv că le stăpânesc.

— Da de unde, lăsă mâna-n jos a dezamăgire Cârjaliu. Pentru domniile lor, un cățel, un castel, frumusețea unei mașini sau bucuria unei plimbări cu iahtul au aceeași valoare: satisfac capricii; orgolii. Sunt egale, sunt de fapt nimicuri lesne de abandonat, de stricat. Cât sunt eu de politicos cu femeile, pentru treaba asta i-aș fi tras o palmă.

Spărgând zidul curioșilor apăruse între timp și proprietarul *Pakardului* – un bătrânel slăbănog, modest îmbrăcat, dar bățos. Scotea sunete ascuțite, gesticula, nu se înțelegea ce spune, dar era lesne de bănuit.

— Beți o bere, domnule comisar?

— Știu și eu ce să spun, domnule? Am mai băut una și nu e nici măcar rece.

— Vă promit o bere veritabilă, insistă Cârjaliu. Îi șopti ceva chelnerului care dispăru făcând semn că a priceput. Titi Prințu îi întinsese bătrânelului ceva ce semăna a carte de vizită, părea că-i zâmbește, îl bătu pe umăr și apoi se întoarse spre un bărbat roșcat, eu favoriți mari.

— E ajutorul patronului meu, îl informă celălalt, șeful meu direct, domnul Brenner. Cu gesturi largi acesta îl pofti pe Titi Prințu spre o poartă de fier, vopsită într-un cafeniu deschis.

— O să-i conducă în parcarea oficială. Dincolo de gărduleț, în pătratul de zgură, dar bine adăpostit de umbra unor duzi, mai era parcat un *Mercedes* gri ce purta însemnele Misiunii germane a aerului.

Automobilul trecu la mică distanță de terasă și Bretan avu posibilitatea, timp de câteva momente, să-i vadă foarte bine pe cei trei ocupanți. Kailidis părea nervos, dar destul de bine stăpânit. În schimb, fata zâmbea nepăsătoare, ținând cu impertinență un țigaret aurit și subțire între dinții albi, puțin îmbujorată și cu aerul celui care a făcut o șotie reușită. Doar bătrânul Comănești, îmbrăcat sobru într-un costum de flanel gri, grav, cu pălăria cu calotă joasă, rămăsese nemișcat și cu ochii închiși pe jumătate.

— N-ai dreptate, se întoarse spre Cârjaliu, după ce mașina pătrunsese prin ușa de tablă. Mașina n-arată mai grozav decât stăpâna.

Chelnerul apăru cu două sticle de bere nemțească de cea mai bună calitate.

Încet, încet, îmbulzeala din fața ghișeelor de pariuri se mai potoli. Oamenii se-ndreptau agale spre tribune. Soseau ultimele mașini și, cu ele, ultimii întârziați. Un *Dodge* imens, maroniu, aproape nou, dar zgâriat și prost întreținut fu parcat destul de neglijent, blocând alte două mașini.

— Se-anunță ceva pe cinste! remarcă Cârjaliu, înmuindu-și alene buzele în paharul cu bere. Se uită la ceas, dintr-o dată precipitat.

— V-aș ruga să mă iertați acum, domnule Bretan, trebuie să merg să închei situația.

Din *Dodge* coborî mai întâi un bărbat înalt, cu o chelie strălucitoare, apoi trei femei frumoase, vesele, ultimele două înarmate cu aparate de fotografiat.

— Clanul Angelescu, rosti Cârjaliu, ridicându-se. Vă pot fi de folos cu ceva?

— Poate în pauză, dacă ai timp, îi răspunse Bretan.

Două dintre fete, drăguțe, zâmbitoare, o și luaseră grăbite spre îmbulzeala hipodromului, în timp ce Angelescu rămase cu Wanda Löewensen ceva mai în urmă, gesticulând larg, râzând ca și cum i-ar fi spus o

anecdotă. Comisarul se ridică și le ieși în întâmpinare.

— Domnule Horia! exclamă Wanda, privindu-l cu plăcere. Ce vulpoi! Mă miram să nu dau de tine acolo unde se strânge tot cuconetul select al Bucureștiului!

Comisarul, la fel de înalt ca jovialul patron al tipăriturilor, îi sărută mâna Wandei. Îi făcu cu ochiul bărbatului.

— Exagerează… Cuconetul select abia la urmă vine!

— O știi p-aia cu societatea de asigurări și cu porcul? îl întrerupse Angelescu, bătându-l amical pe umăr.

— Lui să nu-i spui bancuri porcoase, Max! îl admonesta în glumă Wanda. E un băiețel cuminte. De când mă chinui să-l conving să lase meseria asta păcătoasă și să-l angajez manechin. Ar fi cel mai drăguț manechin din câți cunosc!

Wanda Löewensen (evreică după tată și olteancă după mamă), oscila între fotografie și modă, le combina, le făcea la fel de bine și pe una și pe cealaltă. Stăpânea un mare atelier foto pe strada Regală, un studio în toată regula, cu personal, și împreună cu unchiul său conducea o casă de mode în Regina Maria, foarte frecventată.

— După cum ați parcat mașina, am toate șansele să devin manechin.

— Mașina ta e acolo? se miră Wanda. Cu atât mai bine, de data asta n-ai să ne scapi, cu siguranță.

Azvârlindu-și frumosul păr roșcat râse ca de o glumă bună, și-l luă de braț pe Angelescu:

— Se pare că pe domnul Horia nu-l interesează cursele. O să-l recuperăm, vrând-nevrând, la plecare. Hai, că acum se dă startul!

*

În pauză comisarul Bretan bău o cafea neașteptat de bună.

— Chiar nu ești ocupat? îl întrebă pe Cârjaliu când acesta reapăru.

— Nu v-am zis? Eu supraveghez doar. Până acum un an transpiram și eu în spatele unui ghișeu. Și apropo de asta, v-am văzut cam rar pe aici.

— Nu prea e timp. Altfel, caii mi-au plăcut întotdeauna. Fără nicio legătură, întrebă, privind la câțiva metri spre locul unde fotografele Wandei imortalizau toaletele protipendadei:

— Ce mai știi de vechii tăi amici, Cotoaibă… Baronică?

— Am crezut că vă interesează caii de rasă, nu gloabele, replică zâmbind Cârjaliu.

— Nu zic nu, dar cu gloabele astea, la „cursele” de altădată ați prins ponturi grase.

— Treburi îngropate, rosti destul de sec celălalt, făcând semnul crucii. Am auzit că au încurcături, completă după o scurtă pauză.

— Da. De unde știi?

— Din ziare. Cu ei nu mai am nicio treabă, dar am rămas în priză. Toată lumea trăncănește. Nici nu știam dacă s-o iau drept bună. Sunt la dumneavoastră, la Sfânta Vineri?

— Numai Cotoaibă. Pe Baronică îl căutăm.

— Mai devreme sau mai târziu tot urmau s-o pățească, rosti cu dispreț Cârjaliu. Proști nu sunt, mână mai au și meserie mai cunosc, dar sunt lacomi și primitivi. Le place riscul și sunt încrezuți.

— Și chiar… ați rupt-o definitiv? se interesă Bretan, privind în continuare agitația zâmbitoare a fotografelor Wandei, care se străduiau să-și ilustreze reportajul monden.

— *Finita la commedia!* Cine întâlnește o fată cum e nevastă-mea se naște a doua oară! Sunt mai curat acum decât pruncul din brațele Fecioarei. Viața la patruzeci nu e ca la douăzeci, zice și un cântecel banal. Mai am și-un pic de ulcer, un ficat cam șubred…

— Când i-ai văzut ultima oară?

Cârjaliu se-ncruntă ușor, în semn că făcea eforturi de memorie:

— Ultima oară, ultima oară… repetă spusele lui Bretan. Nu țin minte cu exactitate, dar aici i-am văzut. Aici la hipodrom i-am văzut. Să tot fie trei săptămâni.

— Au jucat cumva?

— Da, o sumă bunicică. Cam cât ridic eu aici în două luni, aproximă după o scurtă ezitare.

— Au câștigat?

— Doar Cotoaibă se mai pricepe la cai. Cunoaște mai mulți proprietari… jochei… e mai consecvent decât Baronică.

— Sume mari?

— Mai mult ciupeală, dar ultima oară Cotoaibă a câștigat gras.

Suma indicată apoi de Cârjaliu putea justifica satisfăcător traiul pe picior mare al lui Cotoaibă.

*

De această dată, caii aflați la start erau într-adevăr de clasă. Paul le admira freamătul, neastâmpărul gleznelor subțiri, încă o dată verificate de câțiva grijulii. Numai nume selecte: Fulger, Năluca, Rândunica, Fuior, Regina și Păpădia. Tribunele s-au înviorat brusc. Cota cea mai mare a pariurilor era afectată acestei părți a întrecerii Oamenii, transfigurați, plini de sudoare urmăreau cu sufletul la gură. Paul pariase pe Rândunica, așa cum fusese prevăzut în instrucțiuni. Descoperi în stânga sa un ofițer de aviație ce-și regla un binoclu militar, puternic. Omul apăruse după pauză. Își scoase și Paul un binoclu mic, sidefat, de teatru. Îi desfăcu încet capacele. Șterse lentilele cu un colț al cravatei. Ofițerul părea total absorbit în urmărirea ultimelor pregătiri de

la start. Ca din întâmplare își întoarse chipul negricios spre Paul:

— Și dumneavoastră ați pariat pe Rândunica?

— Aș fi pariat pe Regina, dar un amic mai inițiat mi-a spus că nu mai e-n formă! Paul rostise, parcă fără voia lui, cuvintele pe care le visase și noaptea. Era atât de tulburat încât nici nu îndrăzni să-l privească pe aviator. Duse micul binoclu la ochi, dar nu văzu mare lucru. Lentilele erau aburite și doar freamătul și fluierăturile – o trombă de sunete – anunțau că întrecerea începuse.

— Vi-l împrumut pe-al meu, se oferi aviatorul. Puteți vedea până și transpirația de pe fruntea jocheului! îi întinse binoclul uriaș, pe care bărbatul i-l prinse cu îndemânare la gât. Paul simți rigiditatea tocului de piele și percepu un ușor foșnet în căptușeală. Scoase cu vârful degetelor o hârtie pe care-o mototoli în podul palmei. Nimeni nu putea să observe manevra. Îi înapoie binoclul, mulțumindu-i, își reluă observația. Inima îi bătea cu putere. Acum putea privi nestingherit desfășurarea cursei care luase o întorsătură dramatică. Favorita nr. 1, Regina, pierdea vizibil și nimic nu o mai putea salva. Alerga dezordonat de parcă n-ar fi avut aer. În plutonul ce se apropia cu repeziciune, Rândunica, fără să forțeze, își păstra pasul grațios, iar jocheul, mult ridicat deasupra șeii, își culcase fața între urechile calului, părând să-i șoptească ceva.

— Acum îi spune secretul, strigă înveselit pilotul negricios, alăturându-se celor ce-o încurajau.

Dar Rândunica nu se prea grăbea să evadeze, până Regina nu fu înghițită de pluton. Erau manevre bine cunoscute. Regina termină a doua, iar Rândunica, spre dezamăgirea tuturor, își gusta acum laurii prea puțin previzibili. Nemulțumiții țipau înfierbântați că a fost triș pe față, furt, nu se poate așa ceva, precis caii au fost dopați, fir-ar ai dracu' de patroni potlogari și de veterinari vânduți!

*

Casa se afla la capătul unei alei înguste ce se strecoară pe sub bolta de trandafiri. Un greiere își face timid simțită prezența. Casa e-nvăluită în întuneric. Din interior, abia auzit, se strecoară un *blues* condus de o trompetă blândă și tristă ca o ființă vie aflată-n captivitate. Într-una din camere, singura luminată, undeva la fereastră, stă nemișcată Janeta.

— Dumneata ești Paul? întrebă cu un glas stins și sec. Trebuie să sosească îndată și ceilalți. A mers ușor?

— Da. Îi întinse bucata de hârtie. Fiindcă nu primise nicio indicație în acest sens, Paul, închis în camera sa, citise textul. Era un fragment dintr-o recenzie a unei cărți de Petre Bellu. Studiase hârtia și pe o parte și pe cealaltă. Nicio înțepătură, niciun semn făcut vreunei litere.

— L-ai citit? întrebă Janeta din colțul ei umbrit.

— Da… răspunse răgușit Paul, simțindu-și urechile arzând. N-am primit nicio interdicție în acest sens.

Tovarășa Janeta studie textul, încruntându-se ușor.

— E ceva important? abia dacă îndrăzni Paul.

— Da, e destul de important, spuse femeia aprinzându-și o țigară. Întoarce placa, te rog, dacă vrei.

Paul manevră patefonul dând drumul altui *blues,* la fel de nostalgic.

— Ar fi fost mai bine să vii cu o fată. E doar petrecere aici. Vocea îi era din nou uscată, inexpresivă. De afară se auziră pași și vorbe apoi râsul unei fete. În cameră dădură buzna Andreica însoțit de două fete, încărcați cu pachete și sticle.

— Salutare! Dânsele sunt două franzeluțe drăguțe, le prezentă vesel, ignorând obrazul mohorât al Janetei, mai mult adresându-se lui Paul.

— Adică, lucrează la *Gagel,* pâinea noastră cea de toate zilele. Dânsa e tovarășa Janeta… tovarășul Paul.

Fetele zâmbiră privindu-se o clipă, ascunzându-și involuntar la spate mâinile umflate. Erau modest îmbrăcate, dar cu gust. Janeta le strânse mâinile în treacăt, încercând să schițeze un zâmbet, apoi se scuză că trebuie să meargă la bucătărie. Andreica îl întrebă din priviri în privința Janetei. Paul se mulțumi să ridice din umeri, în semn că n-are habar. Andreica le rugă pe cele

două fete s-o urmeze pe Janeta la bucătărie.

— Pare-ntoarsă pe dos, spuse Andreica. Bei o bere?

— Nu acum, refuză Paul.

— Simt că plutește ceva în aer, îi șopti lui Paul plimbând ușor paharul pe la nas. Am impresia că vor să mute tipografia. Informația e neoficială. Mateiaș a scăpat ceva aseară, iar Toledo n-a negat când am adus vorba. Sigur e că una din legături a dispărut… iar în strada Mălinului e *tabu.* Ordin de sus. Înghiți berea pe nerăsuflate.

Într-o oră casa se umplu de „invitați”. Luna, imensă, roșiatică, își făcea loc cu greu prin frunzișul grădinii. Paul respira aerul încins al nopții, urmărind luminița țigării Janetei ce parcă împietrise în fața cișmelei din curte. Firul subțire al apei, argintat de lună îl înfioră. Găleata se umpluse de mult, dar femeia nu se clintea. O altă luminiță tremurată apăru din întunecimile grădinii. O siluetă, deloc greu de ghicit. „Mateiaș”. Din fereastră Paul prinse murmurul șoaptelor. Dispărură prin intrarea de serviciu.

— Numeri stelele, colega? În spatele său apăruse Andreica, transpirat, cu cămașa descheiată la câțiva nasturi.

— Sunt alții care primesc bani pentru treaba asta, îi răspunse Paul ieșind de după perdea. Aș putea mai degrabă să-i număr pe cei care sunt prezenți în seara

asta. O spusese privindu-l intens pe Andreica. Acesta dădu din umeri cu un fel de nepăsare.

— Nu te preface, „colega”, știi tu ceva! îi atrase atenția Paul.

— și dacă știu, ce?

— Cine e necunoscutul care a venit acum un ceas?

— Asta chiar nu știu. Presupun că e-n legătură cu mutarea tipografiei. Asta e sigur!

— Adineauri a sosit și Mateiaș. A intrat prin spate. Fetele și ceilalți câțiva „invitați”, moleșiți de zăpușeală se așezaseră la masă, povestindu-și lucruri nostime.

— Ați și obosit „babalâcilor”? îi luă Andreica în primire, revenind cu Paul de la fereastră. Ia uite pentru cine plătesc eu chiria la domnul Grumberg pentru patefon! Fetele chicotiră, apoi cea blondă, îmbujorată, îl apostrofă:

— Ce să facem, dacă drăguții cavaleri suspină pe la ferestre?

Remarca era adresată lui Paul care tot timpul stătuse rezervat, răsfoind câteva reviste, muncit de gânduri.

— Are el… dansul lui, pe dinăuntru! îl arătă cu degetul Andreica, înhățând un sandviș uriaș.

— Vezi să nu te-neci de atâta perspicacitate! îi răspunse fără chef Paul, așezându-se în fotoliul de lângă sobă. Ușa se-ntredesehise doar atât cât să se ivească chipul posomorât și absent al Janetei, care-l căuta din

ochi. Îi făcu semn.

— Invitație la vals, remarcă Andreica râzând, ignorând privirea scurtă, mocnită a Janetei, ce-l săgetă o secundă din ușă.

Pe coridor era întuneric. Dinspre cealaltă încăpere, prin perdeaua ușii nu se zărea nimic. Doar un fum acru, înecăcios ieșea pe dedesubt. Se auzeau voci înăbușite.

— La ora douăsprezece treizeci, mergi la această adresă. Ai să-l întâlnești acolo pe tovarășul Toledo. Îi înmânezi pachetul și mesajul acesta. Ocolești întâi, te asiguri bine că n-ai „coadă", apoi pătrunzi prin intrarea Sfinții Apostoli, nu prin Dragalina. E o curte pătrată, interioară, cu trei etaje și cu camerele așezate cum sunt casele ardelenești, pe un palier.

— Cunosc locul, o întrerupse Paul, dând ușor din mână. Chiar la etajul unu locuiește un coleg de facultate.

— Cu atât mai bine. Ai un motiv în plus să fii pe acolo… în caz de ceva. Grăbește-te!

Paul ieși, nu înainte de a simți palma aspră cu degete tari, ferme a Janetei, care i-o strânse pe-a lui, aproape dureros.

— Ai grijă…

Se mistuise în semiobscuritatea casei, parcă oftând.

Tot în acel imobil din Sfinții Apostoli locuiau și surorile Soare, medicinistele din Satu Mare. Acolo Paul petrecuse câteva seri cu colegul său Perianu, despre

care nu mai știa mare lucru, de la terminarea cursurilor. În timpul vacanței de vară din anul întâii făcuseră amândoi practica la o revistă de mode. Perianu dorea să devină ziarist. Și-l imagina acum subțirel, agitat, cumva zăpăcit și distrat, veșnic pus pe alergătură, storcind bani și din piatră seacă, un băiat bun și generos. Aici le cunoscuse pe „cele două orfeline", cum le botezase pe vecinele sale, surorile Soare, Iulian și Doris. Perianu cocheta cu amândouă, le ajuta, mai ales când mandatele poștale de acasă întârziau. Pe ușă Perianu pusese chiar un afiș: „La *bunul samaritean*", sub care se răsfăța celebrul citat din *Divina comedie:* „Părăsiți orice speranță, voi care intrați".

Trecătorii se răriseră. Câte-un automobil întârziat trecea sfârâind cu cauciucurile pe bulevardul spălat de mașinile primăriei. Undeva prin Batiște, la o grădină, voci răgușite trăgeau de un *Lily Marlen,* ca de o peltea.

Și-l imagină pe Toledo pândindu-i venirea. Toledo avea ceva de felină. Se mișca surprinzător de ușor pentru piciorul infirm.

(„Din Sevilla-n Carmona/ nu e un singur cuțit. / Taie secera lunii / și vântul trece rănit"!) Adusese cu el carnetul de membru al partidului spaniol. Cineva din grup i-a atras atenția că nu poate fi membru a două partide. „Nu există două partide, trei sau patru. Există un singur partid în lume, acela al mâinilor bătătorite, al

brațelor înlănțuite, al sudorii și al mizeriei”. Spusese Janeta cea rigidă.

(„… Curcubee cu trepte de sânge, trandafiri în roua însângerată, ape oglindind umbrele chiparoșilor însângerați…”) O lume din care Toledo vine cu părul alb, cu neîmpăcată ură pentru fascism, cu iubirea sa aspră pentru viață, cu setea lui de acțiune, ce-i nedumerește pe unii care-l consideră violent și dur. Toledo are un iepure pe care-l îngrijește și-l hrănește, cărându-l prin toate locuințele conspirative. Îl iubește și-i place să creadă că-i aduce noroc.

Paul ieși din bulevard și coti prin fața unei biserici. Prin fereastra micuță, luminată, zări câteva chipuri, parcă verzui. Ușa era larg deschisă și acum observă că înăuntru era un mort. În jurul său, umbre mișcătoare, rudele la priveghi…

Paul își imagină rachete, verzi, roșii, albastre, triste și însingurate comete tremurând pe bolțile recilor nopți. Văzu fețele descompuse ale soldaților ghemuiți în ascunzătorile lor fragile, ca niște cuiburi sub coasă. Un nod dureros i se puse în gât.

Intră pe Sfinții Apostoli. O pereche întârziată îl depăși. Un bătrânel cu un câine în lesă traversă grăbit. Paul cercetă cu privirea de jur-împrejur. Nu-i atrase atenția nimic. Aruncă o privire febrilă celor două mașini parcate pe trotuar. Studie o vitrină, unde câteva

manechine se întreceau în reverențe. Chipuri estompate aproape în umbra pălăriilor ce se comandau aici, la casa de mode *Hariette.* În apropiere, în fața unui cinematograf zări un gardian ce-și memora timpul privind fotografiile mari de pe panourile luminate, Ramon Navarro[26] o privea focos pe Alida Valli[27]. Ea-i surâdea cu chipul așezat pe un corp cam disproporționat.

Ocoli cu același pas leneș, de om fără grabă, pe următoarea străduță, trecu printr-o intrare prost luminată, un fel de pasaj urât mirositor. Rămase o vreme în umbra intrării. Nimic nu se mișca de jur-împrejur. De aici se putea vedea foarte bine curtea. Un felinar pus la începutul culoarului, al balustradei răspândea o lumină fără vlagă. Geamul lui Toledo era

---

[26] José Ramón Gil Samaniego, mai cunoscut ca Ramón Novarro, (n. 6 februarie 1899, Victoria de Durango, Durango, Mexic – d. 30 octombrie 1968, Hollywood, California, SUA) a fost un actor mexican de film, teatru și televiziune, care și-a început cariera jucând în filme mute în 1917 și a devenit ulterior o vedetă de cinema în anii 1920 și la începutul anilor 1930. Novarro a fost promovat de MGM ca „Latin lover" și a devenit cunoscut ca un sex simbol după moartea lui Rudolph Valentino.

[27] Baroneasa Alida Maria Laura Altenburger von Marckenstein-Frauenberg (n. 31 mai 1921, Pula, Italia – d. 22 aprilie 2006, Roma, Italia), cunoscută sub numele ei de scenă Alida Valli (sau simplu Valli), a fost o actriță italiană de teatru și film, care a apărut în peste 100 de filme, incluzând Luiza lui Mario Soldati, Cazul Paradine de Alfred Hitchcock, Al treilea om de Carol Reed, Strigătul de Michelangelo Antonioni, Senso de Luchino Visconti, 1900 de Bernardo Bertolucci și Suspiria de Dario Argento.

întunecat. La etajul întâii observă doar câteva ferestre luminate.

Cineva urca apăsat treptele de lemn, bolborosind un cântecel obscen. Se chinuia să meargă drept, dar pentru mai multă siguranță, se ținea de balustradă. Trecu cu greu de ușa lui Toledo și se opri tocmai la capăt. Rămase mult până dibui cheia, bolborosind acum numai cuvintele cântecelului ce înjurau de-a dreptul… în sfârșit, se mistui înăuntrul camerei, trântind cu putere ușa…

Paul se ridică privind încă o dată în jur. Nicio mișcare. Urcă încet primele trepte care i se părură că scârțâie îngrozitor. Noroc că tălpile moi și elastice atenuau oarecum zgomotul. Trecu prin fața primelor uși.

— Intră repede. Te-am auzit de cum urcai!

Geamurile camerei erau perfect camuflate cu o hârtie specială, neagră, sub perdele înflorate. Un pat, o măsuță, un scaun, două căni desperecheate, un pahar și un garderob înalt. O veioză mică, prinsă de tăblia patului revărsa o lumină palidă. Paul rămăsese în picioare. Toledo îi luă cu oarecare neglijență pachetul și mesajul și-l pofti să ia loc.

— Bei un ceai verde? E veritabil și parfumat; cred că n-ai gustat așa ceva. Bărbatul, bine dispus, așeză un ibric afumat pe o spirtieră micuță.

— Știi de unde-l am? Acum o lună am fost la Severin.

Din întâmplare m-am întâlnit, în port, cu unul din foștii tovarăși din Spania. Era venit cu un vas sârbesc, *LJUBICA*. Un fel de șlep lung, un „sicriu plutitor”, cum îi zice Mirko. Mirko e timonier și mă mir cum a pus mâna pe postul ăsta. Mi-a zis că are acte false, îi place să colinde. Cu detașamentul lui și batalionul croat am cucerit cazarma Aquillar. De unde și până unde timonier, când el are studii medii medicale? E descurcăreț și mai face acum și un pic de contrabandă.

Toledo e vorbăreț ca niciodată. Desface plicul, pune de o parte câteva pagini. Toledo scoate un fel de monoclu și-ncepe să noteze rapid.

— La distanță, văd foarte bine. Ochesc moneda la cincizeci de pași, zise zâmbind a scuză. Toledo e ciudat când zâmbește. Paul se simte și mai stingherit, gustul ceaiului e plăcut și e bun și fără zahăr.

— Am stat cu Mirko, în docuri, în timp ce ai lui descărcau cheresteaua. Cred că e singurul supraviețuitor din batalionul său. Sârbii sunt luptători grozavi!

— Se spune că au detașamente de partizani foarte puternice. La ei se duce un mare război de partizani!

— Ce spui? Au o adevărată armată, în toată regula. O armată comunistă, puternică și disciplinată. Mirko mi-a confirmat. La ei se dau lupte puternice. Nemții au ras zeci de sate, au lichidat sute de ostateci. Zilnic, garnituri

întregi deportează mii de oameni.

Ceaiul se răcise, dar părea și mai gustos. Aceeași pendulă se auzi mai aproape, bătând ora unu.

— E liniște aici. Deși în plin centru, e o oază liniștită.

Toledo, aplecat asupra textului nici nu-i sesiză spusele. Transcria pe o foaie alăturată litere disparate, apoi le grupa după reguli numai de el știute.

— *Ole!* exclamă, scoțând un rotocol de fum albăstrui care aproape-i tăie răsuflarea lui Paul. Textul era descifrat. Bărbatul îl parcurse încă o dată, apoi cu vioiciune, mai turnă din ibric. Paul refuză.

— E tare, mai tare decât cafeaua. Spune-mi, începu șovăind, cu privirea undeva în direcția ferestrei… spune-mi, e chiar așa de secret ce scrie acolo?

— Nu chiar, dar zilele astea vom avea ceva de lucru și o să afli.

Șapte

Ziua de luni a început ca o împușcătură. Mașina l-a adus pe Bretan la secție, la ora la care stropitorile primăriei concurau bura măruntă, călduță, ce se cernea din cerul vinețiu. La fix cinci treizeci, comisarul, încă nedezmeticit bine, se trezi plăcut surprins în fața oamenilor săi odihniți și cu poftă de hăituială, a unui Miercănuș agitat și nerăbdător și a unei cafele mari și

amare aduse prompt de Varlam. Un individ elegant, în costum negru, cu o garoafă pleoștită la butonieră, prea elegant ca să nu amintească de vreun chef nocturn, dar potrivit îmbrăcat cu vestea pe care o adusese, fuma liniștit, picior peste picior. Papionul violet, în ton cu brâul subțire de mătase, atârna larg desfăcut, lăsând la iveală gâtu-i bronzat. Comisarul sorbi îndelung din cafea și-și aruncă ochii în treacăt asupra declarației, mulțumindu-se să-l scruteze apoi, câteva clipe, întrebător. Bărbatul își șterse cu o batistă fină fruntea osoasă, furișându-și ochii gălbui în direcția lui Miercănuș și începu:

— Nu eu l-am găsit, propriu-zis, domnule comisar. Țiganii cu care lucrez au dat peste el. Astă noapte am fost la localul domnului Gică, din Crângași, domnul subcomisar îl cunoaște. Am plecat în zori cu un amic. Ezită o clipă.

— Cu Fane Birjă, îl ajută și Miercănuș.

— Da, continuă, cu el, și ne-am despărțit la șină… știe domnul Miercănuș unde e locul. Mi-am adus aminte că am o comandă de lipitori și fiindcă vroiam să mai iau aer, am pornit-o spre Ciurel pe jos. Era răcoare și plăcut, nu-ncepuse încă să plouă. Am ajuns la stăvilar să văd dacă au venit țiganii pe care-i tocmisem.

— Ești sigur că e Baronică, domnule Dănescu? i se adresă Bretan.

— Când l-au scos de sub grătar țiganii, așa umflat, vânăt și înnămolit nu mi-am dat seama imediat cine poate fi. Nici nu se luminase bine. O să vedeți și dumneavoastră cât e de desfigurat. L-am asemuit c-ar fi Baronică, după nasul crestat și după ureche mai mult.

— Și de unde anume l-au scos?

Tinel Dănescu se foi puțin pe scaun, trecându-și palma fină peste fuiorul părului tăiat îngrijit.

— Mi-ar trebui o hârtie, să vă fac schema.

Miercănuș îi aduse două coli și un toc cu cerneală violetă. Americanul schiță din memorie, în câteva linii sigure, cursul apei la intrarea în Ciurel, stăvilarul cu cele două guri și cu pragul de piatră adâncit, digul nu prea înalt și canalul secundar, deversor.

— Aici era – bătu cu inelarul – era agățat între grătarul ăsta și oblon. Putea să stea mult și bine dacă nu ar fi scăzut apa.

— E un loc destul de bine ales, remarcă comisarul.

Fu întrerupt de deschiderea hotărâtă a ușii. În încăpere pătrunseră, cu dezinvoltura unor invitați la o partidă de golf, proaspăt bărbieriți, doctorul Agapie și unul din fotografii Procuraturii.

— Bună dimineața, domnilor, salută jovial doctorul, lăsându-și geanta pe primul scaun întâlnit în cale. Fir-ar să fie! N-aveți atâta autoritate să programați crimele astea la o oră mai rezonabilă? Nici cafeaua nu mi-am

băut-o.

Bretan îi strânse mâna mică, osoasă și consultă ceasul.

— Până vine și procurorul mai e timp pentru o cafea. Cât despre ce m-ați întrebat, ca să fiu sincer, asta e o treabă făcută de om harnic, dacă e crimă și nu întâmplare.

— Și unde e respectivul cadavru? reveni doctorul, căutând cu privirea, de parcă s-ar fi așteptat să-l găsească chiar aici la comisariat.

— Face plajă la Ciurel, răspunse rânjind Miercănuș.

Ceilalți zâmbiră. Doctorul ridică din sprâncenele-i argintii și stufoase:

— Ciudate apucături pentru un cadavru. E cineva care a băut mai multă apă decât trebuie?

— Cam așa ceva. Dânsul l-a pescuit, reveni Miercănuș arătând spre Tinel care începuse să moțăie. Aș fi preferat să-l pescuiesc eu, mai înainte de-a ajunge sub stăvilar. Acum nu mai poate da niciun interviu.

Varlam apăru cu câteva cești de cafea. Îi servi pe noii intrați.

Varlam se reîntoarse peste câteva minute, anunțându-i că procurorul a sosit și că-i așteaptă afară, în mașină. Fără să mai zăbovească, polițiștii coborâră în stradă. În spatele mașinii procurorului se mai afla o dubă neagră, cu brancardierii de la Morgă. Orașul se mai animase, oamenii mergeau grăbiți spre slujbă, iar bura măruntă

se stinsese.

La șase și un sfert mașinile își făceau cu greu loc pe drumul desfundat ce ducea paralel cu firul apei. Zăriră stăvilarul și câteva mogâldețe țopăind în jurul unui firicel de fum. La vederea automobilelor, țigănușii lui Tinel se traseră mult mai la o parte. Primul care coborî fu, ca de obicei, fotograful. Era un mărunțel care-și făcea cu scârbă meseria, genul de om veșnic certăreț și confuz revoltat împotriva ei, a lumii în general, dar destul de leneș, de altfel, spre a-și încerca norocul în altă parte. Un tip diametral opus colegului său, tot fotograf, un lungan vesel și plăcut, poreclit Bărzoiu, cu care mai colaborau câteodată în astfel de împrejurări. Privit de departe mărunțelul părea a duce o vie discuție cu cadavrul, pe care-l manevra pe toate părțile, făcându-și cu destulă pricepere meseria. Veni rândul doctorului Agapie.

— Are, cred, mai mult de douăzeci și patru de ore… Asfixie prin înec, adăugă sec, descoperind rana vineție din umărul drept, umflat ca un butuc. Bretan se-ntoarse cu spatele, introducându-și mâinile adânc în buzunare. Îl auzi pe Miercănuș, care se lăsase pe vine lângă doctor.

— Acolo trebuie să aibă „o mică atenție" scuipată de un *Walter* automat, spuse arătând spre rană.

— O să vedem când o să-l băgăm la cuțit, îi răspunse doctorul, făcând semn brancardierilor care se veseleau, nu se știe din ce pricină, mai la o parte. Procurorul

Vasilescu, un bărbat masiv și cu părul cănit, arătând cumva a tenor tomnatic, privea cadavrul ținându-și mâinile la spate.

— Nu-l ridicați încă, i se auzi vocea autoritară, trebuie identificat de cineva de aici, din cartier, cineva care-l cunoaște bine. E drept că Americanu îl recunoscuse pe Baronică dar, conform procedurii, trebuia să mai existe mărturia unei persoane. Nimeni nu obiectă. Percheziția cadavrului nu aduse nimic la iveală. Săvulescu coborî chiar pe buza grătarului cercetând locul de unde fusese scos cadavrul, dar nu găsi nimic în afară de o sfoară subțire și rezistentă, cu care fusese prins de grătar. Agenții se împrăștiaseră pe o rază destul de mare, încercând să descopere posibile urme de cauciucuri. Părea firesc să te gândești la un mijloc de transport. Zona era pustie, plină de mărăcinișuri și gunoaie provenind de la fabrica de încălțăminte din apropiere. Găsiră urme de cauciucuri, dar acestea erau, mai mult ca sigur, de camion. De la vreun camion de-al fabricii care deșertase deșeurile. Bretan înregistra peisajul sărac ce apărea și mai deprimant în lumina lăptoasă a dimineții. Încerca să-și imagineze cum se petrecuseră lucrurile. Probabil Baronică a fost adus 5n cursul nopții. Altfel, poate s-ar fi sesizat cineva. Aici era unul din locurile preferate de joacă ale copiilor.

— Lipsește un pantof, auzi glasul lui Miercănuș… l-o

fi luat apa…

Între timp Tinel Americanu revenise, aducând cu el un țigan zbârlit și somnoros.

— Să trăiți! zise, deloc intimidat de prezența atâtor polițiști. Când dădu cu ochii de cadavru, tresări și se retrase doi pași înapoi.

— E dom′ Baronică, pe ochii mei! El e, să moară mama! El avea un loden așa pricopsit. Aveți o țigare, domnu′ comisar?

— Uită-te cu atenție la moacă, Firică, îl îndemnă Americanu cu gravitate, destul de pătruns de rolul pe care-l juca printre polițiști.

— El e, să fiu al dracu′, dom′ Tinel, zise repede. Se apropie, destul de familiar de urechea lui Tinel: Zi-le, bre, să-mi dea mie lodenu′, să fie de sufletu′ lu′ dom′ Baronică, c-a fost domn, nu cârpă. Numai io-i făceam pantofii. Oglinzi avea-n picioare… să mor nebun!

— Nu vezi, corcodel, îl apostrofă Miercănuș, că mortu′ e mai înalt ca tine?

— Și ce dacă, dom′ șef, ori mai cresc, ori îi tai mânicile, trăi-var Dumnezeu! El și-așa, săracu′, nu-i mai trebuie decât loden de scânduri acuma.

— Las-o moarta, gașpere, mai bine zi, știi să scrii?

Țiganul îl privi aproape indignat și-i răspunse la fel de repezit:

— Scrieți dumneavoastră, că eu să pun deștu′ că-l

cunosc.

Argintam și Cercel mai scormoneau încă prin grămada de gunoaie, învârtindu-se nemulțumiți. Miercănuș îi întorsese spatele țiganului, urcând pe coama nu prea înaltă a taluzului. O porni de-a lungul malului fără nicio țintă. Coborî apoi pe drumul pe care veniseră. Ceva luci în iarbă. Era o pată de ulei cam cât o monedă jubiliară. Scoase briceagul gândind să decupeze fragmentul. Își scoase mai întâi batista. Însoțitorul procurorului, un albinos fălcos și rubicond, se apropie molfăind o țigară groasă de foi ieftină și puturoasă. Participase și el la căutări, nelăsând nicio clipă geanta micuță, dreptunghiulară unde-și ținea borcănelele, prafurile și celelalte ustensile nelipsite unui criminalist.

— Nu așa, îl opri pe Miercănuș cu un gest molatec. Îi strici fasonul. La câțiva centimetri expertul observă ceva. O urmă de cauciuc mai îngustă decât cele văzute până atunci, cu desenul însă destul de deteriorat datorită burniței ce se cernuse până mai adineauri.

Înainte de plecare Bretan îi făcu un semn de rămas bun doctorului Agapie:

— Sper că n-o să-mi crească barbă, până o să-mi trimiți raportul, doctore. Acesta își ștergea atent fiecare deget cu o batistuță îmbibată cu colonie.

— Depinde, dragul meu, răspunse absorbit de ștersul

mâinilor. E o chestie delicată și nu vreau să dau rasol.

Nici Vrăbete, fotograful, nu-l asigură că-i va trimite prea repede fotografiile.

— Morți sunt cu duiumul, i se auzi vocea plângăreață îmbibată de revoltă dar eu sunt singur, acum, singur… măcar dacă mi-ar mai crește leafa, domnule comisar!

— Mă găsiți la Chelu, după ora două, le răspunse Bretan în loc de rămas bun.

*

Supravegherea pensiunii *Balentti* nu slujise la nimic. Nu se arătase nimeni dornic să se intereseze de soarta pânzelor lăsate de Baronică în seara spargerii. Și nici în jurul fetei nu se petrecea nimic suspect. Zorica nu se întâlnise cu nimeni, nu primise nicio vizită. Și iată că acum urmăritul Baronică, era de acum în drum spre Morgă. Cum puteau judeca moartea acestuia? Cărui fapt se datora, ce rațiune a determinat-o? Puteai firește să tatonezi cu imaginația pe toate cărările posibile. Să te întrebi care a fost drumul urmat de Baronică după plecarea de la Zorica Mattara. După faptul că purta aceeași vestimentație din seara spargerii, aceeași cămașă și fulgarinul găurit de gloanțe se putea stabili că n-ajunsese acasă Dar unde? Poate la alt membru al bandei. Să raporteze întâmplarea. Sau să se ascundă în vreun cotlon până se reface. Dacă a mers la cel de-al treilea complice, să-i zicem, ce s-a întâmplat? Acțiunea

a eșuat, asta este, nenorocirea-i doar că Cotoaibă e prins! Aici se mai naște o întrebare. Mărturisește oare că a luat și cele trei pânze, sau trece amănuntul sub tăcere? Și că picturile au rămas la amanta complicelui său? Dacă nu spune și cel din umbră află, să zicem, din ziarele de sâmbătă, s-ar putea presupune că moartea i-a fost pricinuită în chip de pedeapsă că a încercat să-l tragă pe sfoară. Dar oare Baronică nu și-a închipuit că spargerea va fi comentată de ziare și oricum se va menționa acolo dispariția celor trei pânze? Chiar așa a și fost, își spuse cu năduf comisarul. L-ar strânge de gât pe gardianul Atanase care a dat și detalii în legătură cu toată întâmplarea. Apăru Varlam și-i comunică să-i transmită lui Săvulescu să meargă la pensiune și să schimbe agentul care supraveghea acolo. După ieșirea lui Varlam, chibzui că trebuie să-l informeze pe Arnăutu despre cele întâmplate. Un cadavru e un eveniment! Trebuie comunicat și mai sus! De altfel, Arnăutu nu știa nici de găsirea pânzelor. Puse mâna pe telefon și, cu gesturi încete, formă numărul și ceru centralistei o convorbire cu prefectura poliției Constanța.

Miercănuș se așezase în fața biroului și-și scosese un teanc de foi destul de boțite, acoperite cu scrisul său mare și caligrafic.

— Ați citit raportul? întrebă, fără să-și ridice ochii din hârtii.

— Cu cazierele? Când Dumnezeu să-l fi citit? Ce-ai făcut acolo?

— M-am uitat prin dosarele băieților. În două dintre afacerile mai vechi, în ultimele două, Cotoaibă apare alături de Baronică și Cârjaliu. Ați fost ieri la hipodrom?

— Mda… Am stat de vorbă cu Cârjaliu. Nu pare amestecat în treaba asta. Zi-i mai departe!

— M-am uitat chiar în primul dosar al lui Cotoaibă. Și să vedeți drăcie! într-o declarație mai veche, apare că în perioada mai – noiembrie ′27 a fost chelner la *Athénée-Palace*. Mă rog, putea foarte bine să fi fost și frizer sau gunoier. Am mulțumit băiatului și am plecat. Dar înainte să plec m-am mai uitat și peste dosarul lui Cârjaliu. Nimic de zis. Avea praful gros pe el. Deie domnul! La rubrica cu rudele, am văzut ceva subliniat cu roșu. Cineva prinsese o notiță despre frate-său, Horațiu, că e legionar înfocat. Mă rog, am închis dosarul și am plecat. Îl știți pe Timofte? E șeful cazierului la hingherii de la Siguranță. I-am telefonat și el m-a invitat să trec pe acolo, să radem un coniac. M-am dus. L-am întrebat despre pușlamaua de Horațiu Cârjaliu. Omul mi-a răspuns, după ce-a căutat binișor, că legionarul e dat dispărut. Nu a fost găsit mort. Ei bănuiesc că ar fi peste graniță. Apoi, m-am gândit că-n definitiv, ce mă interesează, n-are nicio legătură cu treaba noastră. Am plecat urmă, cu gândul să trag o fugă pe la niște lăcătuși

de la Răzoare, pe care i-am mirosit eu că mai lucrează pentru șmecheri: chei, tot felul de șperacle! Eram încins de la coniac și-am intrat la grădină la *Athénée* să-l stâng cu o bere. Am dat de Bică, un fost agent, a fost el dat afară pentru mită, acu' e chelner acolo! A dat băiatul o bere, am mai trăncănit și l-am întrebat dacă e cineva la biroul personalului. M-am dus acolo și le-am cerut cărțile de evidență. Alea mai vechi, bineînțeles. Și ce credeți c-am găsit? În primul rând am găsit că Cotoaibă figura la data aia ca chelner, dar tot atunci, tot zgâindu-mă pe liste mi-a sărit ca un purice-n ochi un nume: Zinca Cojan. Ce ziceți de treaba asta?

— Și-n declarație bucătăreasa zice că nu-l cunoaște pe Cotoaibă nu-i așa? Aici vrei să ajungi.

— Păi nu e curios, domnule comisar? Ne-a ascuns că-l cunoaște.

— Hai acum să ne mai întreținem cu Cotoaibă. Să-i dăm și lui vestea.

Miercănuș se ridică vioi și părăsi biroul. Se-ntoarse cu Cotoaibă, de data asta fără cătușe la mâini. Arestatul avea ochii ușor injectați, și-și trăgea din când în când nasul. Strănută apoi de câteva ori.

— Noroc, domnule Niki! Faci chef, îi ură comisarul.

— Așa noroc, spuse pe nas Cotoaibă, nici la dușmani!

— Nu vorbi așa, că nu știi dacă n-o să ai, într-adevăr, nevoie de puțin noroc, interveni și Miercănuș, cu aerul

că recomandă ceva unui prieten.

— Am răcit, fi-v-ar arestu' al dracului, nici batista nu mi s-a lăsat.

— Au fost cazuri de spânzurătoare și cu batista, îi veni în întâmpinare subcomisarul. Și nu uita că tu ești cazat la celulă de periculoși.

— Și Baronică a răcit, domnule Niki, interveni blând Bretan, întinzându-i o batistă.

— E răcit rău de tot, preciză și Miercănuș, aproape oftând. Cotoaibă îi privi neîncrezător, proptindu-și apoi bărbia în piept.

— L-ați prins? întrebă într-o doară.

— O să ai plăcerea să-l vezi, domnule, că nu e secret. Neîncrederea i se adânci și mai mult pe chip. Îi privea pe cei doi polițiști încă sporind că aceștia doar își bat joc de el.

— Ce te surprinde? Uiți că voi doi ați mai trecut o dată prin ciurul acestei secții? Nu-mi fac probleme dacă între timp ți-ai schimbat părerea despre operativitatea noastră. Baronică a fost mai rezonabil decât tine. Ne-a declarat că nu el e șeful. Ne-ai cam tras pe sfoară, domnule Niki, rosti Bretan, lăsându-se pe spate.

— Ce mai tura-vura, tu ai vrut să ne duci, că doar voi sunteți amestecați, dar el a mai rostit un nume. Un nume pe care și tu îl cunoști.

Cotoaibă clipi câteva secunde, mototolindu-și colțul

hainei. Își făcu o socoteală simplă: Nu va spune nimic până nu va fi confruntat cu Baronică. Dacă acesta va declara ceva compromițător, atunci va recunoaște și el. Rosti sec:

— Se poate o confruntare cu el? Vreau să aud din gura lui, nu de la dumneavoastră, să văd și eu cine e ăsta… de care vorbiți.

— Pui condiții cam grele, camarade, clătină din cap Miercănuș. Grele de tot.

O bătaie discretă în ușă îl întrerupse. Miercănuș se ridică, deschise, rămânând câteva clipe de vorbă în prag cu cineva. Închise ușa și-i înmână comisarului un plic voluminos, cenușiu, sigilat. Cu un cuțitaș îl desfăcu încetișor.

Bretan cercetă preț de două minute fotografiile. Alese câteva așezându-le în evantai, ca pe niște cărți de joc.

— Trage o carte, domnule Cotoaibă îl îndemnă Bretan.

Cotoaibă prinse colțul unei fotografii cu o mișcare ușoară. O privi un moment. Comisarul i le întinse și pe celelalte.

— E o cacialma, îți vine să zici, nu-i așa? După cum vezi, ți-am înlesnit confruntarea cu Baronică.

— E mort, rânji nervos, arestatul… e mort de-a binelea. Nici mă-sa care l-a făcut nu l-ar mai recunoaște, așa umflat ca un buhai! Ridică privirea. Și-mi tot

trăgeați aici, că a dat nume, că a vorbit.

— Cine l-a curățat pe el n-are niciun motiv să te ierte și pe tine, rosti Bretan, așezându-se pe canapea.

— Cine să mă curețe… pe mine? întrebă holbându-se Cotoaibă.

— Cineva care poate crede că aici la noi deja ai spus ceea ce nu prea trebuie să se afle. Te-am avertizat de la început că ești vârât într-un joc care te depășește.

Bretan se ridică, merse la fereastră. Zări în umbra unei uși întredeschise un câine moțăind. Reveni la birou și-i puse arestatului în față o foaie de hârtie.

— Cotoaibă Nicolae, ai ceva de declarat? întrebă, imprimând tonului ceva rigid și oficial. Arestatul scutură din cap.

— Bine, încuviință Bretan. Domnule subcomisar, te rog să aduci probele și celelalte piese, declarațiile și tot ce e-n legătură cu dosarul. Îl înaintăm Parchetului. Treaba e clară. Îi faci apoi forme de eliberare domnului Cotoaibă, pe care-l lăsăm până la proces în libertate. A recunoscut participarea la spargere, corpurile delicte le avem, tablourile există, cum s-ar zice, ne-am făcut treaba.

— Salutare și bonjur, adăugă și Miercănuș.

Chipul lui Cotoaibă căpătase o nuanță galben verzuie, iar ochii începură să i se miște rapid, parcă scăpați de sub control. Încerca să se ridice din scaun, dar brațul

pietros al subcomisarului îl țintui locului.

— N-o să faceți una ca asta, domnule comisar, nu e legal, unde s-a mai pomenit?

— De ce nu, amice? Noi te-am reținut, noi îți dăm drumul. În regulament e trecut un articol care zice că dacă organul de urmărire are încredere în făptaș, poate să-l elibereze până la data procesului.

— Dar… nu vă e teamă c-o să dispar?

— Poate ai să te dai la fund o vreme, poate ai să ne păcălești știu și eu… totul e posibil, dar de *ei* nu te scapă nici dracul! Au să te găsească și-n fundul pământului. Și n-o să ezite să te trimeată să-i ții de urât lui Baronică. Așa că, vezi bine, libertatea nu e bună întotdeauna!

— Vă rog să nu faceți una ca asta, îi imploră dintr-o dată umil și destul de înfricoșat, chiar dacă-și spunea în sinea sa că e imposibil, într-o situație ca a lui, ca poliția să-i dea drumul.

— Dacă ți-e frică, înseamnă că știi tu care e bătaia peștelui. Ai de gând să vorbești sau nu? Mai gândește-te și la persoana din casa consilierului, pe care o cunoști.

— Vă rog să-mi îngăduiți un răgaz, spuse dintr-o răsuflare. Lăsați-mă până mâine, domnule comisar… vă promit c-o să spun tot ce știu, vă jur!

*

Cârciuma *La Banu Găurit* era cel mai apropiat local de comisariat. Aici Bretan avea abonament la prânz.

Patronul, un fost plutonier-major de intendență, pe nume Istrate, își amenajase la parterul locuinței un fel de sală destul de spațioasă unde puteai mânca liniștit, precum și două încăperi destinate unor mici separeuri, în care-și primea clienții mai de vază. Familiarii localului îi spuneau acestuia „La Chelu”, după respectabila chelie a lui Istrate. În separeul în care se instalaseră era răcoare și plăcut. „Chelu” în persoană îi servi repede, ca un spiriduș.

— O să te arestăm Chelule, într-o bună zi, pentru atâtea bunătăți, îl amenință oftând de plăcere Miercănuș, luptându-se cu o pulpă de vițel friptă înăbușit în sos de vin.

— Așa să-mi faceți, domnule Valerică, abia mai scap și eu de pisălogeala femeilor astea pe care le am pe cap!

În liniștea localului – închis îndeobște lunea pentru curățenie –, dinspre bucătărie se auzeau, din când în când, bufnituri, voci iritate, trântit de vase. Chelul le desfăcu o sticlă de vin și acum turna cu grijă din sifon.

— Însă pentru vinul ăsta te-aș elibera, Chelule, oftă Miercănuș, după ce dăduse pe gât un pahar.

Bretan mai mult ciugulea, după cum îi era obiceiul Poate mai gânditor acum ca altă dată.

Draperia plușată se dădu atunci la o parte și capul ușor pleșuv al doctorului Agapie apăru în deschizătură.

— Ați venit cu „desertul”? îl întâmpină Miercănuș.

— Aici erați? Ce bine miroase. Ah, iar carne! Adu-mi și mie drăguță, ceva de mâncare. N-am în stomac decât două cafele chioare.

Patronul îi aduse imediat o porție, tot de vițel, o bucată de piept și câteva coaste ce păreau foarte fragede.

— Ce deformație a sternului! observă doctorul studiind un moment friptura. A… uite și inima! Ce artere! Asta ar fi ajuns un mare bou, domnilor!

— Poftă bună, dom' doctor! îi ură Miercănuș.

Doctorul scoase din buzunarul hainei un plic pe care-l aruncă neglijent în fața lui Bretan. Comisarul nu-l atinse, dar privi întrebător.

— Înăuntru e zob, începu doctorul înfulecând. E praf făcut… ficat, rinichi. Pe-afară nici cel mai mic semn. Parcă ar fi fost bătut cu sacul de nisip. Am găsit granule fine de nisip pe piele, dar pot fi și din apă. Rana infectată urât, dar tratabilă. Am găsit acolo un proiectil și l-am trimis la laborator. Băieții au promis că se grăbesc. Nu-mi da nimeni un pahar cu vin?

Bretan îi turnă un pahar și-i ceru să precizeze cauza morții.

— Cauza morții este înecul, după cum am bănuit, continuă doctorul. Amândoi plămânii sunt făcuți acvarii.

— Era încă în viață înainte de a fi băgat sub stăvilar,

mormăi Miercănuș.

— Sigur. O agonie, care n-a durat mai mult de două, trei minute.

— N-ați stabilit și de când zace acolo?

— Nu sunt prea sigur. Poate de sâmbătă seara… dar nu mai de mult.

Mai sorbiră un rând, după care apărură celebrele cafele, făcute de soția chelnerului după o rețetă proprie.

— Uite așa e făcut ficatu-n el, domnilor, negru și gros cum e zațul. Privi ceasul pe furiș. Cred că acum nu mai aveți nevoie de mine, zise grăbit. Mă așteaptă un pacient foarte turbulent. Nevastă-mea. De două zile are febră, a răcit, Dumnezeu știe unde, și-mi face scandal c-o neglijez. Drept să spun, prefer pacienții dumneavoastră. Ăștia, cel puțin, nu mă pisălogesc atâta.

— Și nevastă-mea e prea nervoasă, vorbi în șoaptă cârciumarul. Poate știți vreun sanatoriu, pentru vreo lună, două.

— Te amăgești, patroane, îl apostrofă Miercănuș, fără Erji dai faliment! Între răul nevesti-tii și cel al negustoriei, îl alegi pe primul, fii sigur.

— Dar nu v-am spus că trebuie să-i mai taie un doctor nervii?

— Îi trebuie un doctor, așa, cam ca dom’comisar, numa’ vână! râse cu gura plină subcomisarul.

Întotdeauna mutra mirată, puțin ipocrită a cârciumarului îl incita. Altfel, acesta era un suflet de aur și nu se supăra niciodată.

— Păi, o să ne mișcăm și noi, conchise Bretan, ridicându-se.

*

— Vă caută o domnișoară, îl anunță Varlam. Camelia spune că o cheamă și că e în slujbă la domnul consilier Catargi.

— Spune-i să poftească. Stai așa… N-a sosit încă expertiza de laborator, de la criminalistică?

— V-aș fi raportat, dar o să mă mai interesez. Și v-a mai căutat o domnișoară la telefon. N-a vrut să-și spună numele. A zis că mai revine, i-am spus că sunteți la masă.

— Aha, invit-o pe domnișoara. Adu și două limonade.

Varlam se execută. Camelia Prisecaru, ieșită din rigiditatea scrobită a ținutei de cameristă, era aproape de nerecunoscut. O fetișcană proaspătă și frumoasă, acel gen de frumusețe greu de plasat în vreun canon.

— E destul de drăguț aici, spuse fata după primele minute de când intrase. De afară clădirea asta nu e prea prietenoasă.

— N-ai să vezi în viața dumitale o clădire a poliției care să fie prietenoasă. De altfel, acesta e biroul

șefului… și eu sunt musafir. Ai cumva noutăți pentru noi sau ai venit să-ți recomand un avocat?

— Nu, mulțumesc. Mi-a rezolvat doamna Catargi. Nu știu dacă o să fie prea important ce am să vă comunic. Am ezitat puțin până m-am hotărât.

În locul lui Varlam apăru însă Miercănuș cu o tăviță pe care se lăfăiau două mari pahare cu limonada.

— Săru'mâna, domnișoară. Vezi florile astea ale lui domnu' comisar Arnăutu? Chestii rare. Numai dumneata lipseai ca să fie și mai frumos aici!

Bretan remarcă surâzând că Miercănuș știa, în felul său, să complimenteze.

— Am impresia că l-am întâlnit pe individul acela care mi s-a părut mie mai ciudat, vă amintiți?

— Cel de la… Societatea de electricitate?

— Da. Sâmbătă după-amiază am avut puțin timp liber. Am ieșit cu mătușa Zinca la cumpărături. Săraca n-a mai ieșit de nu mai ține minte. Toată ziua, bună ziua la cratițele și oalele ei. Domnul consilier a îndemnat-o să mai iasă, dar ca preferă să stea acasă.

— Așa… și unde erați sâmbătă?

— Pe la Piața de Flori. Acolo l-am văzut pe individ discutând cu alt bărbat, parcă mai scund. Celălalt stătea cu spatele, nu i-am zărit prea bine chipul. Are acum o mustață mare, perciuni. S-a despărțit de celălalt, s-a suit într-o mașină și a luat-o spre Piața Națiunii.

— Interesant. N-ai reținut ce număr avea? Sau ce marcă?

— Nu m-am gândit la asta. Automobilul însă e unul din acelea mari, albastre, cum sunt toate cele ale Societății. Avea și scris pe spate: „Societatea de electricitate București – Reparații, înlocuiri”.

— Păi dacă e de la Societate, făcu dezamăgit Miercănuș, înseamnă că e chiar de acolo și ne interesează mai puțin! Ne-ar fi plăcut ca tipul să nu fie, să se fi dat numai drept inspector doar ca pretext să intre prin casă, înțelegi?

— Eu am crezut că vă pot fi de folos, spuse fata zâmbind.

— Asta am înțeles și îți mulțumim, adăugă și Bretan. Apoi schimbând vorba: Ce mai face lumea bună de la dumneavoastră? Domnul Budulan, doamna, Panaitoff, ce mai fac?

— Cu familia Budulan se petrec lucruri nostime! Domnul Budulan a devenit la fel de certăreț ca și doamna.

— De la băutură? presupuse Miercănuș.

— Nu. Doamna Budulan iese, mai ales în ultima vreme, foarte des în oraș. Domnul Jorj o bănuie de infidelitate. Se ceartă în toată legea. Vai!… se opri fata… dar ce fac acum se numește bârfă.

— Ba nu, continuați domnișoară, e tare amuzant ce

spuneți, mai râdem și noi, o îmboldi Miercănuș…

— Tot sâmbătă, continuă fata amuzată, l-am surprins pe domnul Budulan șușotind cu un tip destul de bizar. Aveau niște chipuri de conspiratori. La berăria *Grüberg* pe terasă stăteau. Erau tare caraghioși! Am bănuit, nu știu ce mi-a venit, că domnul Jorj l-a pus s-o urmărească pe nevastă-sa. Omulețul, tot cu părul alb, are o privire tare iscoditoare. Dar numai să-l vedeți cum umblă îmbrăcat cu un fel de redingotă demodată și o pălărie cu boruri largi. I-am văzut când s-au despărțit. Omul s-a urcat într-o mașină veche, la fel de caraghioasă, bălțat vopsită într-un verde brotăcel.

— Dar de ce, neapărat, s-o urmărească pe doamna Budulan?

— Așa mi s-a părut… mai ales că în momentele în care doamna dispare, domnul Jorj dă târcoale telefonului și tresare la fiecare țârâit. M-am gândit că poate așteaptă o veste din partea celuilalt.

După ce fata sorbi limonada mai flecăriră câteva minute, apoi se pregăti de plecare. Bretan se oferi s-o conducă până în stradă.

— Drăgălașă copilă, spuse Miercănuș la întoarcerea comisarului. Vă cam face cu ochiul! Am văzut că nici ea nu-i tocmai indiferentă.

— E un copil… Valerică băiete. Ia zi mai bine, cine ar putea fi *cow-boyul* detectiv?

— După descriere, nu poate fi altul decât nea Costică Demetriad. Asta m-a învățat pe mine meserie, pe vremuri, la Prefectură. Acum e la pensie. Stă pe undeva pe la Buftea, și-a făcut o casă. Știu că el mai ciubucărește cu urmăriri d-astea conjugale. Sorcova aia de mașină o are mai de mult!

Sunetul prelung al telefonului îl întrerupse. Ridică receptorul:

— O clipă, vă rog, domnișoară! Cu dumneavoastră dorește. Îi întinse lui Bretan receptorul. Cred că e păpușica lui Cotoaibă, dansatoarea.

Comisarul auzea vocea Zoricăi Mattara mult acoperită de vacarmul străzii. Fata telefona de la o cabină publică. Vocea-i era precipitată, rostind cuvintele sacadat. Bretan o ascultă fără s-o întrerupă. O liniști apoi, după care auzi declicul sec.

121’

— Fata crede că e urmărită. Era cam speriată. Un individ, pe care nu prea a fost capabilă să-l descrie, s-a ținut după ea ieri seară, până aproape de casă. Astăzi, în pauza repetiției, când s-a dus să probeze niște costume, l-a zărit din nou prin geamul croitoriei. Un tip înalt, slăbuț, tinerel, cam atât…

Varlam apăru deschizând ușa încetișor, ezitând o clipă la vederea încordării ce se citea pe chipul lor.

— Ce e, domnule Varlam, a sosit expertiza?

— Da, domnule comisar, poftiți.

— Mulțumesc. Și fii te rog bun și cheamă toți oamenii. În cinci minute vă aștept pe toți aici.

Proiectilul extras din rana lui Baronică, după cum era de așteptat, provenea de la *Walterul* lui Panaitoff. Traiectoria balistică și celelalte elemente corespundeau cu distanta și poziția din care fusese expediat. În privința probei recoltate de expertul criminalist la Ciurel, concluzia nu era definitivă. Era ulei de motor, de o calitate fină, probabil nemțesc, dar nu din cel întrebuințat la camioane. În plic mai erau câteva fotografii ale urmei de cauciuc destul de bine executate. După toate aparențele era vorba de un automobil.

Cercel, Argintaru, Varlam pătrunseră în birou și rămaseră lângă ușă.

— Domnule Cercel, te deplasezi imediat la pensiunea *Balentti*. Îl găsești acolo pe Săvulescu. Să urce la etaj, undeva în apropierea camerei fetei. Dumneata rămâi afară, prin apropiere și preiei supravegherea. Discret, cât mai discret.

— Am înțeles, domnule comisar, răspunse agentul, pipăindu-și involuntar buzunarul din stânga al hainei.

— Nu acționați, în niciun fel, nici dumneata, nici Săvulescu, decât în cazuri extreme. Dacă cineva pătrunde în camera fetei, sau ceva vi se pare suspect, nu interveniți în niciun fel. Doar îl urmăriți, s-a înțeles?

Agentul dădu din cap, dând să iasă.

— O clipă. Ești înarmat?

— Da, domnule comisar.

— N-ai nevoie de armă. Deci, cât mai discret… Liber acum. Dumneata, se-ntoarse spre Argintaru, iei mașina și te oprești direct la varieteul *Trianon.* Te va însoți și Varlam. Parcați automobilul cât mai departe, în spatele Grădinii Icoanei. Varlam, dumneata te vei posta și vei ține sub observație intrarea artiștilor. Se-ntoarse spre Argintaru, care-și pusese deja pălăria pe cap. Te vei instala la cafeneaua hotelului Weiss. În așa fel încât să poți comunica cu Varlam. Hotelul Weiss e una din acele dărăpănături, întortocheate și mizere, o cloacă, unde se-nchiriau paturi cu ora, chiar dacă la intrare se putea citi „Royal".

— La nevoie, iei o cameră, îi sugeră Miercănuș, curățându-și metodic revolverul, un *Beretta* 9, strălucitor, pe care-l scosese din fișet. E chiar mai bine să iei o cameră, una pe colț, la etaj. Îi spui lui Milu Swarț de la birou, că te-am trimis eu. Vezi de acolo totul ca-n palmă!

— Ajungem și noi, ceva mai târziu, vedeți, e vorba de un tinerel slăbuț… dar poate să mai apară și altcineva.

— Unde ziceai că stă Jean, fostul majordom, pensionar al consilierului? întrebă comisarul, după ce oamenii plecaseră.

*

Săvulescu urmărea cu nepăsare îngeraşii ce se fugăreau printre ghirlandele aurite ale tavanului – ce-nchipuiau un cer albastru sub privirea matern dojenitoare a unei zeiţe opulente, cu statură de gladiator (ale cărei trăsături aminteau izbitor de chipul patroanei pensiunii *Balentti).*

„Am înţepenit” îşi zise, încercând să-şi întindă mâinile, atât cât îi permitea locul. Stătea ghemuit, cu genunchii la gură, pe un scăunel descoperit întâmplător în toaleta de serviciu. Locul era bine ales, căci putea supraveghea tot coridorul în lungime. În stânga sa, la numai câţiva paşi, adăpostită de o draperie grea, pluşată, se găsea scara de serviciu.

Săvulescu îşi consultă ceasul. Cine ştie pe unde i-or sclipi ochii Zoricăi Mattara? se surprinse înciudat. Auzi foarte vag deschiderea unei uşi, undeva la parter, probabil. Ciuli urechile. Nu, nu i se păruse. Paşi furişaţi se insinuau pe scara de serviciu. Se trase mai aproape de perdea. După câteva clipe, paşii se auziră mai distinct. Trecu parcă o veşnicie, până prinse mişcarea draperiei ce masca scara. Auzi o respiraţie uşor precipitată. Agentul se ghemui şi mai mult, iar mâna stângă i se duse automat la buzunar. În palmă întâlni răceala revolverului, care-l înghiontea, apăsându-i ficatul. Îşi trase mâna afară, simţind-o transpirată. O

plimbă încet peste asprimea hainei. Perdeaua se mișcase din nou, făcând loc mai întâi unui cap acoperit de o pălărie. Avansă un umăr și, după o ușoară ezitare întreg trupul, un trup bine legat. Săvulescu îi zări pantofii negri făcând câțiva pași, o ușoară pendulare a manșetelor largi. Omul cercetă coridorul câteva clipe. Înaintă, după ce privise, în treacăt, și spre locul întunecat unde se afla ascuns agentul. Își îndreptă umerii avansând mai departe pe coridor. Adulmeca parcă, uitându-se bănuitor, încă o dată, peste umăr. Se opri un moment la cea de a doua ușă, unde, nu cu mult înainte, intrase perechea „aeriană". Vreun gelos, ori poate un detectiv plătit să urmărească aventurile galante ale soțului năbădăios acum, la bătrânețe? Oare? Bărbatul se aplecă asupra scrumierei nichelate, cu picior – scrumieră multiplicată în dreptul fiecărei uși. Acolo, unde havana „faunului" mai fumega încă. Agentul pricepu dintr-o dată și-njură în gând. Bărbatul, urcând scările, simțise miros de țigară. Asta părea că-l pune puțin pe gânduri. De aceea adulmecase. Săvulescu îi urmărea încordat gesturile. „E așadar… cine trebuie" gândi cu un fel de bucurie interioară, observând că bărbatul se oprise, în fine, în fața camerei cu numărul opt. Acesta deschise ușa fără niciun efort, mistuindu-se rapid înăuntru. Săvulescu sări în picioare, trase un colț al perdelei și privi în stradă. Se zărea doar un scuar

micuț, jalnic luminat, două bănci pustii. Nici urmă de Cercel. Înjură încet, întrebându-se dacă celălalt sesizase intrarea bărbatului în clădire. Reveni la locul de pândă, se foi puțin. Dacă individul n-a pătruns pe intrarea principală, atunci e posibil ca Cercel să nu știe nimic. Atât cât putuse să-l observe, în lumina scăzută a holului, individul nu-i părea cu totul străin. Agerimea mișcării, în pofida staturii, trăda obișnuința celui care pândește, adulmecă, se furișează, familiarizat cu primejdia. Percepu un scârțâit înăbușit, și-l văzu pe intrus strecurându-se afară, așteptând doar un singur moment în dreptul ușii. O încuie calm. Reveni spre scara de serviciu. Pașii erau înghițiți de mocheta moale și adâncă. Acum, cel mult un metru îi despărțea. Dacă ar fi întins mâna, agentul l-ar fi putut apuca de picioare. Individul se strecură prin faldurile draperiei și-l auzi cum coboară la fel de măsurat și prudent.

Se ridică imediat, săltă un colt al perdelei, mormăi ceva la adresa unui Cercel absent și străbătu în fugă culoarul până la scara principală. Coborî treptele, câte două, se opri la mijloc și-n oglinda cea mare nu remarcă nicio mișcare, nu auzi nimic în afară de ticăitul grav al pendulei și propriile bătăi ale inimii. „Trebuie să fi ieșit pe undeva, prin spate”. Își amintea vag maidanul din spatele clădirii. Ușa, geamurile bucătăriei și ale spălătoriei. Din câțiva pași străbătu holul și când trecu

prin dreptul cuștii portarului, auzi un sforăit molcom „Luate-ar dracu', de galonat, ce-ți pasă?” În prag fu cât pe aci să se ciocnească de Cercel.

— Unde dracu' ai fost? îi șuieră trăgându-l de mânecă spre afară.

— Am stat vizavi, hai că am văzut un suspect ieșind din spate… a traversat parcul.

— Te-a văzut?

— Nu cred; ceva mai încolo e un *Opel* alb, într-acolo a luat-o, șopti precipitat Cercel.

Merseră repede până la colțul străzii.

— Treci la mașină, îi șopti la ureche Săvulescu. Cercel se reîntoarse în gangul dintre cele două prăvălii, unde parcase mașina secției. *Opelul* se puse în mișcare lin, făcând o mică buclă și coti imediat spre dreapta. Zări botul alungit al *Renaultului* ieșind din umbra gangului. Sări alături de Cercel.

— La dreapta, ordonă Săvulescu, stinge farurile, gâlmă!

— Stai așa! Ceva clipea, în umbra zidului unei case vechi. Am avut noroc, tipul nu știe că strada e blocată. *Opelul se* retrăgea încet, și, odată întors, porni spre cealaltă ieșire, în direcția bulevardului. De câteva zile o clădire se afla în demolare, iar cei de la primărie interziseseră accesul pe acolo. Pe bulevard, în ciuda orei destul de târzii, era un du-te-vino de mașini, ceea ce le

conveni de minune. Le permise chiar să se apropie și mai mult de *Opel.* În Piața Universității văzură un tramvai rămas în pană. Cel urmărit încetini, îl ocoli abil, apoi viră pe bulevardul Carol.

— Poți să te bagi mai aproape, cred că nu s-a prins că e urmărit.

Conducătorul *Opelului* dădea semne că nu se prea grăbește. Pe neașteptate, însă, fără să semnalizeze, o luă la stânga pe una din străduțele ce dădea în cheiul Dâmboviței. Cercel trase volanul la fel de brusc, înjurând încântat când auzi roțile scrâșnind, evită abil un *Pakard* ce venea greoi din direcția opusă. Stinse luminile și porni în urmărirea *Opelului.* Acesta era doar o luminiță care se pierdea în josul străzii. Din nou la dreapta și apoi la stânga, oprindu-se în cele din urmă în dreptul unei clădiri înalte, unul din blocurile societății „Astra". Bărbatul coborî, închise cu grijă portiera, o încercă scrutând, aparent fără o țintă anume, întunecimea străzii. După cum bănuise Săvulescu, omul ocoli intrarea principală și se strecură în pasajul blocului.

— Ia-o prin Caudella, acolo e încă o ieșire, poate vrea să ne tragă clapa! Săvulescu îi arătă vag direcția stradelei și o luă imediat prin pasaj pe urmele individului. Descoperi o mică curte interioară. Pricepu că acolo era garajul societății. Mai mult zări ușa

deschisă, unde se profila un fel de gang întunecos. Era clar că urmăritul n-avea ce căuta în blocul „Astra”, ci vroia, doar, dintr-o îndelungată obișnuință, să înlăture orice posibil urmăritor. Putea foarte bine să se întoarcă la mașină, sau să stea o vreme ascuns în întunericul vreunei scări. Dar mirosul agentului îi șoptea că individul nu face decât un simplu act formal, pentru a fi cât de cât împăcat cu sine. Din gang cobora o scăriță cu câteva trepte abrupte, pe care o bănui. „Aici cred că s-a împiedicat”. I se deschise perspectiva unei alte curți, mărginită de zidul unei clădiri mai vechi, cu trei etaje. Se pomeni într-o străduță ce cobora în pantă. Pustie. Privi dezorientat. La câțiva pași sesiză o siluetă desprinzându-se de lângă un stâlp gros de afișaj. Clădirile se ghiceau urâte și dispuse într-un plan dezordonat.

— Acolo a intrat, îi șopti gâfâind Cercel, descheindu-se la cămașă. Ce facem? Clădirea indicată de el se afla în diagonală la vreo douăzeci de metri. La fel de cenușie ca cele din jur, dar cu o fațadă ceva mai răsărită. O firmă sclipea în beculețe verzi și roșii: CARMEN. Aproape de intrarea destul de bine luminată se ghicea o vitrină modestă ce făcea reclamă cabaretului. Săvulescu nu răspunse imediat.

— Mergem acolo? întrebă nerăbdător Cercel, înfundându-și mâinile în buzunarele pantalonilor.

Auziră un fluierat ușor ce venea din gangul alăturat.

— Veniți încoace, momâilor, se auzi vocea înceată, puțin mânioasă, dar atât de cunoscută a subcomisarului Miercănuș.

Intrară rapid și-i descoperiră pe Bretan și Miercănuș fumând. Săvulescu raportă succint, neomițând nici propria-i impresie.

— Omul e de meserie, știe toată lecția, și-mi pare atât de cunoscut, mor de ciudă că nu-mi dau seama de unde, cum…

Nu-și arătă nicio clipă mirarea că i-a găsit acolo, de parcă-și fixaseră un loc de întâlnire. Află însă pe dată cum stăteau lucrurile. Când comisarul și Miercănuș ajunseseră la grădina varieteului *Trianon* spectacolul în care juca Zorica Mattara nu se terminase. Argintaru remarcase mai devreme un individ scund dar îndesat, cu ochelari cu rame subțiri, rotunzi, elegant, plimbându-se, parcă fără treabă. La sfârșitul programului individul o opri pe Zorica – o invită într-o mașină trasă aproape de hotelul *Weiss,* un *Fiat* negru, micuț și cochet. „O fi un amorez de-al fetei, domnule comisar”, opinase în mașină Argintaru. „Un amorez care să ne poarte așa, să ne-amețească?” sărise Miercănuș. Ceilalți doi agenți fumau indiferenți pe bancheta din spate. „Nu se potrivește cu descrierea celui care a urmărit-o”, revenise cu o înceată

încăpățânare Argintaru.

— S-ar putea să intrăm să ne distrăm și noi, îndreaptă-ți cravata, domnule agent, îl mustră pe Cercel subcomisarul.

— Și ce mai așteptăm, domnule comisar? reveni Săvulescu care nu prea-și găsea locul, datorită mirosului acru, greu, ce venea dinspre curte.

— Iar dai în fiert, băiete? îl repezi, dar fără mânie, Miercănuș. Când și când, ușa de la intrarea cabaretului se deschidea, făcând loc unor grupuri deosebit de vesele și gălăgioase. Clădirea mai avea o ieșire într-o străduță și mai îngustă, și pe acolo se făcea desigur aprovizionarea. Acolo erau postați Argintaru și Varlam. Deci, practic, clădirea era înconjurată, ambele ieșiri blocate.

Un vlăjgan roșcovan cu părul vopsit într-un negru lucios, îmbrăcat într-o sofisticată uniformă, plină de fireturi și zorzoane, cu o mutră posacă, îi întâmpină fără chef, cercetându-i cu ochii săi mici și apoși.

— Aveți masă rezervată? întrebă mișcându-și fălcile mări, făcute parcă mai mult să rupă, să mestece, decât să ajute exprimării.

— Poliția, spuse scurt Bretan, făcându-i un semn discret lui Săvulescu, care se și plasase în stânga individului.

— Ușurel, guștere bălțat, dacă n-ai chef să faci

mătănii! Mârâise încruntat, în timp ce comisarul și Miercănuș deja se mistuiseră în jos pe scări. Doar Cercel, conform înțelegerii, rămăsese în stradă privind pozele scorojite din vitrină, părând că n-are nimic comun cu ce se petrecea acolo.

— Ia zi, frumosule, nu ți se spune Coco? Coco papagalul? Cine și-a bătut joc de tine și te-a îmbrăcat astfel?

— Eu, eu, domnule polițist, nu vreau să vă fac greutăți… știți, se bâlbâi haidamacul, umil, retrăgându-se cu spatele către scaunul pe care moțăise câteva minute mai înainte, așezat într-o mică nișă. Se lăsă încetișor în jos, parcă buimăcit, fixându-l pe Săvulescu care îl căuta din priviri pe Cercel rămas în fața cabaretului.

Dintr-un salt, demn de un mare jucător de rugby, agentul îl placă pe portar, cu scaun cu tot.

— Ți-am spus să te astâmperi, Coco, credeai că suntem de la străjeri?

În nișă era montată clasica sonerie, întâlnită chiar și la cele mai banale restaurante, dar aici, unde numai când rostești cuvântul „cabaret” îți vine să duci mâna automat la buzunarul cel greu din stânga. Îi făcu semn lui Cercel să-l ia în primire.

— Pe cine vroiai tu să anunți, frumosule, hai? Pe cine? Săvulescu îl mai fixă câteva clipe, amenințător. Se răsuci

brusc și se grăbi să coboare.

În perdeaua verzuie a fumului fu cât pe-aci să se ciocnească de Miercănuș care îi șopti contrariat:

— Parcă ar fi intrat în pământ. Și nu sunt ace cu gămălie!

— Unde e domnul comisar? se interesă Săvulescu.

— În biroul șefului, arătă cu mâna spre cealaltă direcție a coridorului, ce urca ușor în pantă. Du-te și scormonește la vestiare, în magazii, debarale, eu trag o fugă la bucătărie, îl îndemnă pe agent.

Săvulescu cercetă fără prea multă tragere de inimă încăperile. Ignorând privirile intrigate ale personalului. Dar o făcu conștiincios, repede, nelăsând niciun colțișor necercetat. O ușă maronie capitonată, la capătul coridorului în pantă. Remarcă, în treacăt, o oglindă, câteva afișe vechi. Ce rost aveau acestea? Poate să înveselească colțișorul acela întunecat. Intră deschizând ușa cu grijă. Omul de dinapoia biroului mai păstra un fel de mirare, ba chiar schiță gesturile unei reprimate consternări, mușcând nervos dintr-o pipă subțire, demult stinsă. Comisarul se uită întrebător la Săvulescu, rămas în cadrul ușii.

— Nimic, raportă mormăit. Bună seară!

Chelnerii fuseseră rând pe rând întrebați, dar nu-și aminteau să fi văzut niște persoane răspunzând la descrierea comisarului.

— Poate s-au strecurat pe ușa din dos, pe unde trag mașinile aprovizionării, presupuse tânărul ochelarist, cu o voce subțire, dar cultivată, ce mărturisea mai degrabă tonul unui intelectual.

— Imposibil, domnule Berescu, am doi oameni plasați acolo. Mai rămân două posibilități. Ori s-au evaporat, ori au intrat în pământ. Apropo, aveți pivniță?

— Există, există chiar și un fel de ieșire pe acolo, spre clădirea de care suntem noi lipiți, dar tare mă tem că este imposibil ca cei căutați de dumneavoastră să fi ieșit pe acolo.

Cineva aduse un teanc greu de chei, unele ruginite și desigur inutilizabile și o lanternă. Coborâră câțiva metri pe o scară ce mărturisea o vechime considerabilă, descuiară apoi o ușă grea din stejar.

— Parcă e un subsol de cetate, observă comisarul, aplecându-se, deoarece tavanul coborâse dintr-o dată brusc.

— Aici se spune că a fost subterana vechiului arsenal al Armatei îl lămuri Berescu, scuturându-se ca de un fior. În război a servit de depozit pentru muniție, a fost chiar închisoare într-o vreme, apoi depozit de vinuri, de cartofi, de cărbuni. Se presupune că avea legături cu vechiul palat domnesc și cu Dâmbovița. Înaintară pe coridorul prăfuit. Comisarul aplecă raza lanternei. Nu se zărea nicio urmă.

— Pe aici intră, o dată pe an, doar cei de la revizia conductelor. În rest, nimeni. La capătul coridorului întâlniră o altă ușă grea, masivă. Un lanț gros, ruginit și un lacăt uriaș. Semne că de ani de zile nu se mai ieșise pe acolo. Se întoarseră în birou. Comisarul se scutură de praf cu gesturi încete.

— Parterul comunică cumva cu clădirea vecină?

— Nu. După cum ați văzut, la parter există două cabinete de toaletă. Geamurile dau spre curtea interioară a celeilalte clădiri; dacă considerați aceasta o posibilă ieșire, nu zic nu!

Urcară precipitat la parter. Cercel fuma rezemat de unul din stâlpii intrării. Portarul, privind în pământ, parcă ațipise pe scaunul său.

— De ce trebuia să sune frumosul ăsta la sonerie? întrebă Miercănuș.

Berescu îl privi, fulgerându-l o clipă prin sticla subțire a ochelarilor, apoi gura, cu buze subțiri, fine, i se destinse într-un zâmbet de cordialitate:

— E un obicei. Pentru a ni se anunța intrarea unor persoane de… calitate. Nu e o noutate.

— Ce importanți am devenit peste noapte! se miră Miercănuș plesnindu-se peste pulpa piciorului, cum îi era obiceiul.

Intrară în cabinetele de toaletă. Geamurile erau vopsite într-un crem deschis. Curtea vecină era mică,

nici măcar cincisprezece metri pătrați, aprecie comisarul. „Mda, admise, e o posibilitate.”

Întrebările puse portarului nu aduseră nimic important. Da, văzuse tot felul de persoane intrând acolo. Așa fac de obicei. Se mai piaptănă, bărbații își mai îndreaptă cravata, e firesc. Dar de văzut, n-a văzut nimic precis. Nu a fost atent, mai bine zis – de regulă privește mai mult spre stradă. Din curtea vecină nu putea ieși în stradă. Dar acolo stătuse Cercel până se arătase unul din oamenii lui Argintaru. Omul stătea și acum afară, îl zăriră trecând prin dreptul stâlpului.

Ieșiră în răcoarea nopții ce începea să miroasă, a dimineață.

Opt

— Sus mâinile, sperietoare bătrână!

Miercănuș ciugulea cu poftă câteva cireșe, atent să nu-și păteze cămașa. Își dăduse pălăria mult pe ceafă și privea la bărbatul tolănit în hamac, care deschise ochii, buimac. Era răcoare și plăcut la umbra nucului, Miercănuș ezitase câteva momente înainte de a-l trezi, studiindu-i chipul bronzat și sănătos, în contrast cu părul neobișnuit de alb. „Deci așa arată un belfer de subcomisar la pensie; oare eu am s-o apuc?…” De jur-împrejur, terenul mărturisea o parcelare meticuloasă,

amintindu-i parcă de rânduiala hârtiilor și rapoartelor din birourile comisariatului; niciun colțișor nu era lăsat în paragină; butucii de vie erau aliniați ca soldații la inspecție, iar brazdele de legume trase la riglă. Socotind și pomii întâlniți în fața casei, ce părea destul de solidă și confortabilă, găsi că ferma lui Demetriad arată strașnic și-n total dezacord cu umila pensie de fost subcomisar.

— Tu erai, puștiule? întrebă Demetriad înăbușindu-și un căscat. Sări sprinten, rotindu-și de câteva ori gâtul înțepenit. Se aplecă asupra unui butoi, clătindu-se pe față. Nu se arăta deloc mirat de prezența fostului său ucenic, acolo.

— Ești dracu' gol, bă Valerică! Se întinse puțin, mișcându-și brațele, vânjoase încă. Băi puță, tocmai visam ceva nespus de frumos! Se făcea că eram la-ncoronarea lui Carol. Eram și eu pe un cal mare, alb, de paradă. Tocmai dădeam onorul Majestății Sale…

— Te-a bătut soarele-n cap, nea Costică! Da-mi place aici, la dumneata. Ești chiabur în toată legea. Când te-nscrii la țărăniști?

— Hai să-ți astup gura asta afurisită cu un vin de coacăze, de cade mâțul în coadă! Se-ndreptară spre casă pe aleea pietruită ce tăia grădina, ca o cărare într-o freză perfectă. Se opriră pe terasa spațioasă.

— Adă niște vin de la rece, Maricico! îi porunci unei

arătări de o vârstă incertă, ce-i privea bănuitoare și ursuză. Femeia nu se urni imediat, bodogăni ceva, neînțeles, după care dispăru în interior, târșâindu-și papucii scâlciați.

— Așa pocită, cum o vezi, e tare de treabă.

Femeia apăru cu o sticlă mică, de o jumătate de litru și cu două pahare desperecheate, pe care le trânti pe masă ostentativ. Demetriad mirosi sticla, o împinse la o parte și rosti apăsat:

— Te duci la butoiul galben, Maricico, și scoți ceva ca lumea, s-a înțeles? Femeia bolborosi despre un cep înțepenit, ridicând dintr-un umăr, nervos, apoi dispăru.

— Ce mai e nou prin Capitală, *mon cher*? întrebă alene Demetriad.

— E cald, șefule, iad, nu alta, și praf, al dracului praf! își descheie doi nasturi de la cămașă, își slăbi cravata. Femeia apăru cu un borcan aburit, cu vin de coacăze de data aceasta.

— Mă-ntrebi de parcă n-ai fi fost de-o lună. Ne crezi fraieri, nea Costică? Un băiat de la noi ți-a văzut sorcova aia de mașină pe bulevard, acu două zile. Sau ai vândut-o?

— N-am vândut-o, dar nu vin în oraș decât cu treabă. Cât mai puțin. Și dacă m-a văzut, ce?

— Mai ciubucărești?

— Așa și-așa. Mă mai trage ața câteodată.

După pensionare mulți polițiști făceau pe detectivii, ajutându-i pe cei de la fisc sau percepție, dar, cel mai adesea, „luau cazuri” de infidelitate, pentru probe de divorț, rotunjindu-și binișor veniturile.

— Așa, deci, nu e rău, nea Costică. Mă iei și pe mine asociat?

— Lasă palavrele, Valerică! gata, n-o mai ocoli, mergi drept la țintă, ce te interesează? Că doar n-ai venit de dragul ochilor mei?

— Să fiu drept, aș fi vrut să te mai văd, că doar dumneata mi-ai pus meseria în mână da′ știi, ce dracu′. Cum e cu hinghereala asta de meserie!

— Ia zi, te interesează vreun caz de-al meu? întrebă Demetriad, turnând încă un rând.

— Da, nea Costică… Budulan, secretarul consilierului Catargi.

— Aha… E băgat în vreo afacere?

— Oarecum… Care-i treaba?

— Clasică, puștiule. Tipului, măcar că e om cu părul alb, i-a intrat în cap că-l înșală madama. Îl cunosc de mult, de când lucra la Tribunalul Mare. Întâmplarea a Tăcut să ne întâlnim într-o zi și atunci m-a rugat să-i fac un serviciu. S-o urmăresc discret pe nevastă-sa. Unde merge, cu cine se întâlnește, ce face, chestii d-astea, pricepi?

— Are vreun tip?

— Da. E chiar un tip foarte șic. Înalt, subțirel, cu păr alb, lins. E șchiop, însă, poartă o gheată ortopedică și dacă nu mă-nșel, pare mai tânăr decât madam Budulan. Moacă de mare crai! Nu am aflat încă cine e tipul, dar am dibuit locul unde se întâlnesc. Probabil la vreo codoașă, undeva în Colentina, la mama dracului… Dincolo de Plumbuita.

— Ne dai adresa exactă? întrebă Miercănuș, scoțând un carnețel.

— Sigur, încuviință Demetriad. Notează.

— Pe Budulan ar trebui să-l bucure că jupâneasa se ține cu altul, rânji Miercănuș. El și-așa e mai tot timpul împușcat în aripă.

— Dimpotrivă. Zicea că de la o vreme femeia a devenit de nesuportat, și vrea s-o aibă și el cu ceva la mână, așa mi-a zis. Poate-i mai închide gura.

Mai flecăriră o vreme și la plecare, Demetriad îl asigură că-l va ține la curent cu noutățile, dar îl rugă, la rândul său, să nu-i încurce treburile.

Nici nu apucară să se ridice, că femeia înșfăcă restul de vin, de teamă că nu cumva cei doi să se răzgândească.

— Frumoasă gospodărie ai nea Costică! aruncă o ultimă privire Miercănuș, trebuie să revin aici la vremea mustului. La revedere!

Tot drumul de la Buftea până la secție îl parcurse lejer,

trăgând cu ochiul prin curțile scăldate în verdeață, îngrijite, și se gândi că până la pensie nu mai e chiar mult. „E aur, mai ales pentru copii, verdeață, aerul e pe gratis, ce mama dracului!…”

Îl întâmpină Varlam care-i transmise că Bretan îl așteaptă la muzeu. Ajunse acolo când comisarul tocmai își lua rămas bun de la profesorul Catrinescu. Bretan arăta destul de odihnit, în ciuda celor numai câteva ceasuri de somn furate pe bancheta comisariatului.

— Ce face bătrânul Maimuțoi? întrebă după ce porniră.

— Se ține de fusta doamnei jupânese. Îi raportă pe scurt cele aflate de la Demetriad.

— Un individ distins, cu părul alb și gheată ortopedică Curios. Când ajunseră la comisariat îl găsiră pe Săvulescu moțăind pe bancheta din hol. Arăta mohorât și palid, după toată alergătura nocturnă.

— Mașinile n-au stăpân, raportă imediat după ce intră în birou. În ochii lâncezi, inexpresivi, licări o clipă mulțumirea, când comisarul îl rugă să ia loc.

— Spuneam că n-au stăpân, pentru că ele sunt ale unor legionari dispăruți. Unul e Gherase Duță… al lui e *Fiatul,* dar ăsta e mort cu acte în regulă. De acum doi ani din februarie ’41. Celălalt, cu *Opelul,* e un fost inspector al poliției legionare… Drăcea îi zice, Costin Drăcea. E dat dispărut, poate a întins-o, nu se știe... Am stat de

vorbă cu nevastă-sa. Zicea că n-are habar de soarta lui. E o fâșneață tare șmecheră! Lucrează ca chelnăriță la cabaret. Atunci mi-a sunat și mie clopoțelul și am stat de vorbă mai pe-ndelete. Cu localul ăsta e o treabă cam încurcată. Până acum doi ani el a fost al lui Titi Prințu. Atunci a fost un mare scanda] la fisc. Nedeclararea veniturilor reale sau falsificări… mi se pare că era vorba și de o rețea clandestină de prostituate… mai multe șmecherii. Firește, totul s-a mușamalizat. Localul e acum pe numele lui Secăreanu, dar unul din agenții bugetari de la percepție mi-a șoptit că el bănuie că Secăreanu nu e decât un girant… un tip care ia un comision și că tot Titi Kailidis e stăpân și ia tot caimacul. Percepția nu s-a mai amestecat pentru că, din punctul lor de vedere, totul e-n regulă.

— Între timp nici Titi nu mai e același! A crescut peste noapte, ca flăcăii din poveste, mama lui de tâlhar! rânji Miercănuș, dar cu ciudă. Întotdeauna a căzut în picioare, ca o pisică!

— Se spune că pisica are nouă suflete, zâmbi Bretan, dar în zâmbetul său nu era nimic glumeț. Ba chiar privi câteva secunde în gol. Reveni spre Săvulescu:

— Zi mai departe.

— Madam Drăcea lucrează la cabaret mai mult de noapte. Pe la opt, nouă, pleacă de-acasa. Într-o seară, mai demult, cam prin iunie, zice, când a ieșit în stradă,

a oprit-o un individ. Nu i-a zărit prea bine chipul. I-a spus că e un camarad de-al soțului ei, că acesta trăiește, dar că nu poate să-i spună unde e ascuns și că are neapărat nevoie de automobil. I-a înmânat și un bilet cu câteva rânduri. Biletul nu-l mai are, l-a pierdut sau l-a rătăcit. Individul, după cum l-a descris, seamănă destul de bine cu cel care a luat aseară pânzele din camera fetei. Femeia i-a dat *Opelul*, dar de atunci individul nu și-a mai făcut apariția. Altceva n-am mai scos de la ea. Aseară a fost liberă, n-a lucrat.

— Și *Fiatul*?

— Casa lui Gherase Duță e sigilată. N-are familie. Are niște rude în provincie, la Târgoviște. N-a văzut nimeni dintre vecini dacă cineva a luat mașina. Doar atât, că lacătul de la garaj a fost forțat. A luat-o neavând cui s-o ceară. Cam atât am aflat, domnule comisar.

— E-n regulă domnule Săvulescu, rosti gânditor Bretan. Poți merge acasă să te odihnești. Dacă o să fie nevoie, o să te luăm noi…

Ieșind, agentul fu cât pe-aci să se ciocnească cu Varlam. Acesta ceru permisiunea să intre și depuse un plic pe masă.

— Expertiza, domnule comisar. Au fost unii de la laborator și au întors mașinile pe toate fețele. Am crezut că n-au să fie în stare să le pună la loc, dar cred că au făcut treabă bună. Au găsit câteva pete mici de sânge pe

bancheta *Opelului* și un nasture de fulgarin.

Bretan desfăcu plicul cu mișcări încete.

— Analizele de laborator indică că uleiul recoltat la Ciurel corespunde cu uleiul *Opelului.* Ulei nemțesc original, U23. Aceleași caracteristici.

Privi apoi fotografia celor două urme de cauciuc. Desenul asemănător.

— După toate aparențele, *Opelul* l-a condus pe Baronică pe ultimul drum. Nasturele era neîndoios de la fulgarinul lui.

Îi întrerupse țârâitul prelung al telefonului. Miercănuș ridică receptorul.

— Ce, băi Argintarule, ai dat în fiert? N-a apărut la repetiție! Așa, așa… bine măi băiatule, foarte bine, mai rămâi puțin. Te duci la pensiune apoi. Vezi… Vii încoace apoi. Sigur. Trânti telefonul mormăind.

— Fata n-a apărut la repetiție… Ce-ar putea să pățească, dom’ șef?

— Teoretic, nimic. N-ar avea niciun motiv, cel puțin aparent, să i se întâmple ceva rău. Pânzele sunt acum în mâna lor. Probabil vor s-o descoasă, cine știe? Ai certitudinea că ea ne-a spus adevărul… integral?

— Poate s-au prins că fata a acceptat să lucreze cu noi.

— Era normal ea mai devreme sau mai târziu să ajungem și la ea. Ea e la urma urmei amanta lui Cotoaibă. În astfel de împrejurări oricine în situația ei ar

fi luat la întrebări. Au să-i dea drumul, probabil, iar ea, înfricoșată, ne va spune cine știe ce poveste fără cap și fără coadă, din care n-ai să înțelegi nimic.

— Să n-o ia pe urmele lui Baronică. Văd că ăștia nu glumesc.

— Un cadavru în plus, dragă Valorică? Și apoi… ce le poate spune fata? Da, a fost poliția și s-a interesat ce relații am cu Cotoaibă… da, a trecut Baronică în seara aceea, mi-a lăsat pachetul cu tablouri… eu n-am spus poliției nimic, poftiți, acestea sunt pânzele… ce aveți cu mine? Bretan dădu apoi din umeri și deschise mapa subțire, extrase câteva file cu însemnări în urma convorbirii cu Catrinescu despre istoricul clădirii care adăpostea cabaretul.

Clădirea propriu-zisă era relativ nouă în comparație cu subsolul. Vechea clădire fusese mult mai mare, ocupând, după planul pe care i-l prezentase profesorul și spațiul clădirilor învecinate. Bretan trecuse mai înainte pe la arhiva primăriei și după îndelungate parlamentări. Obținuse o copie a planului actual. Cele două planuri corespundeau până la un punct. Nu cădeau însă de acord în privința subsolului. Dacă planul de la cadastru menționa doar subsolul pe care comisarul îl colindase, planul de la muzeu mai releva un nivel, un fel de subsol doi. Aici fusese, după cum notaseră unii cercetători pe marginea hârtiei, pulberăria

domnească, în timpul lui Radu Șerban-Vodă. Mai exista o notă în care alt cercetător presupunea că în timpul unui cutremur din 1851 și a unui incendiu, la câteva luni, subsolul al doilea fusese inundat cu apă. Probabil din Dâmbovița, iar zidurile neconsolidate de multă vreme, cedaseră, năruindu-se cu totul.

— Bănuiți că ar mai fi un bârlog dedesubt?

— S-ar putea. Nu mă împac cu ideea că niște oameni se pot volatiliza așa dintr-o dată. Locul merită toată atenția și trebuie să i-o acordăm cu toată seriozitatea.

Varlam reapăru însoțit de aroma amărui-dulceagă a cafelei.

— Ce facem cu madam Budulan? întrebă Miercănuș, manevrând ibricul.

— Un filaj discret pe urmele ei. Te amuză?

— O să-i mâncăm pâinea lui nea Costică, rânji Miercănuș, sorbind zgomotos din cafea. Auziți, Cotoaibă a promis ieri că o să ne mai ciripească. Ce speriat era!

— Mda. Sper să nu-și fi revenit din sperietură. Nu. Știu dacă a crezut povestea că l-am elibera, dar e pur și simplu terorizat. Bănuiește că dandanaua e mult mai serioasă. Ce explicație și-o fi dat pentru lichidarea lui Baronică?

— Drept să vă spun, nici eu nu pot să-mi explic. Dumneavoastră ce credeți?

— Un om este lichidat de regulă când devine… incomod, sau… vorbăreț; Și mai ales dacă este o miză mare în joc. Sau de unde știi că moartea lui e rezultatul unei premeditări? Poate s-a încăierat cu careva din bandă, nedorind să divulge pe moment unde a lăsat tablourile luate. Poate a pierit întâmplător și ceilalți n-au făcut decât să scape de cadavru. Poate el a ascuns că a luat pânzele, dar ziarele și-au făcut meseria, și ceilalți i-au plătit-o. Cine știe?

— E posibil Doctorul a văzut urme de lovituri cu sacul de nisip. L-or fi bătut să spună unde le-a lăsat... Dracu' știe. Îl aduc?

— Adu-l. Cred că a avut destul răgaz să mediteze. Cinci zile trecuseră de când Cotoaibă intrase în drepturi – găzduire și masă – în scriptele poliției, dar cine-i văzuse în acea dimineață, vineri dimineață, greu l-ar fi putut recunoaște, într-atât de pleoștit și abătut intrase în încăpere. La asta i se mai adăuga și nasul înroșit de răceală și ochii injectați. Rămase în picioare, deși comisarul îl invitase să ia loc.

— Ei, te-ai mai limpezit, domnule Cotoaibă?

— O țigară v-aș ruga, se auzi glasul stins al arestatului, în loc de răspuns.

Comisarul îl servi și chiar Miercănuș îi oferi foc, fără un cuvânt. Tăcerea se prelungi câtăva vreme. Cotoaibă părea că nu vrea să înceapă să vorbească înainte de a i

se pune întrebări, un vechi reflex al tuturor arestaților.

— Crezi că moartea lui Baronică are de-a face cu povestea noastră, sau e întâmplătoare? intră Bretan direct în problemă.

— Asta m-am tot întrebat și eu întruna de ieri, domnule comisar. Baronică avea destui dușmani, dar niciunul să aibă chiar motiv să-l omoare. Poate că în legătură cu tablourile alea nenorocite. Dacă le-a lăsat la… Zorica.

— Le-a crezut în siguranță acolo, ce crezi?

— Dacă ziceți că era rănit… pensiunea e destul de aproape de… Noi nu eram vorbiți așa. După ce-am fi luat tablourile urma să mergem acasă la Baronică. Zicea c-a tocmit un șofer să ne ia cu bagajul. Eu trebuia să ajung s-o iau pe Zorica apoi de la grădină.

— Știi că fata a dispărut? întrebă repede Bretan. Îi relată pe scurt câte ceva din întâmplările nopții trecute. N-ai idee cine ar fi indivizii?

Cotoaibă își vârâse capul între umeri. Mușchii faciali i se zbăteau ritmic. Vestea părea că nu-l zdruncinase, așa cum se aștepta comisarul.

— Ziceai că n-are niciun amestec. Dacă ăia și-au luat tablourile, ce nevoie mai aveau s-o salte și pe fată? îl iscodi Miercănuș.

— Nu-nțeleg nimic, fu răspunsul lui Cotoaibă. Dădu din umeri iar pe figură i se citea un efort de a pricepe

toate câte i se spuneau.

— Mda. Noi ți-am dat noutăți, tu ce vești ai pentru noi?

— Eu, după cum am mai declarat, în afară de Baronică nu cunosc pe nimeni amestecat aici. V-am zis că el s-a ocupat de toate, el a avut banii, el a aranjat cu mutarea și cu toate celelalte.

— Dar n-ai fost nicio clipă curios să știi cine se ascundea în spatele lui? Te-ai mulțumit doar că ai asigurată o afacere grasă?

— Am încercat să-l descos, dar m-a repezit. Odată, însă, când mi-a dat telefon, mi s-a părut că sună de la hipodrom. Cineva discuta niște chestiuni cu niște cai și cu o reclamație. Era foarte încet, dar eu am ureche bună. Când eram mic am cântat în corul bisericii.

— Puteai s-ajungi țârcovnic, vărule, rânji Miercănuș, trezit de cafeaua lui Varlam. Ai luat tu calea bisericii, dar… în felul tău.

— Am căutat numărul de telefon de la hipodrom și am sunat imediat. Mi-a răspuns alt glas, dar discuția aceea cu caii și cu reclamația continua. La hipodrom la Cârjaliu. De acolo a dat telefon Baronică.

— Ai declarat că ați rupt orice legături cu Cârjaliu, după ultima ispravă.

— E adevărat, Baronică așa m-a asigurat, că Vlad nu e intrat în combinație. Și e bine că nu e, acum are familie,

și-a mai schimbat năravul, nu te poți baza pe el. Dar eu deja începusem să bănui. Eu… mă certasem cu Cârjaliu, mai de mult… Propriu-zis nu mă certasem, dar am observat că… se uită cam aiurea la Zorica.

— Îi făcea curte?

— Nu știu, dar nu prea mi-a plăcut și l-am evitat cât s-a putut. Apoi am fost mai sigur că e și el în combinație… atunci când Baronică mi-a adus mulajele. Și atunci venea tot de la hipodrom. S-a scăpat, fără să vrea, pe urmă a dat-o în altă vorbă. Eu și cu un lucrător de la *Malaxa* am făcut cheile alea. Au fost al dracului de complicate. Două rânduri am făcut. M-am descotorosit de ele, aruncându-le într-un canal.

— Ce fel de mulaje ai primit? Mă refer la suport. Ceară, săpun?

— Suplex, îi zice. E o chestie străină, nu lasă urme. E special pentru asta. Baronică a făcut rost.

— Deci, în altă ordine de idei, crezi că și Cârjaliu e amestecat?

— Nu știu, dar v-am promis să vă spun tot ce știu. Atâta știu.

— Nu cumva vrei să te răzbuni pe el? întrebă răutăcios Miercănuș.

— Nu, încerc să-mi mai ușurez situația, cum zice dom’ comisar Bretan.

— N-ar fi bine să dăm o fugă la hipodrom? întrebă

Miercănuș spre Bretan.

— Azi e marți, și la hipodrom e zi de bancă. Cârjaliu depune banii de obicei. S-ar putea să nu-l găsiți, răspunse prompt Cotoaibă, înainte ca Bretan să-i fi răspuns subcomisarului.

— Asta de unde-o mai știi?

— M-am gândit într-o zi să-l las fără mardei, rânji Cotoaibă. L-am urmărit câteva zile și știu că marțea predă banii la bancă. Dar era însoțit de o namilă înarmată și am renunțat. Am amânat, mai bine zis. Rânji din nou exhibându-și caninii de aur, încântat de ideea aceea. Am intrat în combinație cu Baronică și am lăsat-o moartă.

Îl duseră apoi la arest. Miercănuș se înviorase subit.

— Mergeți și vă odihniți, acum. Să fiți proaspeți. Cercel să dea o fugă mai pe seară să fileze la locuința lui Cârjaliu. Dar cu grijă!

— Nu știu de ce dom' șef, da' eu cred că… Cotoaibă nu a scuturat tot ce ține-n gușă.

— Se poate, dar primul pas s-a făcut, nu crezi?

— Mergeți acasă, domnule comisar?

— Nu. Mergem împreună, dar pe mine mă lăsați la arhiva cazierelor.

*

— Pe unde naiba umbli, domnule locotenent?

Wolf. În ținută de campanie. Îl măsura atent. Cu gâtul

vânjos – o țesătură încâlcită de vene, amintind o hartă didactică în relief – înfipt adânc între umeri, arăta nefiresc de războinic, acolo în pătratul de verdeață al curții interioare a legației, atât de pașnic înveselit de umbrele mari, colorate. Cu picioarele larg rășchirate. Wolf sta singur la masă, privindu-i pe von Webst într-un fel fără echivoc.

— Vă căutam, domnule maior. Era ultimul loc unde speram să vă găsesc. Încremenit în poziție regulamentară locotenentul pălise ușor.

— Cu mâna asta ți-am semnat permisiile, recompensele, recomandările de conduită și capacitate, raportul de avansare… Tot cu ea am să-ți semnez o „scrisorică" pentru Koler. Acesta, un *Stabfeldwebel* scund, puternic ca un godin de fontă, în uniforma sa neagră, era gardianul arestului pentru ofițeri de la Comenduire.

— Chiar acolo aș dori să vă invit, rosti netulburat von Webst.

— Dumneata, Herbert. Ori ți-ai pierdut mințile, ori mă iei peste picior? sari Wolf din scaun. Reacția spontană era doar semnul unei iritări pe care încerca s-o alunge. Te caut de două zile. Am telefonat de mai multe ori, l-am trimis în vreo două rânduri pe Konrad, secretara agenției a stat consemnată tot timpul și dumneata, dumneata, dispari pur și simplu fără urmă.

Pe răspunderea mea ți-am motivat și absența de azi de la trageri.

— Raportez că am lucrat în sensul misiunii curente și am câteva noutăți să vă comunic. Mi-am făcut unele însemnări. Von Webst depusese mapa pe colțul mesei. Încerca să observe până unde duce uitarea celuilalt O umbra de mahmureală îi altera trăsăturile, luând loc treptat expresiei răutăcioase și ironice cu care-l întâmpinase.

— Cheamă chelnerul! Mi-e sete. Am înghițit o tonă de praf în blestematul ăla de poligon.

La acea oră, legația era aproape pustie. Se auzea, arareori, foarte vag, când se mai deschidea câte o ușă, vocea subofițerului din biroul operativ. Intrând, locotenentul o întâlnise pe Frau Ilse Kaiser, una din secretarele tehnice de la propagandă. O siluetă nesigură, călcând hipnotic în penumbra răcoroasă a coridorului. La cei patruzeci și cinci de ani, pe care încerca obsedant să-i rarefieze cu farduri elaborate și costisitoare, cu croieli tinerești și masaje istovitoare, Frau Ilse rezista în acest destul de vag serviciu, doar fiindcă era unul din oamenii *Standartenführerului* Hölzer.

Von Webst încercase s-o ocolească. Cu mersul ca de somnambul Frau Ilse îi tăiase calea și cu vocea stinsă și răgușită îi ceruse un somnifer, plângându-se de

migrene, de singurătate, de muștele din cameră, de coniacul prost. „Nu e niciun bărbat pe-aici să-i potolească poftele de cățea în călduri”, gândise scârbit locotenentul, surâzându-i binevoitor în timp ce o saluta.

Wolf, fumător ocazional, trăgea cu sete fumul direct în plămâni. Semn sigur că nu era în apele sale. Locotenentul se așezase pe marginea fotoliului alăturat deschizând discuția destul de prudent, dar cu o vădită notă de siguranță.

— M-am întâlnit cu *Standartenführerul* Herman Goetz, adjunctul de la propagandă, la expoziția de flori. Discuta cu directorul serelor.

— Probabil își comanda propria coroană, spuse surâzând răutăcios Wolf, știindu-se cât de mult nu-l putea suferi. Această „nulitate gălăgioasă”, acest „nimic obraznic” și „infatuat”, cum îl numea adesea.

— Comanda flori pentru acțiunea din douăzeci și patru iulie.

— Te referi la croaziera cu *Prinz Eugen*?

— Exact, domnule maior. Pe traseul Giurgiu-Sulina, cu câteva escale, una dintre ele, mi se pare, la Ostrov, unde e din câte-am aflat un șantier arheologic. *Standartenführerul* Goetz mi-a mai comunicat că nouă ne revine sarcina de a asigura escorta și securitatea traseului.

— De asta te și căutam, von Webst. Și n-am niciun

chef de toată povestea asta. Ce spuneai mai departe?

— Ieri am fost până la Giurgiu și am văzut nava *PRINZ EUGEN*. Albă, frumoasă, elegantă, cea mai mare navă fluvială de agrement! Arăta ca o lebădă printre cazarmele plutitoare de alături. M-am interesat de capacitatea navei, de comandant, de echipaj. În legătură cu securitatea ei am unele observații. Vasul va fi însoțit de două vedete rapide, ce vor patrula pe tot traseul. O grupă de la paza fluvială va staționa chiar la bord. În privința acesteia am o altă idee.

Wolf se mai înseninase, dar cuta dintre sprâncene mai stăruia încă, piezișă, ca o barieră.

— Dacă aveți puțin timp, vă invit până la Comenduire. La capătul scării minusculei terase ce cobora spre grădină apăruse Frau Ilse privind vag în direcția lor. În lumina asfințitului umbra cu picioare lungi aproape atingea fotoliile.

— În privința pedepsei să știi că n-am renunțat, von Webst! Am să-ți aplic una foarte… rafinată. Ce-ai zice de-o noapte cu Frau Ilse? Chipul locotenentului mimă spaima, răspunzând astfel înseninării lui Wolf.

Femeia se apropie, chinuită vizibil de lumina amurgului. Cu un aer istovit, peste care încercase o fluturare de zâmbet, se prăvăli în asprimea elastică a unui fotoliu. Chelnerul care o urmase la câțiva pași se opri așteptând impasibil.

— Chiar plecați, domnilor? întrebă apatic.

— Ne pare rău, răspunse convențional și sec Wolf, neîncercând nicio îndulcire a tonului.

Frau Ilse rânji aprinzându-și la focul oferit cu un gest rapid de către chelner, o țigară subțire, cu capătul aurit, care tremura ca un pai.

— De altfel nici nu sini în ținuta cea mai potrivită pentru a ține companie unei doamne. *Heil Hitler*!

Umbrele înserării aduceau o abia simțită senzație de răcoare. Pe tot parcursul drumului întâlniră grupuri de oameni bine dispuși, femei frumoase, dar care, la vederea *Mercedesului* negru, chiar și preț de o clipă, își schimbau brusc expresiile. Rezervate, bănuitoare, dacă nu chiar ostile. Strada pe care o apucaseră se înfunda într-o clădire întunecoasă, severă, a cărei destinație nu era prea greu de ghicit. Dacă orașul cu forfota lui caldă, electrizantă, îi inoculase lui Wolf o oarecare iritare, o senzație de ceva străin și sâcâitor, cazarma comenduirii germane îi apăru ca o insulă solidă, familiară, (teritoriu pe care, instinctiv, s-a simțit în siguranță întotdeauna).

Ofițerul de serviciu, un căpitan de vânători de tancuri, ciupit de vărsat și cu ceva slinos în privirea-i plictisită, abia dacă le cercetă permisele. Labirintul culoarelor prin care pătrunseră străluceau de curățenie. Zăriră în treacăt câțiva recruți ce călcau în silă un munte de uniforme, supravegheați de un *Feldwebel*. Subofițerul

trona autoritar într-un fotoliu greu, plușat, luat probabil din vreo cancelarie, rășchirându-și picioarele păroase, încălțate cu niște papuci moi și roșii, probabil de damă. Le indică celor doi ofițeri pe unde s-o apuce, neostenindu-se să mai și salute.

— Aici trebuie să fie, vorbi von Webst ajungând în fața unei uși metalice. Se treziră într-o sală de gimnastică. Treizeci-patruzeci de tineri, bine făcuți, exersau niște procedee de luptă destul de sofisticate, unele aparent caraghioase, copilărești, dar în realitate suficient de dure ca totul să nu pară doar o joacă, folosind tot felul de frânghii, bețe, cabluri, lanțuri.

— Japonezării, articulă încântat von Webst, în loc de orice explicație. I-am sugerat *Standartenführerului* Goetz să selecționăm de aici un comando pentru asigurarea securității lui *Prinz Eugen.*

Cunoștea și Wolf acest centru de pregătire. Aici se antrenau viitorii sabotori, diversionști, luptători de comando, viitorii protagoniști ai celor mai îndrăznețe acțiuni, încă înainte de anii 30, în Germania ființau câteva tabere de pregătire specială, dar acum, după atâția ani de război, acestea se înmulțiseră ca ciupercile. Ambiția oricărei unități, oricât de neînsemnate, era aceea de a pregăti câte un grup de elită, ce putea fi folosit la nevoie. „Trebuie să ai cel puțin o doagă sărită, să reziști la toate testele, probele, să execuți toate

haremurile orbește, să înveți toate sălbăticiile de pe lume și apoi să accepți misiuni care sunt nouăzeci la sută curată sinucidere”. Își aminti astfel Wolf, vorbele unui amic cu care urmărise mai de mult niște demonstrații de-ale unor cursanți. Tot acolo unul dintre instructori avusese și un fel de glumă: „E puțină nebunie să faci treaba asta, dar pe fișa noastră medicală, nu scrie dacă suntem buni sau nebuni. Scrie că suntem apți”.

Puțini erau aceia care reușeau să treacă prin furcile caudine ale istovitoarelor teste și bareme, la care se adăugau și alte condiții pe care doar unii le cunoșteau. Celor mai puțin norocoși li se încredința comanda unor formațiuni de șoc, antipartizan, în componența cărora se numărau cei mai duri ostași ai *Wehrmahtului,* mulți dintre ei foști clienți ai penitenciarelor, cărora *Führerul* le mai dăduse astfel „o șansă”. Puțini, extrem de puțini aveau să supraviețuiască surdei înfruntări din hățișurile pădurilor răsăritene. Supraviețuitorii, dacă nu rămâneau șocați, deveneau mai detașați (și într-un fel superiori celor ce luptau în linia întâi), pasivi, privind moartea și viața cu aceeași indiferență. În Rusia Wolf întâlnise rămășițele unor astfel de batalioane. Internat fiind odată într-un spital de campanie, cunoscuse câțiva.

(O secvență de front…

„Eram internat, dragă von Webst, cu o ușoară infecție a amigdalelor, o chestiune pentru care, în mod obișnuit, ești tratat cu câteva pastile sub privirile celor mai bănuitori medici de linia întâi. Și totuși am obținut biletul de internare, la capătul unui ceas febril și încordat de discuție. Mă aflam la capătul unei adânci stări de epuizare, un leșin cu care mă trezeam și cu care adormeam…" Wolf îi povestise toate acestea cândva, în primăvară, la una din acele ieșiri în afara Bucureștiului. O după-amiază rece, pe malul golaș și pustiu al Snagovului. Apele se fugăreau, parcă pentru a scăpa de furișările tăioase ale vântului. Valurile mărunte izbeau malul ritmic, agitând o spumă zdrențuită ce se lățea de-a lungul malului.

„Răsăritul e pentru noi cea mai stupidă aventură. E, dacă vrei să mă crezi, începutul sfârșitului". Wolf o spusese încet, mai degrabă ca o continuare a unui monolog interior. „Totuși, domnule maior, suntem destul de adânc împlântați acolo, avem forțe uriașe, hărțile de stat major mărturisesc că ocupăm poziții excelente". „Sigur, von Webst, ce spui e adevărat. Dar știi cu ce seamănă asta? Cu un arc pe care-l apeși, îl tot apeși, el se strânge, se strânge… și-i trebuie doar o clipă, o singură clipă pentru a se destinde brutal și nimicitor. Ascultă numai. În curând vine vara, toamna, vor trece fără prea mari probleme, dar iarna, iarna rusească, nu

acea iarnă de zahăr candel, pufoasă și dulce, din cărțile poștale… Crezi că soldații o vor petrece în izbele călduțe, crezi că se vor lupta de pe cuptoarele tradiționale? Crezi că blindatele, navele, mașinile, avioanele acest uriaș balaur cu sute de mii de capete, veșnic însetat de benzină și uleiuri, nu vor avea uriașe greutăți cu aprovizionarea? Tu ai cumva noțiunea distanțelor în ceea ce privește Rusia? Ca să fiu sincer, îi disprețuiesc pe francezi că sunt prea rafinați și blazați să mai guste ceva cu adevărat, prea orgolioși să mai audă dincolo de *Notre-Dame* a lor și clopotele altor rațiuni, prea amatori de calambururi, de vinuri și tot felul de fru-fru-uri, ca să mai creadă în ceva serios, dar pentru Napoleon, pentru Napoleon am un deosebit respect. Napoleon a fost în Rusia și a încercat imposibilul. A bătut Rusia cu piciorul și acolo a băut cea mai neagră cupă. Chiar condiția lui și-a găsit acolo fatala zdruncinătură. Ei bine, ce crezi că s-a schimbat esențial de la Napoleon încoace? Nimic. Absolut nimic. Aceeași iarnă, aceleași geruri…" „Dar ziarele, presa, jurnalele de actualități ce proslăvesc tehnica noastră modernă… Ducem un război modern, cu arme perfecționate, cu alte concepții", încercase von Webst să intervină.

„Nu e lipsit de adevăr ceea ce spui, dar totul este în esență un fard pentru machiajul unei realități ce devine

pe zi ce trece tot mai hidoasă. Trebuie să ne facem curaj. Măcar pentru moralul trupelor, pentru speranțele celor de acasă.”)

Von Webst fu întrerupt din gânduri de exclamația lui Wolf. Privea fascinat exercițiile istovitoare ale cursanților, dar colțurile gurii îi erau căzute. Îl încânta freamătul și șerpuirea animalică a mușchilor, pârghiile brațelor ce smuceau, apucau, loveau. Deodată, unul dintre tineri, propulsat pur și simplu dintr-o lovitură, căzu și scoase un urlet de durere aproape neomenesc.

— I-a scos mâna din umăr, șopti locotenentul. Cu pași elastici, dar fără grabă, corectând din mers câteva perechi de luptători, instructorul se apropie de cel căzut și, rapid, ca și când ar fi manevrat un obiect, îi fixă mâna înapoi în umăr. Accidentatului îi țâșniră boabe mari de lacrimi de durere dar nu scoase niciun sunet. Abia după aceea instructorul, consultându-și cronometru}, fluieră adunarea.

— La dușuri! le ordonă scurt. Aceștia, epuizați, transpirați, privind mai mult în pământ, își luară în tăcere treningurile și ieșiră. Instructorul se apropie. Trăsături plăcute, regulate, ochii decolorați ca sticla de sifon, poate puțin prea mici pentru ansamblul feței. Nu-și ascunse mirarea la vederea celor doi ofițeri rezemați de balustradă.

— Ce surpriză! exclamă zâmbind, după ce-l

recunoscu pe von Webst. Acesta făcu prezentările.

Încăperea unde-i conduse era mobilată destul de sumar. Pereții goi, reci, netencuiți, puși în evidență de un bec puternic ce spânzura direct din tavan.

— O bere, un gin? li se adresă, ștergându-și mâinile mari și puternice cu un prosop plușat. Deschise ușa unui dulap îngropat în perete. În partea de jos, observară o fostă ladă metalică, de proiectile. Mai multe sticle de bere erau puse la gheață.

— O adevărată rezervă strategică, aprecie Wolf remarcând îndemânarea cu care căpitanul instructor Erwin Martin, așa se prezentase, deschidea sticlele cu buza unei insigne pe care mulți ambițioși ai armatei și-ar fi dat chiar viața s-o obțină.

Fără nicio introducere, la îndemnul mut al lui Wolf, locotenentul îl puse în temă pe instructor, fără să intre prea mult în detalii. Preciză importanța misiunii, garantând toate aprobările ce se impun.

— De câți oameni aveți nevoie?

— Nu pot aprecia exact, șovăi von Webst.

— Ne putem raporta la dimensiunile vasului, la numărul celor prezenți, de pildă, sugeră Wolf.

— Perfect, aprobă instructorul. Aveți unele date referitoare la navă?

Von Webst scoase din mapă câteva file și un teanc de fotografii.

— Excelent! Voi putea astfel să fixez posturile de pază. Fiecare om să știe precis perimetrul pe care-l apără. Ridică paharul cu bere.

— Pentru *Führer* și pentru succesul misiunii! Am să mă străduiesc să pregătesc o echipă care n-o să vă dezamăgească.

Nouă

Plimbarea arestaților se făcea întotdeauna la ora zece dimineața și nu ținea mai mult de douăzeci de minute. Curtea din spatele secției era destul de spațioasă, dar înălțimea gardului solid nu lăsa nicio speranță privirii celor scoși să respire și să se mai dezmorțească. Nu prea departe, ochiul întâlnea zidul cafeniu, coșcovit, geamurile afumate, fixate pe grinzi mari de beton, ale unui atelier mecanic, ce se mai extinsese în ultimii ani. Datorită proastei izolări fonice, forjele și ciocanele pneumatice făceau un vacarm de neînchipuit, încât agenții, ce-și omorau timpul fumând sub dudul uriaș din curtea interioară, se întrebau uneori cum de nu înnebunesc lucrătorii de acolo.

La nicio sută de metri. În direcția opusă atelierului se înălța o clădire, încă în construcție masivă și îndrăzneț concepută, ce avea să devină un colos pe lângă cele din jur. Crescuse aproape peste noapte și nu era lucru de

mirare. Se zvonea că acolo va funcționa sediul unei viitoare bănci de comerț româno-germane. Constructorii nu făceau economie la materiale și toată ziua se puteau observa zeci de omuleți mișunând necontenit pe schele.

„Ce de parale înghite și șandramaua aia”, gândi Argintaru, care privea înspre clădire, tolănit pe banca îngustă de sub dud, bucurându-se meschin că și așa poate călca regulamentul. Morfolea o țigară, numărând plictisit siluetele zidarilor ce coborau de pe schele să ia gustarea. Privirea-i coborî alene în direcția în care se plimba arestatul. Cotoaibă, unicul arestat al secției, își târa pașii, fără prea multă convingere, iritat, pesemne, de zgomotul ce se-ntețea progresiv, semn că cei din atelierul mecanic își reluau lucrul. Înainta automat, cu bărbia înfiptă-n piept, de parcă ar fi numărat dalele pavajului, prin crăpăturile căruia iarba gălbuie își scosese mustățile țepoase. Lângă cișmea, celălalt agent, bătrânul Varlam, numai în vestă și puțin aplecat într-o parte de greutatea *Lugerului* atârnat de un ham, curăța metodic un măr, înjurându-l în surdină pe dentistul care l-a speriat cu mulți ani în urmă. Mesteca bucățele mici, molfăind bătrânește din fălcile scofâlcite, scuipând sâmburii. Doar părul argintiu, neașteptat de des, tuns perie, și ochii albaștri, vioi și mici, îi dădeau ceva încă tineresc și mucalit.

— Costică, dă-i și lui ăsta o țigară, c-o să-i cadă fuduliile de poftă! îi strigă lui Argintaru, scuipând un sâmbure la picioarele arestatului. Își ridică automat umărul, printr-un efort vizibil, stânjenit de greutatea revolverului. Simțea cureaua tăindu-i umărul.

— Lasă tataie, că nu mai ai decât două luni, și-l atârni în cui, articulă Argintaru, fără să se clintească. Se scotoci prin toate buzunarele, scoase, în fine, o batistă cu care-și tampona fruntea.

— Cred că le-am uitat pe masă, ’tu-i lampa măsi! O rostise înciudat, căci era cel mai înrăit fumător din secție. Se lăuda că el, într-o zi, nu aprinde decât un băț de chibrit – pentru prima țigară, restul merge de la sine.

— Vai de cozonacul tău, Costică, și de plămânii tăi, o să dai în oftică.

Argintaru împlinise treizeci de ani în mai. Avea trăsături plăcute, dar un ten negricios și ceilalți îl porecliseră Țiganul. Despre patima sa, fumatul, se născuseră legende. Că arsese nu știu câte saltele și plăpumi. Ba, chiar, odată, invitând o fată la cinematograf, dorise s-o sărute profitând de întunericul sălii, uitând că are țigara aprinsă.

— Să nu-l scapi din ochi, tataie! rosti printre dinți lui Varlam, îndreptându-se spre birou să-și aducă țigările.

Varlam se așeză icnind, proptindu-și revolverul de spătarul băncii. Arestatul își continuă traseul monoton,

privindu-și apatic vârfurile pantofilor, fără șireturi. O pleznitură biciui aerul, scurt, și agentul văzu cum arestatul se-nvârte fulgerător în jurul axului său vertical; o altă pleznitură, mai distinctă, de data asta îl reteză dintr-o dată. O fracțiune de secundă, ce i se păru o veșnicie. Uluit, Varlam nu-și putea lua ochii de la pata de sânge, ce se lățea (ireal i se părea totul), izvorând din trupul căzut al lui Cotoaibă. La fel de încet, ca-n vis, i se păru, când se ridică, când își scoase *Lugerul,* ce-i părea acum un fulg.

— Acolo!… acolo e…! arătă o direcție la-ntâmplare agenților care năvăliră buimăciți.

— E mort, raportă simplu Argintaru în momentul apariției lui Bretan și Miercănuș. Săvulescu se apleacă și el asupra cadavrului.

— A dat în primire, spuse, ridicându-se.

Fără prea multe complicații, constatară că gloanțele fuseseră trase din direcția clădirii în construcție.

— Aduceți scara! Argintaru, Varlam, Cercel, treceți gardul, tăiați maidanul și ieșiți în curtea clădirii! Glasul acestuia era tulburat dar destul de calm.

— Restul… după mine!… O porniră-n viteză spre stradă. Bretan auzea în ceafă gâfâielile lui Miercănuș și Săvulescu. Trecătorii, destul de puțini, se dădură speriați în lături la apariția bărbaților înarmați ce ocupaseră aproape tot trotuarul. În colț fură gata-gata

să răstoarne un bătrânel. Acesta, speriat, o zbughi spre mijlocul străzii, urlând pițigăiat:

— A-nceput rebeliunea, oameni buni, a-nceput rebeliunea…!

În mai puțin de un minut se găseau în fața construcției, sub privirile stupefiate ale zidarilor, așezați să mănânce la umbră, în mici grupuri. Nu ieșise nimeni pe acolo, asta era sigur; e drept, auziseră niște pocnituri, dar nu dăduseră importanță faptului; copiii de pe aici fură carbid și fac să explodeze cutii goale de conserve, aproape tot timpul. Așa au crezut. Bretan ridică privirea și, printre schele, pe scândurile așezate provizoriu, zări siluetele cunoscute ale lui Argintam și Cercel, cotrobăind. Apăru și Varlam de după o grămadă de cărămizi, transpirat.

— Nu e, dom'șef, a șters-o, pesemne, nenorocitul!

— Mai caută! se răsti Bretan, cum nu-i era firea, și rămase surprins de tonul cu care ordonase.

Miercănuș și Săvulescu pătrunseră și ei în clădire, ieșind apoi în curtea plină de bălării a fostului maidan. Comisarul se smulse din loc, aruncând o ultimă privire grăbită zidarilor, care-și luau mai departe masa. Ocolind, ajunse în curte, se opri lângă o varniță[28] uriașă. Miercănuș îi dădea roată, mormăind ca de obicei, cu

[28] Ladă de scânduri deschisă în partea de sus și îngropată pe jumătate în pământ, folosită la stingerea varului sau la prepararea manuală a mortarului pe un șantier.

voce scăzută. Săvulescu trecu pe lângă celălalt dreptunghi de scânduri în care se prepara mortarul, mișcându-și automat mușchii maxilarelor. Zări câțiva saci de ciment așezați într-o piramidă. Unul era tras mai la o parte, spart Se aplecă, remarcând o urmă desenată vizibil pe cimentul vărsat. Auziră niște troznete și pași bocănind din ce în ce mai aproape. Coborau Argintaru și Cercel, transpirați și cu pălăriile-n mână. Argintaru îi întinse lui Bretan un tub lunguieț, de cupru.

— L-am găsit la etajul trei! Se cunoaște locul unde tipul a stat ghemuit. Se vede de-acolo curtea noastră ca-n palmă.

Ceilalți agenți deja începuseră să scotocească febril prin prăvăliile apropiate, întrebând în stânga și-n dreapta.

— Urmele duc spre gardu-ăla, observă Săvulescu, aplecându-se.

— Aici e o ulucă frântă… p-aici a trecut. Sări cu ușurință și ceilalți îl urmară.

„Cum o fi stat ascuns acolo pe schele fără să fie văzut de zidari?… A pândit o vreme”, gândi Bretan, pomenindu-se într-o curte părăginită. Obloanele casei bătrâne și căzute-ntr-o rână erau țintuite în cuie. Nu sesizară nicio mișcare.

— O fi părăsită? întrebă Săvulescu și apăsă clanța ușii. Nu prea departe de casă, printre bălăriile crescute

anarhic, se zărea un fost havuz și în apropiere abia de se mai ghicea conturul unui heleșteu de mult secat.

— Bună ziua, domnilor! Glasul ferm, clar, îi făcu să întoarcă surprinși capul. Vocea venea dinspre un fel de chioșc năpădit de iederă. O bătrână îmbrăcată într-un halat plușat, slinos, legănându-se într-un balansoar îi privea liniștit și întrebător.

— Sunteți de la poliție? Vocea avea ceva ostil. Vă rog, *vos papiers, vos documents*, să mă conving. Așa faceți și dumneavoastră, *n'est-ce pas?* Privi legitimația comisarului și continuă: Fără ordinul parchetului, sau buna mea voie, aici. În această curte nu intră nici Dumnezeu! Dovadă că la optzeci și nouă de ani n-a catadicsit să mă ia! râse gros încântată. Dar ce se întâmplă mă rog, faceți vreun exercițiu?

— Un tip înarmat cu o pușcă, acum mai puțin de zece minute, a curățat un arestat de-al nostru. De aici din apropiere a tras și noi credem că s-a strecurat pe aici, o lămuri Miercănuș. A tras din interiorul clădirii care se construiește alături adăugă mai repezit, ca unul care n-are prea mult timp de discuții.

— A sărit gardul, a trecut pe aici, poate la câțiva pași de dumneavoastră, completă și Bretan, rotindu-și privirea prin curte.

— Și sperați să-l fi văzut eu, probabil? îi privi printre sprâncenele stufoase pe rând, trase un fum dintr-o

țigară puturoasă și în fine se hotărî.

— Luați loc pe butoiașul acela, *mon comissaire.*

Bătrâna era văduva generalului Văideanu Pompiliu. Numele generalului îi sună destul de familiar lui Bretan.

— Nu, *mon comissaire.* Nu acela, eroul de la Turtucaia; nu, ăla era văru-su. Al meu a fost de ață. Confuzia asta mă mai ajută câteodată. Mai primesc de la străjerii din cartier, de la cei de la premilitară când și când oușoare proaspete, câte o conserva militară… într-un fel și răposatul meu general a fost un erou! Eroul dezastrului pe care-l vedeți! A murit lăsându-mă cu datorii, polițe, ipoteci. Dar, iertați-mă, văd că stați ca pe ghimpi. Am să vă spun totul cinstit și *franche.* L-am văzut într-adevăr pe cel urmărit de dumneavoastră. Purta o salopetă murdară de var, avea o șapcă ponosită, trasă adânc pe frunte. Nu m-a observat în bârlogul ăsta. Ținea o pușcă în mână. S-a oprit un pic nehotărât. Pe urmă a fugit spre stradă. Pușca a aruncat-o în heleșteu.

— Ne puteți da semnalmentele individului?

— Știu și eu?… Poate de frică mi s-a părut înalt, cam ca dumneavoastră… dar parcă mai spătos. Și sprinten. Ager și sprinten!

Găsiră arma abandonată printre ierburile heleșteului. O carabină *Krupp-Blietz* foarte îngrijită, calibrul opt treizeci și cinci.

Cadavrul fusese acoperit cu ziare. Intrară în sala de raport.

— Se cam îngroașă gluma, mormăi Bretan. Imediat legătura cu Constanța să raportăm șefului. Dar urgent, Valerică. I se adresă lui Miercănuș, care, încă tulburat de cele întâmplate mai zăbovi câteva momente, rățoindu-se la agenți și mărunțind înjurături greu de deslușit. Ridică arma crimei pe care Bretan o abandonase pe canapea. Trase închizătorul, golind încărcătorul. Trei gloanțe îi săriră în palmă, strălucind sinistru.

— Gheara extractoare nu pare nouă. Cred că e înlocuită, observă. Aduse din sertarul biroului o lupă și privi cu atenție.

— Nu e gheara originală, spuse apăsat.

— Din câte-mi amintesc, interveni și Săvulescu, tipul ăsta de carabină nu e de serie.

— Nu e de serie. Era frecventă într-o vreme în dotarea trăgătorilor de tir. Să controlezi Valerică seria, dacă e-nregistrată și cine e proprietarul.

— Eu m-aș interesa, dacă aș descoperi seria, mormăi celălalt sucind arma pe toate părțile. Cred că seria e ștearsă, dracu s-o ia!

— Trebuie scotocit printre trăgătorii de tir, deși acum asociațiile sportive au cam tras obloanele. Acum, mă duc să obțin legătura cu Constanța, să-l bucur și pe

Arnăutu, ce, numai noi să ne distrăm? Săvulescu luă la rându-i arma și cu un colț de sugativă curată începu să frece patul armei.

— S-ar putea ca individul să fie stângaci. Când a luat linia de ochire și-a lipit obrazul de partea cealaltă a patului. Ia uitați cum s-a înnegrit hârtia!

*

— Un borfaș mai puțin, la urma urmei! Deși clocotea ca un vulcan, Miercănuș, contrar firii sale explozive încerca să-l imite pe Bretan, simulând un fel de indiferență înțeleaptă. Inventaria acum cu voce tare ce știa și ce nu știa despre crimă și criminal.

— Arma crimei o avem, deci știm că nu e un ageamiu, că e cu siguranță un tip cu sânge rece, știm că e un malac înalt și brunet, dar ager și sprinten, după cum zicea generăleasa și seamănă al dracului cu tipul pe care l-a urmărit Săvulescu la pensiune.

Fu întrerupt de apariția lui Varlam care depuse pe colțul biroului un plic *rozaliu,* mirosind a parfum de foarte bună calitate.

„Domnului Bretan”. Cu caractere de tipar impersonale. Domnule comisar, sunt informat asupra anchetei dumneavoastră. Am dovezi că Zinca Cojanu, bucătăreasă în casa domnului consilier Léonard Catargi, nu e străină de cercetările dumneavoastră. De pildă ar fi interesante relațiile dintre ea și un anume

Cotoaibă. Nu mă îndoiesc că veți descoperi legături interesante”. Nicio semnătură.

— V-am spus eu că femeia vinde și pe dracu’?… Ce dacă e băbătie cu păru alb?… Ce ziceți, o luăm la întrebări?

— Nu te repezi ca fata mare, Valerică. N-ar fi mai bine dacă am ști cine a trimis anonima?

— Mă interesează prea puțin acum. Ceea ce ne zice anonima confirmă ceea ce știam și noi. Că între bucătăreasă și Cotoaibă e o legătură. Aici e precis toată buba!

— Strânge hârțoagele mai bine și hai să răspundem invitației consilierului. Și mai vedem ce facem. Uite invitația.

*

Fetișcana drăguță le zâmbi ca unor vechi cunoștințe.

— Domnul consilier vă așteaptă în cabinetul de lucru.

Cabinetul de lucru al consilierului Catargi întrecea orice fel de imaginație. După dimensiuni, era cât un hangar capabil să adăpostească o escadrilă. Biblioteca monumentală era plasată pe doi pereți, până aproape de tavan. Toate cărțile erau îmbrăcate în legături de mătase și piele și erau desigur destule rarități printre ele. O armată de statuete de bronz, fildeș, lemn de tec și abanos erau risipite peste tot Pe biroul de mahon trona o uriașă scrumieră din oțel inoxidabil, pe a cărei

margine se putea citi: „Cu stimă, N. Malaxa" Consilierul, un bărbat înalt, uscățiv, cu maxilarul acoperit de o barbă rotundă, argintie, îi întâmpină surâzător. Gesturile și întreaga sa atitudine te duceau cu gândul la un actor gata să atace partitura.

— Luați loc, vă rog. Vocea sonoră, bine timbrată trăda pe avocatul inițial. Un tip impozant, decorativ, un manechin educat și rasat, tipic celor din anturajul de palat, unul din acei indivizi de „camarilă" desemnați în batjocură de politicieni și ziare.

— Dacă spuneți că ați prânzit, cred că un *Courvoisier* e tot ce poate fi mai nimerit, zise împingând în fața celor doi măsuța cu băuturi. Aprinse o spirtieră de cristal, montată în argint și încălzi fundul paharelor ca într-un ritual. Așa se bea la Paris, le preciză. Ciocniră, apoi se interesă despre mersul anchetei.

— Satisfăcător, îi răspunse prudent Bretan. Nu ne dă optimismul afară din comisariat, dar n-avem nici motive să vedem totul în negru.

— Mai concret… nefericitul ăla, hoțul a mărturisit ceva?

— Într-adevăr nefericit! Astăzi la prânz, în timpul plimbării a fost împușcat de către un necunoscut chiar în curtea secției.

— Ce spuneți?!… Și n-ați putut interveni cumva?

— Ucigașul a fost ascuns la etajul trei al unei clădiri

vecine. A făcut-o surprinzător.

— Dar ăsta e adevărat gangsterism! Extraordinar! Era impresionat, dar gesturile și vocea îi erau mai mult decât teatrale. Și bănuiți probabil că poate fi complicele care a scăpat, nu-i așa? Cel la care se găsesc pânzele mele… Nici nu vă imaginați ce simt! Mă simt de parcă aș fi pierdut pe un membru al familiei. Fiecare obiect, fiecare pânză îmi sunt de neînlocuit. Nemaisocotind timpul, răbdarea, banii și nervii tociți în tocmelile cu anticarii, la achiziții.

— Vă înțeleg perfect sentimentele. Tatăl meu, de pildă, a fost multă vreme mâhnit din pricina unei pânze deteriorate dintr-o neglijență.

— Tatăl dumneavoastră, se-nvioră consilierul, știu că are câteva pânze absolut remarcabile. Dar ia spuneți, ce mai face? Am auzit că nu mai concertează. Ce se-ntâmplă? E bolnav?

— Încearcă să se adapteze noii realități europene, căreia îi spune: „noii nenorociri europene”. Nu, nu e bolnav, dar s-a schimbat mult în ultima vreme. E taciturn, ursuz, a refuzat o seamă de contracte în străinătate.

— Ce păcat, domnule Bretan. Tatăl dumitale e un mare pianist! Unul din cei mai sensibili și rafinați traducători ai lui Chopin.

Urmă o tăcere, întreruptă doar de tic-tacul uriașei

pendule.

— Ar mai fi ceva, domnule consilier. Vă rog să ne iertați graba începu Bretan. Vi se pare cunoscut acest plic?

— Modelul acesta… știu și cu? Noi avem mape de corespondență cu monogramă, priviți. Îi întinse câteva plicuri. Le comandăm de obicei la Papetăria regala. Acolo au hârtie de mătase, fină. Însă puteți s-o întrebați pe Eufemia. Ea face comenzile. Dar… despre ce este vorba, făce-ți-mă să înțeleg.

— E vorba de o anonimă pe care am primit-o azi. În care ni se sugerează că există un complice al spărgătorilor… o persoană de aici din casă.

— Interesant! A menționat vreun nume?

— Da, este, răspunse Miercănuș în locul comisarului. E vorba de Zinca Cojanu, bucătăreasa dumneavoastră. Autorul anonimei susține că dumneaei ar fi cunoscut și ar fi avut relații cu Cotoaibă. Mai precis acum zece-doișpe ani au lucrat împreună la *Athénée-Palace.*

— Într-adevăr, Zincuța a lucrat acolo. Chiar directorul mi-a recomandat-o s-o iau în serviciu, spuse intrigat.

— Vedeți, reluă Miercănuș, în declarația ei însă ea susține că nu-l cunoaște pe Cotoaibă. Ce spuneți de asta? Gândiți-vă că pe de altă parte, în noaptea spargerii doar Zinca Cojanu se afla acasă.

Consilierul, vexat, răsucea hârtia, apoi îngăimă sincer surprins:

— De necrezut, de necrezut. Ce-mi spuneți pare absurd. O femeie bătrână, om cu părul alb, care mâine, poimâine se pensionează.

— O să stăm de vorbă cu dumneaei, interveni și Bretan.

După ce mai schimbară câteva banalități, încă tulburat, consilierul își ceru scuze că are foarte mult de lucru și-i invită să mai revină. Își luară rămas bun de la consilier, promițându-i că la momentul oportun vor reveni și că vor face totul pentru a găsi pânzele furate. Pe hol o întâlniră pe Camelia.

— Domnișoară, doamna consilier e acasă?

— Este, răspunse prompt fata. S-o întreb dacă vă poate primi?

— Ți-aș fi foarte îndatorat. Aș mai dori apoi s-o anunți și pe doamna Cojanu că vrem să stăm puțin de vorbă.

*

— Povestea ei? Cum să-ți spun?

Chiștocul aruncat în apă de Toledo descrise o curbă destul de înaltă înainte de a atinge oglinda roșiatică a apei. Se auzi sfârâitul scurt. Câteva clipe urmăriră inelele subțiri ale undelor fugărindu-se până-n umbrele nemișcate ale trestiilor.

— E un lanț de întâmplări nefericite… de

nenorociri… Mamă-sa era profesoară, undeva la un liceu de fete, mi se pare. Tatăl, ofițer de carieră. Tipul de ofițer ambițios, rigid. Capabil în schimb și foarte apreciat. La Mărășești a fost citat, decorat, se pare… Dar tot acolo s-a ales cu o rană la unul din plămâni. Opt ani s-a tot chinuit, când prin spitale, când pe acasă, când prin sanatorii. Dar și-a chinuit și familia. Știi cum e boala. Îi schimbă mult pe unii oameni. Bolnavul devine brusc irascibil, nervos, egoist. I se pare tot timpul că cei din jur îl neglijează… că le e o povară. După război a primit o pensie și un fel de ajutor de boală, dar nu pentru multă vreme. În timpurile de pace, știi cum e, eroii sunt uitați, dispar pur și simplu… Inevitabil, s-au ivit tot soiul de greutăți, fetele creșteau aveau nevoie de multe. A vândut o căsuță de la țară, dar medicamentele, doctoriile, lunile petrecute prin sanatorii au costat. L-au secătuit pur și simplu. Un gând bun a avut însă. Dorea ca fetele să învețe. Le-a fixat o sumă, minimă, firește. Se gândea, probabil, că dacă nu le poate înzestra, măcar să le asigure posibilitatea unei slujbe. A murit pe la-nceputul lui februarie ’24. Chiar atunci Janeta termina liceul. Sora ei mai mică încă nu terminase gimnaziul. La câteva luni s-a prăpădit și mamă-sa. O pneumonie. În fine, Janeta și-a luat o slujbă, trebuind s-o întrețină și pe soră-sa. Nu prea s-au înțeles și odată cu trecerea anilor neînțelegerile s-au adâncit. Soră-sa era genul de

muierușcă care nu-și bate capul, o muierușcă setoasă să-și trăiască viața, cum e o vorbă. Duce acum o viață trepidantă. N-are mai mult de treizeci de ani și dacă o credem pe Janeta. E o femeie frumoasă. Șapte ani e diferență între ele.

— Tovarășa Janeta are doar treizeci și șapte?

— Îi dădeai mai mult, nu-i așa? Cinstit, acum, pare de cel puțin patruzeci și cinci. Se cam neglijează. Nu i-ar trece prin minte să pună pe ea o rochie ca lumea și să treacă o dată pe lună pe la coafor. Zici că i le croiește cineva cu foarfecă de grădină.

— Tovarășa Janeta… are familie?

— Mda… Și aici e o poveste. A fost măritată… O experiență nu prea fericită. S-au despărțit după câțiva ani. Poate din cauza copilului… cine știe. Au un copil handicapat, de la o nenorocită de meningită… După cum vezi, n-are niciun motiv să fie prea veselă.

— Aseară, însă, mi s-a părut ceva mai bine dispusă.

— Ce-ți spun acum… nu prea-mi este îngăduit. A îndeplinit o misiune importantă. A reușit să mute tipografia. Toledo tăcu câteva momente. Își aprinse cu un gest scurt o nouă țigară.

— Mă cam irită câteodată. Are obiceiul să facă observații, tot timpul prinde pe câte cineva în colimator. Se-ntoarse spre Paul și surâzând, adăugă:

— Chiar și în ceea ce ne privește pe noi doi, mi-a

reproșat că-ți dezvolt mai mult laturile… anarhiste, decât să te formez ca viitor comunist. „Dumneata lași pregătirea politică, a conștiinței, pe planul doi, sau poate chiar o neglijezi”…

— Am impresia că nu prea… mă place, că n-are încredere…

— Nu exagera și nu te lua după aparențe. Noi toți suntem mulțumiți de tot ce-ai făcut până acum. Misiunile…

— Misiuni fără prea mare importanță, îl întrerupse Paul.

— Nu cunosc astfel de misiuni. Sunt poate unele mai dificile, dar toate sunt verigile aceluiași lanț… rotițele unui același angrenaj.

— Înțeleg. Dar câtă vreme o să mai fac pe curierul, pe cărătorul de pachete?

— Fii atent, domnule! sări Toledo, apucând undița lui Paul. O trase cu o mișcare suplă, puțin nervoasă, simțind vibrația plăcută a trestiei. O roșioară, zvâcnind argintiu, plonjă imediat în găletușă.

— Ai o baftă, de m-ai speriat! Uite, uite, vezi, continuă surâzând, se spune că norocul i-ajută pe cei îndrăgostiți.

— N-aș vrea să crezi… cum să-ți spun, sunt conștient, dumneata înțelegi… îmi doresc…

— Ți-ar plăcea să ai fișă la Siguranță? Crezi că astfel îți așază cineva o aureolă deasupra capului? Nu e nicio

fericire, te asigur… Nu e de-ajuns că mulți tovarăși zac în închisori și lagăre? A face pe curierul… n-are nimic spectaculos, dar e necesar, ce-ți spun e banal, dar uite, mie… mic nu mi se permit astfel de misiuni. Eu sunt vizat și n-am dreptul decât rareori să risc. O dată, de două ori poate ar merge… Siguranța e totuși o instituție… profesională și nu toți de acolo sunt nătăfleți…

— Îmi pare rău că ți-am spus, rosti Paul mușcându-și buza de jos. Dar tot am sentimentul că nu fac mare lucru.

Întoarse capul apoi și zări încețoșat malul povârnit, limba de nisip ciuruită de urme. Mai jos, pe scândurile aproape putrede și dislocate ale unui fost debarcader, cei doi bătrânei pescari, ce nu se clintiseră toată după-amiaza, își strângeau undițele, sporovăind abia auzit.

— Cât a mai rămas? se interesă automat.

— O jumătate de oră. Toledo se ridică și schiță câteva mișcări să se mai dezmorțească. Urmări siluetele puțin caraghioase ale pescarilor ce pășeau cu precauție pe scândurile debarcaderului.

— Ai emoții? se interesă Toledo.

— Nu chiar. Mi-e teamă să nu mai fie pe acolo vreun drăcușor de copil.

— Am să verific imediat, articulă Toledo, lăsându-se pe vine lângă rucsacul abandonat în iarbă. Cu mișcări

încete șterse lentilele binoclului. Bătrâneii urcau poteca îngustă. Toledo așteptă până dispărură cu totul spre șosea.

La mai puțin de două sute de metri se căsca o groapă uriașă. De aici se scosese, de-a lungul timpului, pământ galben, bun de lipit. Cu timpul devenise un fel de cimitir al tuturor vehiculelor ieșite din uz. Zeci de camioane, cabine de tramvai, automobile chiar, mutilate și descompletate, alcătuiau o harababură, de parcă un bombardament monstruos le orânduise astfel. Într-un camion răsturnat – o *Skoda* de câteva tone. Toledo plasase o bombă cu întârziere. Aici era locul de joacă cel mai iubit al copiilor din Pantelimon, dar acum aceștia cu siguranță erau de mult pe la casele lor.

— Nu e nici țipenie, rosti introducând binoclul în tocul de piele. Hai să strângem sculele. O să iasă o saramură, ca-n filme!

Umbrele violacee ale înserării începuseră să se arate. Doar o pată difuză, roșiatică, se mai zărea acum dincolo de perdeaua de plopi. Un început de adiere înfioră trestiile. Toledo își trase bluza subțire peste tricoul kaki, împinse în apă cutia cu râme. Își săltă rucsacul în spate. După ce traversară o porțiune de miriște prăfuită și crăpată pe alocuri, se apropiară de marginea gropii. Nu se zărea absolut nicio mișcare. Se opriseră la mică depărtare de șosea. Primele ferestruici luminate se

desluşeau prin frunzişul ce îmbrăca priveliştea mahalalei. Toledo îşi consultă un moment ceasornicul. Paul îşi simţea tâmplele zvâcnind.

O trombă de foc, roşiatic-albăstruie se-nălţă, urmată la fracţiune de secundă de o explozie nu prea puternică.

— Are o întârziere de patruzeci de secunde, se auzi vocea lui Toledo, dar tonul nu trăda nemulţumire. Efectul nu e rău, dar volumul materialului trebuie redus. Încărcătura ar trebui să nu depăşească un kilogram. Or aici am avut aproape două kilograme de exploziv.

— Ce fel de exploziv e acesta?

— E mai bine să ne îndepărtăm, îi răspunse Toledo.

Traversară liziera rară şi-n scurt timp se treziră într-o ulicioară largă a mahalalei. Pe marginea unui şanţ mai mulţi copii făcuseră un foc şi se hârjoneau.

— Ce-ai zice de o bere? Cunosc prin apropiere o crâşmă destul de curăţică. Îi zice *La barca verde.* Are şi grătar. O să ne facă o saramură a-ntâia! Pătrunseră în grădina cât o palmă a cârciumei, un patrulater găzduind cinci, şase mese micuţe, acoperite cu muşamale albastre în carouri.

— Aici trag de obicei pescarii la „una mică”.

Toledo îi făcu semn băieţelului negricios care supraveghea grătarul. Acesta dădu din cap, se apropie, luă găletuşa de peşte, fără o vorbă, obişnuit, probabil,

cu astfel de cereri.

— Nu ți s-au lungit urechile de foame?

— O să înnebunim mahalaua cu mirosul ăsta, răspunse Paul înviorat, înghițind în sec. Sorbi din halba aburită, rece ca gheața. O oboseală plăcută îl făcu să se rezeme mai bine de spătarul tare al scaunului.

— Mi-ai promis că mă lămurești în legătură cu…

— Depinde cum stai cu chimia, îi răspunse Toledo, zâmbind.

— Nu prea am strălucit, murmură Paul preluând tonul celuilalt.

— Orice explozie este înainte de toate o reacție chimică. Între două sau mai multe elemente. Eu am întrebuințat ciclo-trimetilentrinitroamina. Popular, T.4. E un exploziv brizant foarte puternic. Se asociază de obicei cu trotil, ca forță de distrugere să fie și mai mare. Noi nu fabricăm aceste materiale. În Spania nemții le-au experimentat… multe arme au mai probat acolo…

— Ce oribil, se-nfioră Paul. Să transformi o țară într-un… într-un teren de încercare. Să distrugi, să ucizi, folosind drept cobai… oameni! Paul păru câteva clipe că nu-l mai interesează explicațiile bărbatului.

— Explozia e declanșată de o capsă numită de inițiere. Întârzierea e provocată de faptul că acidul sulfuric, al cărui debit e controlat de un ventil, dizolvă peretele despărțitor și pătrunde în amestecul format din clorat

de potasiu amestecat cu zahăr. Se aprind instantaneu, provocând explozia capsei de inițiere și firește a întregului exploziv.

— Cam ce presiune degajă explozia?

— Cam… două mii de atmosfere în centru, scăzând treptat. Dacă are loc într-un spațiu închis, să zicem, presiunea poate fi și mai mare. Efectul mortal asupra organismului începe de pe la trei-patru atmosfere.

— De unde cunoști toate acestea?

— Am fost și eu pe vremuri în armată. La geniu m-am instruit. În Spania m-am perfecționat Câte nu te-nvață nevoia? Hei, dar ce face omul cu saramura aia?

— Dacă mă gândesc bine, șopti Paul, știu foarte puțin despre dumneata. Știu că n-am voie să fiu curios. Un lucru, însă, dacă vrei și se poate… aș vrea sa știu… Ce profesie ai avut înainte?

Toledo îl învălui într-o fugară limpezime a privirii sale verzui.

— Profesor de științele naturii.

*

Ultima sută de metri o parcurseră cu farurile stinse. Străduța întunecoasă, înecată în praf, cobora într-o pantă destul de pronunțată, astfel că Miercănuș opri motorul, lăsând automobilul să lunece lin. Vira peste fostul șanț al străzii, o mică adâncitură căptușită cu iarbă și automobilul încremeni pe terenul viran, reperat

încă din timpul zilei de către unul din agenți. Închiseră cu atenție portierele. Comisarul făcu câțiva pași, privi cerul înstelat, care aici, la periferie avea parcă o și mai mare claritate. Se surprinse ridicând din umeri la auzul țârâitului pașnic al greierilor și, ca să pună punct stării ce-l încercase o clipă, își mută revolverul din toc în buzunarul hainei.

— E acolo, articulă în șoaptă Miercănuș, scrutând întunericul. O pată abia deslușită, în care cu greu ai fi identificat mașina cu care venise doamna Budulan, una din acele obișnuite mașini de piață, greoaie și demodată. Din locul unde se aflau nu-i mai despărțeau de casa cu numărul 53 decât cel mult cincizeci de metri. Bretan își aruncă ochii pe cadranul fosforescent al ceasului. Peste trei minute Cercel și Varlam aveau să urce, din josul străzii. Săvulescu și Argintaru erau de câtăva vreme postați în grădina părăginită a casei vizate, grădină ce cobora ca o cocoașă năpădită de bălării, drept în malul râpos și mâncat al Colentinei. Întunericul era punctat, când și când, de luminița țigării șoferului, obișnuit, pesemne, să-și aștepte mult și bine clienții.

Puțin înainte de opt, doamna Budulan ieșise spre centru, fără să dea semne că s-ar grăbi spre un loc anume. Intrase într-o croitorie zăbovind mai mult de douăzeci de minute, apoi luase toate magazinele la

rând. Ieșind în Calea Victoriei, în același ritm de promenadă, o apucase spre șosea. Polițiștii erau convinși că merge spre locul de întâlnire cu excentricul domn cu gheata ortopedică. Aici femeia opri cu un gest hotărât un taxi. Coborî în Piața Confederației și pătrunse într-o cabină telefonică, fără să-i dea drumul șoferului. Zăbovi acolo preț de două, trei minute, dar comisarul avea bănuiala că nu vorbise cu nimeni. Dorea poate să se mai asigure încă o dată că nu e urmărită. În cele din urmă ieși în bulevardul Bonaparte. Într-un moment de îmbulzeală, pierdură mașina din ochi. „S-ar putea să fie la căsuța cu zorele” spuse Miercănuș, lovind înciudat volanul. „A vorbit cu șontorogu' la telefon… E clar”.

— Hai, e momentul, auzi vocea înceată a comisarului. Îl strânse încetișor de braț. În mai puțin de cinci-șase secunde, ajunseră lângă mașină. La vederea celor două umbre, de surpriză, șoferul – fuma ținând leneș mina afară pe geam – scăpă țigara.

— Poliția, îi strecură Miercănuș printre dinți, aplecându-se în dreptul geamului coborât. Să nu aprinzi nicio lumină. Deși nu putu să le distingă trăsăturile și nici obișnuita legitimație, șoferul, un bătrân – așa apărea în întuneric, cu o coamă bogată, albă – înțelese că cele două umbre miros a polițiști veritabili, și nu a pungași gata să-l prade după cum îl inspira

pustietatea locului.

— Am priceput, răspunse bătrânul hârâit și vădit indispus. Am picat în vreo încurcătură? se interesă cu glasul scăzut.

— Dumneata nu… dar rămâi pe loc.

— Pot să fumez? întrebă, dar cu aerul că așteaptă alt răspuns.

— Poți. Îi răspunse Miercănuș, încercând să deslușească în josul străzii apropierea agenților.

— Face… raclaje… ceva?

— Cine?… Clienta matale?

— Așa gândesc. Rosti moale șoferul, scărpinându-și obrazul. Aduce a moașă. Are o geantă tot ca de moașă. Nu prea mi-a plăcut mutra, dar tonul trăda contrariul.

— Gata cu flecăreala, tataie! i-o tăie Miercănuș, în clipa în care zări – mai mult ghici – cele două umbre ce se prelingeau pe lângă gard.

— Ei sunt, rosti mai mult ca pentru sine, lăsându-l pe șofer în plata domnului. Până la gardul casei cu nr. 53 mai erau doar vreo zece metri. N-apucară să facă nici câțiva pași, că liniștea fu tulburată de huruitul răgușit al unui motor ce se apropia din direcția orașului.

— A venit totuși… șopti subcomisarul, lipindu-se instinctiv de stâlpul gros, mirosind a catran. Breton intră aproape cu totul într-o răritură a gardului de liliac ai curții vecine. De după colț, două faruri se-nfipseră-n

întuneric. Zdrăngănind din toate încheieturile, automobilul trecu de ei, lăsând în urmă un nor de praf și câteva ecouri de voci sparte, ce molestau o cunoscută romanță în acompaniamentul unui acordeon. Automobilul frână ceva mai departe.

— Sunt diliți în aripioară, remarcă Miercănuș. Lăutarul, așezat în lumina farurilor, trăgea de acordeon cu râvnă, gata să-l rupă, încercând parcă să acopere tocmelile bețivilor cu șoferul.

— Azi e zi de chenzină la *Gagel*. Mai toți din partea asta lucrează la fabrica de pâine. Ăștia, după ce termină cu băutura și lăutarii, continuă distracția până dimineața cu nevestele și copiii. Pe neveste le dau afară-n combinezon. Un carnet de amenzi am lăsat aici, când eram la Plumbuita! Curând ciorovăielile încetară, șoferul întoarse și se mistui înspre oraș. Se auzi deschiderea unei porți, vocile se stinseră, rămânând doar lătratul insistent al unui câine.

Cei doi agenți se opriseră în dreptul casei. Bretan și Miercănuș se apropiară și ei, încordându-și auzul. O abia sesizabilă mișcare surprinseră dinspre bolta de viță ce îmbrăca toată intrarea de la poartă până la ușa casei. Poarta de lemn se deschise cu precauție.

— Poftiți, drumul e liber, auziră vocea șuierată a lui Săvulescu, care se și răsuci pe călcâie, întorcându-se pe alee. Intrară repede, călcând mai mult pe vârfuri.

— Îndeasă-i bine batista, se auzi șoapta înăbușită a lui Săvulescu.

Argintaru, pe vine, părea așezat pe un sac, sau așa ceva.

— Asta făcea de pază aici, sub boltă. Dacă nu era halimaiul cu bețivii nu l-aș fi observat. Luați ăsta. Îi întinse comisarului un obiect greu. Bretan îl cântări o clipă și după ce trecu palma peste el pricepu că e vorba de un revolver *Smith&Weson*, de toată frumusețea.

— E încă amețit, deși nu l-am pocnit prea tare.

Casa era una din acele construcții de paiantă – ca mai toate din mahala –, având în plus o marchiză. Dinăuntru prinseră, abia auzit, un fel de exclamație, sau de protest, urmată de deschiderea unei uși. Pătura groasă din geam, în mișcare, lăsa o dungă îngustă de lumină. La semnul comisarului, Săvulescu se postă în dreptul geamului. Argintaru trecu în stânga marchizei, supraveghind și restul clădirii. Cercel rămăsese chircit pe vine, pândind reacțiile celui amețit. Doar Varlam, conform înțelegerii, rămăsese ascuns în umbra gardului, pândind strada și împrejurimile.

Se auziră din nou, ceva mai distinct, vocea groasă a unui bărbat, apoi parcă glasul femeii. Înțeleseră după foiala dinăuntru, după scârțâitul unei uși, că cineva intenționa să iasă din casă. Ușa marchizei se deschise larg. Dintr-un singur pas Miercănuș se repezi asupra

siluetei apărute în chenarul ușii și în fracțiunea de secundă în care-i astupă gura cu palma sa grea, înțelese că a luat-o în brațe pe jupâneasă. Simți apoi aerul vibrând pe lângă el la saltul lui Bretan și, instinctiv, îi făcu loc, lipindu-se de ușa marchizei. În ciuda locului strimt, Bretan îl imobiliză rapid pe însoțitorul femeii, și-l împinse spre ușa șubredă a bucătăriei, exact în momentul în care Săvulescu se năpustise, lovind năprasnic cealaltă ușă, urmărit de ochii holbați ai celui de-al treilea bărbat, care însă avu timp să ducă mâna la sertarul unui bufet. Gest imprudent, căci Săvulescu, dintr-o a doua lovitură de picior împinse sertarul, prinzându-i fulgerător încheietura mâinii. Acesta urlă aproape animalic. Îl văzu cum se lasă moale, pe vine, în timp ce din ochii strânși de durere țâșneau lacrimi mari.

— Te-ai scăpat pe tine, cocoș? îl întrebă rânjind. Îi prinse mâinile în cătușe, la fel de repede ca la demonstrațiile de antrenament, și-l trânti pe canapeaua jerpelită ca pe un balot. Îl prelua apoi și pe băiețandrul pe care-l împinse-n încăpere Bretan și după o sumară percheziție, îl trânti alături de primul.

— Mersi pentru vals, rânji Miercănuș, dându-i drumul din brațe jupânesei și-i luă imediat poșeta la control. Parlevu franse chicoti în timp ce deșerta conținutul pe masă. Încăperea deveni parcă și mai strimtă în clipa în care fu adus și ultimul bărbat, escortat

de Cercel și Argintaru. Camera era îmbibată de fum amestecat cu un iz puternic de rufe stătute și de parfum greu. Un pat desfăcut, pe care erau îngrămădite mai multe pachete cu ziare. În camera alăturată trona o saltea aflată în aceeași stare mizerabilă, așternută direct pe dușumea. Decorul era completat de sticle golite, de resturi de mâncare și tot felul de haine împrăștiate.

— Deschide geamul, îi ordonă Miercănuș unuia din agenți.

Percheziția începu într-o liniște desăvârșită. Se apucară cu râvnă și pricepere, dar cel mai meticulos în această treabă se dovedi, ca de fiecare dată, Cercel. Fără prea multă vorbă, după ce făcu o tură prin încăperi, se apropie de bufetul masiv, trase puțin de el și, ca și cum ar fi fost de la sine înțeles, ridică pânza de sac ce acoperea dușumeaua. Un chepeng se dădu în lături și dădu de o ladă din care ieșiră la iveală câteva pistoale-mitralieră și mai multe grenade.

— Frumoasă icoană, rânji Săvulescu. O desprinse din perete și în spatele acesteia găsi prins un caiet destul de groscior.

— E un fel de jurnal, spuse și Bretan după ce-l răsfoi. Mă așteptam să găsesc și așa ceva. Orice mică comunitate, mai ales dacă e izolată este tentată să-și țină un jurnal.

— E cam subțirel caietul ăsta pentru câte ticăloșii au

făcut gușterii ăștia cât au fost la putere. Când îți petreci niște ani buni în preajma căpitanului, a lui Horia Sima și tragi și lichidezi în stânga și-n dreapta, așa cum am fuma noi țigări…

Miercănuș cotrobăia printre hainele din șifonier pe care te arunca una câte una pentru a fi purecate de Argintară. În tot acest timp Bretan îi ignorase voit pe arestați. După primele momente remarcă cu surprindere că doamna Budulan își recâștigase calmul. Când și când privirea femeii se oprea asupra chipurilor celor de pe canapea, rămânând destul de pasivă la implorările mute ce se citeau în ochii fiului ei. Un chip adolescentin, dar asprit prematur, crispat de frică, speriat.

— E al dumitale? i se adresă Bretan. Apropiindu-se. Ținea în mână un pistolet-jucărie, cu plăsele de fildeș. Frumoasă piesă, continuă neutru, încercând să deslușească inscripția gravată cu litere liliputane… Camaradului F.A. Pentru atașament și fidelitate… H.S."

— Félix Andrieș ești dumneata… Cine e H. S.?

— Tartorul de Horia Sima, cine altul? răspunse Miercănuș în locul legionarului care nu reușea să scoată un sunet.

— Parșivă sculă, continuă. *Deringer 12*. N-are ghinturi, are țeava lisă. Când intră glonțu' zob face înăuntru, iar la ieșire face o gaură cât pumnu'.

*

— Ei da. Aveți cu toții un aer Shakespearean! Răsturnat în fotoliu, comisarul-șef Arnăutu, smolit ca un drăcușor, după zilele petrecute „în ancheta” de la Constanța, surâdea. Da, aveți ceva tragic în priviri, de parcă voi v-ați simți vinovați de toate câte se întâmplă. Și parțial, chiar sunteți vinovați!

— Când ați sosit?

— Acum două ceasuri. Nici n-am mai trecut pe-acasă. Sunt oarecum edificat asupra celor petrecute în absența mea, începu direct, bătând cu muștiucul unei pipe de mult stinse, în maldărul de rapoarte ce se adunaseră pe colțul biroului. De când am venit am citit toate astea.

— Doriți să-ncepem interogatoriul arestaților?

— Parcă aș avea mai mult chef să discutăm. Am și unele nelămuriri, așa că deocamdată ar fi bine să recapitulăm puțin. Hai să luăm oamenii, bob cu bob, în ordinea intrării în scenă. Lista se deschide deci cu Cotoaibă. În definitiv, cam de ce gabarit e? Trei condamnări pentru spargeri și încă câteva flecuștețe. Deci un tip mediocru, dar bun executant. Încăpățânat, orgolios. N-a operat niciodată singur. Ultimele isprăvi în complicitate cu Baronică și Cârjaliu. În libertate din 1938. Nu utilizează arme de niciun fel. Și iată-l picat într-o afacere cu tablouri! Inedit pentru el. Mai ziceai despre schimbarea modului de viață, despre niște

cheltuieli. Despre amanta de la pensiune. E și nu e interesant. S-o luăm acum pe Zorica Mattara. La ea ajunge Baronică rănit și-i lasă pânzele în păstrare. Ce știm despre Baronică? Se cam schimbă chestia. E un tip mai dur. Mai tăios decât Cotoaibă. Deci până-n acest punct afacerea e clasică. Făptașii, amanta tăinuitoare, nevoia de bani. Mai departe. Îl găsiți pe Baronică mort la stăvilar. Deci automat cercul se lărgește. Deci un al patrulea care l-a suprimat. Dumneata te-ai gândit la Cârjaliu. Chiar dacă aparențele îi sunt favorabile și niciun indiciu nu duce spre el. În legătură cu acest Vlad Cârjaliu, văd că ai subliniat în declarația lui Cotoaibă disprețul exagerat al acestuia față de fostul tovarăș de odinioară. Deci te cam îndoiești de sinceritatea mărturiei. Dar nici Cotoaibă nu prea se-nghesuie să spună prea multe. De ce ezită? Ce-l determină să-și păstreze muțenia? Urmează imediat asasinarea sa gangsterească. Deci iarăși apare un al patrulea, posibil același care l-a lichidat și pe Baronică. Aici ar trebui însă să vă trag de urechi. De ce n-ați verificat alibiurile lui Vlad Cârjaliu pentru momentele critice?

— Am vrut să-i las iluzia că e în afara oricărei bănuieli. Sincer să fiu. Eu nu-l văd pe Vlad Cârjaliu în stare de crimă. După cum ați remarcat, cel sau cei care i-au lichidat pe Cotoaibă și pe Baronică par niște profesioniști ai crimei. Cârjaliu e plămădit din alt aluat

Arc imaginație, îi plac combinațiile interesante, ingenioase, e tipul de creier, nu un simplu executant sau ucigaș. Să nu uităm că în toate afacerile sale din trecut Cârjaliu n-a utilizat niciodată vreo armă. Cred că ar trebui să ne concentrăm asupra celor doi necunoscuți care au apărut între timp. Tipul grăsun și scundac care a luat-o pe Zorica de la varieteu și celălalt care a intrat atunci noaptea de i-a luat din cameră tablourile și împreună s-au făcut strigoi la cabaretul *Carmen.* Acum ar fi mai nimerii să ne ocupăm de amestecul doamnei Budulan și al legionarilor ascunși pe care i-am ridicat în seara asta.

— Cum, Dumnezeu, ai ajuns la madam Budulan? Ia zi?

— Mi-a trebuit puțin timp. Am plecat de la premiza că cineva din casa consilierului a facilitat într-un fel spargerea, am analizat declarațiile tuturor. Le-am verificat afirmațiile, dar n-am obținut nicio dovada împotriva cuiva. Nici chiar bucătăreasa, care n-avea niciun alibi, nu mi-a dat nicio speranță. Cu vremea am început să mă gândesc, nu știu de ce, la jupâneasă. Atunci când am întrebat-o, pur rutinier, dacă-l cunoaște pe arestat, s-a arătat ultragiată și a negat. Dar eu nu pronunțasem numele lui Cotoaibă. Putea fi și o întâmplare, emoția, mă rog… La care se mai adaugă și faptul că a dorit să fie de față la discuția dintre mine și

Jorj. Imediat, însă, când i-am sugerat că soțul ei ar fi pomenit de prezența în casă a unor indivizi cam ciudați, femeia a încercat să-și discrediteze soțul, mărturisind cât de ramolit și bețivan e. Intenționat apoi am exprimat părerea că hoții nu puteau opera fără vreun complice din interior. Și se pare că treaba a avut efect Acum pot să afirm și să dovedesc că anonima ce-o făcea suspectă pe bucătăreasă a fost trimisă de jupâneasă, în ideea unei diversiuni. Știind că ea și Cotoaibă se cunoșteau de pe vremea în care erau colegi la *Athénée Palace*, a speculat faptul că bătrâna ne-a ascuns acest aspect.

— Dar anonima a parvenit după moartea lui Cotoaibă.

— Păi tocmai asta e găselnița. Astfel a devenit exclusă orice confruntare între cei doi, dar bătrâna rămânând suspectă în continuare.

— Când ai făcut prima oară apropierea între jupâneasă și Cârjaliu?

— Nu știu foarte exact. Mai ales că pe atunci Cârjaliu nici nu era practic în discuție. Dar atât jupâneasa cât și Vlad Cârjaliu aveau ceva comun: rude legionare. Jupâneasa un fiu, membru activ al Gărzii, poet și gazetar de talent al presei legionare.

— Félix Andrieș?

Bretan încuviință și continuă:

— E fiul ei din prima căsnicie. După rebeliune a

dispărut fără urmă, dar nu exista însă nicio dovadă că ar fi murit sau se ascunde sub vreo altă identitate. Într-o situație asemănătoare se află și Vlad Cârjaliu, al cărui frate, Horațiu Cârjaliu a fost de asemenea membru marcant al mișcării. M-am întrebat: Se cunoșteau ei oare? N-aveam nicio dovadă în acest sens, dar înclinam să cred. Și dacă într-adevăr ar fi fost așa atunci apropierea dintre jupâneasă și Vlad Cârjaliu ar fi căpătat un sens. S-a mai adăugat pe parcurs încă o chestiune. Cele două mașini abandonate de indivizi la cabaret, cele care au dus-o pe Zorica și pe cel care a luat pânzele din camera ei, am aflat că aparțin tot unor legionari dispăruți. Miercănuș a și zis la un moment dat: „Prea mulți legionari pe metru pătrat, ca să fie o treabă curată!”. Atunci m-am gândit din nou la o posibilă legătură între fratele lui Cârjaliu și fiul jupânesei. În definitiv Félix și Horațiu împart aceeași soartă. Un punct hotărâtor a fost firul oferit involuntar de Camelia, camerista doamnei consilier. Mi-a relatat despre unele dispariții ale jupânesei, apoi despre relațiile încordate dintre ea și Jorj. Pe urmă ideea acestuia de a pune pe urmele ei un detectiv. E vorba de Costică Demetriad care ne-a spus că jupâneasa se întâlnește destul de des cu un personaj excentric. Un bărbat înalt, cu părul alb, cu gheată ortopedică. Demetriad ne-a dat și adresa din Colentina unde pretindea că se întâlnesc cei doi.

Imediat am luat din nou la mână cazierul lui Cârjaliu. Undeva, într-un raport mai vechi, am descoperit o mică observație, o chestiune pe lângă care am trecut mai înainte fără s-o observ. Anume că din când în când Cârjaliu opera deghizându-se, schimbându-și înfățișarea cu multă măiestrie. Am luat o fotografie de-a lui, am trucat-o astfel încât să semene cât mai apropiat descrierii lui Demetriad, i-am prezentat-o acestuia și mi-a confirmat că asemănarea e destul de mare.

— Și ți-ai imaginat că el, Vlad Cârjaliu e creierul afacerii?

— Acum am aproape certitudinea. Mai ales că mobilul spargerii e conturat. Nevoia de fonduri pentru fratele său și ceilalți legionari, pentru a se refugia în străinătate.

Gândiți-vă câți din foștii lor camarazi au șters-o în străinătate, plătind bani grei pentru asta. Schema e asta: Cârjaliu a pus afacerea pe rol. Cunoscând-o pe doamna Budulan și-a dat seama ce valori ascunde casa consilierului. A determinat-o într-un fel sau altul să-l ajute și împreună cu mai vechii săi tovarăși Baronică și Cotoaibă au dat lovitura. Apoi legionarii din umbră i-au lichidat pe cei doi pungași, pentru mai multă siguranță, dar nu se așteptau pesemne că o să dăm de ei.

Se auziră voci înfundate, pași grăbiți și imediat în

încăpere pătrunseră Săvulescu și Argintaru.

— Cârjaliu e dispărut de ieri dimineață. Așa zicea nevastă-sa.

— Ați puricat bine?

— Totul e curat ca-n palmă. Nimic să-l compromită. Am adus-o pe nevastă-sa, poate mai aflați dumneavoastră ceva de la ea. Dar am aflat o chestie care nu era trecută în cazierul lui. Frații Cârjaliu au practicat tirul sportiv în tinerețe. Are o panoplie cu tot felul de arme. Inclusiv un *Krupp-Blietz*! Am adus-o, asta are seria înscrisă și nu pare folosita de mult Am văzut o vitrină întreagă cu medalii și tot felul de tinichele.

— Dar fotografii de pe la concursurile de tir n-ai văzut?

— Nu… nu mi-a căzut în mână așa ceva.

— Cum dracu’, dom’le, se enervă Arnăutu sărind în sus, orice sportiv are obiceiul să-și păstreze pozele de la întreceri, de la festivități, tăieturile din ziare, mai ales dacă ăsta n-a fost un fiște cine.

— Noi am căutat mai mult costumația lui și gheata ortopedică.

— O să aflăm de la soția lui, conchise Bretan aprinzându-și o țigară. Eram aproape sigur că n-o să-l găsiți. Poate o fi cumva la biroul de la hipodrom.

— A mirosit că-l căutăm, mormăi Miercănuș nemulțumit.

— Vira la hipodrom! ordonă Arnăutu. Poate e acolo la birou.

— Dumneata, domnule Drăcea, ai fost inspector al poliției legionare, deci înțelegi situația.

— Desigur… am însă impresia ca nu sunteți aici de multă vreme.

— Așa e. Am lucrat la Siguranța.

— M-am și mirat când am fost adus la secția asta de sector. Vă ocupați, mai nou, și de politici?

— Nu în mod expres. După ce-o să ne lămurim cu unele chestiuni judiciare, o să fiți transferat la Siguranță. Dar o să regretați arestul nostru!

— Doriți să ne lămurim? Chestiuni judiciare! Ce fel? Bărbatul, încercând să-și găsească o poziție cât mai comodă în fotoliul oferit de Arnăutu, îl privea deschis și sincer curios.

— Domnule Drăcea, reluă tărăgănat Arnăutu, activitatea dumitale politică legionară, antistatală, deci motivele pentru care te caută Siguranța, nu mă interesează. Ți-o spun din capul locului. Din punctul nostru, al judiciarului deci, am certitudinea că ești vârât într-o afacere destul de încâlcită. Cu grave acuzații. O spargere a unei colecții particulare de artă, răpirea unei persoane, două asasinate Iată despre ce e vorba în rezumat.

— Ce-mi spuneți pare mai degrabă subiectul unui

film cu detectivi.

— Realitatea întrece de cele mai multe ori ficțiunea, domnule Drăcea, replică zâmbindu-i cu tâlc. Crezi că activitatea dumitale legionară, crimele de care ești acuzat nu întrec în unele privințe orice închipuire? Dar acum, în acest caz, noi anchetăm o spargere, o răpire a unei fete, și două asasinate… în care ai un amestec.

— Așa, deci… rânji celălalt, sincer amuzat. Puneți-mă și pe mine-n temă.

— De acord, murmură Arnăutu. Făptașii propriu-ziși ai spargerii sunt cunoscuți. Primul, Cotoaibă, a fost reținut aici la secție. Celălalt, Baronică, a reușit pe moment să scape, dar și cu trei tablouri de mare valoare. Înțelegi? Odată scăpat, grav rănit, a mers țintă la pensiunea unde locuia amanta celui reținut și i-a lăsat pânzele în păstrare, dispărând în aceeași noapte. A urmat lichidarea lui Baronică, răpirea fetei, sustragerea pânzelor din camera ei și apoi moartea celuilalt… arestatul nostru. Cotoaibă.

— Nu vad legătura, în ceea ce mă privește, ripostă sec Drăcea.

— Domnule Drăcea, reluă comisarul-șef, schimbând tunul, după o scurtă pauză. Dumneata și camarazii dumitale faceți parte din legionarii mai puțin norocoși. Adică, n-ați șters-o la vreme din țară. Ați continuat să trăiți în ascunzători. Că într-o bună zi, poate, o să

reveniți la putere… sau, mai realist, așteptând o ocazie favorabilă pentru a părăsi țara. Corect? Arestatul nu schiță niciun gest, dar felul în care privea putea fi luat drept aprobare.

— Deci, dumneata, Horațiu Cârjaliu și Félix Andrieș. De câtă vreme sunteți împreună?

— Din februarie, anul trecut.

— De atunci ați stat în ascunzătoarea din Colentina?

— Nu. Acesta este al treilea loc pe care-l schimbăm.

— Cine v-a aranjat mutarea în Colentina?

— Fratele lui Horațiu. Casa e a unea mătuși, care stă acum mai mult pe la Vlad Cârjaliu, având grijă de copil.

— Pe dumneata… te vizita cineva?

— Soția a venit… de două-trei ori, cu ceva alimente, țigări…

— Așa. Deci să repetăm, pentru împrospătarea memoriei… Baronică lasă pânzele fetei. Motivul pentru care le-a crezut mai în siguranță acolo și nu în altă parte îmi rămâne obscur. Dar n-a mai apărut să le ia… poate de teamă, poate, cine știe? N-a mai apărut… în viață, vreau să zic. A apărut înecat la stăvilarul Ciurel Cineva i-a făcut de petrecanie. Motivul? La fel de obscur. Buuun!… Mutarea a doua. După câteva zile fata ne sesizează că e urmărită de un individ, care, potrivit descrierii, cu unele mici corecții, aduce cu camaradul dumitale, Félix Andrieș. Intră acum în scenă și un al

doilea personaj, individul care se strecoară în camera fetei și preia tablourile.

— Asta cu cine mai seamănă? întrebă Drăcea ironic.

— După statură și gesturi, poate fi Horațiu… poți fi dumneata. În paralel mai apare și al treilea necunoscut. Mic, corpolent, elegant. Ar fi destul de ușor de identificat. Deci tipul, grăsunul, să-i zic așa, o așteaptă pe fată după spectacol, o invită în mașină și ajung în cele din urmă la cabaretul *Carmen*. Tot aici poposește și celălalt cu pânzele, tot cu mașina. Oamenii mei înconjuraseră firește cabaretul. Și totuși, la descindere… nimic, s-au evaporat. Toți de acolo ridică din umeri, nu-și amintesc să fi văzut trei persoane arătând așa și așa… Și în fine, mutarea a treia. În timpul plimbării arestaților, Cotoaibă este lichidat chiar în această curte a secției. Împușcat mortal cu o carabină *Krupp-Blietz*, de un individ, care, după „portretul vorbit”, seamănă mai degrabă cu… Horațiu al dumitale.

— Mai tot ce mi-ați spus sunt posibile bănuieli, prezumții… asemănări între noi și făptași, poate unele coincidențe, dar orice acuzație se-ntemeiază pe dovezi, nu-i așa?

— Adevărat. Ia zi, domnule Drăcea, ce automobil ai dumneata?

— Un *Opel,* model 1935, alb cu nr. 1 B 307.

— Poți să-mi spui, în prezent, unde ți-e mașina?

— Acasă… în garaj, firește. Unde să fie?

— Nu-mi place cum joci, domnule, nu-mi place, clătină Arnăutu din cap fără să părăsească tonul amical. De ce încerci să mă duci? Necunoscutul, cel care a luat pânzele din camera fetei și a poposit la cabaret a folosit tocmai automobilul dumitale, nu altceva.

— Orice mașină poate fi furata, de pildă.

— Fii atent mai departe. Tot automobilul dumitale l-a transportat pe Baronică pe ultimul drum. Experții criminaliști au descoperit pete de sânge pe bancheta din spate, stabilind că e sângele lui Baronică plus un nasture de la fulgarinul său. Pe de altă parte proba de ulei auto recoltată acolo la Ciurel, în locul în care a fost descoperită victima provine tot de la acest *Opel* al dumitale. Iată doar câteva din chestiunile care te implică în aceste asasinate. Altfel vorbind, dumneata și camarazii dumitale nu sunteți niște drăgălași care cântați de Crăciun *„O tanen Baum”*. Crimele legionare au intrat deja în legendă Chiar dumneata ești pus sub acuzație pentru niște omucideri. Iar acum, ca să vă debarasați de acești posibili martori incomozi, care v-au servit până la un punct, ce mai conta un mort în plus la pomelnicul vostru de victime!

— Domnule comisar-șef, rosti rar și apăsat Drăcea, dacă pentru faptele și actele mele politice de care sunt acuzat voi răspunde în fața instanței, aflați că nu sunt

dispus să înghit toată această absurdă fantasmagorie. Pentru crezul meu politic mi-am riscat viața, poate chiar o voi pierde, dar criminal notoriu, cum vreți dumneavoastră să mă scoateți, nu sunt...

— Trebuia să vină și scena demnității ultragiate, îi făcu Arnăutu cu ochiul lui Bretan, care nu se amestecase până atunci.

— Nevoia, domnule Drăcea, strâmtoarea, disperarea te-au împins. Nevoia de parale. Multe parale. Altfel cine te-ar fi putut trece granița riscându-și pielea? Chiar ai orbul găinilor, că noi nu-l avem. Schema voastră e foarte clară. Ați ticluit scenariul, știind ce valori ascunde casa consilierului, folosindu-vă de ajutorul mamei lui Félix, care nu-și putea lăsa băiatul la ananghie. Cârjaliu ca tip versat și isteț a pus treaba pe roate. Numai ghinionul a făcut să ratați. Apoi nu v-a mai rămas decât să vă debarasați de Baronică și Cotoaibă și desigur și de Zorica Mattara. Ați ieșit din bârlog, i-ați curățat, înapoi și gala. Ia zi, Zorica Mattara mai e în viață?

— Aud pentru prima oară acest nume. Dar, ce vroiam să spun, nu aveți, domnule, jurnalul idiotului ăla de Félix? Acolo ăsta nota tot ce se întâmpla, pe ore, pe zile. O să vedeți că n-am părăsit casa în niciun moment.

— Asta nu e un argument. Jurnalul poate fi înadins ticluit.

— Puteți gândi și așa, dar acum vreau să vă întreb de

unele chestiuni mai concrete: Ați găsit dumneavoastră amprentele vreunuia dintre noi pe arma crimei? Aparține această armă cuiva dintre noi? Știți dumneavoastră cât de buni sau proști trăgători suntem?

— Frații Cârjaliu au fost trăgători de performanță, domnule. Iar dumneata, ca fost polițist legionar, ar fi o copilărie să cred că tragi prost. Fumezi?

— Un interogatoriu nu e o plimbare după fluturi, sigur că aș fuma. Bretan îi aruncă o țigară, pe care arestatul o prinse cu mâna stângă, cu destulă dexteritate.

— Noi presupunem că asasinul lui Cotoaibă e stângaci.

— Eu sunt ambidextru, dar ia priviți! Ridica mâna dreaptă cu destulă greutate. Încheietura, prinsă de strânsoarea sertarului datorată loviturii de picior a lui Săvulescu, era umflată.

— Dacă aș fi apucat să scot revolverul din sertar, vedeți ce mână am întins. Mâna dreaptă.

Arnăutu tăcu câteva clipe, căscă ușor și-i făcu semn lui Bretan să continue interogatoriul.

— Ce explicație ne puteți oferi în privința automobilului? Dacă susțineți că dumneavoastră sau ceilalți nu sunteți cei căutați de noi, cum a ajuns să fie folosit de făptași?

— Mi l-a solicitat cam prin iunie Vlad Cârjaliu. Fără

să-mi precizeze la ce-o să-l folosească.

— Cunoști pe un anume Gherase Duță?

— Da. L-am cunoscut mai bine zis. A murit în timpul rebeliunii.

— Celălalt automobil implicat în afacere a aparținut acestuia. Dar Gherase nu l-a vândut, nu l-a făcut cadou și după moartea lui automobilul a zăcut în garaj. Cum o fi nimerit în acest context? Deci un al doilea automobil care – bizar – este tot al unui legionar. Și pentru că Drăcea ridică din umeri într-o sinceră mirare, reveni.

— Altceva. Vlad Cârjaliu venea des acolo în ascunzătoare?

— La început numai când aducea alimente. Mai des în ultimul timp. Discuta cu Horațiu, ferindu-se de mine și de Andrieș.

— Ai vreun motiv să crezi că cei doi puneau ceva la cale?

— Nu. De altfel, repet: nici eu și nici ceilalți doi nu avem nicio legătură cu tot ce-a spus domnul comisar Arnăutu.

— Să lăsăm asta. Mama lui Félix venea acolo împreună cu Vlad sau separat?

— Câteodată împreună, dar cel mai adesea separat și cam la ore diferite. Tot la ore diferite și plecau. Își luau măsuri ca să nu bată la ochi vecinilor. Veneau mai mult după ce se întuneca. Vlad își schimba adesea și

înfățișarea, ca să nu fie recunoscut.

— Devenea un domn excentric, cu părul alb și ochelari negri și cu gheată ortopedică. Cabotinul! Arnăutu râse subțire și căscă.

— Dacă pricep bine, vrei să ne faci să credem că ești străin de cele puse la cate de frații Cârjaliu și de doamna Budulan? Că rolul dumitale ar fi numai acela de a fi pus automobilul la dispoziția lor și nimic altceva.

— Chiar dacă presupuneți că puneau ceva la cale, eu unul habar n-am avut, dar, repet, în tot timpul de când locuim împreună niciunul n-a părăsit casa nici măcar pentru o clipă. Am înțeles că punctul dumneavoastră forte în formularea mobilului acestor crime ar fi nevoia noastră stringentă de fonduri, pentru a finanța plecarea din țară. Ei bine, dacă o să meargă unul din agenții dumneavoastră și-o să scotocească acolo într-un anume loc veți descoperi o sumă care o să vă taie respirația. Noi nu așteptam acolo decât prilejul, formula optimă de plecare, ce rost ar fi avut să ne expunem inutil?

*

Înalt, spătos, brun, Horațiu Cârjaliu părea mai matur decât Vlad și nu-i semăna de fel.

— Sigur, domnule comisar, îi cunoșteam pe Baronică și pe Cotoaibă, doar au colaborat cu fratele meu cu ani în urmă. Dar ca eu să-l fi ucis asta mi se pare o glumă bună! Adică foarte proastă! Eu dacă am pedepsit în

fosta mea activitate politică pe cineva, am făcut-o pentru că așa o cereau cauza, căpitanul, dreptatea, dar ca să omor așa ca cel din urmă tâlhar… e absurd! Absurd! Recunosc că unele aparențe, coincidențe și legături sunt împotriva mea și a camarazilor mei, dar până urna alta nu remarc nicio dovadă decisivă în acuzația pe care mi-o aduceți.

— Există anumiți martori, domnule Cârjaliu, nu uita. Dar rămăseseși la chestiunea ajutorului pe care ți l-a promis fratele dumitale. În ce consta acest ajutor?

— În niciun caz comițând o spargere. Trebuia doar să găsească mijlocul optim pentru a ne facilita scoaterea din țară.

— Dar dacă totuși a comis spargerea, îmi dați de înțeles că a făcut-o pe cont propriu și doar în interesul său pur personal?!

— Nu știu ce să vă răspund.

— Domnule Vlad, acum ai văzut, sunt la modă furturile de tablouri. Fratele tău s-a gândit că poliția va trece poate și această spargere în contul autorilor neidentificați ce au operat acum o lună jumătate la colecții. Fratele dumitale, știi bine, este un vechi client de-al nostru… și nu mai dăduse de mult o lovitură. Spune-mi acum, de ce a dispărut de acasă? De ce se ascunde? Unde e Zorica Mattara, pe care și dumneata ca și ceilalți susții că nici nu o cunoști măcar?

— Poate e plecat în provincie să ia legătura cu persoana care s-a oferit să efectueze trecerea noastră peste graniță. Dar nu mi-a destăinuit cine ar fi și din ce oraș.

— Bun, să lăsăm asta. Știm că fratele dumitale mai acum doisprezece ani era un excelent trăgător de tir. Membru al asociației *Venus*, vicecampion, mă rog. Chiar și dumneata ai practicat acest sport.

— Nu pentru multă vreme. N-aveam stofa lui Vlad.

— Ești desigur familiarizat cu carabina *Krupp-Blietz*?

— Era un model de mare viteză și precizie prin anii ’30.

— Acasă la fratele dumitale am găsit o asemenea carabină, dar nu este arma crimei, ci o alta, dar de același tip. Spre diferență de arma fratelui dumitale, arma crimei nu are serie. Erau mulți proprietari de *Krupp-Blietz* printre sportivi?

— Majoritatea aveau. Era cea mai bună armă a momentului.

Mai adresă câteva întrebări arestatului și la semnul lui Arnăutu arestatul fu retrimis în arest. La înapoiere Săvulescu fu întrebat dacă cel pe care-l urmărise în noaptea aceea la pensiune e una și aceeași persoană cu Horațiu Cârjaliu.

— Cum să vă spun, începu nesigur agentul, pe de o parte Horațiu seamănă al dracului, dar parcă nu sunt

prea sigur. Era noapte, nu l-am zărit prea bine.

— O să încercăm o reconstituire în aceleași condiții. Acum Cercel și Argintaru trebuie să plece înapoi la bârlogul ăstora, mai au de ridicat ceva de acolo. Cine știe, poate dau cumva și de alte obiecte interesante. Să purice bine magazia, cotețele, să ia la cazma grădina, înțelegi?

— O să facem, poate chiar azi, confruntarea și cu generăleasa Văideanu. Poate ea-l va recunoaște. E o bătrână destul de ageră. Nu pare deloc că s-au scurs peste ea atâția ani.

— Presupunând că bărbatul care a luat pânzele seamănă bine cu cel care a fost văzut de generăleasă, și amândoi seamănă izbitor cu Horațiu Cârjaliu, înseamnă că… Comisarul-șef își întrerupse vorba de un căscat mult mai pronunțat, iar oboseala începuse să-i marcheze chipul smolit.

— A trage cu arma, fie ca și de mare precizie, de la înălțimea clădirii și din unghiul respectiv, e totuși o performanță, gândi cu voce tare Bretan, parcă uitând de prezența celuilalt. Să vedem ce-o să spună cei de la balistică. Dar un trăgător mediocru mi se pare exclus.

— Cum facem să dăm de proprietarul armei?

— Chiar dacă seria e ștearsă prin reparația ghearei extractoare, ea e totuși… semnată. Cineva a dus-o unui armurier, cuiva priceput la așa ceva. Miercănuș deja a-

nceput să bată atelierele armurierilor. Astăzi o să ne ocupăm de asta.

— S-a făcut cinci, ce repede a trecut timpul. Nu ți-e somn?

— Cafelele lui Varlam își fac întotdeauna datoria.

— Pe mine m-a cam ajuns oboseala. Continui dumneata?

*

— Poate doriți o cafea? o îmbie Breton pe doamna Budulan. Apăru imediat și Varlam, cu ochii cârpiți. Înarmat cu obositul său ibric de aramă, poate la fel de bătrân ca și el.

— Încerc să înțeleg motivele care v-au adus în această situație. O mamă care-și ajută copilul aflat la ananghie. Sunt poate suficiente pentru a convinge orice complet de judecată să vă acorde circumstanțe.

— Nu-mi fac iluzii. Vă mulțumesc pentru cafea.

— Există însă posibilitatea să vă ușurați situația. Dacă despre rolul dumneavoastră în această poveste m-am edificat, mai rămâne cel al fiului, al lui Félix…

— Félix a purtat cămașă verde, e adevărat. Are el păcatele lui pentru care s-a și formulat o sentință, dar ceea ce mi-ați spus, adică să fie învinuit de niște omoruri, mi se pare o aberație… Félix e un… delicat. El scrie versuri, articole…

— Vedeți, pentru dumneavoastră Félix e tot

sprințarul buclat cu pantalonași scurți, dar pentru lumea din jur. Pentru societate el este un om în toată firea, o persoană matură, responsabilă de faptele ei, care a încins diagonala peste cămașa verde. Crimele comise de legionari ne dau tot dreptul să-i credem capabili de orice. Dar acum trebuie să ne clarificăm, și pentru asta trebuie s-o luăm cu începutul. Vă mai amintiți vizita mea de acum două săptămâni, prima oară când am călcat în casa consilierului Catargi. Printre altele, dacă vă mai amintiți, v-am întrebat dacă-l cunoașteți pe făptașul reținut. Ați negat, deși eu nici nu-i pronunțasem numele. Tot atunci am avansat ideea unui complice în casa consilierului. În timpul cercetărilor, mai acum câteva zile, am primit o anonimă care o viza ca suspectă pe bucătăreasa serviciului dumneavoastră. Cred că ar fi nimerit acum să fac o mică paranteză asupra atmosferei ce domnește în casă. Aici, ca peste tot, între membrii acestei mici comunități se dezvoltă relații. Mai bune sau mai rele. Rareori poate fi vorba de indiferență. Dumneavoastră conduceți personalul de serviciu. Consilierul are o mare încredere în dumneavoastră. Angajarea cu câțiva ani în urmă a lui Panaitoff, șoferul, a modificat relațiile existente. Un băiat frumușel, stilat, nu trece neobservat. O bună perioadă ați fost în relații foarte apropiate. Ulterior, încurajat de doamna consilier, care e la vârsta la care

mai poate reține atenția unui bărbat, Panaitoff a sărit pe treapta cea mai de sus. Ați înghițit pilula, n-ați avut încotro. Între timp, fetișcana slăbuță și ștearsă. Camelia, a devenit o domnișoară în toată regula, lucru pe care începuse să-l bage de seamă și Panaitoff. Insistența cu care a asediat-o n-a scăpat mătușii sale Zinca Cojanu. Camelia, la îndemnul ei, n-a răspuns avansurilor lui Panaitoff. Dar lucrurile și-au urmat cursul. Într-o bună zi. Pentru că aveți pe mână toate facturile, chitanțele și registrele de cheltuieli, ați remarcat o neregulă într-o hârtie de-a lui Panaitoff, în legătură cu o reparație a auto mobilului. O nota de plată umflată cu câteva mii de lei. I-ați dat ceva mai târziu de înțeles lui Panaitoff că-l aveți astfel la mână… Să revenim deci la anonimă… Aceste plicuri rozulii provin de la Papetăria Regală, de unde comandați mapele de corespondență pentru consilier. Odată cu livrarea comenzii obișnuite papetarul v-a oferit și niște mostre de plicuri rozulii, să le prezentați stăpânilor. Acestora nu le-au fost pe plac. De fapt doamnei consilier nu i-au plăcut. Le-ați returnat papetarului, dar ați oprit câteva. Un fleac în fond. Deci la momentul oportun ați redactat anonima, atrăgându-ne atenția asupra bucătăresei, care omisese în declarație că l-ar cunoaște pe Cotoaibă. Deci ați trimis plicul, nu înainte de a-l parfuma, ca să pară că vine din partea lui Panaitoff, la o adică. Gestul putea fi pus pe seama lui

deoarece se putea interpreta ca o răzbunare pe bătrână care-l împiedică să ajungă la Camelia. Și într-o zi l-ați oprit pe Panaitoff și i-ați spus că dacă cumva vreun polițist îl va descoase dacă a trimis o anonimă, să nu fie surprins. I-ați amintit și de acea neregulă, șantajându-l. Omul a fost de acord, fiind sigur că în fond nu riscă nimic. Acum să vedem despre timpul în care a sosit scrisoarea. Dacă ea ajungea când Cotoaibă se mai afla în viață, n-ar fi avut niciun efect. Cotoaibă ar fi declarat aproape sigur că o cunoaște pe bătrână, dar că aceasta n-are niciun amestec, dar scrisoarea a venit în mod deliberat după lichidarea arestatului nostru, nemaiexistând astfel posibilitatea confruntării celor doi. Ați vrut să creați o diversiune pentru ca cineva să mai câștige puțin timp. Acel cineva care e-n criză de timp v-a dictat când să trimiteți anonima. Dar să mai vedem acum și alt aspect. Dumneavoastră cunoașteți de cel puțin o săptămână că în data de zece iulie, seara, domnul consilier este invitat la ziua de naștere a unui prieten de familie. Tot în acele zile s-a întâmplat să moară mătușa de la Galați a soțului dumneavoastră. Aceasta a picat ca o ocazie neașteptată. N-ați cunoscut-o pe această rudă a soțului niciodată. Nici la înmormântare n-ați fi vrut să mergeți, dar știați că seara de joi trebuia să vă găsească departe de casă Să ieșiți astfel din sfera celor bănuiți. Să revenim acum la

Camelia. Știați că fata are încurcături cu o moștenire. V-ați oferit s-o ajutați – lucru de mirare pentru răceala cu care vă purtaserăți cu ea, din cauza târcoalelor pe care i le dădea Panaitoff – și i-ați înlesnit o întrevedere cu un avocat tot atunci, adică joi scara. După apucăturile avocatului, muieratic și insistent, era sigur că fata va lipsi o bună bucată de vreme. Panaitoff era deci cu stăpânii la onomastică, dumneavoastră la Galați, Camelia la întâlnire cu avocatul, rămânând acasă doar madam Cojanu, dar care locuiește în micul corp din spate. Ați nivelat astfel terenul pentru ca spărgătorii să nu aibă nicio surpriză. Dar, după cum știți… ghinionul! Văd că mă priviți cu foarte mare neîncredere.

— Sunt atentă la spusele dumneavoastră și sunt uimită cât de inteligent și inventiv sunt amestecate realitatea și presupunerile. Ce pot să vă spun! În privința anonimei, nu mai am de ce să mă ascund. Eu am trimis anonima. Pentru că așa am crezut că e bine. Am mințit cumva? Apoi, în al doilea rând. Îl cunosc și pe Vlad Cârjaliu. E firesc, atâta vreme cât fratele său a împărțit cu fiul meu aceeași soartă. Dar cum mă puteți acuza de complicitate la această spargere? Doar pentru că Vlad Cârjaliu îi cunoaște la rândul său pe spărgători, și că a mai operat cu ei în trecut? Și chiar pe Vlad Cârjaliu, cu ce-l acuzați direct?

— Cu Vlad Cârjaliu v-ați văzut foarte des. Era firesc.

În clipa de față el este dispărut de la domiciliu de două zile. Cred că v-a tras clapa. A mirosit că se va ajunge la el și a șters-o cu pânzele. Mă întrebați ce acuzație îi aduc? Costin Drăcea a recunoscut că Vlad Cârjaliu i-a cerut să-i împrumute *Opelul* său. Ori cu acest *Opel* e o întreagă poveste. Îi relată despre petele de sânge descoperite pe pernele din spate, despre stăvilarul Ciurel și asasinarea lui Baronică, despre celălalt automobil *Fiatul,* de care s-a folosit celălalt individ rămas neidentificat Probele până în acest moment sunt împotriva fraților Cârjaliu, a lui Drăcea și chiar a fiului dumneavoastră. Chiar înainte să dispară, Zorica Mattara mi-a telefonat că de două zile o urmărește un tinerel. Descrierea nu este prea departe de înfățișarea lui Félix.

— Și eu vă repet că Félix și ceilalți n-au părăsit în ultimele săptămâni ascunzătoarea nici măcar pentru un ceas.

— Posibil, dar nu au cum s-o dovedească. N-au niciun alibi pentru acoperirea „timpilor critici”, cum se spune. Tot acest context, chiar și așa, cu inexactități și aproximații, corelat cu faptele și ordinea întâmplării lor îi acuză. E posibil ca dumneavoastră să nu fi știut decât ceea ce considera Cârjaliu suficient să știți.

Femeia asculta acum cu obrazul boțit în lumina dimineții. Trase aer în piept și, ghemuita în scaunul tare,

îl privi pe Bretan dintr-o dată direct și cu o anume licărire, ce sugera luarea unei hotărâri bruște; începu să vorbească. La început monoton, egal, aproape cu indiferență. Despre viața grea petrecută cu primul soț de la care-l avea pe Félix, apoi despre venirea în casa Catargi. Despre căsnicia cu Jorj Budulan, și apoi despre Félix. Încredințat bunicilor, departe la Iași. Acolo a crescut, a învățat, l-a văzut destul de rar și tot acolo s-a înhăitat cu legionarii. L-a rugat în repetate rânduri să renunțe, a tremurat pentru soarta lui.

— Când au venit legionarii la putere, Félix a venit la București la unul din ziarele lor. După rebeliune a dispărut. Cum nu mi s-a comunicat să fi fost arestat, am crezut c-a murit sau că a părăsit țara. Mai târziu, prin martie, după un an am primit un telefon… Félix trăia. Atunci l-am cunoscut pe Vlad Cârjaliu. L-am vizitat în mai multe ascunzători, era slăbit și deprimat Anul acesta prin februarie Cârjaliu m-a chemat să discute cu mine ceva confidențial. M-a întrebat dacă domnul consilier Catargi a făcut parte din vreo comisie de anchetă în privința mișcării legionare. Anual consilierul făcea parte din tot felul de comisii. La o altă întâlnire Cârjaliu mi-a spus că este informat că stăpânul meu deține un dosar destul de periculos în ceea ce-i privește. Și acest dosar trebuie văzut și probabil trebuie să dispară. Nicio clipă nu m-am gândit că ar urmări

altceva. La o altă întâlnire, în urmă cu vreo lună mi-a cerut să fac tipare după cheia de la seiful și de la salonul respectiv. În primul moment am refuzat, dar el a insistat că e absolut necesar să cunoască conținutul dosarului. M-a convins invocând că este și soarta fiului meu în joc. A spus că va trimite el pe cineva care se va introduce într-un moment favorabil, discret, va fotografia dosarul și nimeni nu se va sesiza. Am îndeplinit tot ce mi-a cerut convinsă fiind că nu fac un rău așa de mare. După ce au făcut cheile mi le-a dat să le încerc. Erau bine executate.

— Pentru a evita aceste complicații nu v-ați oferit să fotografiați chiar dumneavoastră respectivul dosar?

— Ba da. Știam că stăpânii vor pleca câteva zile la Telega, dar Cârjaliu n-a fost de acord.

— Acum înțelegeți că povestea dosarului n-a fost decât o poveste? Toate aceste dosare politice sunt de multă vreme în arhiva Siguranței. Nu i-ați reproșat după aceea că v-a tras pe sfoară?

— Ba da. L-am amenințat, cu riscul că-l voi preda chiar eu pe Félix Parchetului, că voi merge să anunț poliția. Nu s-a sfiit să-mi spună că nici eu nu voi rămâne nepedepsită, în calitate de complice, iar dacă totuși insist, viața lui Félix ar putea fi chiar în primejdie. M-a șantajat cu treaba asta.

— N-ați observat la Vlad în ultima vreme vreo schimbare?

— Nu știu, n-am băgat de seamă, dar vă rog să mă credeți că Félix este nevinovat, vă rog să mă credeți.

— Vă mulțumesc. Pentru moment ajunge.

Zece

Von Webst își lua rămas bun de la ofițerul mărunt și negricios și se grăbi să ajungă la legație unde avea întâlnire cu Wolf. Odată ajuns constată că mai avea de așteptat vreo jumătate de oră. Moleșeala începuse să pună stăpânire pe el. Își simțea gâtul și gura uscate, ceva dulceag-amărui urca dinspre stomac, până-n gâtlej, îngrețoșându-l. Coborî în grădina din curtea interioară a legației, bucuros că nu întâlnește pe nimeni. I se făcuse sete și-și reprezenta imaginea unui pahar cu bere, cu voluptatea celor mahmuri care ies în jurul prânzului să se dreagă. Se prăvăli în primul fotoliu întâlnit, rămânând cu ochii întredeschiși în umbra plăcută a copacilor, în așteptarea chelnerului. Trecură câteva minute, dar acesta nu-și făcu apariția. „Așa e, își aminti, azi se lucrează contractele. Și precis ăștia servesc acolo băuturi, sandvișuri”. Își aprinse o țigară și constată că în ultima vreme fumase cam mult.

Pe terasă își făcuse apariția cineva, dar nu era chelnerul. Era Frau Ilse, surâzătoare, coafată proaspăt, purtând uniforma ce-i venea destul de bine. „Ce

schimbare! Precis că are un nou amant!” Frau Ilse purta o tavă nichelată pe care se găseau două sticle de bere, pahare, o farfurie cu saleuri și alune și două cești cu cafea. Părea că-l așteptase, deși femeia n-avea de unde să știe că el va poposi acolo.

— Frau Ilse! se ridică von Webst, făcând un efort destul de vizibil, dar arătați admirabil! Dar ce s-a întâmplat… Ați fost retrogradată?

— Mai râu, domnule locotenent, surise femeia, depunând tava pe masa lui Webst. Am fost uitată, părăsită. Sunt ignorată pur și simplu de acești colegi bărbați, ultra ocupați; sunt pedepsită ca de ziua mea să n-am cu cine ciocni un pahar cu bere… Vă invit să nu mă refuzați. Sus – arătă spre clădire – nimeni n-are timp de mine. Ambasadorul e cu niște afaceriști români, toți chelnerii sunt acolo. Astăzi împlinesc… un număr de ani, mai nefericit ca cel de anul trecut, ceea ce e trist, la urma urmei, pentru o femeie.

— Vă felicit și vă doresc mari realizări și sănătate, se înclină locotenentul, blestemându-l în gând pe Wolf care-i dăduse întâlnire aici. Ciocniră. Sorbi cu lăcomie berea aproape dintr-o înghițitură.

— Presupun că-l așteptați pe șeful dumneavoastră? Von Webst încuviință reumplând paharele.

Von Webst se simți mult mai limpezit. Se surprinse acceptând chiar cu o anume bunăvoință sporovăiala

femeii.

— Domnule locotenent, începuse aceasta după o scurtă pauză, de câteva zile caut un prilej să vă vorbesc. Am aflat că sunteți foarte ocupat și n-am insistat.

— Vă stau la dispoziție, răspunse automat, dar indiferența căutată din tonul femeii, felul șters pe care voia să-l imprime cuvintelor îl trezi precum țârâitul unei sonerii îndepărtate.

— E o chestiune cam delicată, și nu știu dacă e momentul… acum și aici…

— E ceva personal sau… sunteți purtătorul de cuvânt al unei terțe persoane? întrebă brusc locotenentul.

— Cum de v-a venit ideea c-aș fi mesagerul cuiva?

— O simplă presupunere. Ori poate intuiția.

— S-ar putea ca intuiția să nu fie departe de adevăr. Dar vreau să vă asigur că este spre binele dumneavoastră.

— Există cineva care-mi dorește răul?

— Cineva? Nu. E ceva care nu vă situează la nivelul binelui. Dacă ar fi să-l citez pe *Standartenführerul* Hölzer, situația tatălui dumitale este acum „destul de șifonată”. Am să vă vorbesc deschis și o să constatați că am să vă fac un serviciu. În corespondența de dimineață, printre altele ni s-a comunicat și lista unor persoane cărora li s-a fixat domiciliul obligatoriu. Tatăl dumneavoastră, generalul-maior în rezervă Helmuth von Webst

figurează pe această listă… Cât privește persoana dumneavoastră, o să fiți în atenția lui Hölzer, care, altfel, vă apreciază.

Lui von Webst îi încremenise zâmbetul pe buze. Presimțea mai de mult că bătrânul său tată nu va avea parte de liniște. Își privi ceasul, ca să-și ascundă tulburarea. Era paisprezece fix.

— Tatăl meu, dacă e să fim cinstiți, nu se face vinovat decât de sentimente profunde pentru Germania, rosti apăsat ca și cum ar fi dictat un text unei dactilografe.

— Doar că preferă pe lângă sentimente și metode politice diferite. Împărtășește, de pildă, despre viitorul și destinul țării părerile unei minorități militare înlăturate, o categorie învechită, sclerozată, depășită de marele ideal al *Reichului.* Dosarul său este…

— Marele ideal al *Reichului*, o întrerupse brutal, trebuie să aibă un instrument puternic, o armată, care nu poate fi coordonată decât de cei mai buni militari. Înțelegeți, Frau Ilse?… nu de dosare. Dosarele nu vor obține nicicând victorii militare. Privea adânc în ochii femeii, cu acel dispreț rece al castei sale, cu calmul restabilit și politețea-i de totdeauna.

— Eu personal, reluă Frau Ilse, vă înțeleg. Se comit firește greșeli, inexactități, există în masa vinovaților și nevinovați, dar niciun proces istoric, nicio revoluție nu s-a desfășurat fără drame, absolvite însă de țelul final.

Vreau să spun că…

— În definitiv, ce doriți de la mine, Frau Ilse?

— Să colaborați cu noi, îi răspunse femeia deloc iritată că a fost întreruptă. Nu mai apucă să continue, căci de undeva dinspre terasă se apropiau pașii apăsați ai lui Wolf.

— Ce cuplu interesant! începu zâmbind, cu buna dispoziție a celor care au prânzit bine. Îmi cer scuze, dragă Herbert, pentru întârziere. Se așeză, scoțându-și cascheta pe care o aruncă pe fotoliul alăturat. Bătu cu palma peste servieta burdușită de hârtii.

— Am aici modificările noilor tarife de contractare. Ne vor pune pe brânci cel puțin o săptămână. Dincolo de privirea-i senină i se ghicea și un interes aparte, încercând să adulmece ceva ce mai plutea încă în atmosferă. Dar văd că petreceți aici!

— Am sărbătorit și noi ceva. Frau Ilse mi-a dat vestea că și-a mai adăugat un an de viață.

— Ce bine ar fi dacă ar fi invers! râse Wolf, după care îi făcu femeii urările convenționale, sărutându-i galant mina. După ce mai schimbară câteva banalități, ofițerii se ridicară și-și luară rămas bun de la Frau Ilse. Înainte de a deschide portiera *Mercedesului*, Wolf se opri și îi spuse cu voce scăzută:

— Avem toate aprobările, însă Hölzer s-a arătat cam rezervat. Nu știu ce se petrece cu el de când a revenit de

la Berlin. Mă rog… Era să uit, deseară suntem invitați la domnul Kailidis. Cred că-ți face plăcere, nu? Și așa trebuia să mă văd cu domnul Secăreanu care e și el invitat.

*

Bărbatul cu fruntea înaltă, traversată de o virgulă de păr negru, îl fixa cu ochii aprinși și sfredelitori, puțin cam apropiați, parcă (impresie creată de rotunjimea feței, la care se adăuga lungimea nasului și buzele subțiri, dar ferme), stând rezemat într-o străveche pușcă, terminată cu o țepușă de baionetă lungă și strălucitoare.

„Ia te uită… când am ațipit?” Bretan, încă buimac de somn mai rămase câteva clipe cu ochii întredeschiși, înăbușindu-și un căscat. Ultimele pâlpâiri ale amurgului, strecurându-se printre draperiile trase, imprimau și mai multă viață scenei din litografia așezată deasupra tăbliei patului (încă de pe vremea când Horia nu aflase că bărbatul grăsun, scundac, cu uniforma plesnind peste rotunjimea pântecului, e chiar Napoleon). „Napoleon santinelă”, se putea distinge într-un colț al litografiei. La picioarele împăratului, într-o atitudine ce voia să sugereze oboseala, epuizarea, un soldat – pesemne veritabila santinelă – cu bicornul zdrențuit, adânc înfundat pe ochi, dormea cu gura larg deschisă.

„Am adormit de-a binelea”, constată nemulțumit. Se așezase în pat, la puțină vreme după masa de prânz, cu gând să recitească jurnalul lui Félix Andrieș. Își amintea că nu trecuse de primele zece pagini. Puțin iritat, încercă să se ridice, dar miile de fibre ale trupului – o plasă caldă și dureroasă – i se opuseră, încercând să-l reașeze în moliciunea așternutului. Noaptea trecută, toate alergăturile de peste zi își spuneau cuvântul.

Horia trecea destul de rar pe la tatăl său. Dar de fiecare dată însă se refugia, pentru un ceas-două, în camera în care deschisese ochii, loc ce părea să nu fi înregistrat de fel scurgerea vremii, atâta doar că interiorul, imens altădată i se părea acum mult mai mic, respirând un farmec desuet, dar cu atât mai plăcut și familiar. Și asta, doar pentru că pe el timpul nu-l ocolise. Zâmbi șters gândului, reușind să se ridice în capul oaselor. Își simțea gura încleiată, amăruie de atâta fumat. Ca la un semn, stomacul, tăbăcit de banda rulantă a cafelelor, începu să-și facă mendrele.

„Un polițist fără ulcer nu e un polițist adevărat”. Așa obișnuia să glumească câteodată Miercănuș, și din spusele sale nu lipsea un sâmbure de adevăr.

Tresări ușor. Dintr-o dată îi apăru-n minte chipul tatălui său. Sesiză instantaneu și ceea ce declanșase imaginea. Acordurile pianului ajungând până aici mai mult ca niște mângâioase păreri încetaseră. Liniștea era

acum punctată doar de câte un zgomot izolat și îndepărtat al străzii. „Se odihnește, poate”.

Luaseră masa de prânz împreună, în acea tăcere intimă și plăcută, în care, două ființe, legate printr-un sentiment profund, dar și printr-o anume contradicție, renunță, cei mai adesea, s-o umple cu tot felul de fleacuri. Își îngăduiseră, ca de obicei, libertatea de a se studia în voie. Trecând la cafea, pe minuscula terasă cu care se continua biroul tatălui său, Horia deschisese discuția:

„Îmi pari schimbat… ești cumva bolnav?” „Nu, n-am nimic, mă simt destul de bine. Tu, însă, arăți palid, uite ce cearcăne ai, de parcă n-ai fi dormit de săptămâni!” „Ei… alergătura obișnuită…” „Tot nu ți-a ajuns?” Horia nu răspunse. Privindu-și tatăl stărui: „Se petrece ceva cu tine… te-am urmărit, abia dacă ai gustat câte ceva… ai mai slăbit”. „E-adevărat, vara asta a stors tot din mine, de mult n-a mai fost așa o fierbințeală!” „Mie îmi pari schimbat… și altfel”. „Totul se schimbă… trece timpul… îmbătrânesc, nu-i așa?” „Nu, nu e asta. Te simt la fel de tare.” Renunță pe moment, schimbând subiectul.

Reintraseră tăcuți în birou. În treacăt, Horia se oprise, cercetând cu privirea jurnalele așezate după o anume ordine pe birou. „Văd că ai luat-o foarte în serios”. Ridicase de pe birou un caiet cu coperți tari, în care erau

note, anumite extrase, comentarii personale. „Încerc să pricep, pe cât mi-e îngăduit, ce se petrece… să ghicesc ce ne va aduce ziua de mâine, cum o să se termine toate acestea”. Sprijinit de spătarul scaunului obrazu-i devenise grav și-l privea cu o anume severitate puțin întrebătoare. „Ți-amintești când am concertat ultima oară la Viena?” „Ai fost de multe ori… acum trei ani, parcă”. „Nu, a fost în septembrie ’38. Un turneu în mai multe orașe. De câte ori ajung la Viena îmi place să mă pierd pe străduțele mai lăturalnice. Revenisem pe la prânz de la Linz. Mă bucuram că am până seara un nesperat timp liber. Pășeam, cum îți spun, absent, mă simțeam destul de bine. M-a trezit la realitate o… o îmbulzeală, o mulțime de oameni și n-am priceput în primul moment ce se petrece. Am fost înconjurați imediat de păcănitul unor motociclete grele, pași grei de bocanci parcă măcinau caldarâmul. Nimerisem într-o razie. Am înțeles-o în secunda în care am fost îmbrâncit într-un camion alături de alți câțiva zeci de oameni înspăimântați. Târziu, după miezul nopții, am nimerit la interogatoriu. Am explicat cine sunt. Cineva a verificat, dar a mai trecut o vreme. Au urmat scuze, s-au invocat clasicele motive, ordinea, siguranța, iar scuze, înțelegeți… Un individ – mi-a rămas și azi în memorie chipul său –, un bărbat cu fața mare și ochi galbeni, placizi, m-a condus cu automobilul până la

hotel. Aici, așa probabil primise instrucțiuni, mi-a mai cerut o dată scuze. Incidentul ăsta nu l-am povestit nimănui… Am vrut, în zilele și lunile imediat următoare, să-l dau uitării, să fac abstracție că s-a întâmplat în realitate. Și totuși, de multe ori m-am gândit, m-am întrebat, ce-au pățit cei care au rămas acolo”. Bătrânul se oprise un moment din povestit, întrerupt de o tuse seacă, ascuțită. „Atunci am avut pentru prima oară în viață sentimentul, cum să-ți spun, senzația, sentimentul de animal hăituit… nu de frică, deși un fel de frison obscur se abătuse asupra-mi, nu mi-era frică, dar am înțeles cât e de fragil peretele despărțitor între om și animal. Un fel de stop al rațiunii, deși eram conștient că nu mi se va întâmpla nimic rău. Ei, dar te țin aici cu vorba și văd că pici de somn. Mergi să te odihnești”. „Nu mi-e somn. Observ că ai multe ziare de dinainte de patruzeci”. Nu-ți dai seama de ce?” „Ba da. Încerci poate să reconstitui niște evenimente, niște etape premergătoare războiului”. „Ești pe aproape. Mi-am notat toate întâlnirile diplomatice, toate declarațiile, înțelegerile și luările de poziție ale guvernelor, și firește și reacțiile lui Hitler. Îmi dau seama, e amuzant într-o latură, cât de ușor a speculat acesta totul, cât de bine a știut să navigheze printre vanitățile și credulitățile, ezitările și concesiile celor din jur. Europa, să știi, e marele și adevăratul complice al

lui Hitler.”

Umbrele înserării cufundaseră camera într-o penumbră violacee. Horia coborî din pat, făcu câțiva pași prin încăpere, întârziind un moment să aprindă lumina. La fel ca pe vremuri, se răsuci spre oglinda ovală a șifonierului. Un chip subțiat de nesomn, un obraz asprit de un milimetru albăstrui de barbă. Dar după ce sorbi restul de cafea din ceașca de pe noptieră, rece și fără gust, parcă se mai dezmetici. Descoperi, căzut între pat și noptieră jurnalul lui Andrieș. Și acesta nu era un simplu jurnal. Cuprindea, în afara înseninărilor zilnice, meticuloase și ample la început, fugare și zgârcite mai spre final, o masă. Confuză de impresii și însemnări referitoare la unele materiale de propagandă legionară, citate și comentarii greoaie, stufoase, pe marginea unor lecturi, versuri, în bună parte publicate în ziarul la care lucra (unele destul de limpezi și izbutite, mai cu seamă acelea necontaminate de exaltarea, beția și tumultul ce caracterizau celelalte înscrisuri). Chipul lui Andrieș, desprins din oglinda intimă a jurnalului său, căpăta o anume consistentă ciudată. Un fel de lumină fosforescentă era dorința lui de acțiune și gând, dar printre rânduri transpărea tânărul dezorientat, neformat încă, sau prematur deformat, bâjbâind în descifrarea lumii, dar cu un bagaj sărac de idei și experiență, prins cu totul sub tăvălugul

ideologiei verzi. Printre însemnările de dată recentă, răzbătea pe alocuri o abia ascunsă disperare și neputință, tonului exaltat și încrezător îi luase locul unul mai potolit, într-o măsură mai realist, criticând chiar anumite personaje marcante ale mișcării și faptelor lor. Ultimele însăilări lirice, malforme poezii, ascundeau în bulboana metaforelor decepția, singurătatea și un profund pesimism.

Din perspectiva cercetărilor jurnalul n-avea nicio valoare. Nici nu-i acuza, dar nici nu-i apăra. Asta îl cam dezamăgise pe Arnăutu. Fusese sigur că va găsi acolo indicii care să mărturisească participarea legionarilor la spargere și la cele două asasinate. „Ce părere ai, domnule Breton?” începuse cam mofluz după ce citise jurnalul. Se odihnise câteva ceasuri după noaptea trecută, revenind pe la prânz cu forțe sporite. „S-ar părea că ceva nu vă place, domnule comisar-șef”. „Uite, dragă Horia, la data și ora în care s-au petrecut spargerea, apoi asasinarea lui Cotoaibă, răpirea fetei, ia uite ce notează Félix: «Drăcea și Horațiu joacă pocher cred că sunt gata să se ia la harță. Eu stau afară de pază și le-am bătut în geam, ridicaseră glasul și mai treceau oameni pe stradă». Și alte, alte fleacuri. Și asta numai ca să ne inducă în eroare. Dar ia zi, schimbă subiectul, dumneata ai rămas în continuare? N-ai mai dat pe acasă?” „Nu mi-a fost somn. Am moțăit eu puțin. Poftiți

aici declarația Eufemiei Budulan. Și-a recunoscut complicitatea, dar pretinde că a fost indusă în eroare de Cârjaliu, care i-a cerut mulajele cheilor și să îndepărteze tot personalul în seara spargerii sub alt pretext.” „Vrea să zică că ea nu știe nimic și că a fost trasă pe sfoară”. „Lui Andrieș nu i-am luat interogatoriu, e inapt pentru asta.” „Dar nevasta lui Vlad Cârjaliu ce-a declarat?” „Susține că în noaptea spargerii Vlad era prezent la biroul de la hipodrom. Pretexta un posibil control de la secția financiară și vroia să pună ordine-n acte. Am verificat însă și nu se anunțase niciun control”. „Să fi fost și Cârjaliu prin apropiere, în timp ce Baronică și Cotoaibă operau la consilier?” „Așa presupun și eu. Dacă ăștia ieșeau cu pânzele, cu ce le-ar fi cărat? Cred c-a stat prin apropiere așteptându-i în automobil. Apoi, după cum pretinde nevastă-sa Vlad a revenit după miezul nopții. Știți ce bănuiesc? Când a văzut că complicii au ghinion și totul s-a ratat a șters-o la hipodrom. A stat acolo și probabil ceva mai târziu a apărut și Baronică, după ce trecuse pe la Zorica Mattara să-i lase pânzele. Paznicul de la hipodrom a declarat că a văzut un taxi venind cam pe la douăsprezece jumătate, dar n-a dat atenție faptului. Mulți proprietari de cai mai vin chiar noaptea târziu să mai dea o raită pe la grajduri. „Ar trebui găsit șoferul care a făcut cursa să vedem și noi ce client a dus?” „Despre noaptea de

sâmbătă ce spune?” „Declară că Vlad nici nu s-a clintit de acasă, n-a venit nimeni în vizită, n-a dat și n-a primit niciun telefon. Am găsit câteva fotografii din perioada sportivă a lui, dar o să mai scotocim prin jurnalele și revistele mai vechi de sport. O să găsim acolo și pe alți proprietari de carabine *Krupp*.” „Ce-ai mai făcut între timp?” „L-am trimis pe Miercănuș să bată toate armurăriile. Argintaru e în Colentina, să purice bine bârlogul ălora, iar Cercel e încă la hipodrom să mai întrebe-n stânga și-n dreapta.” „Nu ești obosit?” „Mă simt foarte bine. Cred că ar fi nimerit să facem confruntările cu martorii. Am convocat aici câțiva indivizi pe care o să-i îmbrăcăm cu aceleași haine cu care au fost văzuți suspecții. Printre ei îi vom așeza și pe Horațiu și pe Drăcea.” „Bravo, domnule, vrei s-o facem ca la carte.”

Telefonul se dezlănțui strident și Bretan ridică receptorul. Auzi vocea morocănoasă, depărtată a lui Miercănuș: „Aici la armurăria de pe Lipscani s-a făcut repartiția ghearei extractoare a armei, dar dobitocu' de armurier nu-și amintește ce client i-a adus-o. În registrul de comenzi e trecut acolo un nume, dar e fictiv. Nu figurează la adresa pe care a indicat-o.” „Bine, dar de cel care a ridicat-o apoi nu-și amintește?” „Aici e buba. Meșterul, dobitocu-ăsta bătrân lipsea în ziua în care a revenit clientul să ridice arma. Îi ținea locul unul dintre

mecanicii lui, care acum e-n provincie la nu știu ce sindrofie, învoit de meșter.” „Dar, mă Valerică, tu ai la tine toate fotografiile suspecților, nu i le-ai prezentat?” „Nu v-am spus că meșteru’ e bou? Sigur că i le-am arătat. Dar ținându-le în portmoneu lângă actele mele s-au amestecat cu niște poze de-ale mele. Și, maimuțoiu-ăsta știți ce-a făcut? Mi-a arătat cu degetu’ pe cumnată-miu, care e mort săracu’ de cinci ani.” „Asta poate să-nsemne că proprietarul armei seamănă cu cumnată-tu. Multiplică poza. Așa, acum că ai terminat vino direct la pensiune să facem reconstituirea cu arestații” „Am înțeles, dar ce ziceți, să-i ridic vreo trei luni autorizația tâmpitului ăsta?” „Nu. Dă-i o amendă și avertizează-l că armele nu sunt zdrăngănele pentru copii.”

Plecaseră cu automobilele apoi spre pensiune. Zeița cu statură de gladiator, Delia Balentti, înștiințată prin telefon, îi aștepta chiar la intrare, dreaptă ca un felinar, sobru îmbrăcată, cu un surâs grav, ca de împrumut, știind că-n fața polițiștilor nu putea juca farsa sentimentală în genul: „Vai, sărăcuța Zorica, unde-o fi ea acum, ce nenorocire-o fi pățit, o fată gingașă și cuminte cu atâta viitor în față?” și alte asemenea fandoseli.

Îi conduse în birou, oferindu-le o frapieră cu sticle cu băuturi fine și cu multă gheață alături. „Sper să nu fie prea mare balamucul!” „Nu va fi niciun balamuc.

Indivizii noștri vor reface traseul din noaptea aceea, de la ușa camerei lui Zorica până la scara unde pândea agentul nostru. Să încerce să-i identifice”. Pe rând, Horațiu Cârjaliu, apoi alți câțiva bărbați, îmbrăcați în balonzaide închise la culoare și cu pălăriile înfundate pe ochi trecură docili pe coridor, respectând întocmai indicațiile lui Săvulescu.” „Nu sunt prea sigur, dar cel mai bine aduce dintre toți Horațiu.” Reîntorși în biroul Deliei Balentti, Bretan începu să ia anumite informații despre modul de viață al pensionarei dispărute atât de misterios. Patroana răspundea prudent, evaziv. Părea că ascunde ceva. Săvulescu pricepu cum stau lucrurile și interveni: „Mi-a șoptit un amic de la fisc, că ar fi niște nereguli pe aici”. „Poooftim?” se ridicase femeia ca un piston încins al unui motor. „Amicul zicea de niște puștoaice nedeclarate, chiriașe de-ale dumitale. Vocea agentului împrumutase ceva din seninul rece al gheții de pe farfurie. Poate nu-i adevărat dar amicul susține că are probe, vrea să trimită aici agenții noștri bugetari, să ceară deschiderea unei anchete… Asta o să te usuce la parale… dar noi nu ne amestecăm, noi îți suntem prieteni. Fii la fel și spune clar ce ascunzi. Nu ne-ai spus mare lucru despre Zorica.” Femeia, după o scurtă ezitare le-a spus că a prins și ea o mișcare. Câteva zile înainte ca Zorica să dispară a zărit un individ care o urmărea discret. Descrierea lui corespundea perfect cu

a scundacului elegant care o așteptase seara la varieteu. După ce cercetară cu de-amănuntul camera în care locuise Zorica, se reîntoarseră la secție. Acolo îi aștepta Arnăutu bine dispus. „Astăzi, domnule Bretan, e o zi providențială, ia privește.” Pe banchetă era expusă o salopetă mânjită de var și o șapcă veche și ponosită. „Argintaru le-a găsit acolo în Colentina, în cotețul câinelui. Să vedem ce față o să facă prietenii noștri acum. Cum a mers reconstituirea?” „Cum să meargă! La pensiune, din toți ce-au defilat prin fața lui Săvulescu, cel mai bine aduce Horațiu Cârjaliu.” „Și la generăleasă n-ați fost?” „Acum doream să mergem.” „În regulă, vă însoțesc și eu.”

S-a procedat la feL Mai mulți bărbați îmbrăcați în salopete și cu șepcile înfundate pe ochi s-au perindat prin fața bătrânei generălese, care se desfăta ca la un spectacol. Și fără prea mare ezitare, l-a indicat tot pe Horațiu. Ca fiind cel care a trecut prin fața ei cu arma. Arestatul căzuse într-o adâncă stare de depresiune și șoptea numai: „Sunteți nebuni de legat… nebuni”… „Ce facem cu dispăruții? se interesase Arnăutu apoi.” „Am difuzat fotografiile lui Vlad Cârjaliu, împreună cu cele ale fetei. Am alertat punctele de frontieră, jandarmeriile, peste tot”. Abia către prânz când agitația se mai potolise Arnăutu îl trimisese pe Bretan să se odihnească. „Mă duc, dar nu acasă, o să trec pe la tata.

Dacă se ivește ceva, acolo mă găsiți”.

Horia tresări, smuls din gândurile sale de pașii rari, măsurați ai tatălui său care se apropiau. Intră în cameră încetișor.

— Te-ai și trezit. A venit cineva de la voi, un domn Miercănuș.

— Mai ţineai de vorbă până mă bărbieresc. Dă-i un coniac.

— Mai e ceva. A telefonat un fost coleg de-al tău, Costin Bradosin. S-a întors după front, mi se pare că-l reformează. Are ceva la plămâni. I-am promis că o să-l vizitezi. Pe vremuri erați nedespărțiți. E singur, e bolnav…

— Nu prea am avut timp, dar acum am să trec, spuse Horia și se pregăti de bărbierit. Coborî peste zece minute în salon.

— V-am trezit din somn? îi întâmpină Miercănuș ridicându-se.

— Nu chiar. Dar ce-ai în plicul ăla?

— Uitați-vă, numai, spuse zâmbind, cu un fel de mic triumf în priviri. Cred că știu acum cui aparține arma.

În plic se găseau reviste vechi de sport, câteva numere din *Universul,* iar ceea ce prezenta interes era subliniat de Miercănuș cu creionul roșu. (Revista *SPORTUL.* Un fragment din articolul: „O frumoasă participare din Balcani”, reluat din *Münchener Sport Spiegel* – 25 aprilie

1930. „La actualul concurs organizat de Asociația sportivă *Bavaria Sagitaris,* unde au participat trăgători de elită din întreaga lume, o foarte bună carte de vizită a prezentat la sfârșitul întrecerii echipa României – necunoscută până mai ieri. Ea s-a clasat pe locul doi, după o aprigă înfruntare cu echipa Germaniei și Angliei. Menționăm din echipa României pe domnii Gogu Porumbescu, Jean Carandiano, Vlad Cârjaliu, Mircea Braghină, Ionel Caragea, Niki Fericeanu, Tică Mărgărit… Dar capul de afiș al echipei române îl deține domnul Duță Gherase, câștigător absolut al tuturor probelor. Echipa a fost felicitată de domnul Hans Depner, președintele onorific al Asociației Internaționale, iar domnului Gherase Duță, în mod special i-a fost înmânată, ca premiu, tradiționala carabină *„Krupp Ein Gold”*.

— Puteam să căutăm noi seria armei până ne venea acru, zise Miercănuș punându-i în față fotografia din ziar. Pe locul unde de obicei se gravează scria oricărei arme, era montată o mică efigie din aur ce reprezenta o panteră.

— Înseamnă că Gherase sau altcineva o fi scos-o de acolo ulterior. Articolul era însoțit de fotografii înfățișând lotul de trăgători prezent la acea festivitate de premiere.

— Ce destin au avut unii dintre ei, după ce s-au lăsat

de sport. Mai cu seamă Cârjaliu și Gherase Duță. Unul mai tot timpul prin pușcării, celălalt cu politica legionară…

— Ce-or fi ajuns ceilalți?

— Pe câțiva îi știu destul de bine. Velican știi că e procuror, Fericeanu e director adjunct la palatul telefoanelor, Carandiano s-a stabilit în Franța. Și pe Mircea Braghină-l știu. Lucrează la Siguranță, doar de Mărgărit n-am mai auzit nimic.

— Și cu toții au fost sau mai sunt încă proprietarii de arme *Krupp-Blietz*. Trebuie să le facem o vizită când om putea.

Unsprezece

— La o nunta sau la o cumetrie nu m-ați chema! rosti doctorul, încercând să se sprijine cât mai bine în coborâre. Ne dăm întâlnire numai în situații de-astea. Sunt om cu părul alb, nu v-ați săturat să mă purtați pe toți coclaurii?

— Nu-nțeleg de ce nu v-ați făcut mamoș? îi replică Miercănuș, apucând vârful țepos al unui tufiș de porumbar. V-ar fi fost meseria o veșnică sărbătoare!… Băgați mâna, scoateți copilul, poftiți doamnă, să vă trăiască, acum băgați și dumneavoastră mâna-n poșetă. Așa…

— Eu chiar trebuie să merg astăzi la un botez, spuse apatic și zgribulit, mai mult ca pentru el, fotograful,căutând să-și mențină echilibrul. Poteca îngustă și alunecoasă cobora pe alocuri destul de brusc.

— Fii sigur, domnule Miercănuș, că dacă aș fi asistat la nașterea dumitale, te-aș fi introdus repede înapoi, i-o-ntoarse doctorul, după câteva minute.

Miercănuș râse scurt, bine dispus, ajutându-i să treacă peste un buștean prăvălit în curmezișul potecii. Comisarul Bretan, Săvulescu și inspectorul Take Mitran-Priboieni, de la Prefectura din Ploiești aveau deja un avans destul de mare. Li se zăreau doar pălăriile înaintând prin mărăcinișul înalt.

Primele raze ale dimineții începuseră să aureoleze vârfurile brazilor de pe culmi, făcându-le să pară neobișnuit de ascuțite. O pâclă albăstruie, zdrențuită, mai plutea încă pe tot întinsul văii, jilăvind aerul. O ușoară adiere, iscată de prin văioagele înecate în frunziș tremurător, îi făcu pe comisar să-și siringă impermeabilul subțire, nu atât de răcoare, cât pentru a-și alunga începutul de nostalgie ce i-l strecura, în împrejurări atât de nepotrivite, acest colțișor al Văii Prahovei. Nu putu să alunge însă vaga iritare la gândul că are atât de puțin timp să guste în tihnă clipa… clipa care se scurge nervoasă, fără identitate cel mai adesea, într-o perpetuă hăituiala (așa cum zice și tatăl său:

hăituiala) ce-i devenise, ireversibil, a doua natură.

Bretan rememora acum cele câteva date mai importante ale accidentului. Acesta se petrecuse azi-noapte, mai precis după miezul nopții. Nu existau martori, dar nu era prea greu să-ți faci o imagine a felului în care se petrecuse. După toate aparențele automobilul intrase cu viteză destul de mare în curba strânsă a intrării în Posada (un loc cu frecvente accidente). Se observau clar urmele de derapaj și ei bănuiau că, doar în ultima clipă, cel de la volan încercase un tardiv efort de a se redresa. Șoseaua umedă, noroioasă favorizase derapajul. Parapetul de protecție ce străjuia acea parte a șoselei cedase destul de ușor în momentul impactului. Mașina se prăvălise în gol luând foc. Un martor însă exista.

— Și pe biciclistul ăla, pe martor, de unde-l luăm acu?

— E din Comarnic, domnule subcomisar, i se adresă lui Miercănuș unul din agenții Prefecturii de Prahova, unul din ajutoarele comisarului-șef Tache Priboieni.

— Și ce-a văzut martoru-ăsta? îl iscodi Miercănuș mai departe.

— A ajuns după ce mașina o luase la vale și ardea. A venit puțin mai târziu la fața locului.

— Ce-nseamnă „puțin mai târziu”, domnule agent? Am văzut că nici în raport nu e trecută cu precizie ora accidentului, cea a sosirii martorului. Sunteți cam p-

afară de meserie, mă băieți!

— Martorul zicea că n-are ceas. E paznic la fabrică la Bușteni. Face d-acolo cam două ore, de când iese din schimb, de la unșpe. Azi noapte cică a făcut mai mult, c-a fost noroi pe șosea. Însă la unu și-un sfert a ajuns la poarta casei Bibescu și-a anunțat pe gardianul care era de serviciu la poartă. Gardianu' a anunțat postu' de jandarmi și i-a luat declarație martorului.

— Și jandarmii de ce-au întârziat atât?

— Era șefu' de post plecat. Dar după ce l-au găsit totul s-a pus pe roate. La două jumate au sosit. Aia din mașină erau morți, și și-a închipuit că nu e lucru curat cu atâta bănet care-l aveau la ei, și plus de asta tablourile alea din cutie. Pe urmă șefu' de post s-a întors la post, a raportat la Prefectură și a luat la mână pozele cu suspecți. Poza bărbatului din pașaport semăna cu ăla pe care l-ați dat recent în urmărire, Cârjaliu parcă-i zice.

— A făcu și confruntarea cu cadavrul?

— Are fața făcută zob. E ars, vai de mama lui, nenorocita! Dar pozele seamănă bine.

— Dar la pozele cu persoane dispărute nu s-a uitat? Nu s-a uitat spuse tot el văzând că agentul tace, dacă belea acolo ochii măcar pe fată o identifica. Asta, Cârjaliu și fata, după câte pricep aveau de gând s-o șteargă din țară. Ia pune-ți tărtăcuța nițel la contribuție. Cum vroiau s-o facă?

— Știu și eu? făcu agentul căscând, pașapoarte falșe aveau, bani aveau, poate pe undeva aveau ei ceva aranjat.

— Ce aranjament? Păi ăștia erau dați în urmărire. Pozele lor au avut un tiraj mai mare decât *Universul*. Figurează pe la toate punctele de graniță, la toate prefecturile de poliție. Nu glumă!

— Încă nu s-au cercetat și hârtiile lor din bagaje. Și au, slavă domnului, tot felul, acte, scrisori, chitanțe.

Curând ajunseră la locul unde se oprise din rostogolire automobilul în flăcări.

— Parcă e o cutie de conserve! exclamă Săvulescu la vederea epavei fostului *Opel,* ars pe jumătate și oprit într-o rână într-un colț de stâncă, ce se ridica din mijlocul mărăcinișului pârjolit. Alături un jandarm fuma zgribulit. La vederea străinilor, se ridică și salută respectuos. Partea din față a automobilului, motorul și una din portiere arseseră în întregime. Roțile se pierduseră în rostogolire, cu excepția uneia singure, din spate, firește roata de rezervă. Ce ironie! Portbagajul deschis arăta ca o gură sinistră, larg deschisă.

— Sper că nu s-a modificat nimic aici, i se adresă Bretan jandarmului.

— Nimeni străin n-a atins nimic. Doar domnul plutoner Bărbăuțanu a căutat prin servieta victimei, unde a găsit pașapoartele, dar a umblat cu batista și le-

a pus la loc. Valiza asta. Îi arătă alt obiect, proiectat la câțiva metri, era așa cum o vedeți, cu broasca și mânerul smulse. Era aproape tixită cu bani românești și străini.

Ieșind din amorțeala drumului oamenii se puseră pe treabă. Fotograful, poreclit Bărzoiu, datorită staturii, mânuia rapid aparatul foto, schimbând unghiurile sprinten, cu veșnica sa glumă perimată: „Zâmbiți vă rog, nu mișcați, nu respirați!" Fluierând își nota într-un carnețel toate detaliile, poziția tuturor obiectelor și distanța la care se găsea, își făcea meseria cum trebuie. Ajutat de jandarm întoarse cadavrele pe toate părțile. Măsură apoi cu ruleta distanța dintre victime. Femeia, Zorica Mattara parcă dormea. Când o întoarse cu fața în jos, Bărzoiul exclamă:

— Aici e buba! Despicată de la ceafă până la mijloc.

— Moartea a fost instantanee, opină și medicul, codindu-se puțin să se apuce de treabă. Bărzoiul lua mai departe amprentele, meticulos, fiecare palmă, fiecare deget. Avu dificultăți doar cu cadavrul bărbatului, căci una din mâini îi era carbonizată. Miercănuș și Săvulescu începură și ei percheziția cadavrelor.

— Sper că asta e ultima greutate pe care mi-o faci, domnule Vlad, și-l manevră ca pe un pachet.

Bretan le întoarse spatele și se apropie de Bărzoi care, așezat pe un pietroi, trăgea dintr-o sticlă de cafea câteva înghițituri. Îi oferi și lui Bretan, dar cafeaua era mult

prea „îmbunătățită” cu coniac.

— N-am găsit nimic, raportă Miercănuș, după percheziție.

Între timp se apropiase și Tache Priboieni pufăind ca o locomotivă dintr-un trabuc puturos.

— Ăștia sunt cei căutați de voi?

— Fata, da. Bărbatul… o să vedem amprentele.

Ajutat de zelosul jandarm, Săvulescu aduse o valiză mare plină cu haine, valijoara cu bani, poșeta Zoricăi cu toate actele și servieta care aparținuse bărbatului. Mai era printre lucruri și o cutie plată, închisă etanș, în care fuseseră găsite cele trei pânze sustrase din casa consilierului.

— La ce-o fi servit inițial cutia asta? se-ntrebă Bretan.

Cutia din aluminiu era perfect etanșă, fiind căptușită cu azbest ce proteja bine conținutul. Fusese descoperită în spațiul îngust dintre tabla portierei și pielea tapițeriei.

— E militară. Nemții au asemenea cutii, pentru transportul documentelor. Sunt foarte bine protejate. Dar, după câte observ, parcă cineva a avut grijă ca să găsiți tablourile, nu să le ofere protecția propriu-zisă.

Bretan cerceta acum pașapoartele ce figurau sub numele de Gheorghiade Valeriu și Gheorghiade Amelia. Dar fotografiile îi înfățișau, fără tăgadă, pe Vlad Cârjaliu și pe Zorica Mattara.

— Avea dreptate săracul Cotoaibă să-i bănuiască că-l trag ăștia în piept. Uite, se pregăteau porumbeii s-o întindă!

Sosi într-un târziu și procurorul, un tinerel stagiar, care se scuză îndelung, stingherit. Își făcu însă treaba bine, semnă hârtiile și împreună cu ceilalți doi criminaliști care-l însoțeau mai scotociră vreo jumătate de oră, parcurgând și invers traseul pe care se rostogolise automobilul. La plecare Priboieni îi promise lui Breton că-i va trimite rămășițele automobilului avariat la București și că va mai cerceta prin zonă în legătură cu acest caz.

— Poate s-au mai oprit pe undeva să mai respire. De la București se face până aici cam o oră jumătate, două, cine știe…

*

Așezat pe banca de sub dud, numai în vestă și cămașă, cu un teanc de dosare alături, comisarul-șef Arnăutu îl întâmpină surâzător, dar sub acest calm i se ghicea nerăbdarea să afle ce se întâmplase acolo la Posada. Bretan îi raportă succint întâmplarea.

— Așa… Șeful plescăi cu satisfacție. Un abur de mulțumire leneșă îi estompă luminițele jucăușe ale ochilor, de parcă celălalt îi adusese vestea avansării și nu pe aceea a unei nenorociri. Or, gândi o clipă Bretan, cele două lucruri sunt perfect compatibile, primul îl

poate foarte bine determina pe al doilea.

— Ați făcut identificarea, tot, în bună regulă?

— Femeia e Zorica Mattara, fără niciun dubiu. Corespunde și cu fotografia din pașaport. Cârjaliu însă, dacă el este, are fața arsă complet… dar amprentarea s-a făcut în bune condiții.

— Așa deci… Ce ghinion! Ia loc, domnule comisar, sau preferi să mergem în birou?

— Mai degrabă, încuviință Bretan, scoțându-și pălăria de pe fruntea transpirată. Trecând prin dreptul camerei destinate relațiilor cu publicul, zăriră ia masa uriașă o bătrânică mărunțică, scriind de *zor. Desigur*, genul de persoană ce reclama pierderea câinelui sau cine știe ce fleac. Ceva mai la o parte, rezemați de perete, picoteau doi bărbați. Chipul lui Varlam se decupa calm și suveran în rama unuia din ghișee. Dicta ceva unei persoane invizibile din acest unghi. Bătăile rare și plictisite ale mașinii de scris exprimau clar, pentru toți oamenii, că ora aceasta e potrivnică oricărei acțiuni.

Arnăutu plonjă în adâncimea moale a fotoliului, apăsând simultan un mic buton aflat pe colțul biroului.

— Se pare că cercul s-a închis, de-acum a. Se lăsă câteva momente mângâiat de aerul răscolit de palele ventilatorului.

— Ce zici, domnule Horia?

— Nu mă pot pronunța, până nu ne parvine

rezultatul autopsiei, până n-o să avem identificarea completă, expertiza.

— Ce răspuns prudent! îmi face impresia că nu-ți vine să crezi că s-a consumat și ultimul act!

— Poate că da. Dar câteodată un epilog poate fi mai tare decât toată piesa!

— Adică?

— Cercul de care vorbiți nu se închide prea rotund… Rămân câteva chestiuni pe dinafară…

— Până una alta, clătină din cap șeful. Reveni cu vioiciune: Dumneata ai zece ani de meserie, bătuți pe muchie! Ai rezolvat sute de afaceri. Nu ți-au rămas, mai întotdeauna, și întrebări fără răspuns?… Se lăsă pe spate, de parcă ar fi căutat să se identifice cu pielea fină și catifelată a fotoliului. Reluă; privind vag, în direcția ferestrei:

— Adevărul e că meseria de polițist implică un mare coeficient de subiectivism. Ne chinuim creierii, brodind în jurul fiecărui caz ipoteze, deschidem piste, de mai mare dragul! Nouăzeci la sută moarte din fașă! mai și supralicităm inteligența și ingeniozitatea adversarului, de multe ori. Realitatea e mai placidă, mai ternă și câteodată chiar stupidă. Trebuie să mai treacă oarece timp până se va mai lămuri câte ceva. Până una-alta, esențialul e că ne justificăm leafa. Pânzele sunt recuperate. Despre acest caz se va scrie că ne-am făcut

datoria. Într-o săptămână și jumătate toată treaba terminată! Citește, te rog. Hârtia asta. Cu un bobârnac îi trimise un plic, de un inconfundabil bleu-cenușiu, purtând antetul Poliției de Siguranță. Fraze stereotipa de apreciere, câteva firave mulțumiri și o cerere expresă de transferare a arestaților la ei. Nu apucă să-și ridice privirea din hârtie, că se trezi cu un teanc de dosare în față.

— Uită-te puțin și-n arhiva asta? Să vezi ce ascunde „aisbergul” nostru!

Râse scurt, plăcut surprins de spontaneitatea comparației. Ilustra destul de plastic situația legionarilor arestați. Implicarea acestora în chestiunea tablourilor era aproape insignifiantă, în raport cu acuzațiile anterioare. Bretan începu să răsfoiască, nu fără interes. La cererea comisarului-șef Arnăutu, mâna conștiincioasă a cine știe cărui mărunt funcționar al serviciului de cazier al Siguranței întocmise trei copii meticuloase după dosarele legionarilor. Nu se putu abține să nu recunoască că are în față ceea ce se cheamă, în mod obișnuit: dosarul perfect. Totul era ordonat, sistematizat, începând cu denunțurile, rapoartele, declarațiile, continuând cu prezentări detaliate și sugestive ale faptelor, cu piesele probatorii, într-o articulare fără cusur, sfârșind cu sentința, pronunțată în absență, cu nota de internare în penitenciar, dar și cu

unele investigații de ultimă oră.

— I-am predat Siguranței de dimineață… cu toate formele în regulă, vorbi Arnăutu, privind pe undeva peste Bretan.

— Sper măcar că i-ați mai interogat o dată?

— Sigur, dar n-am scos nimic nou de la ei. Știu că acum, după cele ce ai să-mi spui, ai fi vrut să-i mai iei la întrebări.

— Voiam să-i anunț lui Horațiu moartea fratelui său, spuse cu o voce stinsă și sleită. Trebuie măcar lui să-i vorbesc.

— N-are sens să te frământi. Nu i-am lăsat să plece cu una cu două. Îi arătă un cartonaș verzui de liberă trecere în arestul Siguranței. Inspectorul Cioroianu nu ne va face greutăți.

— Ia spuneți-mi, ați desigilat casa lui Gherase Duță?

— Da, dar dosarul lui nu ne-a parvenit. Dacă ăsta e mort, dosarul zace și el clasat în vreo arhivă. Dar am găsit brevetul de trăgător de elită, diplomele, și medalia de la München. Am găsit doar husa armei într-o debara. Cineva s-a strecurat a luat arma, l-a lichidat pe Cotoaibă și ia ucigașul de unde nu-i! Deși nu se vede nicio urmă că ușa ar fi fost forțată. Poate o fi avut cheie, ori poate o fi coborât prin luminator. L-am găsit deschis.

— Vecinii n-au prins nicio mișcare?

— Ca de obicei, nimeni n-a văzut, n-a auzit, nu știe

nimic. Îți spun eu, domnule, Horațiu cu Drăcea și cu Andrieș au pătruns în casă și au săltat arma. Doar era casa unui fost camarad verde.

— La vremea când Siguranța a făcut percheziția arma se mai afla în casă?

— Asta n-am de unde s-o știu. Au găsit ei alte arme aici, dar crezi că se mai gândeau să găsească și acest flecușteț de sport?

— Mă gândesc la două variante, spuse Bretan concentrându-se. Ori arma a dispărut înainte de percheziție, înstrăinată, sau făcută cadou, sau vândută, de Gherase Duță însuși, deși mă-ndoiesc, ori a rămas în casă ascunsă, scăpând percheziției, dar existând cineva care știa de ea. Acel cineva s-a strecurat, fie cu o cheie potrivită, fie prin luminator și a sustras-o. Și asta acum, când a fost nevoie de ea.

— Prin luminator nu se poate strecura decât un tip, să zicem, cam de talia lui Andrieș, care, firește, nu a recunoscut. Deși l-a cunoscut bine pe Gherase. Nu uita un amănunt. Gherase răspundea de paza și securitatea redacției și tipografiei legionare unde ieșeau la lumină articolele și poemele lui Andrieș, printre altele. În altă ordine de idei, a apărut din provincie mecanicul acela, ajutorul armurierului, cel care a predat arma clientului. L-am convocat aici. El susține că acum câteva zile s-a prezentat la atelier un tinerel simpatic, corect îmbrăcat,

care i-a întins bonul de ridicare a armei… Dacă te gândești la Félix Andrieș, te-nșeli. Am făcut confruntarea. Mecanicul afirmă că nu Andrieș e cel care a ridicat-o. Naiba s-o ia de treabă! Dacă era așa, ăsta era capacul pus peste toată fiertura asta a noastră!

— Am mai văzut în sala de așteptare pe un individ, cine e?

— E în legătură cu cabaretul. Se pare că se lămurește și aspectul ăsta. Tipul lucrează ca șofer la un abator. În timpul nopții livrează carne la localuri. Luni seara, în timp ce voi făceați descinderea să-i găsiți pe Zorica și cei doi indivizi, el se afla cu camionul tras în strădușa unde e intrarea de serviciu.

— Varlam și Argintaru, care erau postați acolo, n-au pomenit de niciun camion.

— Am verificat. Agenții și-au adus aminte că acolo staționa un camion, dar nu i-au dat prea mare importanță. Mașină obișnuită care descarcă marfă pentru local. Agenții supravegheau doar ieșirea de serviciu, ferestrele, pentru că acest camion nu era tras în dreptul intrării ci la vreo șapte-opt metri mai încolo, unde e un fel de fereastră metalică a unei camere frigorifice și omul descarcă direct acolo de obicei. Camera comunică cu bucătăria printr-un coridor, dar și cu restul printr-o ușă care de regulă e încuiată. Șoferul, Mandache îi zice, susține că în timp ce descărca carnea

s-a pomenit cu doi necunoscuți, și o femeie, care i-au dat o sumă grasă pretinzând că poliția îi urmărește. Mandache i-a urcat în mașină și dus a fost.

— Și cum, acest Mandache a venit din proprie inițiativă să ne informeze?

— Nu. Un informator i-a șoptit lui Argintaru că într-o seară la o crâșmă Mandache s-a cherchelit și s-a lăudat cu isprava sa la niște gură-cască. Așa spunea: „Am scos de la cabaretul *Carmen* trei pușlamale, doi tipi și-o fufă gata-gata să fie înhățați de sticleți!” Bineînțeles când l-am luat la întrebări, Mandache n-a vrut să recunoască nimic. Dar l-am strâns cu ușa și a recunoscut. Zicea că i-a scos pe ăia de fapt mai mult pentru că unul l-a amenințat cu un revolver și nu atât pentru bani. Dar cică i-au dat o sumă destul de grasă. Cred că ar fi mai bine să stai și dumneata de vorbă cu el, eu trebuie să plec acum până la Prefectură, am o chestiune cu domnul inspector Podoabă.

— Noi suntem convinși că cei doi indivizi suspecți sunt Drăcea și Horațiu Cârjaliu. I-ați confruntat cu șoferul?

— Nu, pentru că deja îi preluase inspectorul Cioroianu pe arestați. Dar te las pe dumneata s-o faci și cu asta cred că treaba se cam apropie de sfârșit. Dacă Mandache îi recunoaște, treaba e terminată, ascultă-mă pe mine.

— Nici măcar fotografiile lui Horațiu și ale lui Drăcea sau ale fetei nu i le-ați arătat șoferului?

— Nu, dragă Horia, dar ocupă-te tu de toate astea acum.

După plecarea lui Arnăutu, Bretan îl invită pe Mandache să între. Statura individului părea că umple încăperea. Povesti totul cu lux de amănunte, cum s-a trezit cu doi bărbați și o fetișcană în camera frigorifică, îi descrise. Unul înalt, spătos, celălalt ceva mai scund…

— Domnule șofer, mi-a zis încruntat ăla înaltu', nu pierde vremea. Ia banii ăștia și valea! Poliția e pe urmele noastre. Dacă nu vrei, mai am și alt argument… Nu glumea, să moară mama. Cât sunt eu dă malac mi s-a cam tăiat picioarele. Cine știe ce criminali mai e și ăștia și mă poate sparge-n cuțite dacă nu fac ce zice. Așa că, camionu' era tras la zid cu spatele și ei n-a făcut decât pasu' înăuntru. Am văzut io p-acolo pă la ușă freo doi costumați d-ai dumneavoastră, deci era groasă chestia!…

— Cum ți s-a părut fata care era cu ei?

— Ca o cadră, măcar că era întuneric. Face și ea parte din bandă?

— Sigur, aprobă Bretan, deschizând un sertar. Scoase niște fotografii, selectă câteva apoi i le arătă. Ăștia sunt clienții? Mandache se uită la fotografii, scuipă pe jos, fără să vrea.

— Ăștia e, să moară mama! Ochiu mieu nu minte, dom'șef.

— O să te mai chemăm când o să-i prindem. Până atunci însă trebuie să dai aici o amendă cum trebuie. Dumneata ai câștigat, dar trebuie să câștige și poliția. Treci la ghișeul doi și plătește funcționarului de acolo. Puteai s-o pățești și mai rău. Acum șterge-o! îl chemă imediat în birou pe Miercănuș.

— L-ai văzut pe mamelucul care a ieșit? Așa. Îl trimiți pe Săvulescu și pe Argintaru să cotrobăie puțin prin viața lui. Prin cartier, pe unde-și face veacul, pe toată Grivița. Luați toate cârciumile la rând, mai ales acolo unde livrează carne. Trebuie să-l prindem cu vreo șoaldă.

— Mie nu prea mi-a plăcut mutra plăvanului. Dar ce-a făcut?

— A-ncercat să-mi vândă gogoși. Susține că luni seara la cabaret i-ar fi scăpat pe urmăriții noștri. L-am lăsat să-și deșerte tolba și să creadă că-l cred și pe urmă i-am arătat fotografiile astea, să-mi spună dacă-i recunoaște pe clienții de atunci.

— Pfii, fi-r-aș al dracu! Gagica asta e Aglaia, ce vindea la *Clarus* și-am priponit-o noi anu' trecut că a pus mâna, iar ăștia… ăștia sunt Delu Bolozan și Chirică Bordei, ăia cu escrocherii de văduve cu lovele!… Deci nu le-ați arătat poza cu Zorica și…

— Dacă Mandache zice că i-a salvat înseamnă că i-a și văzut pe cei trei, dar după cum se vede ăsta ne îndrugă o poveste, pe care precis i-a dat-o cineva s-o învețe și să ajungă astfel la noi. Un tip ca Mandache să se laude în cârciumă cu isprava asta!

*

— E superb, dragă Herbert iahtul!… Un vis! Wolf își scoase ochelarii de soare și privea încântat silueta grațioasă a navei *PRINZ EUGEN*, una din cele mai luxoase ambarcații fluviale de agrement. Vasul, ancorat la penultima dană, i se părea cu mult mai mare decât își imaginase. Ocoliră pancarda ce interzicea oricărei persoane neautorizate apropierea. Un ofițer mătăhălos, purtând însemnele poliției portuare, salută cam în silă și le ceru – în bavareza lui greoaie – permisele de acces. Cei doi ofițeri observaseră că în acel perimetru paza era dublată și, undeva, la capătul antrepozitului, în umbra sălciilor, luceau stins blindajele unor tanchete. Câteva vedete mici, rapide, descriau curbe grațioase, prin apropierea vasului. Erau probabil destinate escortei lui *PRINZ EUGEN*. La pupa vasului un mic grup de marinari simulau că șmotruiesc – inutil de altfel căci nava părea tăiată dintr-un bloc de zăpadă –, dar în realitate se amuzau ori de câte ori pasarela vibra sub pașii celor deprinși să simtă pământul sub tălpi. Un grup de ofițeri tocmai urca pasarela. În fruntea lui Wolf

îl recunoscu pe *Standartenführerul* Eduard Goetz, funcționar pe la protocolul legației. Când ești așa de mărunțel și vrei să fii important, trebuie să faci și mare tevatură în jurul tău. Pentru Wolf, acest Goetz era simbolul zelului. Zelul (în sensul rău) privit ca acea calitate ce se dezvoltă în absența altora (sau înăbușindu-le dacă există vreun germene), hrănită din fuziunea dintre prostie și frică, frica de șefi, de posibile repercusiuni, teama maladivă de a nu greși, ce-l transformă pe individ, inevitabil, într-un perfect mecanism. Acum Goetz – cel care se amesteca peste tot, să supravegheze, să controleze – se avântă cu micul său alai pe puntea vasului de colo, colo, admonestând, observând, strigând chiar.

— Ce spuneți de micul avorton?

— Nu știu, dragă Herbert, câți oameni au pierit în războaie, dar precis zelul, zelul a omorât mult mai mulți, îi răspunse Wolf apucând balustrada pasarelei. Printre marinari se aflau și cei din escorta specială și unul dintre ei le ieși înainte și raportă:

— Domnul căpitan Gregor vă așteaptă în cabina secundului.

— Unde-ți sunt ceilalți colegi?

— Sunt la un instructaj pentru a face pe stewarzii.

Undeva, pe puntea etalon, se auzea vocea iritată a lui Goetz, căruia nu-i plăcea poziția bărcilor de salvare și

cerea cu insistență să se execute exercițiile de avarie. Ostașul lui Gregor îi conduse în cabina secundului. În mijlocul încăperii, destul de spațioase, trona o masă de stejar. Trei bărbați discutau aprins, aplecați deasupra unor planuri și schițe. Căpitanul Gregor tocmai le explica lui Boemhes și celui ce părea a fi secundul navei anumite idei în legătură cu traseul de la Giurgiu la Sulina. După ce schimbară saluturile de rigoare, Wolf își aruncă o privire fugară asupra hărților de navigație împestrițate de semne trasate cu creioane de diferite culori. În cabină era răcoare, iar prin hubloul deschis se zărea apa gălbuie a fluviului. Un ventilator silențios făcea să dispară fumul celor trei țigări ale bărbaților. Aproape instantaneu apăru un marinai* care depuse pe masă o tavă încărcată cu gustări, plăcinte, covrigei sărați, bere și o sticlă de vodcă.

— E vodcă finlandeză, preciză secundul.

După un vechi obicei bavarez Boemhes își turnă bere în pahar și peste ea vodcă. Îi dădură lacrimile de plăcere după ce bău. Wolf începu să înțeleagă ce era pe hârtiile din fața lui, în timp ce Gregor îi detalia operațiunea.

— Am ales doisprezece oameni, domnule maior. Uitați aici, schema vasului unde am marcat toate punctele cheie și posturile fiecăruia. Grupului nostru, antrenat special, i se mai adaugă echipajul, ofițerii și subofițerii din sectoarele tehnice, și desigur echipa

domnului Boemhes de la *Gestapo*.

— Nu faceți confuzie, zise acesta cu răceală, noi vom avea aici o misiune politică, nu suntem pândarii vaporului.

— Citește acest plic, răspunse laconic Wolf. Aici scrie oficial că toată lumea, inclusiv dumneata, vă veți subordona căpitanului Gregor și implicit mie. Se întoarse apoi către secund: Cum e traseul?

— Condițiile de navigație sunt bune. Dunărea e scăzută, dar suportabil. Porturile au primit instrucțiuni și sunt în alertă, și patrulele au început deja să se miște în perimetrul lor, cu obligația de a raporta orice neregulă. Avem convocați și scafandri. Vor avea restricție navele românești civile și cele pescărești.

*

Ia banii, Dobrică, și fă-te strigoi!

Omul înșfăcă plicul, îl vâri la iuțeala într-unul din buzunare, se bătu automat cu palma să-l simtă acolo, dar nu se hotăra încă să plece. În lumina chioară a becului din pasaj, chipul ca de șoarece bătrân al ciripitorului se străduia să pară rugător. Întinse chiar o mână negricioasă și umedă, apucându-l pe Săvulescu de marginea hainei.

— Jos laba, Ciripel… Ce mai vrei?

— Cum rămâne cu chestia aia?

— Nu ți-am zis că se face? Mă știi pe mine om fără

cuvânt?

— Doamne iartă-mă, dom' Săvulescu, dumneatale? Păi nici pă tata d-ar învia nu l-aș crede orice mi-ar zice, ca pe dumneatale.

— Ziceai de un „vorbitor" și pachet pentru careva care e priponit, nu?

— Nu, dom' șef, n-am eu daravele acu cu nimeni „înăuntru". Chestia asta v-a rugat Gornet, plăpumaru', cu fi-su Zdrelea, io voiam hârtia aia, autorizația, dacă mai țineți minte?

— E cam migălos, bă Dobrică. Trebuie să treci mâine pe la percepție, am acolo un amic Costică Barbu, întreabă de el. Îți zice ei ce e de făcut. O să-i dau și eu un telefon. Acum, roiu!

Urmări un moment silueta puțintică a ciripitorului, înghițită aproape imediat de întunericul pasajului. Ciripel merita să-și ia înapoi autorizația pentru caterincă și papagal. Ciripise lucruri ca lumea. Deci așa stau lucrurile: Mandache fură și plasează carne. De parcă ar tăia porcii lui tat-su… măgarul!

Ieși agale în bulevard, strecurându-se cu greu prin mulțimea din fața cinematografului Marna. Se opri la vreo zece metri în dreptul unui lustragiu. Nimeni n-ar fi putut să-ți spună cine și de ce fusese poreclit acest lustragiu „Ministru", dar privindu-l, cu oarecare imaginație, puteai admite că i se potrivește. La nivelul

cutiei și periilor sale, putea fi socotit „ministru”. Avea cam o sută de kilograme (lucru rar întâlnit în lumea smochiniților lustragii) și se îmbrăca întotdeauna curat, purtând chiar și cravată și mânecuțe negre ca funcționarii.

Săvulescu bătu cu talpa în cutie, se așeză pe scaun și-l făcu atent:

— Auzi, bă, *excelență,* să nu-i dai cu cremă. Dă-i un pluș la meserie și golește-ți gușa cu ce te-am rugat.

Lustragiul își suflecă manșetele și începu să-i șoptească:

— Mandache are o damă aici, sus, la madam Cârje, la etaju′ doi, deasupra cinemaului. Acu e acolo. De fo un sfert de oră a intrat. Asta prăduiește cu abatorul lui și are bani de-i întoarce cu lopata.

— Fii atent că mă-ntorc, am un pic de treabă, dacă o roiește de la gagică, fii cu ochii la ușă!

Săvulescu se ridică și privindu-și pantofii îi aruncă lustragiului câteva bancnote, atât cât valorau informațiile oferite. Mări pasul și după o sută de metri ajunse în apropierea restaurantului La *Marinam*. Intră în primul gang spre intrarea de serviciu. Apăsă clanța și pătrunse într-un hol mai luminat. Îl zări pe Cercel, care fuma rezemat de niște lăzi și încerca să înconjoare cu cercuri de fum para galbenă a becului spânzurat de un fir gros.

— Ai picat la fix, zise, strivind chiștocul direct pe ciment Mandache a băgat și aici marfă. Ultima oară cam șase sute de kile. Dom' subcomisar Miercănuș a pus sigiliul și face procesul verbal lui Nas-Caras. Hai și noi înăuntru.

Se pomeniră în biroul proprietarului. Miercănuș fuma tolănit în fotoliul capitonat al lui Gângu, care era poreclit Nas-Caras, din cauza nasului său enorm, dar și pentru că era profilat pe preparate pescărești. Acum, transpirat și roșu la față, scotea din casa de fier maldăre de registre, borderouri, icnind de parcă ar fi descărcat cărămizi.

— Domnu' Miercănuș, mă nenorociți, cu Mandache ăsta și cu ai lui! Aia sunt în stare să mă treacă pân' cuțite! Spală cuțitu-n mine, zău…

— Nea Gângule, trebuie să mi-i spui pe toți, asta ca să-ți fac un favor doar cu amendă, dacă nu, te bag în fiare, nu glumesc! O să tragem oblonu' aici și în loc de „La marinaru" o să scriem „Om la apă". Dacă vinzi fripturi de furat! Fă lista că mă grăbesc, mai merg cu sorcova și-n altă parte!

Cercel se zgâia acum la instrumentele marinărești risipite prin birou, obiecte pe care le văzuse mai înainte în local: un sextant, o busolă, o mică timonă, un colac pe care scria „Calipso"…

— Scrie declarația, nea Gângule, că doar nu mă știi

glumeț la chestii d-astea. Hai că n-o să pățești nimic.

Omul începu să scrie icnit, chinuindu-se îndelung. Îi luă foaia, o împături și părăsiră încăperea. Înainte de a ieși. Cercel care se jucase cu colacul, să vadă dacă e chiar de plută naturală, i-l aruncă în brațe spunându-i cu tâlc:

— Ține-l bine, frățioare, că nu se știe.

— L-ai dibuit pe Mandache? îl întrebă Miercănuș pe Săvulescu.

— E aici, alături la o pipiță, deasupra cinemaului.

— Aici? arătă Miercănuș în direcția gangului prin care intrau locatarii ce stăteau deasupra cinematografului Marna.

— Stă la etajul doi, preciză Săvulescu.

Urcară o scară în spirală, în acompaniamentul unor tropote de cai, de țipete de indieni. Trecând prin dreptul cabinei de proiecție îl zăriră pe operator, prin ușa întredeschisă, sorbind, probabil, o bere. Urcară măi departe; în micul coridor mirosea a varză, a copil lăsat în părăsire, a șobolani, a tot ce înseamnă locuință mizeră din zona Gării de Nord.

— Asta e ușa, șopti Săvulescu, n-are număr, dar mi-a zis că e cea mai pricopsită cameră. Din obișnuință Miercănuș apăsă clanța ușii frumoase, lăcuite, și, surprinzător, o găsiră deschisă. În holul mititel întunericul era atenuat de lumina strecurată prin fereastra cât o palmă a ușii de la baie. Își zâmbiră,

ținându-și răsuflarea, gândindu-se fiecare, probabil, la scena care avea să urmeze imediat. Dar scena nu avea nimic picant, ci putea fi socotită de-a dreptul înduioșătoare. Mandache, îmbrăcat doar într-un maiou și izmene până la genunchi, așezat pe-o canapea de colț, ținea în mână o sticluță cu medicamente. Alături, într-un vălmășag de cearșafuri și pături, se ghicea conturul unui corp subțirel. O fetișoară blonzie, aprinsă de febră se ițea dintre perne. Fruntea fetei era acoperită cu un prosop uriaș. Mirosea a spirt, a camfor și în încăpere nu se auzea decât tic-tacul unui ceas CFR. La vederea noilor intrați Mandache încremeni.

— E bolnavă, îngăimă în loc de orice altceva, ridicându-se.

— Domnule felcer, fii bun, trage-ți nădragii câteva minute să ne dai și nouă o consultație. Ai două minute pentru asta.

Mandache nu reacționă. Cercel însă îi luase deja hainele și după ce le scotoci fără nicio jenă, i le trânti în brațe.

Coborâră un etaj. Zgomotul cavalcadei, întrerupt de pârâiturile difuzoarelor hodorogite, făcea un vacarm de nedescris. Proiecționistul, adus de spate și impasibil, rămăsese în aceeași atitudine.

— Hai aici, îi veni ideea lui Miercănuș, pășind pragul cabinei. Ceru încuviințarea slăbănogului care abia își

mișcă bărbia în semn de încuviințare.

— Vrem să-i luăm un interviu dumnealui. Ai vreun colțișor?

Le arătă o ușă îngustă ce dădea într-o cămăruță. Încăperea, sumar mobilată, doar cu un pat de fier, acoperit cu o pătură militară, era în schimb în întregime tapetată cu afișe de cinema.

— Ia loc, domnule Mandache. Dar să știi că n-am timp de șuetă. Gândește-te la două chestii. Prima: ești vârât într-o treabă murdară. Știu tot. Furi tone de carne de la abator și le bagi pe blat prin cârciumi. Mai lucrezi și cu oameni de nimic, care te-au turnat și am destule mărturii ca să te-nfund. A doua chestie: care e și mai grea. Ai încercat să vinzi gogoși autorităților. Adică domnului comisar Bretan. Ai mâncat borș, Mandache, cu povestea aia cu indivizii, vezi doamne, scăpați de tine de la cabaret… Am verificat și pot să-ți dovedesc că ai mințit. Adică, n-ai ajutat pe nimeni să scape. Cineva te-a montat să ne plasezi gălușca asta și după cum vezi n-am înghițit-o. Ia zi tu, cine ți-a dat poezia asta să ne-o torni nouă?

Mandache simula perfect surpriza și se mărgini doar să surâdă.

— N-ai de gând să vorbești? se răsti Miercănuș, iritat de expresia batjocoritoare ce începuse să ia loc surâsului.

Drept răspuns piciorul lui Săvulescu îl punctă la plex, dar lovitura nu era decât un simplu avertisment. Mandache tresări, își propti mâinile, încercând să se ridice de pe pat, dar o a doua lovitură, de data aceasta mai puternică, cu genunchiul sub bărbie, îl aruncă înapoi. Sări și Cercel încercându-și rapid cunoscutu-i croșeu de dreapta. Mugind ca un taur Mandache apucă totuși să sară de pe pat. Reușind să plaseze și el lui Săvulescu o lovitură care ar fi putut crăpa în două o buturugă, dar agentul, străbătut doar de o scurtă tresărire, rămase pe picioare, întorcându-i un upercut mult mai năpraznic decât și-ar fi închipuit Mandache că e în stare slăbănogul de agent. Nu resimți prea tare lovitura, dar un alt pumn aplicat de Cercel, din spate, îl proiectă înainte.

Miercănuș, postat cu spatele în ușă comenta în gând loviturile. În aceeași clipă genunchiul osos al lui Săvulescu îi punctă din nou plexul, dar Mandache parcă avea o platoșă. Atunci Cercel execută o săritură, încercând să-i cuprindă grumazul ca de taur, dar Mandache se scutură scăpând din cravașa. În cădere Cercel reuși însă să-i agațe încheietura mâinii. Săvulescu profită și-i plasă „un șurub”, adică o lovitură cu capul sub bărbie, lovitură tipică celor crescuți în Grand. Abia acum Mandache se îndoi și-ntr-o clipă se trezi pe podea cu fața în jos și cu cătușele puse.

— Bă, malacule, tot n-ai de gând să spui? Vrei să te facem chisăliță? strigă la el cu vocea-i stridentă Cercel.

— Mandache, îl luă blând Miercănuș lăsându-se pe vine alături de cel căzut. Mă băiatule, n-ai decât de pierdut, dac-o ții așa. Ascultă numa′ ce-ți propun… Uite, mă fac că nu știu, că am uitat că te ocupi cu carnea și te las câteva zile să-ți aranjezi ploile. Zău, crede-mă că te las!… Numai să ne spui un nume, o adresă, ceva…

— Cine dracu′ are încredere în voi? întrebă înăbușit șoferul, dar se vedea că siguranța i se zdruncinase destul de serios.

— Vrei să-ți dau și eu doujdă pumni în cap, bă găinarule? Adică n-am cuvânt? Eu care n-am ajuns comisar că am tot iertat întruna lepădături d-alde voi? Pune-te mai bine și vorbește, că să știi, eu nu scuip în urma vorbei! Eu am cuvânt, boule!

— Bine, se hotărî Mandache. Vă spui. Într-o zi când tomnai eram la rând la încărcat, m-a strigat unu Pandele că mă caută cineva la telefon. M-a mirat că pă mine nu mă cată nimenea la telefon. Și domnu′ Zissu, contabilu′, s-a mirat M-am dus acolo în cușca lui nenorocită și am auzit: Alo?… Tu ești Mandache? Da io sunt, cine e acolo? Nu fi curios, mi-a zis, da fii atent. Era să-l înjur, cu vocea aia a lui dă cocoș castrat. A-nceput să turuie că știe el ce măgării fac eu cu carnea, unde o bag, la ce cârciumi, că dacă vrea el o să știe asta și poliția și poate

să mă priponească „miș-marș”. Am mirosit că vrea ceva, ca să tacă. Tu duci carne și la cabaretu’ *Carmen*, zice, da, duc și acolo. Atunci vineri, ultima oară când ai fost acolo, i-ai scăpat pă unii urmăriți dă poteră. Doi bărbați și o fată, așa mai tinerică. Uite ce faci, mi-a mai zis, într-o seară la cârciumă, te dai mai afumat și te faci că te-a luat gura pe dinainte că ai scăpat pă ăia. S-a înțeles? Îți dai seama că chestia ajunge unde trebuie. Dacă te cheamă, te lași puțin greu și pă urmă spui cum am zis. O să găsești niște bani în cutia de scrisori acasă. Așa mi-a zis.

— Vocea individului nu ți s-a părut cunoscută?

Mandache ridică din umeri în semn că nu-și amintește.

— Hai acum s-o întindem, le vorbi agenților, după ce Mandache se ridicase și avea de acum mâinile libere. Din bumbăceala de mai înainte Mandache se alesese cu un ochi umflat.

Părăsiră cabina operatorului, care-i conduse cu aceeași privire lâncedă, doar o idee mai înviorată la vederea lui Mandache. Împingându-l ușurel în încăpere, Miercănuș i se adresă fetei care-l privea cu ochii mari, senini, convinsă că ceea ce vede se datorează febrei.

— E rândul tău, drăguță să-l doftoricești. Repară-i tencuiala băiatului, pune-i comprese, fă ceva cu el. Și

acu ascultă, domnule Mandache, ai trei zile să devii curat. O să te chem cu mandat și citație, dar dacă aflu că ne-ai tras în gușă, te opresc acolo, frățioare! La revedere, păpușico și scuzați!

— La ora zece ne întâlnim la cabaret cu dom comisar Bretan, îi informă pe agenți după ce vorbise cu comisarul la telefon. Hai să ne mișcăm că mai avem o juma de oră.

În colțul stradelei din spatele cabaretului recunoscură *Dodge*-ul masiv al secției și-n afara lui Bretan, pe bancheta din spate mai zăriră o mogâldeață și bănuiră o clipă că participă la descindere și Arnăutu. Dar avură o surpriză, căci la lumina unui chibrit, mogâldeața nu era alta decât Ianos Levente.

— Hai că azi e ziua păcălelilor! șopti cu voie bună Miercănuș. Ce faci, mă Ianos, te-mpăcași cu socru-tău?

— Chind o venit dom Bretan la el, s-a înmuit, și acum nu știe cum poarte mai frumos cu mine…

— Nu i-ați înaintat dosarul lui Levente ăsta?

— Păi ăsta e caz de dosar? Nu sunt eu socialist sau comunist să combat exploatarea, dar cineva trebuia să-l pună la punct pe escrocul de socră-său. L-am vizitat, și ceilalți doi lucrători au confirmat că nu li s-a plătit leafa de cinci luni. A mârâit individul, dar și-a retras reclamația. Miercănuș pătrunse apoi în mașină și raportă mai pe larg cele aflate de la Mandache.

— Ce facem acu? Intrăm prin intrarea de serviciu?

— Mai rău. O să încercăm să intrăm prin fereastra camerei frigorifice. O să ne deschidă chiar Janos, arătă spre lăcătuș. E mult până intrăm în cameră, cealaltă ușă nu o să fie o problemă.

— Și ce facem, ne congelăm?

— Cât o să fie nevoie. Mai ții minte cum se ajunge la biroul lui Berescu?

Un chelner întârziat trecu grăbit și dispăru prin intrarea de serviciu a cabaretului.

Intrarea camerei frigorifice era plasată la vreo zece metri de intrarea de serviciu. O ușă metalică, pătrată, nu prea mare. Străduța era pustie. Lăcătușul ce începuse, în șoaptă, să-njure în limba maternă, reuși să deschidă ușa, și le făcu semn să se apropie. Fură întâmpinați de o palmă de aer rece. În cameră era întuneric și mirosea a carne, a paie ude. Traseră prudent ușa și Bretan aprinse o lanternă. O plimbă câteva momente peste hălcile de carne spânzurate în cârlige, de parcă stăteau pe umeraș. Camera, nu prea mare, era în întregime îmbrăcată în tablă zincată, de o grosime apreciabilă. Avea mai mult ca sigur pereți dubli și în acest spațiu se așeza gheața protejată de un strat de paie. O metodă veche dar bună. Zăriră cele două uși, cea din stânga dădea spre bucătărie, dar cealaltă dinspre coridor îi interesa. Lucrurile decurseră acum mult mai ușor. O deschiseră

prudent ca să nu se audă cumva balamalele, dar muzica ce răzbătea din local se auzea destul de tare. Se pomeniră într-un hol mic mascat cu o draperie. Coborâră cele patru-cinci trepte și rămaseră în așteptare. Un zumzet de voci se intersecta în aer cu comenzile și glasurile celor de la bucătărie. După ce mai coborâră vreo zece trepte ale scării ce mărginea coridorul, se treziră chiar în fața biroului lui Berescu. Observară un bărbat elegant studiindu-se în oglinda de lângă birou. Dar în următoarea secundă oglinda culisă încetișor și bărbatul se mistui înăuntru. Parcurseră coridorul și se opriră în fața ușii șefului de local.

— Bună seara, domnule Berescu.

— Bună seara, domnule Bretan, îi răspunse, zâmbindu-i cordial. Sper că acum n-o să refuzați un coniac și-o cafea!

— Ne grăbim… nu prea e timp, răspunse tărăgănat Bretan. Am vrea mai bine să mergem până jos.

— Unde… să mergeți? simulă celălalt perfect surpriza, nepărăsind tonul de om de lume, politicos, și zâmbetul de gazdă amabilă.

— Acolo, jos, cu liftul, interveni batjocoritor Miercănuș. Vă rog să ne conduceți și pe noi și să trecem prin oglindă.

— Nu-nțeleg, continuă Berescu.

— Gata, îndeajuns! rosti rece Bretan, faceți, vă rog, ce

vă cere domnul subcomisar!

Trăsăturile lui Berescu se-năspriră: analiză rapid situația. Chipul nu-i mai era senin și tineresc, cum păruse data trecută. Bretan în clipa aceea constată la ochelaristul acesta, fragil, insignifiant, o neobișnuită forță lăuntrică.

— Hai, domnule, nu mai trage de timp! se agită Miercănuș. Unde dracu’ duce liftu’?

— Am dispoziție fermă din partea patronului să nu permit nimănui intrarea acolo… Este vorba de un club cu circuit închis!… Separat de cabaret.

— Dar luni seara, domnule Berescu, când am căutat ca bezmeticii, și m-ai plimbat dumneata prin toate catacombele, clubul ăsta nu exista?

— Exista, desigur, afirmă celălalt cu o voce parcă exersată în camera frigorifică. Lunca este totdeauna închis. Localul era încuiat și cheile la mine. Am dispoziție fermă să nu permit accesul decât membrilor.

— Da’ cine-ți permite, băi limbricule, să sabotezi niște cercetări și să încurci o anchetă? se răsti Miercănuș înfierbântat… Cine?

— N-am încurcat nimic. Jos în club n-a intrat nimeni. Nu se arătă deloc intimidat de ieșirea lui Miercănuș.

— Acest local e frecventat aproape în exclusivitate de cetățeni străini, ofițeri, funcționari superiori de pe la legații!… Nu intră orice amărât acolo!

— E-n regulă, domnule Berescu. Chemați, vă rog, liftul și rămâneți aici până aruncăm și noi o privire.

— Aveți ordin de percheziție… avizat de parchet?

— Nu, domnule… O fac pe propria-mi răspundere. Rămâneți până atunci în compania domnului Cercel și dați o declarație. Luni seara nu v-am cerut așa ceva și am procedat greșit.

— Și credeți că acum procedați altfel? E un abuz ce faceți! Vă asigur că o să supărați multă lume!

— Și zici că bârlogu′ e legal? întrebă Miercănuș rotindu-și privirile prin birou.

— V-am spus că este un club privat… E cât se poate de legal.

— La fisc nu e înregistrat, îl fixă Săvulescu, încrucișându-și mâinile lungi și ciolănoase pe piept. „Doar un bobârnac îi trebuie ăstuia!” gândi.

— Domnul Secăreanu, proprietarul cabaretului, are toate actele-n regulă. Regret că n-am cheia de la casa de fier. Dar regretul de pe chipul său era acela că se găsea încolțit de poliție.

— Orice club are un… președinte, începu comisarul, aici cine conduce clubul?

— Domnul Kailidis! rosti Berescu, zâmbind ciudat.

— Vasăzică tot Titi Prințu taie și spânzură pe-aici! exclamă Miercănuș cu nepăsare. Ce ne-au spus ăia de la fisc e adevărat!

Berescu îl privi câteva clipe fix, și adăugă cu răceală:

— Vă asigur sub cuvânt de onoare că luni scara n-a coborât nimeni jos în club! Dar, pe dedesubtul vocii se putea traduce: „Cum, numele lui Kailidis nu vă spune nimic? Poziția și puterea pe care-o are nu vă pot aduce neplăceri?”

— Vrem să coborâm, hotărî Bretan. Omul ridică din umeri, de parcă ar fi vrut să spună: „Eu v-am avertizat!…”

— Domnule Cercel, rămâi aici și-i ții companie domnului Berescu. Am rugămintea, domnule director, să stați liniștit și să scrieți declarația.

— E un abuz!… Chestiunea asta n-o să placă, le reaminti Berescu.

Trântiră ușa lăsându-l pe Cercel să-i ia declarația. Afară pe culoar, stingherit, aștepta Ianos Levente.

— Hai jos cu noi, domnule, îl pofti Miercănuș. Ai ocazia să vezi cum se distrează lumea bună!

Și Ianos nu fu sigur că totul e doar un vis, căci oglinda în fața căreia se găseau acum glisă încet făcând loc unei cabine de lift.

— N-avem noi costume de seară, dar domnii au să ne scuze, râse Miercănuș, intrând după ceilalți. Urmă o ușoară alunecare, ce încetă după douăzeci, treizeci de secunde. Se treziră într-un hol semicircular, acoperit cu un covor gros, de un bordo închis.

— Jesus Maria! Atâta reuși să exclame Ianos, după care rămase mut.

Doisprezece

— Stă să plouă, spuse omul, privind cu speranță norii brăzdați din când în când de câte un fulger.

Se stârnise și vântul și-n aer începea să miroasă a furtună. Chiar așa spunea unul din cei de la masa de alături. Dar de pe terasa cafenelei nu se clintea nimeni. Una din fețele de masă fu ridicată de un vârtej și aruncată în mijlocul străzii. Scrumiera de porțelan se sparse în zeci de cioburi.

— Gata, e zece jumate. Trebuie să mă întorc în redacție. Îți mulțumesc pentru tratație.

— Eu trebuie să-ți mulțumesc, răspunse Bretan ridicându-se. Aștept să-mi dai telefon. Nu la secție… dă-mi mai bine acasă, diseară…

— Bine, Horică. Mă întâlnesc cu omul meu la ora douăsprezece la o bere. Tipul, să știi, e unul din cei fraieri ți de Kailidis… E doldora de chestii! Știe și el, la rândul lui, unde să-ntrebe… Și i-ar plăcea s-audă că cineva l-a înfundat pe Titi Prințu! Sănătate!

Bretan îi strânse ziaristului mâna, și-l urmări câteva momente până când acesta se pierdu în mulțimea de pe bulevard. Stropi mari, repeziți, începură să cadă pieziș,

iar vântul se-nteţi dintr-o dată. Grăbi pasul și după câteva minute își găsi *Fiatul* într-un vârtej de praf, gunoaie și hârtii. Culese hârtiile oprite-n parbriz. Una dintre ele nu vru să se dezlipească. Nu, nu era adusă de vânt! Era o filă de carnet și pe ea două rânduri: „Ai grijă unde parchezi mașina, și ai grijă și de tine. Să nu-ți cadă o cărămidă-n cap!" O glumă stupidă! Mototoli hârtia și-o aruncă. Mașina era parcată în fața unei clădiri destul de bine zdruncinată la cutremur, proptită cu bârne lungi și scânduri. Era părăsită și nimeni nu se ocupase s-o consolideze. Și asta în plin centru!

Mașina demară lin în clipa în care ploaia torențială devenise o perdea în tot lungul bulevardului. Oamenii erau adăpostiți prin prăvălii, pe sub copertinele din fața cinematografelor. Din obișnuință, când păși pragul secției se uită la ceas. Era unsprezece! Când a trecut timpul atât de repede? Dar câte drumuri n-a făcut de azi dimineață? se miră de liniștea ce domnea în clădire. Se opri în dreptul sălii de așteptare. Nici Varlam nu era la locul său la ghișeu. Îl întâlni în clipa în care deja urcase câteva trepte în drum spre birou.

— Să trăiți, domnule comisar! Bine că ați venit îl spuse agentul cu un aer îngrijorat. E mare balamuc pe-aici!… Au spart unii azi noapte locuința unui consul… Nu, nu i-au luat tablouri, i-au săltat niște bijuterii, borfăraie, niște haine de blană ale nevesti-sii și bani.

— Domnul comisar-șef conduce cercetările?

— Da, e cu toți oamenii acolo. Dar e tare furios! Nu l-am văzut niciodată așa agitat! V-a căutat, v-a așteptat.

— De ce e furios? Că-și mai face din când în când meseria? întrebă Bretan, ridicând din umeri.

— Nu, nu e d-asta! Bănuiesc că e vorba de altceva. De treaba de aseară de la cabaret. A primit câteva telefoane și cred că l-au făcut cu ou și cu oțet… Lucru dracului!

— Dar Miercănuș nu i-a prezentat raportul? Ce-am găsit acolo?

— Nici n-a vrut să audă! Vă spun, nu l-am văzut așa agitat niciodată!

— Bine, zise, coborând treptele. Expertiza accidentului de la Posada a sosit?

— Da. E la mine. Și raportul doctorului Agapie. A fost aici doctorul. Până mai adineauri v-a așteptat. A zis să-i dați neapărat telefon!

— Mulțumesc, domnule Varlam. Adu-mi te rog rapoartele la mine în birou.

Urcă treptele câte două. Mai avea un singur telefon de dat Formă numărul, dar omul căutat nu revenise din oraș. O voce plăcută îi propuse să revină peste o oră. Apăru și Varlam cu mapa albăstruie, din foaie de cort, ornată cu trei sigilii roșiatice. Desfăcu sigiliile cu grijă și puse pe birou rapoartele, buletinele, plicul cu fotografii.

— Și zici că era cătrănit rău șeful?

— Mai bine că n-ați fost, poate! A țipat la domnu' subcomisar Miercănuș. Că ce e debandada asta aici?… că de ce să ia toate bobârnacele peste nas?… tocmai acuma când poate s-a făcut liber, știți, postul din Prefectură, că ce mai trebuia să cotrobăiți pe la cabaret, când toate sunt lămurite? Că proprietarul a făcut gât Ala are proptele mări în Prefectură!… Așa zicea!

— Dar Miercănuș chiar n-a scos o vorbă?

— Nu, niciun cuvințel nu l-a lăsat să scoată… A mai picat și chestia cu consulul, vă spun…

După plecarea lui Varlam, comisarul nu se grăbi să citească rapoartele criminalistice. Desfăcu doar plicul mare, pătrat, ce conținea fotografiile accidentului. Erau ireproșabile! Imaginea dimineții de ieri se afla pe birou. Petrecu mai bine de un sfert de oră reconstituind accidentul. Luă apoi rapoartele, le răsfoi fără grabă, sărind peste unele pasaje. Observă că lipsea buletinul de analiză privind starea vehiculului. Luă încă o dată la mână toate paginile risipite și într-adevăr, cel referitor la mașină nu se afla. Oare Priboieni n-a reușit să trimită mașina la București? sau a sosit și se află încă „în lucru"? Puse mâna pe telefon și se interesă. O voce morocănoasă îl informă că cineva preluase „epava" de la gara de mărfuri, dar e mai bine să întrebe la un anume Stăncescu, criminalistul, care se ocupă de ea. Îi dădu interiorul respectiv. Îi răspunse chiar Stăncescu – o voce

rece, distantă, făcută anume să tempereze nerăbdarea celor de la poliție. Da, automobilul era acum „în lucru”. Echipa tocmai își face meseria. „E chiar plăcut acum pe ploaie pentru o treabă ca asta”. Vocea nu gustă cele zise și-l informă sec că în momentul în care e gata, va trimite curierul cu expertiza. „Ăștia sunt stat în stat”, comentă dezarmat comisarul. Formă imediat și numărul doctorului Agapie.

— *Bonjour,* dragă Horia! îi auzi vocea vioaie. Al citit necropsia?

— Nu, n-am apucat?… E ceva deosebit?

— Da… voiam să te-ntreb dacă printre lucrurile bărbatului n-ați găsit și niște medicamente?

— Da, erau… trei cutiuțe. Una cu *Proveral,* cu…

— Lasă-le, îl întrerupse doctorul, *Proveral* mă interesează, dacă era. Știi la ce servește?

— Nu, n-am idee.

— E pentru bolile hepatice. Cârjaliu avea o hepatită cronică stopată. Un ficat bolnav. Se pare că nu consuma alcool… așa… Am găsit la analiză un component numit eretalin, e prezent în *Proveral,* dar nu într-o așa doză! Știi, are efectul unui somnifer, dacă pacientul ia mai multe pastile.

— Bănuiești că victima a luat o doză mai mare?

— Cred… șovăi doctorul. Poate a avut o criză înainte de plecare. Emoții, stare nervoasă… poate!

— Să fi adormit la volan?

— Nu neapărat să-l fi luat somnul… dar o diminuare accentuată a reflexelor… o moleșeală, înțelegi?

— Înțeleg. Asta se potrivește… Și fata?

— Fata a luat un somnifer, dar doză normală. Am observat că pare obișnuită cu somniferele.

— Avea în geantă mai multe feluri. Și în camera de la pensiune un sertar plin. Viața artistică e agitată, nopți pierdute, turnee! Folosea somniferele în mod curent. Poate a vrut să-și facă drumul mai suportabil! mai e ceva?

— Da… șovăi vocea doctorului. Urme. De picături de benzină pe o porțiune a traheii și în cavitățile nazale, pe esofag. La bărbat.

— La un rezervor de aproape șaptezeci de litri nu pare de mirare!

— N-am întâlnit niciodată așa ceva. Am lucrat zeci de cazuri de accidente, cu arși de vii, cu incendii de automobile, dar aici mi se pare puțin exagerat.

— Așa… mersi, domnule doctor, e interesant ce spuneți! Am să citesc atent și buletinele, dar nu mi-a parvenit încă expertiza privind automobilul. Ce anume a declanșat incendiul… dacă a avut unele hibe pe la instalații, înțelegeți… Oricum mersi și sănătate!

Puse receptorul în furcă și continuă să privească fotografiile, luându-le încă o dată la mână. Citi apoi

buletinele de necropsie, scrupuloase, sigure. „Doctorul Agapie e un profesionist… Un profesionist puțin mirat în fața acestui accident! De notat”. Auzi motorul cunoscut al *Dodge*-lui și al încă unei mașini. „S-au întors”. Peste câteva momente auzi pașii mărunți ai șefului ce înaintau pe culoar. „Așa… deci, n-a pus să mă cheme; vine personal!” Arnăutu să urce până aici în biroul lui Bretan?! N-o făcea decât la marile inspecții ale comisiei speciale de la Prefectură.

— Bună ziua, domnule… Sherlock Holmes! salută Arnăutu intrând, dar nu așa furios cum îl descrisese Varlam.

— Am onoarea, răspunse Bretan ridicându-se.

Arnăutu îi făcu semn să ia loc iar el se așeză pe un mic taburel aflat în fața bibliotecii.

— Ai făcut-o de oaie! Ce-ai căutat, domnule, aseară la cabaret? Mi-ai pus pe toți ștabii în cap! Sună de azi dimineață telefonul aici ca la pompieri! E o mare gafă, domnule… nu mai știu ce să spun! Te-a lovit detectivismul!

— Subcomisarul Miercănuș nu v-a raportat noua întorsătură?

— Ce să mai raporteze, domnule Bretan? Secția asta am monopolizat-o doar în jurul afacerii Catargi? Am neglijat, domnule, celelalte chestiuni! Ai procedat ca un amator! Nu mandat, nu aprobări, nu nimic! Abia dăm

apă la moară presei, că facem abuzuri, ilegalități, ce mai!… Ai reușit să-mi ridici în cap, într-o singură noapte, atâția dușmani cât n-am adunat în douăzeci și cinci de ani de meserie! Acum, când sper să n-o sfârșesc în circa asta nenorocită, când atâția oameni și-au pus obrazul pentru mine… Știi bine la ce mă refer…

— Insist să citiți raportul și declarațiile lui Berescu, spuse inexpresiv Bretan, fără să pară afectat de reproșurile celuilalt.

— Ce mă tot omori cu raportul ăla!? Afacerea e ca și clasată! Gata, mi s-a acrit de povestea asta!

— Mandache a încercat să ne tragă pe sfoară, insistă Bretan. I s-a dat o poveste, el a memorat-o, ne-a turnat-o, dar, după alergătura de ieri după masă, l-am determinat să mărturisească. În ancheta noastră am stabilit că la cabaret au dispărut Zorica Mattara, Horațiu Cârjaliu și bondocul neidentificat. În mod normal puteam să-i prezentăm lui Mandache două fotografii: a lui Horațiu și a Zoricăi, pe-a bondocului n-o aveam! Eu i-am arătat alte poze lui Mandache; tot doi bărbați și o femeie. Alte persoane. El le-a identificat ca fiind cele salvate de el luni noapte din cabaret! înțelegeți? Deci el nu avea decât o descriere verbală a persoanelor, nu le-a văzut personal, pentru că pur și simplu n-a scos pe nimeni din cabaret! Avem și declarația lui. Prin care a recunoscut… A fost șantajat.

— Asta nu te scuză cu nimic, replică, dar mai înmuiat, comisarul-șef. Există întotdeauna un procuror de noapte. Mergeai, sau mă trezeai pe mine, aveai hârtia la mână… era corect… nu-i așa?

— Vorbiți acum de parcă n-ați cunoaște pe procurori! M-ar interogat asupra întregii povești și, în cel mai fericit caz, m-ar fi amânat pe azi de dimineață. Și-apoi, nu vă supărați, luni seara, când am coborât acolo, individul ăla, Berescu, o vorbă n-a scos despre existența clubului privat! Am dreptul să mă gândesc că nu e străin de toată treaba? Și acum să vă spun câte ceva și despre acest local select! E legal, nimic de zis, plătește toate dările, dar nicăieri nu e trecut că acolo ar fi și tripou! Ruletă, *chemin de fer,* baccara, se joacă în stil mare! Pe bani și acareturi, la sânge! Se schimbă acte de proprietate într-o singură seară, ceva de groază! E legală ruleta și celelalte? Încasează fiscul ceva în plus? apoi mai sunt câteva separeuri unde nu se retrage lumea bună la reculegere! Fetele alea sunt ele înregistrate undeva?… Vedeți?…

— Domnule Bretan, reveni Arnăutu la tonul lui dintotdeauna. Cum să-ți explic? Localul acesta are un statut… mai aparte… îl frecventează mai mult străini. Poate ai dreptate că nu e în regulă cu sala de jocuri și, mă rog, ce mai este pe acolo. Dar dacă pornești o anchetă, ceva, o acțiune împotriva *lor,* ce-ai să

dovedești? Secăreanu, proprietarul, e un tip cu multe relații. Kailidis, președintele clubului, și mai și! N-ai ce face! Până pornești ancheta au ei grijă să dispară orice urmă de ruletă, de baccara etc., etc. Ăștia, d-alde Titi Prințu, nu trebuie iritați, dacă n-ai ceva într-adevăr zdrobitor împotriva lor! mai cu seamă că Secăreanu și Kailidis sunt dintre constanții contribuabili la fondurile poliției! Îți dai seama! Și acum, poți dovedi că Berescu ăla i-a ascuns acolo în club pe cei urmăriți de noi? Sau că i-ar fi telefonat lui Mandache?

— Dar totuși *cineva* a ținut să ne ajungă la urechi povestea lui Mandache. De ce au vrut să ne depărtăm de cabaret?

— Oamenii noștri au dat târcoale pe acolo. S-au învârtit, au mai băgat un ochi… înțelegi? Or, ce s-au gândit ei, crezi că convine cuiva ca locul să fie împânzit de sticleți?

— V-aș ruga totuși să citiți rapoartele. Au sosit și cele privitoare la accidentul de ieri de la Posada. Mai puțin cel al vehiculului.

Bretan se abținu să relateze discuția avută cu doctorul Agapie. Cât despre drumurile făcute de dimineață și cele aflate despre Kailidis, nici vorbă! Ar fi turnat gaz pe foc!

— Cercel s-a și apucat de treabă. Cel mai târziu luni, sau marți dimineața, dosarul Catargi trebuie înaintat

Parchetului.

— Ar mai fi ceva, dragă Horia, îi spuse destul de bine dispus, după cele discutate înainte. Ia să văd. Mda… arăți ca-ntotdeauna prezentabil! Trebuie să mergi acum – ai misiunea zic – într-un loc. Zâmbi cu tâlc. Ai posibilitatea să-ți îndrepți trăsnaia. Uite despre ce e vorba. A sunat domnul Kailidis și te invită azi la masă. Trebuia să vin și eu, dar mai am încă multă treabă.

— Poftim? îi scăpă lui Bretan în semn de sinceră uimire.

— Asta poate pentru a dovedi că nu s-a supărat pentru chestia de aseară. Îți dai seama ce-ar însemna acum reclamații etc. Știi bine că el și Secăreanu sunt foarte bine înfipți și orice as am scoate noi din mânecă tot e ar cădea în picioare. Așa… Domnul Kailidis a precizat că va prânzi la domnul George Comănești la logodnica lui, știi unde e vila Comăneștenilor?… Bretan își aminti vag clădirea aceea masivă de lângă Parcul Ioanid. Se uită înciudat la ceas. Mai avea o oră la dispoziție.

— E-n regulă, domnule Arnăutu, dar dacă sosește între timp expertiza automobilului, am rugămintea să-mi fie lăsată pe birou.

Casa Comăneștenilor aducea vag cu cea a consilierului Catargi. Se lămuri imediat deslușind numele arhitectului pe o plăcuță prăfuită de marmură.

Poate puțin mai părăginită! Probabil n-auzise nimeni soneria, sau aceasta era defectă. Alături mai era un ciocan de bronz pe care-l atinse ușor. Dar soneria funcționa. Apăru o bătrână cu chipul zbârcit, dar cu ceva demn și distant în priviri. Bătrâna înclină din cap, dând de-nțeles că vizita fusese anunțată. Dar în ochii ei se citea o oarecare nedumerire. Nu întâlnise probabil până acum un polițist atât de manierat. Imaginea generică a polițiștilor o trimitea cu gândul pesemne la acele chipuri masive, cu ochi bănuitori, ale unor bărbați lipsiți de maniere care nu-și scot pălăria și fumează fără a-și cere permisiunea.

— Domnul Kailidis n-a sosit încă. Vă roagă să-l scuzați o jumătate de oră. Vă rog să poftiți în grădină. Dona Machelle dorește să vă cunoască. Domnul Comănești nu se simte prea bine, dar o să coboare la masă. Traversă un hol mare, apoi un salon cufundat în semiobscuritate. Respiră câteva clipe acea pâclă, acel păienjeniș de mirosuri vechi tulburătoare, specifice acestor case boierești. Venea poate de la tapetul vechi și prețios în culori estompate, de la mobilele stil autentice cu picioare subțiri și curbate, de la vitrinele grele, adăpostind obiecte ce luceau stins, mirosea a cocleală dar și a lemn scump. Se pomeni imediat pe o terasă micuță în formă de semicerc. Coborî câteva trepte într-un fel de grădină, nu prea mare, dar o veritabilă oază de

verdeață între masivele clădiri din jur. Aproape douăzeci de pomi, vișini, cireși, despărțiți de o cărare de cărămidă. La capătul acesteia, la mai puțin de treizeci de metri se putea ghici că e vorba de un chioșc, năpădit și el de verdeață.

— E o adevărată livadă! exclamă Bretan.

La capătul aleii apăru Machelle, fiica bătrânului Comănești, dar nu chiar așa cum se aștepta comisarul s-o întâlnească. Părea o fetișcană, îmbrăcată în pantalonul ușor, larg, de un galben prăfuit și tricoul mov pal, croit sport. În mână ținea un arc, din cele de concurs, ceea ce-l făcu o clipă să se gândească că fata trebuie să aibă destulă forță ca să-l întindă. Pășea alene cu un mers ușor băiețesc, care-i ședea foarte bine. Bretan își scoase pălăria, devenind dintr-o dată, nici el nu știa de ce, rigid și se pomeni ușor stingherit. Fata îl scoase din încurcătură surâzând:

— Deci așa arată un comisar! Bună ziua, domnule…

— Horia Bretan, se prezentă. Fata îi întinse mâna frumos croită, bronzată, dar nu să i-o sărute. I-o strânse băiețește, ca unui camarad.

— Vă antrenați? întrebă comisarul, gândind că a pus o întrebare stupidă.

— Aș fi vrut să joc un tenis mai degrabă… dar partenerul meu nu e-n București în acest moment. Nu joc cu nimeni altcineva.

— Probabil că vă lasă să câștigați sistematic! rosti comisarul zâmbind. Machelle Comănești îl privi o clipă ca pe un venit de pe alt tărâm.

— Așa!… Nu urmăriți ziarele de sport! Eu iau lucrul acesta în serios, domnule. Particip la turnee, am câteva bune performanțe. Dacă-mi înving partenerul o fac cinstit… și dacă sunt în bună formă!

— Mă iertați… n-am știut!… M-am gândit numai că un bărbat trebuie să fie un cavaler.

— Prefer să fie înainte de toate un bun sportiv. Spiritul onoarei unui sportiv e superior de multe ori îmbătrânitului cod al cavalerismului ipocrit! Agnés! se adresă femeii care rămăsese la câțiva pași, adu, te rog, cafea, limonada, șerbet… Doriți un *whisky,* coniac?

— Vă mulțumesc, nu obișnuiesc decât de la o anumită oră în sus.

Pășiră înspre chioșcul năpădit de o viță al cărei trunchi îl descoperi la fel de gros ca al unui copac. Machelle pus arcul pe o măsuță unde se mai găseau risipite câteva săgeți.

— Nu vreți să-ncercați? îi arătă ținta, un panou d lemn peste care era aplicată o hârtie cu binecunoscutele cercuri concentrice. Dar mai era ceva acolo! Un chip încruntat, conturat cu cărbune; ghici fără prea multă bătaie de cap pe cine reprezenta.

— Nu îndrăznesc! exclamă surâzând. Pe domnul

Kailidis nu-l deranjează… gluma asta?

— Să-l deranjeze, ridică din umeri Machelle. O glumă inofensivă? îl deranjează glumele… ofensive. Să-nțelegeți prin asta cele care-l ofensează, rosti malițios, țuguindu-și buzele pline, frumos arcuite.

— Cum ar fi, de pildă, vizita mea inoportună aseară la cabaret?

— Da. L-a iritat și i s-a părut un afront. Vanitatea lui nu suportă. Dar nu prea se exteriorizează. Vă intrigă faptul că-mi bârfesc logodnicul?

— După ce v-am văzut isprava de la hipodrom, în legătură cu dumneavoastră nu mă mai intrigă nimic!

— Erați și dumneavoastră acolo? întrebă amuzată, aducându-și aminte de cele petrecute.

— Cineva spunea, după ce-ați ciocnit celălalt automobil, că nu prea aveți conștiința valorii lucrurilor.

— Se prea poate! Dar mie nu-mi plac lucrurile ostentativ noi și prea strălucitoare. Doream să-i dau automobilului puțină patină. E mai șic! O spusese cu fină ironie.

— Dar observându-vă atunci, aveați aerul că vreți mai degrabă să necăjiți pe cineva, să plătiți o poliță cuiva!

— Adevărat? Nu-și ascunse mirarea și izbucni în râs. Acest faimos *Mercedes Diana* e darul de logodnă! Un dar care e tot o probă de orgoliu. A costat o sumă exorbitantă! Și a fost atât de necioplit să-mi comunice și

prețul.

Îl cântări o clipă din ochi pe Bretan și continuă:

— Deci dumneavoastră l-ați înfruntat pe logodnicul meu! Dar ce a fost de fapt cu cabaretul ăla? Ce căutați acolo?

La capătul terasei apăru Kailidis îmbrăcat într-un costum bej deschis. Părea încruntat, dar cum dădu cu ochii de ei, le făcu amical cu mâna în semn de salut și-și potrivi pe chip zâmbetul de om de lume. Înainta acum pe alee sprinten și n-ai fi zis că are patruzeci de ani. Își scoase pălăria moale din mers și-o aruncă pe unul din scăunelele de răchită.

— Îmi cer scuze pentru întârziere, n-am știut cât va dura treaba. Luăm masa aici, în chioșc? Cred că n-o să mai vină ploaia, continuă privind cerul încă înnourat. Mă ustură gâtul de uscăciunea birourilor! îi strânse mâna comisarului, puțin mai molatic.

— Cum dorești, răspunse Machelle strângându-și lucrurile. Mă duc să mă schimb! Se depărtă pe alee cu același pas băiețesc, nepăsător și totuși atât de armonios. Privirile lui Kailidis o conduseră până se pierdu pe alee.

— Vă frământă ceva, domnule comisar? întrebă bărbatul așezându-se.

— Mă gândeam dacă într-adevăr v-a deranjat povestea de aseară.

— Am și uitat-o, spuse simplu. M-a frapat numai procedura care n-a fost prea legală. Dar aveți o scuză. În definitiv n-ați făcut decât ce v-a dictat datoria. Domnul comisar-șef Arnăutu mi-a povestit că aveți în prezent un caz mai dificil… cu cadavre, ceva greu de-nchipuit! Câte ceva prin ziare tot am mai citit.

Vorbea nepăsător, arătând doar un marginal interes întâmplării. Întrebă doar în ce măsură cercetările priveau cabaretul atât și nimic mai mult. Bretan aduse vorba de Mandache, cel care încercase să le vâre pe gât o poveste atât de puțin verosimilă. Celălalt nu spuse nimic. Clătină din cap.

*

— Privirea mult deasupra aparatului, fetițo!… Așa… Închipuie-ți că vezi acolo, ca la cinema o invitație la cină din partea lui Rockefeller. Expresia, dragă!… asta să-ți fie starea! Capul mai pe spate, ușor, așa ca-ntr-o reverie, nu, fir-ar să fie… nu ca la dentist. Nu-mi place, ești crispată, parcă ai fi înghițit un băț, dragă, ce să mă fac cu tine? Domnișoară, ridică mai sus reflectorul!

Încă puțin, fata asta arată ca Frankenstein… ar merge chiar și un filtru da, un filtru mai dens, e prea dură lumina! Treci la machiaj, mai bine, arăți ca o înecată, dragă Margot, schimbă-ți și trandafirul, hai!…

— Excelent, excelent! Ce caporal a pierdut armata! Comisarul rămăsese în pragul ușii studioului Wandei și

aplauda încetișor.

— A, domnul Bretan! Ce surpriza. În sfârșit, se-ntâmplă și un lucru bun în atelierul ăsta. Ce faci, ți-ai dat demisia din poliție?

— Dacă am ajuns să cercetez și aici, ziua demisiei nu e prea departe Comisarul îi sărută mâna, continuând să urmărească forfota personalului, a fotografelor, dar mai ales a modelelor, ce continuau fără jenă să probeze fuste, pălării, rochii.

— Cercetezi aici? întrebă Wanda, zâmbind.

— Oarecum. Vreau să știu în primul rând dacă mai știi să faci o cafea otrăvită ca pe vremuri. Îi întinse un buchet de violete.

— Violete… la vremea asta? Ești absurd de gentil.

— Da. Am arestat o florăreasa, i-am luat singurul buchet ce-i mai rămăsese. I-am pus cătușele, bineînțeles. Dar ea n-a declarat că are aripi. O clipă de neatenție… și și-a luat zborul. Ceasul a zbârnâit și îngerașul… dus a fost.

— O florăreasă înger! Ce romantic! Periculos de romantic pentru un om al legii. Dar buchețelul e într-adevăr frumos! Văd că ai un fel deosebit de a-ți cere scuze.

— Scuze, pentru ce?

— Ai o lipsă de memorie demnă de o femeie, domnule. Ai uitat duminică la hipodrom când ne-am

întâlnit? N-ai promis că ne vedem la sfârșit? Deși îți blocasem mașina. Ai dispărut la fel ca îngerașul tău.

— Vorbești de memorie? O femeie ca tine trebuie uitată rapid.

— O femeie ca mine nu trebuie refuzată, în primul rând, îi răspunse Wanda amenințându-l, într-o nostimă încruntare. Hai la mine-n birou!

— Pe femeile obișnuite nu le refuz niciodată. În privința celor din categoria ta, mă laud cu o lașitate desăvârșită.

— Din… categoria mea? Ce vrei să spui?

— Mai demult, pe vremea când încă nu-mi încheiasem ucenicia, am arestat un tip simpatic și boem. Primul lucru – în chip de orice explicație – a fost să-mi arate fotografia iubitei. „O vedeți? Puteți crede că îngerașul ăsta are ascuns în ea un șarpe cu clopoței? În cinci ani am înțeles eu cam ce-i poate pielea. O știu atât de bine că aș putea s-o și desenez cu ochii-nchiși. Știu și compoziția ei. Formula din care e alcătuită. O parte, picături de *mimosa pudica,* două, lacrimi de înger, încă o parte, venin de viperă cu corn. Dospită în petale de trandafir, agitat bine într-o baie de acid sulfuric și turnat cu grijă în conul unui vulcan, în care un bătrân anarhist își ascunde proviziile de trotil”.

Wanda începuse să râdă încetișor și-nainte să deschidă ușa biroului zise:

— Ce imaginație! Ce era omul, poet, profesor la universitate?

— Clasicul casier care golește casa de bani pentru Ea. L-am găsit în fața unor sticle golite numărându-și banii de tramvai. Voia s-o șteargă, dar aștepta să i se usuce ciorapii pe care-i atârnase în casa de bani.

— Aici inventezi. Wanda intră prima în birou, mișcându-se cu grație, o grație îndelung studiată. Să știi că atunci, duminică, voiam să mergem undeva să stăm la palavre. Ai un fel de a fi foarte reconfortant pentru o femeie!

— Te răsfeți… Cine mai are loc lângă tine, când ești cu gangsterul ăla de Angelescu? Lumea spune că ești încurcată cu el.

— Lumea? Nu-și face decât datoria. Max e un bărbat de mâna-ntâi, dar nu e pe gustul meu. El e cel mai bun prieten pe care l-am avut vreodată.

— Oare poate fi cineva prieten cu o femeie frumoasă? întrebă cu ușoară ironie Bretan.

— Mă rog, cum crezi, dar de un lucru poți fi sigur; Max și cu mine suntem niște loiali parteneri de afaceri.

În cealaltă latură, o relație cu el ar semăna a… incest, dacă vrei.

— Ce cuvânt prețios! Domnul Angelescu nu-i atât de vârstnic să-ți fie tată? zâmbi comisarul încercând cu palma moliciunea canapelei.

— Un incest moral, fermecătorule…

— Morala e ultima virtute a unor oameni de afaceri.

— Ce vorbești? Deci, luând-o mecanic, ajungem la omul de rând, care n-are parale, dar are în schimb conștiință și morală. Iar celor de afaceri cu cât le crește contul, cu atât scade profilul moral.

— Ce-ți place să speculezi! Nu te văd chiar așa în chip de financiar cu trabuc și fără umor. La urma urmei, ești o artistă, nu? O artistă cu bani!

— Banii în sine mă interesează prea puțin. Banii de dragul banilor! Am diverse dispute-n familie. Mi se reproșează că cheltuiesc mai mult decât produc. Nu e de loc așa! Eu am alt fel de mobilitate în mișcări și… în gândire. Nu vreau să zărăfesc banii, dragul meu. Banul, pentru mine, e un mijloc de creație, un mod de a-mi atinge un scop, fie el cât de fragil și efemer. Banul mă lasă să gândesc în liniște. Banul și munca sunt al dracului de strâns legate și eu muncesc pe brânci, fir-ar să fie! Recunosc că am un simț mediocru al banului. Am mai mult conștiința efectului său. Cum vrei cafeaua? Cu zahăr separat?

— Fără zahăr. După câte „dulciuri” am văzut că mișună în atelierul tău, o vreau mai amară, să-mi revin.

— Ești un dulău simpatic! Dar în loc de colți… Mă gândesc că nu te-am văzut niciodată cu altă femeie, afară de… Iartă-mă că am adus vorba.

— Nu te formaliza. Melissa e la părinții ei. Pur și simplu. O să urmeze divorțul… Dumnezeu știe când. Zâmbetul nu-l părăsise.

— Mie mi-a plăcut. În genere, detest femeile frumoase. Prea frumoase. Toată ziulica aici, în prăvălia asta, caut să le insuflu mutrelor astea caligrafice ceva mai, mult decât frumusețe… Ceva mai interesant! Melissa era tulburătoare, dragul meu! Când v-am văzut prima oară la Operă, am rămas interzisă. Era o scenă de Hollywood. De bună factură. Parcă erați proaspăt răsăriți dintr-un nufăr uriaș. Ce mai, o pereche de vis! Un bătrânel care moțăia lângă mine, tresărind doar la câte-o acută a sopranei, i-a spus băbuței de lângă el: „Ce copii frumoși! Ei ar trebui să fie pe scenă". „Arată ca o minune, păcat că n-o să țină mult", i-a răspuns bătrâna pe un ton de expertă. Eu v-am văzut altfel. Cumva, ca minunea developării unei fotografii. Foaia albă, imaculată plutește o vreme netulburată în revelator. Apar încet linii, umbre, se recompune chipul. Întotdeauna asta mă emoționează. Restul e plictiseală. Asta e, dulăule!… Ți-ai pătat pantalonul. Stai că se ia cu apă rece!

Wanda se apleca, pricepând natura tulburării ce se așternuse pe chipul celuilalt. Cu o batistă șterse pata maronie de cafea. Femeia era atât de aproape, încât ar fi putut-o mângâia, i-ar fi putut atinge părul frumos și

roșcat.

— Îți cam tremură mina, ești îndrăgostit?

În loc de răspuns, Bretan surise, dintr-o dată destins, și-și aprinse o țigară. Wanda îi mai turnă o porție de cafea, după care îl atacă frontal:

— Ia spune, domnule, cu ce pot să-ți fiu de folos, de fapt?

Wanda ocupa acum locul ei obișnuit de la birou, privindu-l atent.

— Aș dori unele relații despre o persoană. E o chestiune delicată. E vorba de un bărbat de care într-o vreme erai destul de apropiată.

— Anume? întrebă Wanda, făcându-și de lucru cu ibricul. O cută fină îi apropia acum sprâncenele frumos arcuite, iar buzele modelară un surâs întrebător.

— Despre Kailidis e vorba.

— Eram sigură că-ntr-o zi un copoi indiscret mă va întreba despre el. Nu arăta surprinsă, ci mai mult curioasă. Are necazuri?

— Un fleac, se pare. Este vorba despre o chestiune care nu privește poliția propriu-zis. Vreau să-mi servesc un amic de la fisc care are unele nedumeriri… Dar de ce erai atât de sigură că vei fi întrebată despre el?

— Titi e genul de om fără astâmpăr. E un tip de acțiune, activ, iubește aventura și riscul, mai ales riscul, începând cu viteza cu care gonește cu automobilul,

până la felul cura se poarta cu cei din jurul său. Vrea să domine, să conducă, să poruncească… Am împărțit o vreme patul cu grecoteiul ăsta. N-am ce zice, până la un punct, destul de princiar, deși arborele lui genealogic e al unuia care face măsline, deși el pretinde că prin hățișurile sale s-ar fi rătăcit și niscai Cantacuzini scăpătați. Gogorițe! Altfel e tipul imprevizibilului, lacom de bani, dar și risipitor când își propune să facă ceva. Câștigă bine… dar ce-a făcut, de l-au luat cei de la fisc la ochi?

— E o chestiune prea încurcată ca să ți-o înșir aici. În principiu se știe că Titi a solicitat un mare împrumut unei bănci, și deși oferea niște condiții tentante, a fost refuzat. Însă chestiunea e legată de altă relație. După cum zicea amicul de la fisc, veniturile reale ale lui Titi nu reprezintă nici măcar zece la sută din împrumutul solicitat. Deci nu dispune de garanții. Omul meu susține că după ce împrumutul i-a fost refuzat și de alte bănci, cineva i-a încredințat totuși suma solicitată. E posibil ca persoanei care l-a creditat să-i fi fost promisă o cotă de beneficii, sau cine știe ce procent tentant!

— Bănuiești probabil că eu aș fi creditorul, nu?

— Și de ce n-ai fi putut-o face, la urma urmei? Știu că în general Kailidis n-a creat nimănui impresia de insolvabilitate.

— Poate aș fi făcut-o, dar eu nu dispun de prea mulți

bani lichizi. Cât de mare e suma?

— Cinci sute de mii. Dar, fii atentă, că aici vroiam să ajung. Oricine l-ar fi creditat o să ia o mare cacealma.

— Cinci sute de mii?! O avere! N-aș fi avut atâta bănet. Atelierul ăsta și încă alte câteva mărunțișuri sunt sub strictul control al unchiului meu. El îmi varsă lunar o cotă, mi-a fixat tot felul de clauze, are o frenezie la chichițe financiare, ceva de speriat! Dar de ce ziceai că se poate prăji creditorul?

— În clipa asta băiatul e insolvabil. Așa mi-a șoptit o molie care trăiește, mănâncă, doarme, tot rozând acte financiare.

— O crezi așa infailibilă sursa asta? Molia asta a ta mai mult doarme. O fi Titi un păcătos și nesăbuit câteodată, dar nu e lipsit de idei și de aranjamente. Numai eu știu câteva învârteli de-ale lui din străinătate. În construcții de case. Lucrează cu antreprenori italieni în Austria, Italia. Sunt afaceri care-i aduc venituri sigure. Pe urmă, mai legal, mai ilegal, e băgat și-n niște speculații imobiliare, la bursă. Iar aici în țară, slavă domnului, câștigă destul.

— Te referi la tranzacțiile cu nemții? Sau cu agenția lui Wolf? Aici, dacă nu știai, Titi nu încasează decât un biet comision. Atât! Ar fi și asta o treabă bună, dar e ca o picătură de apă în deșertul cheltuielilor sale. Doar știi câți valeți și servitorime ține, ce casă și ce automobil

exorbitant a dăruit logodnicei! Numai demarajul ăsta matrimonial cred că l-a costat imens.

— Știe el ce face! Numele Comăneștenilor îi va deschide anumite uși. Se zice că numele ramolitului e un cec în alb. Și Titi, cum e el practic, ce și-a spus? „Dumneata, tată socrule, îmi dai un nume, un gir, relații, iar eu fac bani. Bani ca lumea!” Dar pe urâta aia de fiică-sa o știi?

— Nu mi se pare urâtă. O cunosc, chiar azi am prânzit acolo.

— Ce dracu′ găsești la fetișcana asta ștearsă?

— Mi se pare un exemplar interesant și chiar…

— Mă plictisești cu astfel de gusturi. Într-o zi ai să mi-o plătești îl amenință cu degetul, surâzând. Chiar, apropo, când mă inviți la plimbare?

— O să vină și ziua aia. Dar acum, iartă-mă, uitasem că e sâmbătă și trebuie să mă întorc să mai prind pe cineva la secție. La revedere!

Nu-i găsi decât pe Cercel și pe Varlam.

— Domnule comisar, șeful e dus până la consilierul Catargi, v-a rugat să vă duceți acolo, dacă veniți mai repede.

— O să văd, spuse absent. Au sosit și restul buletinelor de expertiză?

— Numai în ce privește automobilul avariat. Dar n-au găsit nimic curios… Direcția a fost bună, frâna la fel.

Ei cred că focul s-a datorat unui scurt circuit.

Bretan luă imediat la lectură raportul expertizei, studie fotografiile însoțitoare. Pe cât de antipatic fusese Stăncescu la telefon, pe atât de bine-și făcuse echipa sa meseria. Îi reținură atenția câteva fraze din finalul raportului.

(Din raport „… Procesul arderii materialelor, tapițeriei a fost foarte rapid, dar pe alocuri incomplet… e prezentă o cantitate mare de reziduuri de benzină arsă. Componența chimică a benzinei este cea obișnuită”.)

— Dar scrisorile, actele, pașapoartele de la celălalt laborator n-au sosit?

— N-au sosit încă. Au telefonat că abia luni sunt gata.

*

Pontonul, o baracă decolorată de timp, dar solidă, se afla într-un micuț golf semicircular legat de albia Dunării printr-un canal îngust și sinuos. Așezat mai în amonte, la nici doi kilometri de portul Giurgiu, locul era izolat și liniștit, înecat cu totul în vegetația abundentă. Din malurile mâncate, pe alocuri, rădăcinile sălciilor se ițeau ca niște bărbi zbârlite. În fața unui mic debarcader, erau trase câteva mici ambarcațiuni vechi și ponosite ce întregeau senzația de paragină. Clădirea, legată printr-o scară de lemn de debarcader, un fel de șopron, nu putea fi decât un atelier de reparații, judecând după

grămada de scânduri, fier cornier, colaci de sârmă, așezată chiar lângă intrare...

— Lucrătorii sunt duși la masă, șopti Toledo.

Lăsară în urmă atelierul și se apropiară de ponton. Aproape instantaneu ușa se deschise și o fetiță de vreo șase-șapte ani, blonzie, ieși cu un castron în mână. Își făcu apariția, tot ca la comandă, un dulău flocos. Dulăul nu se atinse de mâncare până nu-și primi și porția de mângâiere. O plasă pescărească subțire spânzura de streașina pontonului, în spatele căruia se găsea un leagăn. Fetița se dădu în leagăn de câteva ori, dar o voce din interior o strigă.

— E acasă, rosti Toledo. Ciocăniră la ușa din spate și o voce dogită îi invită să între. Îi izbi un miros de pește prăjit. Îi primi un bărbat ciolănos, bronzat, de o vârstă greu de știut.

— Vă rog să poftiți dincolo, îi invită gazda, după ce Toledo făcuse prezentările.

— Cu ce-ați ajuns aici? se interesă, strivind țigarea.

— Cu o mașină de-a armatei care transporta cazarmament.

— Ați făcut bine c-ați ocolit portul. E împânzit de nemți. Razii, legitimări, parcă-au înnebunit. Vă e foame? Tuși din nou și adăugă: Nu prea mi-e bine de vreo două zile.

Scoase din bufet un castron cu saramură, roșii și

pâine.

— Treaba din port e cam groasă acum, adăugă morocănos, desfăcând un nou pachet cu țigări. De când a tras la cheu iahtul ăla de lux, parcă i-a luat apa pe toți. Au mobilizat și oameni de pe șantier pentru niște reparații. I-au dus pe navă, dar nu au făcut reparații propriu-zise ci mai mult șmotru la motoare, la conducte, la filtre, muncă necalificată. Cât au stat la bord, au fost tot timpul strict supravegheați. Și la closet mergea santinela după ei. Se aude că niște mărimi, chiar Göring, ar veni în curând. E prea mare agitația, să se întâmple ceva obișnuit!

— Nu, nici vorbă, rosti Toledo, desfăcând delicat o bucată de pește, dezvelindu-i osatura lungă și subțire. Se pregătește o croazieră pe Dunăre, materializându-se un proiect mai vechi.

— Mai e ceva, începu Cristu. Astăzi dimineață, așa spunea un băiat de la docuri, pe aeroportul ăla improvizat din marginea orașului au sosit de la Berlin două namile de marfă. Unul dintre ele a aterizat forțat. Cred că s-a defectat ceva la el. Așa cică ar fi auzit băiatul. Nemții așteaptă acum să vină niște tehnicieni de ai lor din București. Cum au aterizat avioanele au și dublat paza nemții, au trimis patrule și nu pătrunde acum acolo nici musca. Pavalache bănuie că ar fi vorba de vreun transport pe care trebuie să-l preia iahtul. Eu l-am

contrazis. Păi ce, e aia navă de transport? El însă a zis că e bine să ne interesăm puțin de soarta navei. Aurică a făcut niște poze în port. Cât a reușit și el ca să nu fie văzut. Dar acum văd cât de trăsnit ești îmbrăcat! se minună sincer bărbatul, schițând un zâmbet chinuit. Depuse pe masă o sticlă de rachiu verzui și trei păhărele.

— Niciodată alcool pe căldură, refuză Toledo.

Bărbuța alb-argintie contrasta plăcut cu chipul măsliniu, îndulcindu-i verdele întunecat al ochilor, într-o bună măsură. Pe frunte, un basc de un vișiniu închis stătea pleoștit, nu fără un soi de cochetărie. Ținuta îi era completată de un sacou de catifea, tocit și pe alocuri stropit de vopsea, în ton cu lavaliera înfoiată ca o salată. Actele lui Toledo erau firește magistral măsluite. Se numea Ioan Barozi, pictor de firme. În buzunare avea și un abonament de tramvai, pe același nume, bilete vechi de intrare la Muzeul de Artă, prospecte de pe la vernisaje și expoziții, două-trei capete de cărbune, ce-i înnegreau mina, tot felul de nimicuri ce mărturiseau, la prima vedere, pe boemul, distratul artist zăpăcit și visător ca orice pictor mărunt și veleitar. În sacul de merinde, ce zăcea acum la piciorul mesei, avea un scăunel pliant și firește mai multe schițe în cărbune, executate cu o oarecare abilitate.

După ce strânse masa, gazda scoase la iveală câteva

file de carnet. Erau schițe luate pe furiș. În grabă, de unul dintre mecanicii de întreținere ce lucrase la bordul lui *PRINZ EUGEN*, completate apoi din memorie, cu unele detalii. Păreau bune, oferind o aproximativă imagine a repartiției cabinelor, punților, a coridoarelor, și nu lipseau nici cala, cambuza, sala mașinilor și comanda. Privindu-l pe Toledo, care studia cu multă atenție schițele, bărbatul îi întinse o cutie de cărți de joc. Toledo o deschise și extrase un teanc de fotografii înfățișând, din mai multe unghiuri, pe același *Prim Eugen*. Mai era încă un set de fotografii înfățișând portul și împrejurimile. Scoase și Toledo apoi din fundul rucsacului materialul pentru Cristu, îi dădu instrucțiunile privind activitatea de culegere a oricăror informații în privința mișcărilor navelor germane și în încheiere îi spune:

— Ca de obicei, ai făcut o treabă bună, nea Cristule, extrem de bună. Îi strânse mâna cu putere.

— Dar, nea Cristule! dumneata ai febră, omule Ia stai așa! Din străfundul buzunarelor extrase o cutie neagră din piele de care nu se despărțea niciodată. O deschise. O secundă pluti în încăpere aroma aspră a tutunului său negru. Scoase dintr-o despărțituri câteva tablete mici, pătrate. Era aspirină.

— În două zile ești pe picioare, dar să nu neglijezi. Atunci apăru în încăpere și fetița. De pe chipul bălai și

rotund de copil se detașa, în contrast cu restul înfățișării, privirea, nu tristă, nu serioasă, dar cumva gravă și întrebătoare.

— Sărut mâna, spuse încet, rămânând cu mâna agățată de clanța ușii, neștiind dacă are voie să rămână sau nu. Toledo nu știa să se poarte cu copiii. Se simțea stânjenit în prezența lor. Paul fu puțin uimit de stângăcia cu care Toledo îi trecu o dată mâna prin păr și de tonul cu care-i spuse, simplu, ca unuia de o seamă cu el:

— Ce mare ai crescut, Brândușa! Ia spune, îl asculți pe bunicul?

— Eu da, dar el nu vrea să asculte, vă rog să mă credeți. E bolnav și nu vrea să se caute. Tușește toată noaptea, de-i face și pe Mareșalul să latre.

Toledo se mută de pe un picior pe celălalt și-i spuse la fel de serios:

— Vezi că i-am lăsat un medicament. Să-l ia fix din patru în patru ore. Câte un sfert de tabletă.

Își luară rămas bun aproape în tăcere. Bărbatul mai rămase o vreme în prag; doar fetița le mai făcea cu mâna, înainte de a părăsi poteca. Merseră o vreme tăcuți, bucurându-se de adierea măruntă ce înfoia frunzele sălciilor.

— E cam ciudat… omul, îndrăzni Paul… ciudat, în sensul că arată măcinat pe dinăuntru de ceva… de

ceva… copleșitor, nu-mi dau seama.

— Are toate motivele. Cu fiul său am luptat în Spania. În același batalion. Batalion… care n-a avut în final decât… un singur supraviețuitor. Înțelegi?

— Înțeleg, răspunse cu glasul coborât Paul, după o scurtă tăcere.

— Și… mama fetiței… unde e, ce face?

Toledo dădu din umeri, disprețuitor.

— E o poveste tulbure și destul de urâtă. Cum se întâmplă uneori. A părăsit-o pe Brândușa când Savin era în Spania. N-a lăsat nicio adresă, n-a mai dat niciun semn de viață. Savin era un tip deschis, arzător, patetic, dar unele tăceri ale sale îmi dădeau de gândit, deși, în război, rareori ai răgaz să-i observi pe cei din jur.

Drumul până-n oraș li se păru lung. Toledo culese niște ciulini înfloriți pe care-i curăță de țepi cu un bricegut.

— Ia privește ce frumoși sunt, îi arătă lui Paul. Trebuie să ne comportăm exact ca niște artiști aiuriți.

Ocoliră centrul orașului, luând-o pe niște străzi lăturalnice. O mare de oameni, bărbați, femei, copii, de-a valma cu bagaje, papornițe și tot felul de boccele, o adevărată viermuiala, îi întâmpină, înainte de a intra în gară. Câțiva polițiști, moleșiți de căldură, se învârteau printre ei ca niște automate. Nicio uniformă germană nu le atrase atenția. Mai zăriră, undeva, în mulțime,

caschetele unor jandarmi care, probabil, dublau serviciul de pază al gării. Abia când intrară pe peronul înțesat, remarcară un ofițer german ieșind dintr-un birou însoțit de doi civili absenți, ce călcau în silă. Toledo și Paul se așezaseră la coadă în fața ghișeului, urmărind vânzoleala din sală.

— Actele dumneavoastră, auziră în spate o voce politicoasă, dar fermă. O clipă Paul își simți ceafa rigidă, neîndrăznind să se miște nici măcar un centimetru în direcția lui Toledo. Sesiză doar mișcarea acestuia de a aprinde o țigară, auzi scăpăratul bățului, apoi întoarse capul. Doi bărbați, în costume bine călcate, transpirați și cu pălăriile puțin trase pe spate, mai cerură încă o dată actele, la fel de politicos, unui bărbat între două vârste cu înfățișare onorabilă, aducând a profesor de liceu. Acesta părea ofensat și cu gesturi țâfnoase le întinse, fără să-i privească, cartea de identitate.

— Vă rog să poftiți cu noi, îl invită cel mai în vârstă, după ce privi în treacăt buletinul.

— Dar protestez, domnule, ce-i aceasta?

— Hai, tăicuță, îl luă celălalt, părăsind tonul oficial, hai nu ne îngreuna munca. Avem ordin să mergeți la șefu'.

— Dar cred că este o neînțelegere la mijloc, o confuzie, se lamentă bătrânul, părăsind și el tonul țâfnos, devenind dintr-o dată umil și rugător.

— O să ne lămurim în biroul șefului, domnule Păstorel, zise rânjind cel mai în vârstă, parcă asistând la o glumă bună. Îl înșfăcă pe bătrânel și-l îmbrânci spre ieșire.

— Două bilete de a treia, ceru Toledo, parcă absent la cele petrecute, odată ajuns în fața ghișeului. Auzi cum polițistul mai tinerel legitima o fată, o bătrână, oprindu-se apoi șovăind în dreptul lor. Toledo scăpă portmoneul jerpelit. Toate hârtiile i se risipiră pe podea. Polițistul politicos îl ajută să strângă, cercetându-le în treacăt.

— Fir-ar al dracului, mereu pățesc câte una d-asta, zise, zâmbind confuz Toledo.

— Sunteți pictor de firme?

— Din nevoie, domnule inspector, rosti Toledo, așezându-și hârtiile, sub privirea atentă a agentului. Eu am Belle Artele la bază, să știți, dar mă omoară concurența, domnule, înțelegeți?

Polițistul îl părăsi brusc, fără niciun cuvânt, doar ridicând din umeri ușor, spre alte persoane suspecte. De-abia când trăsese trenul și se aflau pe platforma aglomerată a vagonului de clasa treia, lui Paul îi mai încetiniră bătăile inimii pe care le simțise în tâmple tot timpul.

— Ți-a fost frică?

— Mi-a fost, mărturisi în șoaptă.

— Era un control de rutină. Doar pe bătrânel aveau

ordin să-l ridice. E probabil vreun escroc mărunt Întotdeauna escrocii au fețe prezentabile, întotdeauna.

Treisprezece

Individul, cocoțat pe un fel de podium înalt, răsfoia niște pagini, preocupat și plin de sine. Un tip comun, șters, pe care nu l-ai remarca, nici dacă ți-ar defila prin față de douăzeci de ori.

— E fermecător, șopti Wanda, întorcându-se spre Bretan.

— Cine e? întrebă, fără nicio urmă de interes.

— Nu-l știi pe Raoul Știrbey, speakerul de la radio?

— Are o voce bună, rosti comisarul, gândind că farmecul lui ar spori dacă n-ar fi văzut, ci numai ascultat.

Expoziția canină de vară de la Sinaia stârnise interes și promitea să fie destul de izbutită. Numărul mare al participanților cât și al spectatorilor întrecuse cu mult pronosticurile cele mai optimiste. Bucureștiul traversase o perioadă săracă în evenimente mondene. De altfel, prezența la expoziție a atâtor oameni se putea confunda și cu dorința fiecăruia de firească evadare pentru două zii din cuptorul încins al capitalei.

Invitația la expoziție fusese lansată de Wanda. Intrase dimineață în secție val-vârtej, urmată de Varlam,

depășit evident de furtunoasa-i apariție. „Scumpule, șeful e aici? îi întinsese mâna parfumată, tulburându-l de-a binelea.

„Am venit să te iau la micul dejun. Ești cumva arvuni de altcineva?”. „Micul dejun!? se mirase comisarul. Oamenii mai au și astfel de preocupări? Cine te vede, cred că mâncarea e ultima ta grijă.”

Rochia azurie, mulata pe corp, îi sublinia talia subțire. Acum, grija Wandei părea alta. Deși machiajul era trasat subtil, expresia chipului trăda o abia disimulat; încordare. „Ei, bine, nu mi-e foame, dar ți-am întors vizita. Dacă tot n-am reușit să cinăm aseară, măcar să luăm micul dejun împreună. Ești cel mai plăcut tip cu care mai pot pălăvrăgi fleacuri drăguțe”. „Nu s-ar zice. Discuția noastră de ieri a fost perfect nesuferita”. „N-arăți prea bine, comisare, pun pariu că n-ai dormit niciun ceas azi noapte. Ai o situație… oricum mai proastă decât a arestaților tăi... Ei se mai eliberează între timp. Tu, însă, ești arestat pe viață. Vii?” „Unde să vin? Am foarte mult de lucru. Și-apoi, n-am să mă abțin să nu te-ntreb despre Titi Prințu, despre împrumuturi…”. „Poate vreau să te-ntreb și eu câte ceva despre el”? „Zău? ia loc. Întreabă-mă ce vrei”. „Azi n-ai umor. Lucrurile serioase se discută, știi bine, în cele mai frivole locuri. Biroul ăsta mă deprimă. Am o propunere”. „S-auzim, dacă e vorba de lucruri serioase”. „Hai să

mergem la Sinaia. Azi se deschide expoziția de javre simandicoase. Max dorește să-i fac o pagină mondenă. Toalete, doamne, anturaje, tot tacâmul! Mașina e afară. Sunt cu două fete de-ale mele. Într-un ceas jumate – două, suntem acolo”. „Mă tem că am să te refuz. Mai bine ne vedem după ce te întorci”. „Ești de-a dreptul antipatic. Merită să-ți faci puțin timp, altfel n-o să afli nimic. O să ai prilejul să-ți vezi și o scamă de cunoscuți care te interesează. Inclusiv pe Titi și compania. Ce zici?” „E-n regulă, se învoi pe loc. Dacă accepți să-mi răspunzi mai întâi cinstit la unele chestiuni”. „Ți-am dat prilejul să crezi altfel?”. „Da. Am acum certitudinea că tu l-ai împrumutat pe Kailidis. Nu eram încă hotărât să te caut. Dar, dacă tot s-a ivit prilejul… ”. „Sper că nu e nicio ilegalitate… chiar de-aș fi făcut-o. Spui că ai certitudinea… sau aplici o modalitate de rutină, ca să vezi cum reacționez?” „Nu sunt un bun psiholog. Dar documentele pe care mi le-ai arătat, hârtii, taloanele bancare sunt măsluite. Mi-am închipuit că unchiul tău are la rându-i o copie a actelor pentru evidență. Acestea, la rândul lor, sunt depuse în dosarele băncii cu care lucrează. Cineva de acolo a căutat, a cercetat…” „Bine, dar e ilegal, așa ceva nu se face!” „Ilegal? Se poate. Cum spuneam. Omul a cerut, în numele clientului său, confirmarea la sucursala băncii străine. Cei de acolo au răspuns că respectivul cont deține o sumă neînsemnată.

Banii au fost retrași din luna martie. Și am bănuit că toate… documentele pe care mi le-ai prezentat sunt făcute mai mult de ochii unchiului tău.” „Oricum, sunt banii mei, fac ce vreau cu ei la urma urmei. Aș putea, drăguță, să te dau în judecată, știi?” „Știu. Dar n-o s-o faci. Am lucrat discret, n-ai dovezi și apoi ți-am mai făcut și un serviciu. N-o s-o faci pentru că astfel ar afla manevra unchi-tu și nu ți-ar fi prea bine. Eu cred, ca s-o scurtăm, că tu și cu Titi ați măsluit actele, chiar atunci în martie când încă mai erați împreună. Titi e as la trucuri financiare.” „Măi, drăguțule, ce dovezi ai tu că l-am împrumutat? Și că am măsluit? Hai să lăsăm acum fleacurile și să mergem, altfel n-o să mai afli ceea ce ți-am promis.”

La expoziția canină multe femei, ca de obicei. Bărbații, în costume ușoare de vară, își făceau vânt alene cu pălăriile.

— Uite-ți amicii, îl atenționă Wanda.

Kailidis și Machelle Comănești luaseră loc în tribuna ornată cu crengi de brad. Fata îmbrăcase un fel de costum de călărie, dintr-un material gri, ceea ce-i sublinia sveltețea taliei.

— Ce făptură demodată! A rămas la Viena anului ’38. Alături, Kailidis, într-un impecabil costum alb se întreținea cu viitorul socru care avea și el în concurs câțiva seteri.

Fotografele Wandei, zâmbitoare, drăguțe, își începuseră treaba mișcându-se rapid. Doreau să pară cât mai agreabile și să nu deranjeze pe cei din jur.

— Ce apucături de birjar, continuă Wanda, neslăbind-o din ochi pe Machelle care-și aprinsese o țigară.

— Nu e singura care fumează.

— Ai dreptate. Mai sunt și bărbați cu trabuce.

— S-ar părea că ești geloasă. Mie fata îmi place.

— E genul de femeie care vrea să șocheze cu orice preț. Deși te știam un fin cunoscător la muieri, văd că a mai scăzut ștacheta.

— Mi se pare foarte naturală, firească.

— Naturalețea și firescul se cultivă, se repetă în oglindă.

— Asta se observă mai mult la fetele tale. Te imită perfect.

Un fox-terriere, însoțit de o bătrână, ce-i comanda strident, executa resemnat toate figurile anunțate de vocea speakerului.

— Acum, jocul cu mingea! Pigy execută găsirea mingii.

Se așază… caută… formidabil! Acum Pigy face pe mortul! Asistența aplauda încântată evoluția nefericitului cățel.

*

Von Webst regreta că nu e îmbrăcat civil. I-ar fi plăcut

să se piardă în anonimatul unui costum ușor și răcoros. Alături, în tribună, Frau Ilse scotea periodic câte un mic icnet de încântare, la apariția fiecărui exemplar canin mai reușit, neuitând să-l consulte, întrebându-l invariabil:

— Nu-i așa că e fermecător?

Frau Ilse devorase până atunci o tavă cu alune. Le dezghioca cu multă dexteritate, arătându-și, când și când, caninii scoși în afară, cam cum îi apăreau lui von Webst în memorie dentiția vampirilor, din cărțile citite în copilărie. Frau Ilse mesteca alunele în mare viteză, cu lăcomia și obișnuința prostituatelor aflate în fața unui platou de stridii, sigure fiind că prilejul următor n-avea să urmeze prea curând.

Von Webst era nelipsit la astfel de manifestări mondene. De data aceasta n-avea nici cea mai mică dispoziție, dar, într-un fel, venirea la Sinaia avea mai mult sensul unei evadări. O ocazie potrivită pentru a-și pune o oarecare rânduială în gânduri. Ultimele zile fusese în priza unei prelungite tensiuni.

La toate acestea se mai adăugau și veștile rele primite de acasă. Iar acum, apariția lisei, picată ca din senin! Deși trecuse cam un ceas de la începutul manifestării Frau Ilse nu făcuse nici cea mai vagă aluzie la ultima lor convorbire. Părea că uitase cu desăvârșire cele petrecute. Involuntar, locotenentul își supraveghea

spusele. Cu un om de-al lui Hölzer nu se știe niciodată!

— Mi s-a făcut o sete nebună, dragă Herbert, se plânse femeia, adresându-i-se dintr-o dată intim.

Locotenentul îi făcu semn unei chelnerițe. Fata îi servi imediat cu bere.

— Ce prozaic ești, domnule? Mă puteai invita la un izvoraș. Sunt pe aici locuri nespus de pitorești! Se spune că Schubert a vizitat regiunea asta și unele lieduri… Chestiunile culturale sunau în gura lisei cu acel firesc cu care Saint-Bernardul ce apăruse acum ar fi încercat să danseze Moartea lebedei.

Pelerinajul concurenților părea că nu se mai termină. Un lung șir de dobermani negri, insolenți, seteri irlandezi roșcați, pășind în pas săltat, canișii isterici și neastâmpărați, tunși după niște modele împinse până la ridicol, dalmațieni, ogari rusești, cu talii lungi și boturi sensibile, prepelicari adulmecând neostenit și puțin stingheriți și, în fine, nelipsiții Saint-Bernard, leneși, uriași, măsurând mulțimea cu privirile lor calme și pesimiste, mulțimea care încă nu obosise aplaudând. Arbitrii se plimbau printre proprietarii de câini agitând fișe și hârtii, studiind atent documentele fiecărui concurent. Notau plini de importanță; se ghiceau unele dispute, chiar dacă gesturile scurte, repezite, erau reprimate și zâmbetele le luau locul.

În fine, neobositul speaker, ce nu scăzuse în formă,

anunță că până se vor întruni rezultatele și se vor stabili învingătorii și locurile, urmează o dresură de câini lupi atractivă și foarte specială.

— Uite-l pe Weber! auzi vocea femeii, stridentă dintr-o dată, arătând astfel și celor din jur că-l cunoaște pe instructor. Un bărbat blond spălăcit, masiv și degajat, îmbrăcat într-un combinezon albastru își făcu apariția, urmat de încă vreo câțiva mai tineri. Fiecare ducea în lesă câte doi lupi alsacieni uriași, fără botnițe. La semnul scurt al lui Weber, câinii se așezară pe labele dinapoi, rămânând nemișcați. Exemplarele erau excepționale. Prin nemișcarea în care rămăseseră, promiteau o evoluție extrem de interesantă.

— Sunt delicioși, exclamă femeia în extaz. Uite ce viguroși sunt! Câteva aplauze izolate întăriră spusele lisei.

Exercițiile conduse de Weber erau desăvârșite. Mișcările ordonate, precise, sincronizate perfect, aminteau de articulațiile unei mașini care funcționează ireproșabil. Von Webst avu un moment sentimentul că Weber dirijează nu ființe vii, ci mecanisme precise Își făcură apariția imediat alți câțiva bărbați îmbrăcați în salopete negre. Aceștia aveau brațele prevăzute cu niște apărători dintr-o pâslă groasă, cenușie. Arătau ca niște făpturi stranii, cu aripi scurte și boante.

— Aici se vede dacă Weber al dumitale e un tip de

duzină sau nu.

Era lesne de ghicit ce avea să urmeze. În tribune interesul pentru acest număr topi treptat murmurul și exclamațiile.

Câinii începură să dea semne de neliniște. Weber își consulta cronometrul. Părea mulțumit. Fluieră o dată lung și de două ori scurt. Doi dintre câini se repeziră și din două salturi, punând labele grele în pieptul oamenilor păsări, se rostogoliră, aproape instantaneu. Un alt individ scoase un cuțit și așteptă, puțin aplecat înainte. Câinele se repezi fulgerător. Dacă n-ar fi fost apărătoarea, probabil dinții acestuia i-ar fi secerat pur și simplu încheietura.

În tribuna alăturată o oarecare foială le atrase atenția. O femeie se ridicase privind parcă fascinată spectacolul. După câteva secunde, însă, își făcu loc cu hotărâre printre ceilalți, spre ieșire. Un bărbat zâmbind glacial o urma.

— Nu e unul din prietenii șefului dumitale?

— Prieten? Mai degrabă partener de afaceri, răspunse prudent Webst.

— Fata care e cu el încearcă să sfideze. O cunoști?

— E logodnica lui.

Ca la un semn, unul câte unul, spectatorii din tribună plecau imitând gestul fetei îmbrăcate în costumul de călărie.

— Chiar așa, pe toți i-au apucat dintr-o dată nervii?

— Știu și eu? Fiind vorba de un spectacol oamenii pot prefera să nu-l mai urmărească.

— Dar la nuanța politică nu te gândești?

— Dumneata ai spus că e o demonstrație, nu e o adunare politică.

— Văd că nici pe dumneata nu te prea amuză spectacolul.

— Recunosc. De altfel, și mie mi-a trecut prin minte un moment: dacă aș fi eu, dintr-o dată, sub labele acestor fiare. Dar nu într-o simplă demonstrație…

— Ești un romantic incorigibil, îi zâmbi lise, luându-l familiar de braț. Mi s-a făcut foame, dumitale nu?

— Mai degrabă aș bea ceva, rosti von Webst, fără să-și ascundă proasta dispoziție.

— Perfect. Cunosc un loc unde vom fi serviți foarte bine.

Mașina demară lin și peste câteva minute ieșiră la șoseaua națională. Parcurseră doar câțiva kilometri.

— La dreapta, îi indică lise arătându-i un drum pietruit și îngust ce urca șerpuitor prin desimea brazilor. Trecură de câteva vile albe, strălucind intens prin verdele mohorât al brazilor.

— E vreun restaurant pe aici? întrebă la un moment dat von Webst.

— E… ceva mai puțin decât un restaurant, dar e ceva

mai mult în privința calității. O să-ți placă. Opriră în fața unei vile cu un singur etaj, albă și foarte bine întreținută.

— Aici e unul din refugiile mele, spuse simplu, rotindu-și privirea, de jur-împrejur. Îți place?

— Ce liniște. Nu e cam izolată?

— Face foarte bine la nervi, dragă Herbert.

Frau Ilse împinse portița de fier forjat. Nici nu o închise bine și pe minuscula terasă apăru o femeie de vârstă mijlocie, masivă. La vederea lor, un zâmbet unsuros, complice i se așternu pe chip, fără să rostească o vorbă. Își trecu doar degetele mâinilor ciolănoase peste șorțul scrobit și curat, înclinându-se scurt. „Asta e lupanarul târfei”, își șopti scârbit, pășind pe terasă. Pătrunse apoi într-un hol întunecos. Mina sigură a femeii îl conduse spre ultima încăpere. Camera însă n-aducea a alcov. Mobilată cu gust, curată, având chiar și un mic birou.

— Imediat o să și gustăm ceva. Se mișca familiar prin interiorul mirosind a lemn și a flori de munte. Își descălță pantofii înlocuindu-i cu o pereche de papuci noi. Luă de pe masă o casetă trandafirie.

— Fumezi? îi aprinse țigara, apoi, fără să-i ceară voie, îi descheie nasturele de la cămașă slăbindu-i cravata, înainte ca bărbatul să protesteze.

— Ai un entuziasm cam șifonat. Nu-i nimic. Sper că ce urmează o să-ți facă bine.

Bătrâna apăru aproape instantaneu, purtând un platou cu gustări calde ce degajau un miros îmbietor. Depuse o sticlă brumată, plină cu lichior de afine. Lise turnă cu grijă în două pahare. „Deci lucrurile se desfășoară după un program”, gândi von Webst gustând băutura. Începu să mănânce, descoperindu-și o foame incredibilă. N-ar fi crezut niciodată că poate lua masa cu această femeie, pe care o ocolea în mod obișnuit, destul de suportabilă în clipele în care nu voia să placă. Acum se purta simplu și măsurat. Subita metamorfoză, firește în avantajul ei, o situa la nivelul unei noi atenții, pe care von Webst se strădui să i-o acorde. Nu fără un obscur sentiment de stinghereală. Frau Ilse părăsise definitiv dulcegăria, clipitul caraghios, promițător, zâmbetul. Îl privea deschis și serios.

— Voi începe cu ceea ce este mai important. Tatăl dumitale a fost… reținut. Din păcate, s-au găsit unele dovezi că întreține legături cu dușmani declarați ai Reichului. Aseară am primit comunicarea, iar dimineață, la cererea lui Hölzer, confirmarea. Te rog să nu mă întrerupi. Nota informativă a fost remisă și șefului dumitale. Te-a anunțat?

— Da, minți fără să știe de ce von Webst. O să spui acum, Frau Ilse, că vreți să mă ajutați nu-i așa? Așa o să spui! izbucni von Webst, sărind în picioare. Îmi spui că-

mi vrei binele. Al dracului bine îmi vrea *Gestapoul*! făcu câțiva pași spre fereastră, dar nu depăși perdeaua înfiorată de o ușoară adiere. Rămase țeapăn, palid, cu ochii țintă în ceața perdelei prin care se zăreau contururile copacilor. Vestea arestării tatălui său o primise fără să simtă nimic deosebit De parcă urma firesc să se întâmple. Se-ntoarse spre femeia ce rămăsese neclintită și la fel de liniștită.

— Spune, de fapt, ce târg dorești să închei cu mine? Care e prețul? Vocea-i iritată, aproape strangulată, îi suna în urechi caraghios de subțire.

— *Standartenführerul* Hölzer dorește să-i faci un serviciu. E un om cu multă influență și cuvântul său are destulă greutate. Poate interveni favorabil și îți oferă toate garanțiile.

— Garanții, zici? Îți spun eu care sunt ele! Un pic de închisoare politică, la Torgau de pildă, apoi, în cel mai fericit caz, transferarea într-un batalion disciplinar spre front.

Cât vorbise, von Webst se apropiase de femeie. Îi pusese mâinile ușor pe umeri, disprețuitor. Mâinile fine, elastice se apropiaseră de gâtul moale și cald al lisei. Îl simți viu, palpitând neajutorat. Chipul femeii se înroșise încetișor. Von Webst își retrase brusc mâinile.

— Puteam să te sugrum!

— Puteai. De aici, însă, nimeni nu pleacă înaintea

mea. Apăsă butonul unei sonerii aflate sub blatul mesei. Se auziră pașii grăbiți urmați de un ciocănit nervos. Un bărbat mătăhălos, roșu în obraz, cu ochi mici, adânc îngropați sub sprâncenele rare, apăru în pragul ușii. Femeia îi dădu câteva dispoziții.

— Să luăm loc, propuse. Am să încerc să te fac să înțelegi și altfel de lucruri, să capeți… o imagine, să-i zic așa, a situației actuale. Nu te-ndoiești că sunt mult mai bine informată decât dumneata. Ți-am mai spus-o, *Abwehrul* a devenit, în ultima vreme, obiectul unor discuții la cel mai înalt nivel. Ineficiență, rezultate mediocre, uriașe cheltuieli nejustificate în mare parte, amiralul Canaris nu e văzut prea bine, asta e sigur. Este încă puternic și influent, dar cuvântul său nu mai are nici pe departe greutatea de dinainte.

— Și ce mă privesc pe mine aventurile de culise ale *Abwehrului?*

— Indirect, te privesc. Șeful dumitale, poate și dumneata aparțineți acestui serviciu.

— Eu sunt economist, Frau Ilse. Comerciant de fasole și izmene în traducere liberă. N-am nicio legătură cu *Abwehrul*!

— Dar Wolf are. El, ca de altfel toți oamenii lui Canaris, sunt suspectați. Ai să vezi că n-are să miște un deget în ceea ce te privește. Nu te baza pe relațiile pe care le are cu unele mărimi de la Berlin. O minimă

prudență îl va împiedica să te ajute. Nu fi atât de naiv. Acum, nu ești decât o ființă vulnerabilă, un…

— Ce doriți, de fapt? o întrerupse cu brutalitate.

— Cineva are nevoie de unele documente din seiful agenției. Niște fotocopii, mai bine zis, pe care le-ai putea face fără niciun risc.

Von Webst bănuise că în legătură cu Wolf i se cere ceva. Era îndatorat acestui om. Un șef corect și suportabil care-i crease o situație de invidiat. Îi acordase o mare încredere. Deseori îi mărturisea cele mai neașteptate gloduri. Îl apreciase…

— Ai doar o singură zi la dispoziție să te hotărăști. Și nu uita, e singura ta șansă să reziști.

Von Webst nu-i răspunse și se întinse încetișor pe canapea, prins de o toropeală, ce-i strecura o senzație de ușurare, rușinoasă într-un fel… Ceva din adâncul său se revoltase, se topise, dispăruse ca un abur nevăzut, iar el continua să zacă, ca un laș, laș ca niciodată, alunecând pe panta unei plăcute sfârșeli, întrebându-se dacă femeia nu i-a pus cumva un drog în pahar. De ce le trebuiau acele blestemate documente?… De ce-l arestaseră pe tatăl său?... Un om bolnav… Ce căuta în acest frumos înșelător pustiu… pustiu și călduț… De ce…?

*

Încă tulburat după vizita asta, abia în stradă simți că

l-a ajuns oboseala. Drumul până la Sinaia, expoziția, orele petrecute cu Wanda și drumul la înapoiere, în loc să-l remonteze, îi accentuase și mai tare starea de tensiune și iritare. Wanda îl invitase în apartamentul ei, la întoarcere și după cum îi promisese, a început, precipitată, să vorbească.

„Deci tu i-ai dat banii lui Kailidis”. „Da, chiar eu i-am dat. Și mă văd nevoită să înclin că ai avut dreptate. Scadența primei rate a fost acum o săptămână și Titi nu mi-a dat nimic. Ieri, chiar după ce-ai fost la mine, m-am dus la el acasă. Nu era însă, dar l-am așteptat. M-a primit încurcat, s-a scuzat că se grăbește. Se vedea că nu-i face plăcere să mă vadă. „Ce e porcăria asta, domnule”? l-am luat în primire. „Porcărie? mi-a răspuns. Măi, fato când intri-n casă de creștin zici mai întâi bună ziua”, „Ce zi bună să-ți dau, domnule, vreau banii!” „Îmi pare rău, iubito, dar trebuie să mai ai puțină răbdare. Uite, îți mai adaug trei procente la dobândă, ce zici?” Mi-am dat seama că hoțomanul voia să scape cât mai repede de mine. Altfel, cum să promită atât de ușor trei procente. Mai degrabă și-ar tăia trei degete. „Văd că ești foarte pornită! Cine te-a montat?” „Timpul și nesimțirea ta! Săptămâna asta care s-a scurs peste termen.” „Am impresia că te cam suge de bani noul tău amant!” I-am tras un dos de palmă. Mi-a întors-o și el la fel. Ca pe vremuri. A început să rida…” „Și-ați terminat-

o-n pat". „Nu fi obscen!" „Bătaia e cel mai bun preludiu la temperamentele voastre." „Hai să-ți zic mai departe. Ne-am așezat la un coniac, m-a întrebat dacă trăiesc acum cu tine, că cică ne-ar fi văzut împreună, apoi mi-a zis verde în față că n-are acum nicio lescaie să se achite". „O să ai peste două săptămâni? „. De ce nu lichidezi casa de la Mânza Doamnei?" „Ai înnebunit?… casa din zestrea mamei. Gata acum! Ți-am zis peste două săptămâni și basta!"

Paisprezece

Cabinetul dentar al doctorului Rosenfeld era găzduit într-o clădire cubistă, construită pe schelet metalic, de același arhitect care proiectase Palatul Telefoanelor. Proprietarul, un oarecare Grigoriu, general în rezervă, închiriase primele două etaje unor societăți și firme economice, în majoritate străine, iar celorlalte două etaje le dăduse o destinație la fel de rentabilă, afectându-le unor cabinete medicale particulare și unor birouri de avocatură.

Paul se oprise puțin descumpănit în fața clădirii. Lângă trotuar staționau vreo zece-douăsprezece mașini luxoase. Bărbați eleganți, înarmați cu serviete plate, lucioase, urcau, schimbând cuvinte grăbite și zâmbete cu femeiuști nostime, ce țăcăneau cu tocurile subțiri și

înalte pe treptele impunătoare. Impunătoare erau și plăcuțele firmelor aflate la intrarea principală, lustruite stăruitor ca niște piese de alamă de pe puntea vechilor vapoare. Paul trecu de intrarea principală, lăsând în urmă forfota funcționarilor, îndreptându-se spre cealaltă. Intrarea de serviciu nu era aproape cu nimic mai prejos. Paul își cercetă, aproape involuntar, ținuta. Costumul alb. Din alpaca, îi venea destul de bine. Doar chipul, subțiat de nesomn și ochii adânc înfundați în orbite contrastau cu eleganța vestimentară. Pătrunse prin ușa rotativă, plăcut mângâiat de curentul mișcării. În spatele unui mic birou îl descoperi pe portar. Acesta își golise, se pare, buzunarele pe masă și ordona tacticos monedele, pe categorii. La vederea noului intrat, avu un gest de a ascunde totul, cu un jurnal, dar privindu-l mai bine, înălță din sprâncenele groase și renunță.

— Eram sigur că mergeți la domnul doctor Rosenfeld, îi răspunse la întrebarea mormăită a lui Paul. La etajul trei, acolo e cabinetul. Vă chinuie tare?

— De două nopți patrulez prin casă, domnule, răspunse stins Paul luând-o în sus pe scări.

Etajele erau înalte și numărul scărilor i se păru dublu. „Un suferind are tot timpul să se răzgândească, urcând atâta”. De regulă, măseaua rebelă cedează misterios mai înainte ca omul să bată la ușa dentistului. Surise amuzat, constatând că a ajuns. De fapt, domnul

Rosenfeld nu avea un simplu cabinet, cum ar părea la prima vedere. Ocupa mai bine de jumătate de etaj, ținând mai mulți angajați, doctori mai tineri, încă fără o carte de vizită, întotdeauna bucuroși pentru un asemenea post. Cel căutat de Paul se afla printre aceștia. Doctorul Stamatiad, de la ușa cu numărul 4. Coridorul, slab luminat, era pustiu. Zări câteva fotolii lustruite și o canapea așezate într-un semicerc, în jurul unei măsuțe joase, plină de ziare și reviste, maltratate în asemenea hal, încât Paul zâmbi. Probabil necitite, dar strașnic răsucite, frunzărite, în așteptare. De undeva se auzea, încet, dar persistent, mitraliera unei mașini de scris. O mână de dactilografă de ora nouă, încă nemoleșită de căldură și plictisi. O ușă se trânti și o secundă auzi un zumzet înăbușit de voci, apoi doar șuieratul binecunoscut al unei freze conștiincioase. Doi bărbați în halate, probabil felceri, sau tehnicieni, trecură discutând în șoaptă. Unul ținea în mână un ibric uriaș de cafea. Paul aspiră aroma cafelei, uitând pentru câteva momente pe cel de arsenic, atât de familiar cabinetelor stomatologice. Nu așteptă prea mult. Ușa cu numărul patru se deschise încetișor și doi bărbați ieșiră în coridor. Un preot, nu prea vârstnic, dar cu bărbuța mică aproape încărunțită, celălalt, mult mai tânăr, într-un halat cu mâneci scurte, cu siguranță doctorul Stamatiad.

— Nu cred că voi primi materialul pentru lucrare

până joi, dar oricum, vă aștept pentru pilire și mulaj. Fără lichide reci și calde, mușețel, înțelegeți? Preotul încuviință, ducându-și automat la gură o batistă mare și-și luă rămas bun. Paul se ridică, urmărind un moment pașii preotului și se-ndreptă spre doctor.

— Vă rog să poftiți, îi arătă acesta indiferent ușa cabinetului.

Prin ferestrele mari soarele se reflecta nemilos în nichelul instrumentelor risipite pe o tavă. Fără o vorbă, doctorul îl invita direct pe scaun. Paul, care în viața lui nu fusese la dentist, se așeză stângaci.

— Am o mică carie la al doilea molar de sus. Aș vrea să vă întreb dacă nu pot să-mi îmbrac și cei doi canini?

— Desigur, dacă acceptați cu aurul nostru.

Doctorul se așeză pe un taburet metalic, privi la fel de indiferent undeva afară, apoi se-ntoarse spre „pacient”:

— Eram îngrijorat. Materialul a sosit, acum dimineață, din partea voastră niciun semn… Ce se-ntâmplă? În fine, acum e-n regulă. „Coletul” e aici, dumneata, de asemeni…

Paul se gândi, fără să vrea, la preotul ce ieșise mai înainte. L-o fi adus el? În lumea conspirației totul e posibil în scurta lui carieră de curier întâlnise tot felul de „legături”. Militari, muncitori, fetișcane elegante, chipuri apărute o clipă, ca într-o fulgerare, ce se mistuiau undeva în anonimat, niciodată reîntâlnite, dar

care se mișcau, acționau mai departe, îndeplinind misiuni. Gândul acesta îl dădea un adânc fior, dar și o anume siguranță și încredere, mai ales când se pierdea în vălmășagul pestriț al străzii. Privind chipurile trecătorilor își spunea: „Viitoarea întâlnire va fi poate cu tipul ăla care trece cu brunețica nostimă la braț, sau cu bătrânelul scorțos și grav ce merge absent, vreun profesor, poate, sau… de ce nu… cu fata frumoasă și timidă ce trece purtând sub braț un teanc de cursuri, sau cu acest… vânător de munte, trist și neguros ce-și bea siropul dintr-o răsuflare, sub privirea admirativă a micului negustor de sirop. Cu toții urăsc fascismul și războiul, din ce în ce mai mult, din ce în ce mai puternic. Ofițerii germani se fotografiază în Cișmigiu. Au aparate micuțe cu burduf, ca niște mici armonici, rid tare, comentând nepăsători, cu aere de stăpâni. Lumea e a lor, par să spună chipurile senine, lumea e a lor… până când… până unde… se-ntreabă omul de rând. Trecătorul ce iuțește dintr-o dată pasul…”

— Acesta e. Doctorul puse pe masă un plic gros, sigilat, pe care-l netezi un moment, gânditor, cu podul palmei sale frumoase, cu degete suple. Paul îl cântări, preț de o secundă, îl vârî într-un lăcaș din căptușeala mapei sale studențești. O depuse pe colțul biroului.

— O gură de cafea? îl îmbie Stamatiad, scoțând la iveală un vas de sticlă.

Paul recunoscu paharul Berzelius, atât de familiar în timpul liceului. I se păru că totul s-a petrecut demult, tare demult, deși pe diploma de bacalaureat era trecut anul 1940… își aminti de profesorul de chimie, bătrânul Moleculă, pe care-l amărau cu toții cu obișnuitele glume școlărești, inconștiente, crude. „Foarte spinos și anevoios a fost drumul științei, o adevărată galerie de martiri a semănat drum de suplicii, dar adevăratul supliciu este când ascult ce produc creierele voastre descreierate.” O rostea cu puțină răutate, dar și cu amărăciune, întrebându-se, cu voce tare, dacă Lavoisier[29], Linée[30], Mendeleev[31] aveau să bănuiască viitoarele batjocuri ale noilor generații. În clipa aceea Paul ar fi dat orice să se trezească dintr-o dată în mijlocul clasei, zumzăitoare ca un stup în călduri, iar el,

---

29 Antoine Laurent de Lavoisier a fost un chimist, filosof și economist francez. În 1771 s-a căsătorit cu Marie-Anne Pierrette Paulze care avea atunci 13 ani. Lavoisier a fost decapitat pe ghilotină de revoluționarii francezi.

30 Carl Linné, cunoscut și drept Carolus Linnaeus respectiv Carl von Linné, pronunțat în suedeză, a fost un botanist, medic și zoolog de origine suedez. Este considerat părintele taxonomiei și tatăl ecologiei moderne.

31 Dimitri Ivanovici Mendeleev (în limba rusă *Дми́трий Ива́нович Менделе́ев*, n. 27 ianuarie/8 februarie 1834, Tobolsk, Imperiul Rus – d. 20 ianuarie/2 februarie 1907, Sankt Petersburg, Imperiul Rus) a fost un chimist rus care a publicat un tabel periodic al elementelor asemănător cu cel actual. Tabelul lui Mendeleev era o reprezentare mai completă a relației complexe dintre elementele chimice, și, pe de altă parte, cu ajutorul acelui tabel, Mendeleev a fost capabil să prezică atât existența altor elemente (pe care le-a numit eka-elemente) nici măcar bănuite a exista pe vremea sa, precum și a proprietăților lor generale. Majoritatea previziunilor sale au fost confirmate de descoperirile ulterioare din chimie.

sub privirile batjocoritoare ale colegilor, cu recunoscuta râvnă, umplând tabla cu nesfârșiți acizi, hidrocarburi, lanțuri de benzeni, valențe…

— Mulțumesc, spuse, depunând paharul pe colțul mesei. N-am mai băut de mult o cafea bună.

Doctorul dădu din cap. Își privi ceasul, ridicându-se sprinten. Își aranjă mecanic cele câteva șuvițe rebele ce-i cădeau pe frunte.

— Mă ierți acum, am un client german, un ofițer de o zdrobitoare punctualitate. Domnul doctor Rosenfeld e foarte grijuliu în privința acestuia.

— E normal, surâse Paul înviorat. În Germania e la fel. Fasciștii, fără să fie dentiști, au o grijă nebună de danturile pacienților evrei.

— Practici un umor cam negru, zâmbi doctorul. Se încruntă apoi, lovind cu pumnul în spătarul scaunului.

— O să se termine odată nebunia asta înfricoșătoare, cu… Opri freza, care mersese tot timpul în gol, pentru ca de afară să se audă că se lucrează. Scoase la iveală o pastilă mică.

— Ia asta și ține-o-n gură. Să se simtă că ai trecut pe la dentist.

— Aveți dreptate, poate vrea să mă sărute vreun curios de la Siguranță.

Doctorul îi strânse mâna, privindu-l stăruitor cu ochii săi căprui, ușor dilatați de dioptriile ochelarilor, o

privire ce purta gânduri, porniri condensate, grele.

— La revedere, îi spuse, deschizând ușa. Dinspre scară se profilau înaintând, două siluete. Un ofițer german și un civil cu pălăria în mână. Paul scoase automat batista, o duse la gură, apoi se opri în dreptul unui vas metalic, scuipând. Ofițerul, un tinerel spălăcit se opri și întrebă:

— Toare, tomnule, toare rău?

— Nu… adică… acum nu, dar… Se bâlbâi, strâmbându-se o clipă. Ofițerul, cu însemne de locotenent, clătină din cap, simulând un fel de compătimire, privindu-și în același timp ceasul.

Ieși printr-o străduța în spatele berăriei *Gambrinus*. Înregistră truda câtorva băieți ce descărcau un camion cu gheață. Un bărbat încins cu un șorț îi dirija, bombănind. Merse pe jos până la Universitate. Urcă din mers pe platforma unui tramvai aproape gol. Până la Obor era o bună bucată de mers, așa că se așeză pe un scaun. Privi distrat o vreme afișele colorate, lipite în interior. Afișe, făcând reclama unei trupe de circ. „Țara arde și baba se piaptănă, e război și ăștia se țin de clovnerii!… Dar, de fapt sunt și ei niște bieți oameni care-și câștigă pâinea". La următoarea stație înregistră urcarea a doi bărbați ce păreau a fi pădurari. Unul mai tinerel, iar celălalt, între două vârste, cu obraz țepos și bronzat. Paul tresări fără să vrea. Expresia bărbatului

mai în vârstă aducea izbitor cu aceea a unchiului său colonelul Merișanu. Nu-l mai văzuse de trei ani, în septembrie se împlinesc trei ani. …30 August ’40. Își aminti clar dimineața aceea, căci se pregătea să plece la munte după emoțiile trecerii bacalaureatului. Ajuns în apropierea gării, se oprise în fața cinematografului de pe colț. Lume puhoi, vociferări, bănuia că s-a adus vreun film bun. Dar apropiindu-se observase că mulțimea nu dorea să vadă filme ci era înfuriată pe proprietarul sălii. Chiar în ziua diktatului nu se cădea să ruleze filme, să cânte muzica. Și oamenii erau gata, gata să spargă geamurile și vitrinele cu fotografii. Ce vină avea de fapt proprietarul sălii? Nu știa că nu se cade. Mult timp după aceea cinematograful a fost închis, *„Universul.* Luați *Universul,* comunicatul de la Viena”! Vocile subțiri, stridente ale copiilor care nu știau ce grozăvie spun. Au urmat trenuri cu refugiați. La câteva zile unchiul său, colonelul Sabin Merișanu, comandantul unui regiment din nordul de acum răpit al Transilvaniei, i-a vizitat. Stătea acolo la masa din sufragerie la un coniac cu tatăl său și-i povestea înnegurat cum decursese retragerea… Se retrăsese ultimul. Divizia, armata își puneau chiar probleme, n-ajunsese până la el ordinul de retragere? Ce mai zăbovea? „Știi ce-am făcut. Ioane, de nervi și de ciudă? Am pus bateriile în bătaie și am tras peste dealuri, așa

în pustiu, am tras, Ioane, toată muniția! Cum dracu' să părăsești cu inima ușoară pământul ăsta pe care tata, știi doar, l-a stropit cu sângele lui? Eu ca militar să părăsesc fără luptă, ceea ce s-a câștigat tocmai cu atâta jertfă și atâta luptă! În numai două luni România întregită, făcută de toți ai noștri din greu, s-a prăpădit la masa verde. Cu aliații ăștia șovăielnici, cu guvernele astea neputincioase, cu Hitler lăsat de capul lui. E nebunie curată ce se-ntâmplă într-adevăr unchiul său avusese unele neplăceri, fusese apoi mutat la Centrul Teritorial de la Timișoara.

Cobori din tramvai și dincolo de Obor, nimeri după oarecare dificultate noua ascunzătoare a lui Toledo.

— N-au fost complicații? îl întrebă invitându-l să stea. Paul îi relată întâlnirea cu doctorul Stamatiad. Și-i înmână plicul acela gros. Plicul conținea un pașaport spaniol. Pe care Toledo îi avea din perioada în care luptase în Brigăzile Internaționale. Cineva aplicase acum niște vize de intrare, ce păreau autentice, dar Paul nu fu curios la ce-i va servi.

— De ce n-aș face și eu o plimbare cu *Prinz Eugen?* Ce zici? Am și legitimație de ziarist, pașaport în regulă, după cum vezi, o să apar și eu acolo, prin bunăvoința unui amic de la Clubul de presă, care mi-a promis că-mi va face rost de o invitație la croazieră. Am să apar și eu în marele grup de ziariști care însoțesc de regulă

asemenea evenimente mondene.

— Ai de gând să le strici croaziera?

— Dacă pot. De ce nu. Ce-i aici la noi? Sat fără câini? Se cred la tropice, sau în Bahamas, turiști de plăcere? Și acum, lăsând gluma la o parte, am aflat că există o legătură între cele două avioane Goliath aterizate în apropierea Giurgiului și iahtul *Prinz Eugen*. Încărcătura unuia din avioane, a celui defect, a trecut de urgență în cala vasului. Chestiunea e foarte precisă.

*

Nu toți angajații serviciului de expertize criminalistice arătau la fel de antipatici ca șeful lor Stăncescu. Străbătând culoarul kilometric. Bretan înregistrase câteva chipuri simpatice, destinse, ce păreau a nu avea nicio legătură cu clădirea mohorâtă, veșnic inundată de mirosuri iuți și înțepătoare. Tinerii cu care-și încrucișase pașii erau însă trădați de halatele pătate sau ciuruite de acizi. Din loc în loc întâlni vitrine ce expuneau fotografiile unor celebri criminali, precum și un bogat material ilustrativ, privind diferitele lor procedee și moduri de acțiune. „Nu e prea vesel aici!”, gândi, uitând pentru câteva secunde că și propria-i meserie are prea puține părți vesele. Cu un minut, două, mai înainte, pătrunzând în curte, observase (cocoțat pe niște capre metalice) automobilul cu care făcuseră ultima lor plimbare Vlad Cârjaliu și Zorica Mattara.

Bretan bătu la ușa unuia din laboratoare. Neprimind niciun răspuns intră acompaniat de clinchetul unui clopoțel spânzurat de tocul de sus, ca la prăvăliile mărginașe. De-a lungul pereților rafturi imense, maronii, adăposteau o adevărată armată de sticluțe, flacoane, borcane cu etichete multicolore. La masa lungă de laborator, placată cu faianță gălbuie, plesnită, printre stativele cu eprubete și retorte, descoperi două chipuri tinere, aplecate asupra unei înverșunate partide de table. Zarurile mai zornăiră, ca scăpate din pușcă de vreo două ori, până ce unul din jucători, ce părea slăbuț și măruntel, rosti: „Marț, colega!" Celălalt se ridică și trântind capacul cutiei se apropie de grilajul despărțitor.

— Ce căldură? Cum puteți umbla cu pălăria pe vremea asta?

— Când ai un creier mai fierbinte decât aerul, ți se pare un fulg!

Acest răspuns îi sugeră că noul intrat nu prea are timp de pierdut.

— Am de ridicat un raport de expertiză. Își depuse pălăria pe scândura lustruită de deasupra grilajului despărțitor. Luând hârtiuța pe care i-o întinsese Bretan, tânărul întrebă fără nici cea mai palidă urmă de interes:

— Vreo poveste urâtă?

— Ca mai toate poveștile care ajung aici. Urmări

degetele lungi și abile ale expertului ce planotau peste fișele din cutie. Extrase în fine una. De culoarea zmeurii (nuanță potrivită mai degrabă unei invitații matrimoniale). I-o pasă colegului său și deschizând portița de lemn îl invită pe comisar înăuntru. Îi indică un scaun și se scuză că va lipsi câteva momente. Acestui laborator al Poliției Judiciare a Prefecturii îi fuseseră încredințate toate documentele și hârtiile găsite în bagajele victimelor accidentului de acum câteva zile de la Posada.

Lunganul reveni imediat însoțit de o fetișcană frumoasă și degajată în mișcări, potrivită să trăiască mai degrabă în atelierul roz-bombon al Wandei. Dacă nu l-ar fi măsurat însă cu această privire vie și inteligentă.

— A lucrat și domnișoara la cazul dumneavoastră. Este expertul grafolog.

Privindu-i un moment cum deveniseră tustrei gravi și serioși. Bretan gândi aproape amuzat că are în față niște studenți practicanți, capabili să-i joace o farsă. Dar ce student mai poți întâlni pe zăduful ăsta într-un asemenea bârlog? Cel cu mutră de șoricel desfăcu cu grijă un plic.

— Mină de super maistru! exclamă încântat, depunând pe masă pașapoartele false de care victimele nu apucaseră să se folosească.

Bretan își aminti de Prisecaru, de Păstorel și de

elegantul Delcea, de Gogu Senatoru, de Aristotel – câțiva dintre cei mai subtili maiștri ai falsului din câți cunoscuse. Tinerii îl priviră destul de sceptic. După părerea lor, întărită și de părerea lui Stăncescu, autorul sau autorii falsului nu figurau printre cei menționați de comisar. Aduseră și argumentele cuvenite. În câteva propoziții reușiră să „portretizeze” stilul și maniera fiecăruia.

În sinea sa recunoscu că tinerii își cunosc meseria. Poale ei nici nu știau că Delcea și Păstorel sunt „cazați” de doi ani în penitenciarul de la Lugoj pentru falsificarea unor acte bancare, iar Gogu Senatoru și-a pierdut un braț într-un stupid accident și s-a „retras” din meserie. Cât despre ceilalți ași ai falsurilor, aceștia erau pur și simplu dispăruți de câțiva ani.

Printre hârtiile descoperite în bagajul victimelor figurau și patru scrieri. La atâta se reducea corespondenții dintre Zorica și Vlad Cârjaliu. Primul schimb de scrisori, de prin aprilie, mărturisea clar natura relațiilor dintre ei. Ultimele, având ca dală 1 iulie și respectiv 6 iulie. Mai sobre mult ca ton, dădeau de înțeles hotărârea celor doi de a părăsi țara și, în plus, Cârjaliu o asigura că momentul mult așteptat a sosit. Scrisorile lui Vlad Cârjaliu erau redactate pe o hârtie fină, purtând antetul hipodromului. Un scris ferm, regulat, un mod precis de exprimare fără artificii inutile.

Cele de răspuns ale fetei aveau un scris citeț, ordonat, nu prea depărtat de cel caligrafic asupra căruia institutorii veghează cu atâta tenacitate. (Bineînțeles cerneală violetă, plic și hârtie roz, parfumate, atât de caracteristice fetelor de genul ci).

— Am comparat cu mostrele pe care ni le-ați trimis. Scrisorile sunt autentice. Vreau să zic că ele sunt scrise, fără îndoială, de mâna victimelor. Fata tăcu o clipă, privindu-l limpede, dar parcă așteptând ceva de la el.

— Chiar și ultimele două? se încordă ușor comisarul.

— Chiar și acelea. Ați sesizat ceva în legătură cu ele?

Bretan ridică din umeri și nu răspunse, dar în glasul fetei distinse o notă aparte. O urmări cum le așază gânditor în evantai. Fata le mai privi un moment și-i mărturisi că ceva din textul lor nu-i este pe plac. Se deosebeau destul de primele două.

— Din amândouă se degajă ceva… artificial, autorii par supuși unei puternice emoții, sau crispări, înțelegeți? Să presupunem că ar fi emoția împlinirii aspirației lor, dar cuvintele, felul în care sunt așternute dau impresia unui act forțat, de parcă conținutul le-ar fi fost dictat de cineva.

Deschise un carnețel și în sprijinul celor afirmate dădu glas unor observații privind particularitățile grafologice ale înscrisurilor, înclinația literelor, presiunea stiloului asupra hârtiei.

— Aceste observații sunt mai detaliate în raport. Îi întinse plicul sigilat. Tânărul cel măruntel făcu cunoscut și punctul de vedere al chimistului.

— Scrisorile bărbatului sunt scrise cu aceeași cerneală. Ale fetei, nu. Numai pentru prima scrisoare, cea din aprilie, victima a folosit cerneală din călimara găsită în sertarul din camera ei. La prima vedere culoarea nu pare diferită. Compoziția chimică însă e alta. Alt pigment, alt mod de preparare.

Bretan își luă rapoartele, le vârî în mapă, mulțumi tinerilor și ieși. În curte mai aruncă o privire automobilului distrus. Într-o zi, două, își va lua locul la cimitirul mașinilor. Printre atâtea fiare își va pierde identitatea, va pleca apoi la topitorie și gata povestea!...

— Ei drăcie, am vedenii?

— N-aveți vedenii și nici de la insolație nu vi se trage. Miercănuș îl aștepta rezemat de portiera bătrânului *Dodge*. Îl informă că e căutat de comisarul-șef. Și Miercănuș bănuise unde-l poate găsi.

— Aș mai avea de umblat? zise și-și aprinse o țigară. Îl rugă pe subcomisar ca, în drum spre secție, să oprească la papetăria *Callais*. Mașina demară scurt, urnindu-se destul de sprinten în ciuda venerabilei vârste. Din foiala subcomisarului, Bretan presupuse că arde de nerăbdare să vorbească.

— Deșartă sacul, îl invită, înregistrând absent

animația scăzută a străzii.

— Păi cu ce să-ncep? Dom′ șef Arnăutu a pus mâna pe postul de inspector în Prefectură. Știți, visu′ lui! De azi dimineață secția e întoarsă pe dos. Curățenie, șmotru, alergătură. Au venit și s-au perindat toți amicii șefului. Bașca niște granguri de la brigada a doua, un procuror de la parchet, judecătorul Jurăscu, inspectorul Pexa.

— Nu știam că Jurăscu și Pexa se numără printre prietenii săi.

— Așa e. Dar ăștia au venit cu altă treabă. Vor să-și bage nasul în dosarul afacerii Catargi. Cam târziu s-au trezit. Dosarul a plecat la Parchet, și arestații predați în gestiunea Siguranței. Șefu′ le-a cam râs în nas. Acuzațiile ălora nu mai sunt de competența unei amărâte secții de sector. Crime politice, daravele…

— Crezi că se poate redeschide ancheta dacă am să le dau câteva noutăți?

— Poate că da, poate că nu. Dar mai mult că nu. Ridică Miercănuș din umeri. Cred că deja Arnăutu i-a lămurit că-și pierd vremea de pomană. Nu văd acum nici ăstora să le ardă să răscolească iar, să-și bată capul cu cine i-a omorât pe Baronică, pe Cotoaibă. Șefu′ știți că ține la varianta lui. Că lovitura dată la colecția Catargi a fost concepută de Cârjaliu cu complicitatea lui Baronică și a lui Cotoaibă, la care au pus umărul frate-

su și ceilalți legionari. N-a ținut figura, apoi Vlad Cârjaliu și-a lichidat complicii tot cu ajutorul legionarilor și-a încercat s-o șteargă cu gagica afară. Dar… ceasu' rău! Salutare și bonjur! Probele sunt valabile, martorii la fel.

— Dar tu ce crezi, chiar așa stau lucrurile?

Miercănuș reflectă câteva momente și-i răspunse:

— Cum dracu', de l-a lăsat Vlad Cârjaliu pe frati-su descoperit și el s-o întindă cu puicuța, după câte a făcut pentru el?… Și apoi nu pricep care e locul lui Mandache în toată chestia? E cam anapoda totul! A! Era să uit. Mandache e internat la spitalul *Filantropia.*

— Cu asta trebuia să-ncepi Ce-a pățit?

— L-au găsit azi dimineață, acolo la abator, în hala de expediție, bătut la sânge și agățat în cârlige. Paznicii au dat de el pe la ora cinci. Înghețat și atârnat în cârlige cu capul în jos. Și în gură avea îndesată o limbă mare de vacă. Așa e moda la borfașii din abator. Când unu devine turnător îi trag gealații o mamă de bătaie și-i vâră în gură o limbă de vacă. Ați văzut că Mandache lucrează în stil mare. Are complici cu duiumul. Ieri noapte au fost arestați mulți dintre ei. Și cineva a răspândit zvonul că el i-ar fi turnat. O socoteală simplă. Dacă ceilalți au căzut, de ce Mandache e liber? Clar! Când a citit dom' comisar-șef în buletin, a zis cu ciudă: „Iar Mandache! Mandache! Iar o să-i stimuleze

imaginația lui Bretan". Miercănuș îi comunică mai apoi că nevasta legionarului arestat, madam Drăcea, vrea să-i vorbească. Madam Drăcea care lucrează la cabaret! Am vrut s-o trag de limbă, dar a zis că personal cu dumneavoastră vrea să vorbească. Vă așteaptă acasă la ea mai târziu. Acum se odihnește, că a lucrat de noapte.

Opriră în fața luxoasei papetarii *Callais,* singurul loc de unde putea proveni acea călimară scumpă, găsită în sertarul Zoricăi, o sticluță modelată în formă de lebădă, îmbrăcată într-o folie de argint filigranat. Aici îl întâmpină șeful magazinului, un bărbat în vârstă, jovial, cu părul cănit[32] și cu acel inconfundabil zâmbet de negustor. Intrară în birou.

— De când cu războiul am pierdut câțiva furnizori. Dar și în timp de război oamenii au nevoie să-și scrie dulci răvașe, în plicuri cât mai drăgălașe. O să ajungem să vindem mape din hârtie de ambalaj. Și nici cerneala nu mai e ca-nainte. Un avocat mi s-a plâns că miroase a acru. A pierdut doi practicanți din cauza asta, că-i durea capul! Stocurile de călimări, din care face parte și asta care mi-ați adus-o s-au epuizat de două luni. Mă refer la cerneala de calitate. Tot în asemenea călimări primim acum, dar, după cum v-am spus, e vorba de altă cerneală. Mergeți la fabrica *Kornea,* o să vă lămurească

---

[32] Vopsit.

mai bine.

După ce-i mulțumi, ieși, dar nu înainte de a cumpăra un top de plicuri și hârtie albe, simple. Dacă i-ar scrie Melissei…

— Domnul Bretan. Auzi în spatele sau o voce vag cunoscută. Machelle Comănești îi zâmbea puțin malițios, cu ochii la mapa de plicuri.

— Era ultimul loc unde puteam bănui că am să vă reîntâlnesc.

— Recunosc că și în ceea ce vă privește, lucrurile sunt la fel. Nu, nu am de gând să scriu admiratoarelor, după cum ați vrea să mă ironizați. Surise și o întrebă dacă are ceva de cumpărat din magazin. Machelle nu răspunse imediat, dar îi făcu neașteptata propunere de a face împreună câțiva pași pe stradă.

— Mai am ceva treabă pe ziua de azi, dar nu strică o plimbare, spuse, dar gândi exact contrariul. Dând cu ochii de Miercănuș, îi ordonă să comunice șefului că nu l-a găsit.

— Dacă nu te-nhață cu vreo treabă, repede-te până la Mandache la spital. Vezi, află cum s-a întâmplat. Poate că a încasat-o din altă cauză. Pricepi? Ne vedem mai târziu la secție. Știi că trebuie să trec pe la madam Drăcea și pe la fabrica *Kornea*. O regăsi pe Machelle cumpărându-și un buchețel de flori de la o florăreasă pe jumătate adormită. Își exprimă cu voce tare regretul că

nu i l-a oferit el. Însoțitoarea îi surâse.

— Sunteți un conformist.

— Cred că mai degrabă un tip de modă veche.

— Ce-ați zice de-o limonada rece? Mi-e o sete nebună!

Se aflau vizavi de *Nestor*. Intrară. Interiorul îi întâmpină răcoros și liniștit. Doar câțiva clienți mai vârstnici moțăiau pe la mese. Aerul părea vătuit, niciun zgomot din stradă nu răzbătea prin draperiile grele. După ce chelnerul tăcut și țeapăn ca un pastor anglican le luă comanda. Bretan deschise discuția.

— Cum se Tace că n-ați rămas la Sinaia? Pe canicula asta…

— Ați fost și dumneavoastră la expoziția canină? Era puțin surprinsă.

— Absolut din întâmplare. Dar mi-a prins bine. Am uitat pentru câteva ceasuri de pungași, escroci, de alergătură, de anchete…

Machelle savura limonada, sorbind-o cu înghițituri mici.

— Apropo, cum mai merge ancheta?

Breton nu-i răspunse imediat. Sesiză apariția, aproape ireală a chelnerului, care depuse pe masă un vas de cristal în care introduse buchețelul de flori. O rază strecurată printre draperii imprima delicatelor petale o nouă și stranie irizație.

— Ancheta s-a încheiat, îi răspunse după ce pașii

chelnerului se stinseră.

— Ce frumos arată florile! Parcă au căpătat un alt suflet, decât în lumina crudă de afară. Nu găsiți?

Câteva momente nu-și vorbiră. Ea contempla petalele catifelate, însă dincolo de cafeniul calm al irisului, abia simțit, pulsa un punct de neliniște.

— Aș vrea să vă întreb ceva, rupse tăcerea, rămânând cu lingurița suspendată în aer. Abia dacă se atinsese de felia de tort.

— Prezența dumneavoastră, sâmbătă la noi acasă, mi-a dat de gândit. Am avut impresia că-l credeți amestecat și pe logodnicul meu.

— V-am spus că ancheta s-a încheiat. Nu există nicio dovadă că domnul Kailidis are vreun amestec. Singura idee ar putea fi aceea că femeia a dispărut luni seara la cabaretul *Carmen*. A fost descoperită împreună cu un alt urmărit de-al nostru, abia vineri, undeva pe Valea Prahovei. Într-o împrejurare tragică. Un stupid accident de automobil în care au pierit amândoi, în timp ce se pregăteau să părăsească țara, cu pașapoarte false și cu o mică avere. Nu există nicio dovadă că domnul Kailidis i-ar fi cunoscut, fie din trecut, fie de dată recentă. Mi-a fost foarte greu să-mi explic modul în care au părăsit atunci cabaretul. Deși toate intrările erau practic supravegheate. Dar acum s-au găsit și motivații și martori, dosarul s-a închis. Sunteți liniștită acum?

— N-am nicio neliniște. Era doar o curiozitate. Știam că mai demult domnul Kailidis a mai avut de-a face cu poliția.

Și Bretan nu putea băga mâna-n foc că-n vocea ei nu se deslușea o vagă iritare.

— Fleacuri! Impulsuri ale tinereții. E mult de-atunci.

— Dar o bănuială tot ați avut, nu negați. Am simțit asta.

— A bănui, a suspecta, a formula ipoteze, iată primele trei verbe ale meseriei. V-am dat un citat dintr-un curs al unui profesor privind practica și urmărirea judiciară. Noi polițiștii bănuim tot timpul câte ceva. Cum, de pildă, în acest moment aș putea bănui că nu ne aflăm *întâmplător* aici. Privirea fetei îl săgeta. Dar surise subțire și-ntrebă cu răceală:

— Credeți cumva că m-a trimis el? râse scurt. Mă decepționați. Am vrut să aflu și să știu asta pentru mine. N-am avut nicio clipă îndoiala că logodnicul meu ar avea vreo legătură cu aceste sinistre întâmplări. Privirea-i era însă de o ciudată fixitate și Bretan ar fi putut jura că ta exprimă contrariul. Machelle își consultă ceasul micuț, regăsindu-și surâsul grațios:

— A fost agreabil. Vă mulțumesc. Depuse o bancnotă pe colțul mesei. Plătiți dumneavoastră. Nu mă conduceți, vă rog. La revedere.

Bretan nu se ridică, ci se mulțumi s-o conducă cu

privirea. Încercă să priceapă sensul real al acestei neobișnuite întrevederi. Plăti și, ridicându-se, privirea îi căzu asupra florilor, acum stinse, căci raza se mutase ceva mai departe. Le luă și ieși cu gândul că poate o mai ajunge. În parcarea hotelului *Mercedesul-Diana* argintiu strălucea orbitor. Alături, Machelle își cerceta nervos poșeta micuță, probabil în căutarea cheilor.

— V-ați uitat florile.

Ridică privirea spre el, fără să pară prea surprinsă și cu un gest scurt, răsturnă conținutul genții pe perna automobilului.

— Cheile sunt în bord, dacă nu mă-nșel, îi atrase atenția.

— Oh, doamne, ce uitucă sunt! sări sprintenă la volanul *Mercedesului* strălucitor ca o armură, redevenind ființa aristocratică, străină, greu de definit. Se auzi demarorul silențios, apoi torsul puternicului motor. Comisarul îi întinse florile ce păliseră de-a binelea. Fără să-l privească, ridică mâna în semn de rămas bun și automobilul se smulse pur și simplu din loc.

*

„Domnule Bretan, dacă n-ai găsit distractiv să te prezinți la slujbă, vino măcar la distracție și ia-o ca obligație de serviciu. Te aștept la *Imperial* la ora opt.” Așa suna mesajul pe care i-l lăsase comisarul-șef pe

birou. Se, lăsă în adâncimea moale și ispititoare a fotoliului. Abia acum simți că l-a ajuns oboseala. După toată alergătura și după tot ce mai aflase, simțea nevoia unui duș prelung, a unei cafele tari și fără zahăr și a unei noi lecturi a dosarului. Dar invitația șefului său trebuia onorată. Peste câteva minute apăru și Miercănuș. După cum trânti pălăria pe birou, Bretan presupuse că veștile sale nu sunt prea îmbucurătoare. Află că Mandache plutea în continuare între viață și moarte. Doctorii cam dădeau din umeri.

— La brigada din Grivița e priponită toată gașca traficanților de la abator. Dar niciunul nu recunoaște că l-ar fi aranjat pe Mandache. Merge însă vorba că el i-ar fi turnat. Azi la prânz cei de acolo au mai ridicat pe câțiva. Familia lui nu l-a mai văzut pe Mandache de vineri seara. Nici gagica aia a lui nu era acasă. M-am învârtit vreun ceas pe-acolo. S-o fi dat la fund.

Alături de biletul comisarului-șef se mai afla un plic albastru, purtând antetul Prefecturii de poliție din Ploiești. Era expediat de comisarul Take Priboieni. Nici noutățile sale nu erau de neglijat. Îndeplinind una din rugămințile lui Bretan, comisarul Priboieni, ca să dea de lucru unui agent stagiar, i-a pus în mână fotografiile lui Cârjaliu și Zorica și i-a ordonat să bată toate localurile de pe Valea Prahovei. Căci vorba aceea: Nu se știe niciodată… Și truda omului său nu se dovedise

zadarnică. La ieșirea din Breaza, la câteva sute de metri de șosea, se află un han modest. *La Cerbul Alb,* îi zice. Zelosul agent a poposit și acolo. Privind fotografiile, hangiul, și mai apoi ceilalți angajați, i-au recunoscut fără ezitare pe Vlad Cârjaliu și pe Zorica. „Erau cei doi porumbei care au servit cina acum două seri în separeu. Ce drăguță pereche!” Aceștia au apărut în han cam în jurul orei opt. Întrucât sala cea mare era ocupată de obișnuiții localului, pădurari, lucrători de la carieră, era gălăgie, fum să-l tai cu cuțitul, hangiul l-a condus în unicul separeu al hanului. Cei doi au cinat până către ora unsprezece. Inspirat. Subordonatul comisarului Priboieni s-a interesat dacă în afara celor familiari localului n-a mai apărut în cursul serii și vreo altă persoană străină. Hangiul și-a amintit că-n jurul orei nouă și-au făcut apariția doi bărbați. Amândoi sobri și foarte rezervați. Unul înalt, brunet, celălalt scund și bine legat. Proprietarul s-a scuzat că separeul e ocupat, dar ultimii sosiți n-au făcut nazuri și au ocupat o masă acolo în sală, undeva mai în colț. Deși erau echipați ca niște veritabili excursioniști, cu rucsacuri și bocanci cu ținte, nu prea arătau a oameni familiarizați cu muntele și drumețiile. Tot în legătură cu ei agentul a mai aflat un amănunt. Unul din băieții proprietarului. Însărcinat de tatăl său să curețe și să lustruiască automobilele clienților. A mărturisit că la un moment dat, ieșind pe

afară cu treburi, ar fi surprins pe unul dintre străini, mai precis pe cel înalt și spătos, prin apropierea *Opelului* cu care venise perechea din separeu. Când individul și-a dat seama că e observat, s-a prefăcut că-și face nevoile. Puțin înainte de unsprezece. Cârjaliu și însoțitoarea sa au părăsit hanul. La scurtă vreme și cei doi străini au cerut nota.

„Din nou cei doi bărbați! mai ales cel înalt și spătos. Aceleași semnalmente, după care a fost identificat ca fiind vorba de Horațiu Cârjaliu. Între Horațiu Cârjaliu și acest individ înalt există o stranie asemănare! Și poate cineva a speculat-o, dar cine? Pe baza acestei asemănări Horațiu Cârjaliu era acuzat în cadrul anchetei (chiar dacă nu recunoscuse) de asasinarea lui Cotoaibă și Baronică. Absurd, total absurd!". Își încheie reflecția comisarul. Își aminti de vizita făcută soției lui Drăcea. Scoase din buzunar fotografia pe care femeia i-o încredințase, după oarecare șovăială. Îi veni în minte chipul ci crispat și vocea puțin răgușită: „E nevinovat, domnule comisar. Are el Costi păcatele lui pentru că a purtat cămașă verde, dar crimele astea de care e acuzat nu le-a făcut el!" Tonul îi devenise la un moment dat pătimaș, exaltat. „Nici el și nici ceilalți n-au comis așa ceva! Ei erau ca și paralizați acolo în ascunzătoarea lor. Le era groază să iasă și noaptea la toaletă!"

Bretan constată că, de fapt, puțin îi păsa acum

comisarului-șef Arnăutu dacă Drăcea, Horațiu Cârjaliu sau Andrieș comiseseră în realitate faptele de care erau acuzați. Dosarul fusese predat Siguranței, care avea mai multe motive să-i aibă în arestul lor. Înainte de orice acești trei indivizi erau criminali politici. Și cu asta basta" „Domnule comisar, am aflat că ați căutat la cabaret pe niște indivizi. Eu bănuiesc pe cineva. Firește s-ar putea să greșesc. Am impresia că aceste persoane nu sunt străine de multe lucruri necurate care se petrec acolo!" „De ce credeți?" „Acești doi indivizi veneau mai înainte destul de des pe la local. Acum, de când s-au întâmplat toate astea, n-au mai apărut. Aseară însă i-am revăzut. Eram pe coridor și duceam o comandă. Erau împreună cu domnul Berescu. Acesta părea furios. Ce e cu voi aici? Au intrat în birou. De altfel, ei au plecat peste vreo câteva minute." Bretan îi întinse subcomisarului fotografia dată de soția lui Drăcea.

— De unde a rostuit-o? întrebă privind-o îndelung.

— Zice că aseară a intrat în biroul lui Berescu să dea un telefon. Berescu lipsea de câteva minute. Observi că fotografia face parte dintr-un set de reclamă. Erau împrăștiate pe birou. Probabil Berescu intenționa să facă o selecție pentru a le înlocui pe cele scorojite din vitrină.

— Și Berescu n-o să se prindă că i-a dispărut poza?

— Madam Drăcea susține că erau foarte multe fotografii împrăștiate pe birou. Știi cum se fac cele de

reclamă. Mai multe variante și fiecare variantă, patru-cinci poze. E convinsă că n-a văzut-o nimeni intrând sau ieșind din birou. În fotografie se vedea interiorul unui separeu. O masă exemplară, cu o față de masă ca hârtia, tacâmuri strălucind în lumina lumânărilor. Masa era ocupată de un grup de ofițeri germani și de câteva femei tinere și elegante. În deschizătura celor două perdele ale intrării însă obiectivul aparatului mai surprinsese două persoane. Două siluete bărbătești. Chipurile nu se distingeau prea bine. Staturile erau în schimb foarte clare. Un bărbat înalt, negricios, și încă unul care abia îi ajungea la umăr, un chip șters și cam pătrat.

— Dacă ăștia sunt aceleași persoane cu cei de la han – și asta se poate verifica – iar cei de la han, dacă veți putea dovedi că nu sunt străini de accidentul de la Posada, atunci Drăcea, Andrieș și Horațiu Cârjaliu au șanse să iasă de sub acuzație. Lucru diacului! Iar probe, martori, dovezi, confruntări! Dar ia stați! Nu mi-ați spus ce v-au zis criminaliștii.

— Ți-aduci aminte că printre lucrurile victimelor am găsit corespondența dintre Zorica și Vlad Cârjaliu? Ei bine, o parte din scrisori sunt trucate. Fii atent! Mă refer la ultimele scrisori, ultimele două, care au atras și atenția experților! Surâse, amintindu-și chipul nostim al fetei de la laborator. Scrisoarea din întâi iulie prin care Cârjaliu o anunța pe Zorica că toate preparativele de

plecare sunt gata, dându-i de înțeles că a sosit momentul, e scrisă cu cerneală neagră, cerneala care provine din călimara lui de la biroul de la Hipodrom. Scrisoarea de răspuns a Zoricăi din 6 iulie e scrisă cu cerneală violet, ca și cea de dinainte, din aprilie. Dar cerneala nu mai provine din aceeași călimară. Sortimentul acesta a fost pus în vânzare abia marți. Marți a fost 15 iulie. Deci nu putea fi scrisă atunci, în șase iulie, de vreme ce această cerneală nu *exista.* Clar? Și mai e o chestiune. Experții sunt de părere că tonul acestor ultime scrisori e discutabil. Ele par concepute artificial. Arată mai degrabă ca rezultatul unei dictări. Nu al unor gânduri normale așternute pe hârtie… înțelegi? Presupunând că lucrurile stau așa. Aducând în sprijinul situației și dubiile expertizei medico-legale și desigur și observațiile legate de starea automobilului. Atunci, accidentul nu poate fi decât o înscenare, nu prea abilă, iar cineva are interesul să credem că Vlad Cârjaliu și Zorica Mattara urmăreau să părăsească țara. Or, eu sunt din ce în ce mai puțin convins de asta.

— Tot ce spuneți are un chichirez. Însă e al dracului de greu de luat de la un capăt. De unde să-i luăm în primul rând pe acești doi indivizi, care poate că s-au prins deja că sunt în colimator? Niște tipi duri, fără mamă, fără tată. Tipu' ăsta de oameni știe să-și păzească pielea! Fără să mai vorbim de ce protecție poate să aibă!

Dacă o să răscoliți iar pe la cabaret, precis c-o să ne trezim cu toții pe drumuri.

— Dar cine ți-a zis că am de gând să-i caut pe indivizi la cabaret?

Comisarul se ridică, făcu câțiva pași prin încăpere. Se opri în dreptul lui Miercănuș și-l privi câteva momente pătrunzător.

— Doresc să păstrezi tăcere asupra noilor chestiuni. Acum trebuie să plec la *Imperial.* Ai văzut invitații pe care mi-a lăsat-o șeful. Nu vreau să-i umbresc bucuria. Deși aveam un chef nebun să mai iau o dată dosarul la mână. Te rog să mai faci acum o plimbare prin mahalaua lui Mandache, poate apare cineva care știe cum a fost stâlcit în bătaie. Ia și poza asta cu tine. Poate îi inspiri pe unii, poate trezești memoria altora, ce zici?

— Acum nu mă mai miră starea lui Mandache, dac-o fi mâna ăstora!

*

Blițul se auzea mult amplificat în liniștea ce dormea în agenție. Chiar și paginile întoarse foșneau de parcă erau din foițe de tablă. Își privi ceasul. Sesiză trecerea unui automobil. Nu, nu se oprise. Acum nu se auzea decât tic-tacul pendulei din biroul lui Wolf. Simți pe mână o picătură caldă de transpirație. Îi veni în minte dintr-o dată chipul obosit al lui Wolf, așa cum îl găsise dimineață, la agenție. Dormise poate acolo. Pe la rece îl

invitase la o cafea și la o scurtă plimbare prin pacul de lângă agenție. Tâmplele-i vâjâiau, o greutate i se așezase deasupra sternului. Nu știa cum să înceapă relatarea întâlnirii de ieri de la Sinaia cu Frau Ilse. „Nu mă surprinde, dragă Herbert. E o metodă obișnuită a colegilor de la *Gestapo.* Deci ți-au cerut să fotografiezi documente de-ale agenției. Interesant!" Tăcuse o vreme părând absent… Probabil că-l munceau aceleași întrebări care-l chinuiseră și pe el. Avea oare Hölzer misiunea să verifice. Discret treburile agenției? Puțin probabil. Căuta ceva precis, vreun document, o scrisoare, ce anume? Sau, profitând de situația sa, ăsta era începutul racolării sale de a lucra pentru *Gestapo?* Vreo neregulă contabilă, sau vreo presupusă fraudă? Aproape imposibil. Toate actele erau puse perfect la punct. Și apoi fondurile *Abwehrului* erau secrete. Wolf nu putea da socoteală decât unor anine persoane de cheltuieli. „Cred că-n realitate, dragă Herbert, *Gestapoul* nu dorește nimic anume. Vor să te aibă la mână. Să nu poți refuza în viitor nici alte cereri. Asta e! Pentru că *Abwehrul* a pierdut în ultimul timp destul teren." „Cum o să procedez, domnule colonel?" „O să fotografiezi, după cum ți-a cerut Frau Ilse. Dar înainte de asta, am să fac eu puțină ordine prin seifuri și fișete". „Credeți că se vor ține și ei de promisiune?" „În privința situației tatălui dumitale?" Cumpăni câteva momente înainte de

a vorbi. „Am să mă interesez mai îndeaproape de această chestiune”. „Frau Ilse susține că Hölzer poate interveni pe lângă o persoană influentă și-l poate repune în libertate”. „S-ar putea ca acuzația adusă tatălui dumitale să nu fie gravă. *Gestapoul,* preventiv, arestează foarte multă lume. Dar ia gândește-te, dacă lucrurile erau foarte grave, n-ai fi simțit și tu reculul? Fii liniștit, am să fac tot ce-mi va sta în putință să fie bine. Îți mulțumesc pentru loialitate!” „Deci, cum e mai bine să procedez?” „Diseară vei rămâne până mai târziu în agenție. Sub pretext că ți-am cerut o lucrare urgentă. Fotografiezi mai întâi documentele la care ai acces”. „Nu doriți să fiți de față?” „Ei, asta-i bună! Trebuie să fii singur. E imposibil să n-ai pe urme vreun amic de-al lui Frau Ilse”.

Wolf făcuse curățenie într-adevăr. Introdusese unele hârtii, scosese altele. Printre ele erau și două scrisori. Una semnată de Rosenberg în persoană. În termeni neașteptat de intimi. Pe care precis Hölzer n-o va citi cu plăcere. „Am convingerea că această misiune specială o vei duce la capăt așa cum ne-ai obișnuit”. Așa scria Rosenberg, unul din marii protectori ai lui Wolf. Wolf nu se mărginise numai la atâta. Mai „plantase” și câteva hârtii și acte compromițătoare pentru Hölzer și oamenii săi, implicați în tot soiul de matrapazlâcuri. Ajunse unde trebuie, toate acestea i-ar fi zdruncinat destul de

serios poziția lui Hölzer, Wolf îi dădea în felul acesta un serios avertisment. Von Webst răsuflă ușurat când întoarse ultima filă. Strânse aparatul, filmele, încuie agenția și ieși în curte. Călcă apăsat spre ieșire, anunțând astfel că a părăsit agenția. Santinela salută și încuie poarta. Se lăsase o răcoare plăcută. Porni spre centru. Încercă o stare de ușurare, dar își mai simțea încă tâmplele zvâcnind. Prinse imediat în auz sfârșitul unor cauciucuri pe suprafața spălată a străzii. O mașină se apropie și opri în dreptul său.

*

Comisarul-șef, vesel și înfoiat „ca un cocoș de Ardeal” – cum zicea Miercănuș câteodată –, trona în capul mesei. Îi făcu lui Bretan complice cu ochiul, în semn de bun venit și-l invită să ia loc. „Poliția benchetuiește” îi veni comisarului în minte un titlu pentru un posibil articol în *Universul,* acolo, pe pagina a doua, la locul știut. Se așeză la celălalt capăt al mesei, mai spre ușă, gândindu-se că mai târziu îi va fi mai ușor să dispară. Trebuia neapărat să ajungă la Wanda. Fotografia de reclamă a cabaretului pe care i-o împrumutase lui Miercănuș fusese executată la atelierul ei. Pătrunzând în hotelul *Imperial* Bretan ochise în holul spațios o cabină telefonică.

Ieși de câteva ori, sună, dar Wanda nu se întorsese acasă. Ultima oară dădu peste Miercănuș care se

întorsese și fuma cu un aer absent, rezemat de tejgheaua garderobei. Îl invită la barul micuț al hotelului. Miercănuș dăduse ocol prin mahalaua lui Mandache, dar fără niciun folos. În schimb, trecând și pe la sediul brigăzii unde sunt „găzduiți” traficanții de carne, a aflat că Mandache, sau cel ce se dăduse drept Mandache, a informat telefonic poliția vineri seara, cam în jurul orei opt. Opt și jumătate.

— Or, dom’ șef, cam pe la ora aia îl scărmănăm noi? E greu de crezut că așa năuc s-ar fi repezit la telefon. L-am lăsat cu păpușica lui să-l oblojească. Încep să cred că cei pe care-i căutam sunt dați dracului! Privi fotografia. Și i-o înmână comisarului:

— Nimeni nu i-a văzut. Alții zic că poza e cam ștearsă. Își trase pălăria pe ceafă și se ridică. Îi mulțumi comisarului pentru tratație. Acesta îl mai rugă ceva. Avea nevoie de dosarul afacerii Catargi, de copia pe care o păstrase în fișetul său. Îi înmână cheia și sigiliul.

— Treci și lasă-mi-l la tata acasă. Mă duc pe la el în seara asta. Acum trebuie să mai stau. Oaspeții șefului nu s-au cherchelit încă.

După plecarea subcomisarului. Bretan nu mai rămase decât vreun ceas. Ieși din local, convins că Arnăutu nu i-a remarcat dispariția. Era de altfel și destul de târziu. Se îndreptă spre strada Regală unde-și avea Wanda atelierul. Tot acolo, la primul etaj ocupa și un

apartament confortabil. Dacă Wanda n-a revenit, va intra puțin în băruletul hotelului *Splendid,* unde se refugia câteodată. Patronul ține deschis până dimineața dacă fie și un singur client ar avea chef să rămână.

Dar nu era cazul, căci ferestrele apartamentului Wandei erau luminate. Și nu numai atât. Ușa atelierului, care dădea în stradă, era larg deschisă. Rămase o clipă în prag privind harababura care domnea acolo. Proiectoarele și părți din decor zăceau răsturnate. Fotografii și filme se vedeau împrăștiate direct pe parchet. Wanda, prăbușită într-un fotoliu, agita receptorul bătând furios în furcă.

— Ce faci, te muți? o întrebă Bretan în loc de bună seara.

— Mă mut, pe dracu! Cred că au încercat alții să mă mute la azilul săracilor! Ce tâmpiți, să creadă că am mulți bani lichizi în casă! Tocmai sunam la voi la poliție. Am fost călcată de hoți, după cum vezi, dragă comisare. Privește! Azi e ziua liberă a fetelor. Iar eu am lipsit toată ziua din București. Acum zece minute m-am întors și uite ce-am găsit!

— Îți lipsește ceva?

Wanda repetă că nu ține-n casă niciodată prea mulți bani în numerar. Cel mult, șapte, opt mii. Seiful din biroul de la etaj fusese forțat, dar nu cedase. Doar banii și câteva bijuterii, două brățări și un ceas, aflate într-un

sertar al șifonierului dispăruseră. Blănurile erau neatinse. Deci hoții căutaseră numai bani și bijuterii. Se știe că blănurile sunt întotdeauna greu de plasat. Hoții căutaseră și prin atelier. Fără prea mare rezultat. Goliseră și sertarul biroului din atelier de cele câteva sute, reprezentând încasările de sâmbătă. De ciudă că n-au găsit mai mult pesemne, au răsturnat mobilele, au împrăștiat pe jos fotografiile și clișeele. Comisarul cercetă apartamentul și o sfătui să nu atingă nimic. Mâine îi va trimite pe cineva de la criminalistică. O ajută să întocmească reclamația și-i promise că o va duce chiar el la poliție. Cei care operaseră, la prima vedere, nu puteau fi decât niște bieți începători. Seiful fusese forțat, dar nu era prea complicat de deschis. Hoții se mulțumiseră cu cele șapte-opt mii, și cu bijuteriile. Mobilul, deci, nu părea să fie decât furtul. Dar se gândi că ar putea fi și altul. Cineva nu caută întotdeauna bani sau bijuterii. O hârtie anume, un document, o scrisoare. Și de ce nu chiar o fotografie, care într-o anume circumstanță poate fi mult mai prețioasă. Dar acest gând și-l păstră numai pentru sine. Când Wanda se mai liniști puțin, Bretan îi arătă fotografia luată de la madam Drăcea.

— Una din fetele mele a lucrat comanda asta. Pentru cabaretul *Carmen*. Te interesează cumva cine sunt domnii ofițeri germani?

— Nu. Asta e mai lesne de aflat. Mă interesează cei doi indivizi care apar dincolo de draperie. Ai frecventat într-o vreme asiduu acest local. Ia zi, îi cunoști?

— Nu-i cunosc, propriu-zis. Însă tu ar trebui să-i cunoști mai bine, adăugă cu subînțeles.

Și pentru că Bretan o privea fără să priceapă, preciză:

— Cum, domnule, nu-ți cunoști colegii?

— Vrei să spui că indivizii lucrează la poliție?

— Așa se pare. Sunt amici cu domnul Berescu. Parcă așa mi-a rămas vag în memorie. I-am zărit în dese rânduri pe acolo.

— Așa. Venisem să te-ntreb dacă ai și alte copii mai bune ale comenzii de la cabaret.

— Nu păstrez niciodată decât negativul. S-ar putea să-l mai am. Wanda turnă coniac în pahare și după o scurtă șovăială îl întrebă:

— Titi mai e în vizorul tău?

— Ești a doua persoană pe ziua de azi care-mi pune o asemenea întrebare. Însă am să-ți răspund la fel: Amicul meu de la fisc care intenționa să-l înfunde s-a lăsat păgubaș.

— Și tu atunci, de ce dracului îți mai tocești pingelele, în loc ca la această oră, de pildă, să bei cu prietenii, să strângi în brațe o muiere, nu te-nțeleg? izbucni Wanda.

— Toți polițiștii, într-un fel sau altul, sunt niște pierde-vară, îi răspunse și-i zâmbi în felul acela prin

care un om se eschivează de la un răspuns precis. E vremea să plec. Văd că ai început să caști!

— Îți pierzi vremea, dulăule, în loc să-l înfunzi pe Titi! Să-l văd și eu odată pe marele și puternicul, pe flegmaticul Kailidis îngenunchiat!

— Ce mult seamănă între ele femeile câteodată! zise și se pregăti de plecare. Înainte de a părăsi apartamentul o mângâie cu două degete pe obraz.

— Să n-ai nicio grijă. Acum când cobor am să informez serviciul gardienilor publici. Un om va veghea în noaptea asta lipit de ușa ta. Noapte bună, și caută printre materiale și negativul ăla.

Coborî în stradă. Trecătorii erau rari. Cerul era de o luminiscență albăstrui-argintie.

Pașii îl purtau acum pe una din acele străduțe lăturalnice. Înguste și ușor în pantă, una din străzile pe care copilărise. Nu mai avea până acasă decât cel mult cinci minute de mers agale. Se vedea deja colțul unde altădată era o băcănie… Dar nu mai apucă să-și continue gândul. Fulgerător se trezi încleștat de două brațe. Cineva îi trase adânc pălăria pe ochi. Auzi chiar cum plesnește căptușeala. O fracțiune de secundă avu impresia că totul se petrece doar în imaginația sa. Simți cum cineva se pregătea să-l lovească. Din reflex, se lăsă în jos trimițând o lovitură cu piciorul în direcția agresorului nevăzut. Dar nici acesta nu se dovedi un

ageamiu. Lovitura atinsese un trup, dar omul eschivase și-l simți cum se repede ca un berbec. Brațele celui care-l țintuise din spate – îi simțea răsuflarea în ceafă – parcă erau un cerc gros de fier, o menghină. Înainte de a se prăbuși în neant, o clipă doar, zări, la câțiva pași în lumina puțină o siluetă subțiratică. Un individ în costum asistând la scenă cu mâinile-n buzunare. Apoi nu mai pricepu nimic. După o vreme, ceva din afara simțurilor îl avertiză că se află undeva pe o înălțime. Iar jos, la picioarele sale, era un fel de vale abruptă, plină de grohotiș. Simțea cum alunecă, rostogolindu-se printre pietre, încercând zadarnic să se agațe de ele. O durere surdă îl făcea să tresară, dar zgomotul rostogolirii i se părea mult mai insuportabil. Își simțea gura inundată de un lichid vâscos, amărui. Avu imediat viziunea că se află pe o pajiște. Durerile îl părăsiseră, trupul îi era ușor. Vârfurile mătăsoase ale ierbii îi mângâiau obrazul. Auzi chiar susurul unui izvor. Dar nu putea pricepe de ce e cerul atât de întunecos. Era noapte? Atunci a deschis ochii. Mai întâi că iarba nu era tocmai iarbă. Ci un fel de câlți sau zegras[33] mirosind a cotlon neaerisit. Ceea ce auzul său luase drept izvoraș nu putea fi decât un robinet nu prea bine strâns. Nicăieri în natură n-ar mirosi a benzină, a uleiuri, a spațiu

[33] Iarbă de mare.

închis? își mișcă puțin capul, care-i vâjâia cumplit. Treptat realiză că se afla într-un garaj. Nu putea să-și imagineze cum a ajuns acolo. Îi revenіră, mai întâi încețoșate, ceva mai clare apoi, imaginea străduței întunecoase, atacul fulgerător, și clar, clar de tot, imaginea siluetei subțiratice a celui care stătea de-o parte și privea cum este bumbăcit. Deci a încasat-o! O răzbunare mai veche a cuiva? Poate. Sau un avertisment. Un avertisment! Pentru că agresorii ar fi avut posibilitatea să-l lichideze și n-au făcut-o. Așadar, un avertisment! Reuși cu greu să se ridice. Dură o veșnicie până ajunse în direcția de unde venea susurul apei. Se aplecă asupra chiuvetei, deschizând robinetul la maximum. Ce-ar spune proprietarul garajului dacă l-ar găsi aici? își șterse obrazul cu batista. Durerile se redeșteptară, dar acum le suportă mai bine. Capul i se mai limpezise. Își controlă buzunarele. Nu-i dispăruse nimic. Dibui ieșirea și descoperi că ușa era întredeschisă. Ieși într-o curticică, apoi în stradă. Nu se afla prea departe de locul atacului.

Nici măcar cincizeci de metri. Deși era complet lucid, pașii nu prea-i ascultau. Noroc că până la tatăl său nu erau decât câteva minute de mers. Și-l imagina cum avea să-l întâmpine, cu acea privire dezaprobatoare. Își imagina chiar și cuvintele pe care le va rosti. Tatăl său îi deschise, dar nu scoase niciun cuvânt. Oglinda din hol

îi returnă imaginea unui tip cu un ochi umflat, cu zgârieturi și sânge închegat pe pomeți, cu reverul și mâneca hainei sfâșiate. Dar zâmbea. Un zâmbet stupid, deși imaginea sa îl amuza nespus. Și tatăl zâmbea.

— Ce se-ntâmplă la voi acolo? E carnaval? Vii de la un bal mascat?

— Bună seara, tată. Am chefuit cu șeful în cinstea avansării. Și un adevărat chef nu se poate termina altfel. Râse chinuit. Am căzut de pe o scară. Hai nu lua figura asta! Fă-te măcar că mă crezi! Cum de nu dormi la ora asta?

— Am pe cineva din provincie în vizită. Du-te la baie. De rest mă îngrijesc cu. A, era să uit, a trecut mai devreme ajutorul ăla al tău și ți-a lăsat un dosar. Ți l-am pus în camera ta. Cum vrei cafeaua, mai amară?

Intră în baie și se lăsă mult timp sub biciul fierbinte și apoi rece al dușului. Simțea cum se pune pe picioare. Când dinții începuseră să-i clănțăne ieși, se privi în oglindă, își aplică un plasture. Dacă n-ar fi avut buza umflată, ar fi început chiar să fluiere. Nu-i displăcuse nici primirea pe care i-o făcuse tatăl său. Ar fi putut jura că-l va întâmpina cu întrebări, cu reproșuri, cu vechiul său adagio: „Meserie de hăituială ți-ai căutat, hăituială ai găsit!” Își simțea acum trupul mult mai ușor, acum când halatul plușat îi oferea parcă o protecție în plus. Trecu în camera sa, îl salută pe Napoleon. Veioza de pe

noptieră era aprinsă, dosarul îl aștepta. Curând apăru și bătrânul cu un ibric uriaș cu cafea și cu o ulcică cu citronadă.

— De unde știai că mi-e sete? Nici cu nu știam că mi-e așa sete!

— Am auzit că toți bețivii trebuie să se dreagă! E foarte bună, taie greața. Ți-am adus și un degetar de coniac. O să-ți facă bine! Acum trebuie să mă întorc la musafirul meu să-i pregătesc camera, e și el obosit.

Coniacul era de cea mai bună calitate. Îl simți alunecându-i pe limbă, ca o mică undă mătăsoasa de foc. Mintea i se limpezise. Luă dosarul și așezat comod în așternut începu să-l răsfoiască. Ar fi vrut să aprindă o țigară. Coborî din pat, căută prin buzunare, dar tabachera sa de argint filigranat – darul Melissei – era golită. Își aminti că tatăl său punea întotdeauna pe unul din rafturile șifonierului, așa, ca să fie, căci el nu fuma, câte un pachet de „Pelișor". Deschise ușa șifonierului. Găsi un pachet care zăcea de cine știe câtă vreme. Pe un umeraș își zări uniforma de licean pe care tatăl său o păstrase. Interiorul mirosea a levănțică, a flori presate, a timp extrem de depărtat. „Am reacții de domnișoară bătrână!", gândi, încercând să-și înăbușe dorința de a mai răscoli prin șifonier. Privirea îi căzu asupra unui

teanc de știme[34] abandonate pe un raft. Alături era vioara pe care i-o dăruise tatăl său la împlinirea vârstei de șase ani. Horia purta atunci o cămașă albă de mătase cu jabou[35] scrobit, un papion micuț, negru, pantaloni negri până la genunchi și ghete înalte, strălucitoare și moi. O cărare impecabilă în părul său negru, buclat. Exact ca-n fotografia din album. Câteva mătuși venite să-l aplaude pe micuțul care executa la vioară „Morărița” și „Păstrăvul”. Mai trăia și bunica sa. Îl enerva cum bătea tactul anapoda în timp ce el cânta. Studiile continuaseră până pe la vreo cincisprezece ani. Treptat însă, Horia începuse să le cam neglijeze. Coincidea și cu perioada în care tatăl său își începuse seria turneelor europene. Când mai punea mâna pe vioară Horia o făcea cu simțire, exact, dar din ce în ce mai des se oprea la mijlocul piesei, nemulțumit, apăsat de o stare pe care nu și-o putea explica. Era un fel de presimțire, intuia că există o anume limită, un prag peste care nu va putea păși. Acel prag peste care doar artistul autentic și original reușește să pășească. „Faci rău că ai abandonat studiile, îl mustra blând mama sa. Tata o va lua drept trădare”. „Se prea poate, dar eu, cum

---

[34] Partea dintr-o partitură care privește fiecare instrument sau voce.

[35] Accesoriu de îmbrăcăminte, astăzi feminină, constând dintr-unul sau mai multe volane de dantelă, de mătase, fixate la baza gâtului unei bluze, al unei rochii etc. Și care se etalează pe piept ca o cravată.

să-ți spun, mamă?… Eu n-am suflul și energia lui.” „Te-nșeli. E doar o criză. Toți artiștii trec prin asemenea momente. O să treacă.” „Am impresia că nu. Nu reușesc să mă văd în postura tatii, înțelegi? El e altfel constituit… Nu pot să definesc exact ceea ce simt. Am observat că-n ultima vreme mă spionează.” „E aproape firesc. L-au absorbit prea mult conceptele și nesfârșitele sale turnee, și acum când te redescoperă, e iritat că ești altfel decât imaginea pe care și-a făurit-o despre tine. Și de fapt cam ce ai vrea să urmezi, ce gânduri ai?” „Nu pot să-ți spun pentru că nici mie nu-mi e clar.” Nu putea să-i spună că adesea, împreună cu colegul său Bratosin, cu Silviu, merge și-și petrece ore întregi prin sălile tribunalelor, fascinați de spectacolul acelei lumi extraordinare. Nu putea. După o vreme tatăl său își dăduse seama că fiul e modelat altfel. Îi reproșa prea marea lui aplecare spre acțiune, spre mișcare, în dauna meditației. „Mișcarea, mobilitatea ajută spiritului – îi atrăgea atenția –, dar nu întotdeauna. Prea multă mișcare și alergătură printre idei inhibă spiritul, îl pune cel mai adesea pe prima treaptă de superficialitate”. Erau discuții confuze, întrebări neașteptate și răspunsuri în doi peri. Terminate cel mai adesea cu singura chestiune mai precisă: „Ce ai de gând după bacalaureat?” Când se născuse această contradicție între ei? O explicație. Putea fi absența îndelungată a tatălui.

Lipsea chiar și când era acasă, căci studia și repeta aproape tot timpul. Să fi fost acesta primul simptom de înstrăinare? Nu, nu părea astfel. Horia se purta afectuos și atent cu el. Nici nu știuse cum să-i spună că în sfârșit s-a decis să urmeze dreptul. Ar fi vrut să evite o înfruntare. Dar tatăl său a primit vestea liniștit. În definitiv, dreptul însemna studiu, disciplină, o anume ținută morală. După absolvire Horia a intrat în stagiu la un birou de avocați. Nu i-a plăcut prea mult. Încercase chiar o decepție, văzând efortul de a găsi toate tertipurile și chițibușurile pentru a-i salva pe escroci, hoți și tot soiul de ticăloși. În anul următor de stagiu putea să-și aleagă un alt loc de practică. Comisariatele de poliție, serviciile de criminalistică, reorganizate pe baze de cercetare moderne, anumite birouri ale judiciarului aveau nevoie de cadre noi. Astfel Horia a pătruns, fără să cunoască prea mult acea lume, cu o mare curiozitate și dorință de a acționa.

Începându-și munca de comisar stagiar avu sentimentul că pășește direct în linia întâi. Lumea i se revela brutal – degajată subit de machiajul aparenței –, frustă și tumultuoasă, trăindu-și cu patimă, cu disperare chiar, dur și cu un soi de voluptate, măruntele ei întâmplări și fapte, apărând în lumina adevărurilor ei nebănuit de sincere și crude. Noapte de noapte, zi de zi, i se întărea sentimentul că se află într-o tranșee. Într-o

luptă permanentă cu delincventa, cu răul. Nopțile petrecute de Horia în acei primi ani de ucenicie pe la diverse brigăzi și circumscripții, acțiunile istovitoare, ce nu se-ncadrau în niciun orar, „viața de hăituială” – după cum se exprimase tatăl său –, asemănătoare cu a unui pompier –, nu-l șocaseră prea tare. Îl șocaseră mai mult oamenii de la care trebuia să învețe ceva, polițiștii capabili și experimentați. Cei mai mulți erau indivizi colțuroși, greu de abordat și destul de rezervați cu noii veniți, mai ales cu cei ce absolviseră dreptul și unele cursuri speciale de criminalistică. Chiar în vremea aceea, cam pe la începutul anului 1932, luase ființă la prefectura poliției capitalei, pe lângă biroul fișelor și cazierelor din serviciul poliției judiciare, un birou special ce-și propunea să promoveze și să pună în aplicare cele mai noi modalități și practici de identificare criminalistică, organizat – cel puțin în teorie – după modelul laboratorului de poliție tehnică de la Lyon, condus de cunoscutul criminalist francez, Edmond Locard[36]. Curios și dornic să-și însușească noi cunoștințe. Horia era unul dintre statornicii audienți ai unor cursuri ținute de un tânăr și capabil comisar, ce

---

[36] Dr. Edmond Locard a fost un criminalist francez, pionier în știința criminalistică care a devenit cunoscut sub numele de „Sherlock Holmes din Franța”. El a formulat principiul de bază al științei criminalistice: „Fiecare contact lasă urme”. Acesta a devenit cunoscut drept principiul schimbului lui Locard.

preluase greaua sarcină de a iniția și conduce acel birou. Încă din anii studenției, Horia se familiarizase cu celebrele tratate de poliție științifică și criminalistică ale profesorilor Hans Gross[37], Ottolenghi[38], Nicefaro Alfredo[39], și desigur cu cele mai noi lucrări privind domeniul dactiloscopiei și identificării persoanei semnate de nu mai puțin celebrii Alphons Bertillot[40],

---

[37] Hans Gustav Adolf Gross sau Groß a fost un jurist și criminalist criminal austriac, „Părintele fondator” al profilării criminale. Jurist criminal, Gross a făcut o marcă drept creatorul domeniului criminalității. De-a lungul vieții, Hans Gross a adus contribuții semnificative pe tărâmul criminologiei științifice.

[38] Salvatore Ottolenghi (Asti, 20 mai 1861 – Roma, 20 martie 1934), elev al lui Cesare Lombroso, creatorul disciplinei criminologiei științifice, Ottolenghi a fost de fapt primul savant al tehnicilor de investigare științifică, iar în 1897 a fondat „Review Police Police” cu Giuseppe Alongi. Portretul în ulei este opera lui Giulio Pittarelli, matematician și pictor Molise, activ la Roma la începutul secolului XX.

[39] Alfredo Niceforo, (născut la 23 ianuarie 1876, Castiglione di Sicilia, Catania, Italia – a murit la 2 martie 1960, Roma), sociolog, criminalist și statistician italian care a afirmat teoria că fiecare persoană are un „ego profund” antisocial, impulsuri subconștiente care reprezintă un recul către existența precipitată. Însoțirea acestui ego și încercarea de a-și păstra delincvența latentă în conformitate, concepția sa, este un „ego superior” format prin interacțiunea socială a omului. Această teorie, pe care a publicat-o în 1902, are o oarecare asemănare cu descoperirile psihanalizei care se făceau în același timp.

[40] Alphonse Bertillon a fost un ofițer de poliție francez și cercetător în biometrie care a aplicat tehnica antropologică a antropometriei forțelor de ordine creând un sistem de identificare bazat pe măsurători fizice. Antropometria a fost primul sistem științific folosit de poliție pentru identificarea infractorilor.

Juan Vucetich[41], N. Minovici[42]. Nu trecuse cu ușurință nici peste lucrările lui Cesare Lombrozo[43], Gabriel Tarde[44], scotocind ore întregi prin rafturile bibliotecii Institutului de medicină legală, devorând pur și simplu studiile apărute în revistele de antropologie și sociologie criminală. Era convins că numai astfel se poate forma un adevărat profesionist. În acest fol se pot elimina inevitabilele dubii ce apar adesea în desfășurarea unei anchete. Horia mai fusese șocat și de unele mentalități ale celor din jur. De suficiența și superficialitatea multor funcționari ai poliției judiciare, ale unor comisari și detectivi, ce se bazau înainte de orice pe rutina și experiența proprie, disprețuind

---

[41] Juan Vucetich a fost un antropolog și polițist argentinian de origine croată care a fost pionier în utilizarea amprentei digitale.

[42] Nicolae Minovici a fost medic legist pe lângă parchetul Tribunalului Ilfov și Subdirector al Institutului medico-legal și profesor de medicină legală la Școala de Științe de Stat.

[43] Ezechia Marco Lombroso, cunoscut ca Cesare Lombroso, (n. 6 noiembrie 1835, Verona, Imperiul Austriac – d. 19 octombrie 1909, Torino, Italia) a fost un criminolog și medic italian. A fost fondator al Școlii Italiene Pozitiviste de Criminologie. Este cunoscut pentru teoria pe care a elaborat-o în domeniul criminologiei și care a avut la bază darwinismul social și pozitivismul lui Auguste Comte. Astfel, el considera criminalul ca având înnăscută tendința spre infracțiune care poate fi observabilă în cadrul trăsăturilor fizice ale feței. Ulterior, această teorie avea să fie contestată, fiind infirmată de rezultatele științifice.

[44] Gabriel Tarde; nume complet Jean-Gabriel De Tarde; n. 12 martie 1843, Sarlat-la-Canéda, Franța – d. 13 mai 1904, Paris, Franța, a fost un sociolog, criminolog și psiholog social francez care a conceput sociologia ca fiind bazată pe mici interacțiuni psihologice dintre indivizi, forțele fundamentale fiind imitația și inovația.

aproape cu totul ideile mai noi. Își amintea de una din întâlnirile avute cu comisarul Alexandru Borcea „o figură", după cum îi spunea Miercănuș. Acesta era prin anii aceia șeful brigăzii a IV-a: „Eu mănânc de 25 de ani pâine de pe urma pungașilor, și un om de bine mi-a dat un sfat: Leagă calu' acolo unde spune jupânul, chiar dacă o să-l mănânce lupul. Ce să spun, hoții și pungașii ne învață mai bine decât orice carte cum trebuie să ne purtăm cu ei și cum trebuie să-i descoperim".

Deschiderea unei uși, scrâșnetul ei ușor, îi întrerupse firul gândurilor. Numai ușa dinspre terasă scârțâie astfel.

Probabil tatăl său n-are somn. Nu e de mirare că a slăbit atâta. Perdeaua ferestrei undui ușor sub pala curentului insinuat pe sub ușă. Odată cu acesta în încăpere pătrunse o aromă vagă, necunoscută. Horia se ridică în capul oaselor și aspiră de câteva ori. Mirosea a tutun, o nuanță puțin aspră, dar deloc neplăcută. Nu, nu putea fi tatăl, căci acesta nu fuma. Nu putea fi decât oaspetele său care ieșise pe terasă, poate să se mai răcorească. Abandonă dosarul pe noptieră și se ridică din pat în ciuda protestului mut și dureros al trupului. „Mi-au tras-o la meserie!" își spuse, încercând să facă câteva mișcări. Dar cel mai tare îl chinuia acum o senzație de sete nepotolită. Sorbi cele câteva înghițituri de citronadă ce mai rămăseseră în cană. Ieși din cameră

și merse direct în bucătărie. Lăsă o vreme apa să curgă până deveni ceva mai rece. Stoarse o lămâie și sorbi conținutul cu lăcomie, dintr-o singură suflare. „Ce beție am tras!" gândi, privindu-se în treacăt în apa tulbure a oglinzii de deasupra chiuvetei. Pătrunse apoi în bibliotecă fără a mai aprinde lumina. Razele becului puternic de pe terasă se strecurau printre draperiile trase doar pe jumătate. Găsi cu ușurință revistele și ziarele aduse de Miercănuș în urmă cu o săptămână. Prin ușa larg deschisă, dinspre biroul tatălui său se făcea acum mult mai simțită aroma acelui tutun ciudat. Se opri o secundă, în dreptul glasvandului. Despărțitor și aruncă o privire spre terasă. La masa de răchită, rezemat de balustradă, zări un bărbat care fuma adâncit în gânduri. Chipul bărbatului, așa cum stătea în profil, îi atrase o clipă atenția. Lumina puternică îi scotea în evidență părul parcă brumat și bărbuța argintie ce-i mărginea maxilarul puternic, în opoziție cu chipul tânăr și foarte bronzat. „Ce contrast!" își spuse, îndreptându-se spre camera sa.

Cincisprezece

— Ei, poftim fatalitate! plasă Bretan o cunoscută replică, aflând de la Miercănuș, a doua zi dimineața, că după toată veselia și petrecerea de aseară șeful lor

Arnăutu și-a fracturat un picior.

— Ceasu′ rău, pisica neagră! Nu știți că după multă bucurie, vine și întristare? După cum povestea Vizante, șefu′ nu era prea făcut. De altfel, ține la băutură! La miezu′ nopții, după ce s-a spart gașca de la *Imperial* dom′șef cu încă vreo câțiva invitați au continuat-o la un local de noapte. Spre dimineața Vizante i-a lăsat pe rând acasă. Ultima cursă a fost la dom′ comisar-șef. Când să urce scările, fleoșc! a alunecat dracu știe pe ce. A venit de-a berbeleacu′ și și-a apucat laba piciorului între ultima treaptă și răzătoru′ de noroi. Și trosc! S-a rupt, cât ai zice pește! Dar văd că și dumneavoastră aveți tenu′ cam șifonat! Tot de la scară?

— Nici vorbă! Pe mine m-au scărmănat niște băieți inimoși și hotărâți. Vezi că și nasul mi-e julit? Poate ca să-mi atragă atenția că s-a cam lungit și nu e bine să mi-l bag peste tot! Și bănuiesc eu cam cine-ar fi băieții ăștia. Au mai făcut ei și alte pozne! E cazul să faci plinul hodoroagei și să gâdili drăcia aia de carburator, dar mai întâi să tragem o fugă acasă la Arnăutu. Pe urmă o să avem destul de alergat. Nici nu știi ce te așteaptă!

— Mă așteaptă și pe mine vreo chelfăneală? rânji Miercănuș brusc înviorat, în timp ce coborau scările. Prin semiobscuritatea holului bântuiau niște fantome cu țigările aprinse. Erau zugravii chemați cu noaptea-n cap de Miercănuș și după ce primiseră instrucțiunile

necesare se puseseră pe treabă.

Dimineața era noroasă, promițând o zi onorabilă. Era încă liniște.

— Ați mai luat o dată dosarul la mână? deschise subcomisarul discuția.

— Da, și nu numai atât. Am mai luat o dală la mână și revistele alea de sport pe care mi le-ai adus tu. Cele cu trăgătorii de tir. Căutam atunci pe stăpânul carabinei *Krupp-Blietz* cu care a fost lichidat Cotoaibă. Și am stabilit că aparține lui Gherase Duță. Tot uitându-mă la fotografii, un clopoțel mic și insistent a făcut: cling-cling! Deci cine se afla atunci în lotul de trăgători prezenți la concursul de la München? Cutare, cutare, mă rog. Îi știi Mă uitam la chipurile lor tinere, zâmbitoare. Au trecut de atunci doisprezece ani. Mă gândeam ce-a ajuns, ce-a făcut fiecare în acest răstimp? Cei mai mulți duc o viață banală, cuminte, câțiva au făcut studii, au slujbe bune. Despre Gherase Duță și Vlad Cârjaliu, știm… Mi-au reținut atenția însă Braghină și Mărgărit. Pe moment nu-mi dădeam seama de ce. Atunci am realizat ce asemănare e între înfățișarea lor și a celor doi indivizi pe care-i căutăm.

— Braghină era inspector la Siguranță, iar Mărgărit, până mai acu' patru-cinci ani a lucrat ca ajutor. De comisar în poliție. Dar a făcut niște matrapazlâcuri și l-au măturat. Dar cum v-ați gândit totuși la ei?

— Aseară am trecut pe la Wanda, în legătură cu fotografia aia. Wanda a afirmat că indivizii sunt văzuți frecvent la cabaret. Ea și-a adus aminte că aceștia ar lucra în poliție. Sunt amici cu Berescu. Știi ce slujbă are în prezent Mărgărit? Ei bine, află că lucrează ca inspector de teren la Societatea de electricitate.

— Ei și?

— Nu-ți amintești ce spunea camerista doamnei Catargi? Că individul care a fost la control la ei în aprilie era de la Societatea de electricitate? Ascultă mai departe! Astăzi dimineață în timp ce tu te conversai cu zugravii, și-i plimbai prin secție, am dat câteva telefoane să mă lămuresc. Am aflat în ce împrejurare a fost dat afară Mărgărit din poliție. A condus o ancheta la Malaxa în urmă cu cinci ani. Era vorba de o mare sustragere de materiale, o fraudă, niște milioane serioase la mijloc. Ancheta a fost cam bizară. Cu faze confuze, contradictorii. Mărgărit și încă un inspector au fost mituiți, se pare că au ascuns niște probe, pe urmă s-au dovedit că au intimidat niște martori, mă rog. La sfârșit câțiva dintre cei implicați au scăpat destul de ieftin. Printre aceștia se număra și un contabil modest, tinerel, pe care-l chema Berescu. Teofil Berescu!

— Sfrijitul de la cabaret! Care-și dă acum aere de director?

— Exact. Deci până aici ce știm? Că Mărgărit și

Braghină i-au cunoscut pe Horațiu Cârjaliu și pe Gherase Duță. Pe de altă parte că sunt amici și că-l frecventează pe Teofil Berescu.

— După înfățișarea lor Braghină și Mărgărit aduc întrucâtva cu cei urmăriți. Dar de aici până la a fi identificați, că e vorba de ei și nu doar de o asemănare întâmplătoare, e un drum. Și de aici până la a-i acuza de lichidarea lui Baronică și Cotoaibă și de înscenarea accidentului de la Posada e un drum al cărui capăt nu-l zăresc. Și acu dom'șef, s-o luăm în ordine. Cine i-a văzut pe Braghină și pe Mărgărit și-n ce situații? Să zicem că Braghină e tipul rotofei, scundac care a luat-o atunci, luni seara, pe Zorica de la varieteu. Nu i-am văzut prea bine fața. Suntem siguri mai mult de statură. La fel ca și-n poza aia de la madam Drăcea. În ceea ce-l privește pe Braghină există alt martor? Nu. Mai departe. Când și cine l-a văzut pe celălalt, care ar fi să zicem. Mărgărit? În primul rând ar fi Săvulescu care pândea atunci la pensiune. Dar nici el nu i-a zărit fața ca lumea. La fel. Doar statura, mișcările, nimic altceva. Apoi nici poza nu e prea clară. Confruntarea trebuia s-o facem ca la carte, nu de mântuială. Și mai gândiți-vă și pe cine acuzați! Pe un fost inspector de la Siguranță și pe un funcționar public. Chestie delicată! Orice procuror sau judecător vrea dovezi clare, precise, fără dubii! Martori serioși, de încredere.

— Nu mă surprinde deloc cum vezi lucrurile. Pe dovezi, firește, se întemeiază orice acuzație. Ce spun acum e doar o presupunere, un gând, o bănuială. Dur trebuie să recunoști și altceva, care nu mai este o simplă părere. Ai văzut ultimele expertize și raportul lui Take Priboieni. Accidentul nu este un simplu accident. Crezi că prezența lui Braghină și a lui Mărgărit la hanul de lângă Breaza, în seara accidentului, nu va stârni niciun semn de întrebare? Facem abstracție acum de toată povestea asta fără cap și fără coadă și de misterioasele, necunoscutele cauze, care i-ar fi adus în situația de a ucide. Gândește-te că aceste roluri se potrivesc de minune lui Braghină și lui Mărgărit. Sunt indivizi cu experiență, au școala poliției, nu sunt niște diletanți. Sunt siguri pe ei, pe ce știu că sunt în stare, sunt prudenți…

— Până nu va fi clară toată chestia, nu putem face nimic! Și apoi hai să zicem că obținem mandat. Îi reținem, îi interogăm, confruntăm cu martori și tot tacâmu'! Credeți că ăștia n-au alibiuri? Dacă sunt cu adevărat autorii crimelor, atunci, fac pariu că se vor ivi cel puțin o duzină de indivizi care vor jura că și-au împărțit viața cu Mărgărit și Braghină în ultimele două săptămâni minut cu minut. Și, era să uit, vreți să spuneți că ei v-au tras bătuta?

— Aș putea jura că așa se bate în beciul Siguranței.

Mină de meseriaș! Parcă tu și Săvulescu nu știți cum trebuie bumbăcit cineva fără prea multe semne?

După ce Miercănuș parcă mașina în fața casei unde locuia comisarul-șef, recunoscură în timp ce urcau treptele abrupte că nu trebuie să fii absolut cherchelit ca s-o pălești. Îl descoperiră pe Arnăutu zăcând ca o mumie într-un morman de cearșafuri, cu piciorul în ghips rezemat de tăblia patului. Chipul negricios, un amestec de mahmureală și suferință, arăta exact ca al unei mumii. Sosise prin curier plicul oficial cu numirea lui Arnăutu la Prefectură. Măcar Vederea lui, spera Bretan. Să-i mai aline nenorocirea. Le surise chinuit, întinzându-le o mână moale, maronie, ca o banană uitată pe o fructieră.

— E semn rău, domnule Bretan. Ce ghinionul dracului! Și tocmai dreptul, cu care voiam să pășesc în noua slujbă. Dar. Ia stai, nici dumneata nu arăți prea bine! Ce-ai pățit?

— Cineva a dorit să aibă o explicație cu mine, răspunse evaziv.

— Pun mâna-n foc că e o vampă la mijloc? Mă și miram unde ai dispărut aseară așa, englezește!

Bretan îi îndrugă o poveste străvezie, ridicolă.

— E vorba de fotografa aia de pe Regala? Nu nega, domnule! Lumea e nespus de mică. Duminică v-a văzut un amic la Sinaia, la expoziția aia de javre. Arnăutu se

mai înviorase puțin. Și alții mai au necazuri! Și apoi, vrând nevrând, trebuia să se obișnuiască cu noua situație. Două săptămâni la pat.

— Altceva… n-a sosit pentru mine?… Era vorba de o invitație. Mi-a promis cineva de la Prefectură. Legația germană proiectează o croazieră pe Dunăre. Ceva de lux, patru, cinci zile viață de transatlantic! Șampanie, icre negre, relații, ștăbime, tot soiul de muierușe! Ce ghinion!

Îl asigurară că îl vor anunța, dacă va sosi o asemenea invitație. Până la înapoiere Bretan nu scoase niciun cuvânt. Începuse deja să-și desfășoare în minte „harta operațiunilor”. Era ora zece și un sfert. Când ajunseră, în sala destinată relațiilor cu publicul, descoperiră doi bărbați care-i așteptau răbdători.

*

Clubul de presă fusese luat pur și simplu cu asalt. Mult proiectata croazieră pe Dunăre la bordul luxosului *Prim Eugen* avea sa înceapă mâine și acest eveniment monden, având o semnificație politică aparte, suscitase tot interesul.

— Ia loc și spune-mi ce bei! îl întâmpină Wolf pe locotenent, indicându-i unul din scaunele înalte de la bar. Merită să bem un păhărel pentru ce-am să-ți spun. O poveste tare nostimă!

— N-ați vrea mai bine să ieșim de aici? îl întrebă von

Webst, palid și încercănat. Îmi face rău atâta fum și tot vacarmul ăsta!

— E-n regulă, încuviință Wolf. Să mergem pe terasă. Îi atrase atenția barmanului să aducă comanda acolo. Acesta, deși asaltat de comenzi, se mișca incredibil de de repede.

— Dragă Herbert, zeii ți-au fost favorabili. Ai scăpat de Frau Ilse și de stupidele ei solicitări. Nimeni, presupun, n-o să-ți mai ceară asemenea servicii. Chipul lui von Webst era impenetrabil, de o anume rigiditate. Frau Ilse este dovedită a fi unul din importantele canale de scurgere a informațiilor de aici din România. Frau Ilse are un iubițel, pe unul Kuky Streja, un fel de fluturaș, căruia îi încredința unele informații.

— Deci nu pentru Hölzer mi-a cerut să fotografiez documentele?

— Ba da. Hölzer i-a cerut-o, dar o copie urma să fie plasată unui om de legătură al rezistenței române. Prin intermediul acestui Streja.

— Și lise… a fost… reținută?

— Nu încă, dar n-are nicio scăpare. Chiar acum dimineață, tânărul Kuky, amantul ei, a fost arestat într-un atelier foto de pe strada Regală, în clipa în care se pregătea să predea un colet unui curier al rezistenței. Individul celălalt e, pare-se, student. Au fost reținuți amândoi și sunt acum în arestul Siguranței.

— Figurează cumva și filmul pe care i l-am predat astă noapte?

— Se pare că nu. Poate n-a mai apucat să facă o copie, ori poate i l-a dat direct lui Hölzer. Ți-e teamă că vom fi implicați, cumva?

— Mai mult ca sigur că Frau Ilse va mărturisi că m-a convins să fotografiez documentele agenției. Și eu le-am executat. Există și martori. Cei de aseară din mașină, care pot dovedi că i l-am predat femeii.

— Nu te neliniști. Dacă Hölzer i-a dat această misiune, el probabil va nega.

— N-ați aflat cine inițiază ancheta?

— Nu știu cine, dar lui Hölzer nu-i va fi prea moale. Pierde un om destul de prețios. Frau Ilse i-a adus destule servicii. Cred că știi de existența unei convenții de colaborare între *Gestapo* și Siguranța Română. Un anume *Stürbannführer* Staab era cam de mult pe urmele Ilsei. I-a observat manevrele și pe cele ale tânărului ei amant și a cerut sprijinul Siguranței procedând împreună ia acțiunea de pe strada Regală. Un om de-al nostru de la *Gestapo* mi-a relatat că acest Streja nu i-ar fi pus pe niște urme prea grozave. Pretindea, printre altele, cu el, personal, nu cunoștea pe niciun om al rezistenței române. Adică, nu preda niciodată ce primea unei anume persoane. Primea un telefon, lăsa „marfa” unde i se indica și gata. Astăzi a fost pentru prima oară

când lui Streja i s-a fixat o întâlnire cu cineva, cu acel student. Dar și cu acest tânăr lucrurile nu sunt prea clare. El își motiva prezența în studioul foto susținând că o aștepta, pare-se pe patroana studioului.

— Numai dacă lucrurile n-ar lua vreo întorsătură. S-ar putea ca Hölzer să nu recunoască că i-a dat femeii misiunea de a fotocopia documentele agenției. Ar putea afirma că femeia a acționat independent.

— Depinde la ce nivel vor fi cercetările și cine le va conduce. Există destui funcționari superiori în *Gestapo* care n-ar condamna metoda lui Hölzer. E o practică curenta. În ochii *Gestapoului Abwehrul* e acum un dușman potențial. Dacă va fi nevoie să declari ceva, îți voi preciza ce anume trebuie să spui. Deocamdată negativul acela nu figurează printre cele confiscate. Oricum, ai fotografiat fleacuri, lucruri lipsite de importanță.

— Dar dacă odată căzute în mâna rezistenței române, ele își iau altă valoare! Așa pot pune problema cei ce vor ancheta.

— Hai, nu-ți mai bate capul acum cu toate astea! Bucură-te că n-ai s-o mai revezi niciodată pe Frau Ilse. Nici Hölzer nu dorește ca acel negativ să ajungă în mâna cuiva! Acum mai e ceva. Domnul Kailidis ne-a invitat la țară la dumnealui, unde are o casă. La nici două ore de mers cu mașina, într-un loc absolut încântător.

*

Paul se uita de jur-împrejur încă nedumerit de întâmplare. Dar se simțea calm, și acum studia, pe cât îi stătea în putință, cotlonul acela întunecos, numit în sens comun, celulă. Deci așa arăta o celulă din arestul Siguranței. Se simțea cumva detașat, de parcă asista la o poveste pe care i-o spunea altcineva. Își reaminti, pentru a cita oară, felul în care se petrecuseră lucrurile. Primise misiunea să meargă la atelierul foto al Wandei Loewensen de pe Regală. Acolo va veni cineva și se va așeza lângă el pe banchetă. Locul îi era familiar întrucât Wanda era o cunoștință de-a vărului său Bretan. Știindu-l talentat la desen Horia îl prezentase patroanei. Era vorba de o revistă de modă pe care Wanda o proiectase, și dorea o anume concepție grafică, cu multe desene, pe care Paul le putea executa cu multă dexteritate. Era, oricum, mai plăcut pentru el decât lucrul la afișele pentru cinema. „Puteți motiva prezența dumneavoastră în acel Studio, în afara uzatului motiv că doreați să faceți o fotografie?” „Poate că doream să fac chiar o fotografie, de ce e uzat acest motiv?” „Este firește uzat”. „Domnule inspector, eu sunt un student la litere, sunt în vacanță și neavând resurse financiare, accept orice muncă onorabilă în speranța că poate pe la sfârșitul lui august să pot pleca câteva zile la munte. Dacă n-aș fi suferind de plămâni aș fi pe front acum.

Puteți lua relații despre mine la Clubul aeronautic. Cu doamna Wanda am mai colaborat în ultimii ani. Dânsa se ocupă și de unele reviste de modă. La o astfel de revistă am mai lucrat acum doi ani, acum un an. Am desenat, am machetat, am lucrat la tot ce ține de prezentarea artistică. Am fost foarte bine plătit. Mă gândeam că și acum poate are să-mi dea ceva de lucru". „Marțea e zi de bancă, domnule Merișan, treburile astea le știe și un copil. Toți patronii, micii meșteșugari și majoritatea instituțiilor particulare își rezolvă marțea treburile la bancă". „N-aveam de unde ști că doamna Wanda e plecată la bancă. Una din angajatele ci m-a informat, eu am zis că nu-i nimic, o aștept". „De când îl cunoști pe acest Kuky?" „Nu-l cunosc personal, propriu-zis, domnule inspector. Și el este într-un fel un familiar al studioului. Dânsul pozează din când în când pentru revistele doamnei Wanda. Dar personal nu-l cunosc". „El susține că dumneata erai cel cu care avea întâlnire". „Minte cu nerușinare. Domnule inspector, eu nu aveam întâlnire cu nimeni". „El avea un plic pe care trebuia să ți-l predea dumitale. Așa a declarat. De altfel, la descindere, în spațiul de pe banchetă, dintre el și dumneata, se afla un ziar abandonat. Sub ziar se găsea acest plic. Urma ca el să se ridice și dumneata să iei ziarul și plicul și să pleci. Cui trebuia să-l predai mai departe?" „Ce-mi spuneți întrece orice imaginație!

Putea să se așeze lângă el pe banchetă și papa Pius! V-a declarat el că exista vreun semn de recunoaștere. Vreo parolă? A specificat el că i-aș fi răspuns eu la vreo parolă de recunoaștere?" „Nu. Dar dumneata ai făcut *un gest* prin care el trebuia să te recunoască. Aveai la rever o floare pe care i-ai oferit-o uneia din fotografe". „Îmi place, ziceți înainte! Pe fata asta, pe Nineta, o cunosc, domnule, i-am făcut curte, am lucrat cu ea mai demult ia acele reviste". „Domnule Merișan, văd că încerci să abuzezi de marea mea răbdare. Îmi pui nervii la grea încercare!" „De ce, domnule inspector, de ce? Dumneavoastră nu mi-i puneți mie? M-au prins agenții dumneavoastră pe mine cu plicul ăsta în mână sau în buzunar? Nu. Pe ce se bazează reținerea mea. Pe care o consider ilegală? Pe niște presupuneri, pe coincidențe, pe mărturia unui individ înspăimântat că a fost surprins. Căci pe *el* ați pus dumneavoastră mâna. Pe el îl bănuiți și-l urmăreați de fapt". „De unde știi că nu erai și dumneata sub supraveghere?" „Dacă măcar îmi spuneți un singur motiv pentru care aș putea fi suspectat, atunci mă înclin". „Domnule Merișan, schimbă tonul celălalt, dumneata ai spus că ești un student fără posibilități financiare, în căutarea unei surse de câștig. Nu ți-ar lua nimeni capul dacă ai recunoaște că serviciul acela, de a duce materialul undeva, sau cuiva, îți va fi adus vreo sumă oarecare.

Uite, de pildă, acest domn Kuky a recunoscut că face aceste servicii pentru bani”. „Eu știu mai bine ce fel de slujbă caut și cum să-mi câștig un ban, domnule inspector”. „Deci, cui trebuia să predai plicul?” „V-am spus că nu trebuia să fac ceea ce încercați dumneavoastră să sugerați. Repet, deținerea mea aici este ilegală și nu se bazează pe nimic concret. Am și eu un văr, jurist de profesie, care lucrează în poliție și am stat uneori de vorbă despre legalitate, despre vinovăție, probe și-n genere despre drepturile persoanei asigurate de regatul român”.

*

Strada era animată, lumea se afla deja la promenadă, ușile cafenelei din apropiere erau întredeschise, chemătoare ca niște magneți nevăzuți. Își simți gura uscată dintr-o dată. Nu era încă târziu pentru o ieșire în afara orașului. Undeva la Băneasa, la restaurantul micuț de la Debarcader. O bere, două, timp în care poate gândi nestingherit. Își regăsi automobilul parcat în obscuritatea maiestuoasă a castanilor. Descuie portiera și se așeză oftând.

— Bună seara, domnule comisar, auzi o șoaptă în spatele său. Ar fi vremea să-ți iei un automobil mai încăpător. Fii bun și nu te-ntoarce! auzi instantaneu cum se deschide și portiera din dreapta sa și un al doilea individ se așeză alături.

— Am aflat că ne-ați căutat astăzi. N-am vrut să vă facem să pierdeți prea mult timp. Suntem la dispoziția dumneavoastră.

— Domnule Mărgărit, surise Bretan, văd că în seara asta sunteți plini de politețe. Astăzi nu v-am căutat, propriu-zis, am cerut anumite relații despre dumneavoastră. Atât.

— Domnule comisar, auzi vocea plăcut timbrată a lui Mărgărit, trebuie să stăm puțin de vorbă. Cineva dorește să te cunoască și să-ți facă o propunere. Te rog să pornești automobilul.

— Rugămintea asta sună mai degrabă a ordin!

— Nu pierdem vremea, domnule comisar, replică iritat Braghină. Hai, dă-i drumul!

Bretan porni și vocea monotonă a lui Mărgărit îi indică traseul. Opriră după zece-douăsprezece minute de mers, în fața unui imobil singuratic cu două nivele, care părea părăsit. Judecând după grinzile groase cu care era susținută, clădirea fusese bine zguduită de cutremur. Treptele apăreau mâncate și dislocate pe alocuri. Urma un culoar nu prea lung, dar cam întortocheat. Pașii măcinau pardoseala plină de grămezi de moloz și de tencuială. Se opriră în fața unei uși. Bretan avu o scurtă ezitare, dar brațul lui Mărgărit din spate, și el, din reflex, îl împinse înainte. Pătrunseră într-un apartament. Se opriră în ultima încăpere, după

cum își dădu seama Bretan; o cămăruță goală, dezolantă, ai cărei pereți plesniți arătau ca niște hărți absurde în lumina becului gălbui, palid, ce atârna deasupra unei mese joase. Se mai găseau și două scaune, cu zegrasul atârnând. Singura fereastră a camerei era camuflată cu hârtie de sac, groasă și vopsită în negru.

— Domnule Bretan, te rog să faci abstracție de acest decor nu prea primitor, dar aici vom fi scutiți de urechi indiscrete.

— M-am convins cât sunteți de prevăzători, replică cu subînțeles Bretan încercând să pară mult mai detașat decât i-o îngăduia situația.

Braghină luase loc pe celălalt scaun și-l măsura cu ochii săi mici, cenușii.

— Urmează un interogatoriu, domnule Braghină?

— Glumești, domnule comisar. Aș dori, doar, ca înainte de a trece la discuția propriu-zisă să ne spui, așa, colegial, de ce te interesează persoana mea și a domnului Mărgărit?

— Am să vă spun, numai dacă suportați o poveste ceva mai lungă, le răspunse Bretan, aprinzându-și o țigară.

— Sigur, domnule Bretan. Noi nu ne grăbim.

— Cu unele scuzabile inexactități și lacune, povestea sună astfel. Cineva, o persoană… o persoană inteligentă

și cu multă imaginație… un „creier”, Creierul, să-i zicem trăiește de câtăva vreme insomnia unei mari lovituri. Obiectivul loviturii: opere de artă. Tentant, aproape fabulos ca profit dacă se-ntrunesc unele condiții. Se știe că inconvenientul cel mai mare al furturilor de tablouri ar fi plasarea lor. O plasare aici în țară pare din capul locului imposibilă. E greu de presupus că s-ar găsi cineva dispus să facă o asemenea investiție riscantă, când toate tablourile sunt cunoscute, catalogate. E ca și cum ai vrea să vinzi statuia lui Mihai Viteazul de la Universitate. Ce putem presupune? Ori Creierul a primit în prealabil vreo ofertă din afară, ori fie printr-un intermediar, a propus „afacerea” cuiva anume, și acel cineva a acceptat să plătească fără șovăire. Un Client, probabil prea puțin ortodox, ce-și pune surdină și ochelari negri, vizavi de modalitatea prin care intră în posesia valoroaselor lucrări. În Statele Unite, de pildă, există zeci de pinacoteci private, pe care nu le-a văzut nimeni în afara proprietarilor, sau a unui grup de apropiați. Există chiar organizații întregi de traficanți de opere de artă. Proveniența dubioasă a unor tablouri nu mai deranjează pe niciun client. Odată găsit, deci, *Clientul, Creierul* trece la organizarea loviturii. O asemenea acțiune presupune câteva aspecte esențiale: întocmirea unui plan, racolarea unor „colaboratori” – inși capabili, cu experiență și reacții rapide, gata să facă

față oricărei situații –, apoi manipularea „mărfii” până în momentul predării și alte o mie de chițibușuri ce se ivesc.

— Ai darul vorbirii, domnule Bretan. Cred că le faci mintea cocă muierilor. Dar nouă ne vinzi povești d-astea!…

— Lasă-l, domnule, interveni Braghină tăios. Nu fi tâmpit! E interesant ce spui, domnule comisar, zi mai departe!

— După cum se constată, Creierului îi displac anumite metode brutale. De aceea se străduie să găsească o modalitate discretă de a pătrunde la colecții. Caută deci să pună mâna pe cheile caselor în vederea confecționării unor copii. N-am aflat decât într-un singur caz cum a fost sustrasă cheia unuia din păgubași.

— Ai aflat așa ceva?

— E un fapt dovedit, dar am să ajung și la asta, dacă-mi permiteți.

— Sigur, domnule, sigur. Când vei dori, făcu Braghină concesiv.

— Ei bine, continuă Bretan, chiar și fără problema cheilor Creierul mai avea o sumedenie de chestiuni de pus la punct. Să studieze oamenii pe care i-a racolat, să se convingă că sunt buni „meseriași”, și de încredere; se mai adaugă chestiunea mijloacelor de deplasare, a locului de depozitare și în ultimă instanță a modalității

de livrare a „mărfii” și, desigur, multe altele. Vreau să vă spun din capul locului că printre protagoniștii marelui jaf se numără și „clienții” mei din afacerea Catargi. E vorba de Vlad Cârjaliu, de Baronică și de Cotoaibă.

— Asta le-ntrece pe toate! Cum pot fi amestecați niște tipi de talie mediocră într-o atât de complicată lovitură? Te cam contrazici!

— Nu râde, domnule Mărgărit. E drept, așa am crezut și eu atâta vreme cât n-am avut argumentele de care dispun acum. Dovezi de ultimă oră certifică participarea lor la ambele lovituri. Înțelegeți?

— Dovezi… argumente! Dovezi pe care le visezi noaptea?

— Nu sunt vise, domnule Mărgărit, sunt fapte. Și asemenea fapte vor da multora insomnie. Îmi dai voie să continui?

— Spuneai de dovezi, se răsti iritat Mărgărit. Hai, măcăne!

— Te repezi, mă Ilie, ca târfa în poarta tractirului când îi dă soldatul numai mărunțiș. Taci dracului! Fă abstracție, domnule Bretan, te rog!

Mărgărit nu ripostă, se mărgini să scuipe pe dușumea și să strivească chiștocul, răsucind apăsat talpa pantofului până când acesta se pulveriza.

— De-abia astăzi am consultat, în fine, dosarul

„colecțiilor” de la Prefectură, un volum pe cât de gros, pe atât de confuz. Avea deja aplicată pe copertă ștampila: „Spargere cu autori necunoscuți”. Iată ce-am aflat din dosar. În seara spargerii domnul Aram Kessekerian, primul proprietar, nu era prezent; se afla de câteva zile la o cură de nămol la Tekirghiol. Domnul Kessekerian trece drept un individ nu prea comunicativ, un solitar. E văduv de zece ani și nu ține în slujbă decât o bucătăreasă care face și pe menajera și un valet, un fel de om la toate în casă. În timpul primelor cercetări cei doi servitori au mărturisit că în noaptea cu pricina dormeau duși în camerele lor de la subsol și că habar n-au avut de cele petrecute în casa stăpânului. Declarațiile lor ulterioare relevă însă că nu și-au petrecut noaptea acasă, dar asta nu modifică cu nimic situația. Mai ales că nu există niciun indiciu care i-ar face suspecți. Mai departe. Domnul Sever Drăguțescu are o familie numeroasă, trăiește pe picior mare. Vara, de regulă, se retrage la proprietatea sa de la Vâlcea împreună cu tot personalul aflat în serviciu. Până la trista întâmplare avea neclintita convingere că locuința sa e apărată ca o fortăreață. La această iluzorie părere mai contribuie și vecinătatea casei sale cu sediul Companiei gardienilor publici. Să vedem ce se poate spune despre domnul Gogu Bălăceanu… E un tip jovial, petrecăreț, amator de mici și nevinovate aventuri. Să nu

înțelegem că frecventează casele cu renume prost. De pildă, ultima sa „protejată”, o fată de vreo optsprezece ani, al cărei salariu de dactilografă nu-i ajunge să-și pună frumusețea în valoare; e o fată mai stilată, cu un pic de conversație și oarece lustru. Or, această „dulcinee” din Vitan are un văr și nu e vina ei că acest văr se numește Baronică.

— Vrei să spui că Baronică s-a folosit de ea?

— Exact așa, domnule Mărgărit. Unul din șobolanii ăia, numiți pretențios „informatori” a vândut pontul unui agent de-al nostru. Astăzi, după ce-am trecut-o și pe ca în carnețelul meu de bal, am verificat și, după numai zece minute, fata a declarat că Baronică i-a cerut să-i subtilizeze cheia „amorezului”. Amorezul când a părăsit casa n-a băgat de seamă. În acest timp Baronică a luat mulajele nestingherit, i-a înapoiat fetei cheile și a dispărut, nu înainte de a-i înmâna o sumă destul de frumușică. După trei sferturi de oră domnul Bălăceanu a reapărut îngrijorat, sesizase între timp că-i lipsesc cheile. Fata i le-a înapoiat și gata treaba!… Desigur că aceste lucruri nu figurează în dosar. Chiar dacă i-ar fi dispărut cheile cu totul, fiți siguri că de teama unui scandal domnul Bălăceanu n-ar fi făcut tapaj pe chestia asta! Să vedem acum ce știm despre domnul Secăreanu. Un tip doldora de bani, dar robit ca și ceilalți unei singure pasiuni: pictura. Colecția sa nu era cu nimic mai

prejos decât a celorlalți. E un personaj întreprinzător, activ și un perfect om de lume. Printre proprietățile sale se numără și cabaretul *Carmen*. Dumneavoastră sunteți, după câte am constatat, niște frecvenți oaspeți ai acestui local. Să nu-mi spuneți că nu-l cunoașteți pe domnul Secăreanu.

— Îl știm la fel cum îl știe toată lumea, rosti șters Braghină. Personal nu-l cunoaștem. Eu, dacă vrei să mă crezi, de când ne mai abatem pe-acolo la câte-un păhărel, nu l-am văzut niciodată.

— Tot ce se poate. Nu fac nicio vină nimănui. Dar pe Teofil Berescu, șeful localului, trebuie să-l cunoașteți.

— Și dacă o să-ți spun că nu-l cunosc ce-o să zici? întrebă puțin nervos, dar zâmbitor, Mărgărit?

— Am să-ți spun că-ncerci să mă duci. Dumneata, ca fost polițist n-ar trebui să ai o memorie așa de scurtă. Vă cunoașteți de la afacerea de acum patru ani, de la Malaxa, domnule Mărgărit. Atunci când tocmai începutul amiciției cu Berescu a coincis cu sfârșitul carierei dumitale de polițist. Dar asta mă interesează prea puțin.

— Sigur, domnule Bretan, rosti Braghină. Vorbeai adineauri de Secăreanu. Continuă.

— Domnul Secăreanu intenționa încă din primăvară să se mute. A cumpărat pe la începutul verii o foarte frumoasă vilă în Cotroceni. Familia sa și servitorii s-au

și mutat în noua locuință. Restul de mobilier și pinacoteca au rămas însă la vechea locuință. Domnul Secăreanu a motivat acest lucru invocând o modificare a etajului vilei din Cotroceni și numai după aceea va aduce tablourile și restul de mobilă. Deci, practic, nu mai locuia nimeni acolo. Trimitea săptămânal o fată care ștergea praful și aerisea. Vă puteți imagina cât de ușor se poate introduce cineva într-o astfel de casă. Nu e de mirare că a fost călcată. Altfel vorbind, constatăm că și la celelalte colecții s-a pătruns relativ ușor. Probabil că pe lista Creierului mai figurau și alte „obiective" dar probabil acelea nu puteau fi atacate în aceeași scară. Ideea Creierului a fost ca lovitura să se petreacă într-o *singură* noapte. Dintr-o singură mișcare! Altfel dispare surpriza. Bănuiesc că nu i-a trebuit mai mult de câteva ceasuri pentru întreaga operație. E o performanță! Ce a urmat, știți și singuri. Alertă în Prefectura Generală, care și-a asumat cazul, investigații, cercetări rămase, după cum se știe, fără niciun rezultat Niciun semn de forțare a ușilor, a ferestrelor, nicio amprentă sau vreo urmă care să trimită undeva. Sunt interogați servitorii, anturajul acestora, sunt verificate alibiuri. Sunt chestionați discret, dar temeinic, prietenii, rudele, cunoscuții păgubașilor, dar nimic. Se umple pe nesimțite unul din cele mai voluminoase dosare din câte am întâlnit. Sunt întoarse pe dos mahalalele, arestați și

dați prin sită tot felul de „clienți”, eliberați în cele din urmă din lipsă de probe. Sunt întoarse pe dos prăvăliile și locuințele anticarilor, negustorilor și tuturor intermediarilor de obiecte artistice, dar, nimic, nimic, nimic! Ziarele urlă, opinia publică fierbe, numeroși oameni înspăimântați se-ntorc din concedii, iar Prefectura și oamenii ei orbecăie, dând asigurări fără acoperire. Încet, încet, lumea se obișnuiește cu situația și timpul trece în favoarea făptașilor. Și iată că după o lună și jumătate o nouă spargere se comite la locuința consilierului regal Catargi. Amănuntele le cunoașteți din jurnale. Lovitura eșuează lamentabil. Se dovedește relativ repede că autorii ei sunt Cârjaliu, Baronică și Cotoaibă… Având experiența primei lovituri, chiar dacă atunci au fost vioara a doua, încearcă și ei o lovitură asemănătoare, pe cont propriu. Astfel Cârjaliu pune la punct un plan destul de ingenios pe care l-ar fi dus la bun sfârșit, dacă ar fi avut un dram de șansă. Știți ce-a urmat.

— Ți-ai ratat cariera, domnule comisar. Ce bani ai fi scos cu dox[45]-uri și aventuri! Zău, ești diabolic de fantezist. Și noi, doi oameni în toată firea căscăm de două ceasuri gura la dumneata mai rău ca niște țânci!

— Să zicem că toate acestea ar avea o noimă, zise

[45] Un tip de roman interbelic în fascicole.

Braghină. Totuși nu m-ai convins că între afacerea colecțiilor și afacerea Catargi există o legătură. O chestiune materială, greu de dat peste cap, nu o speculație.

— Domnule Braghină, m-ai acuzat de exces de imaginație, de fantezie bolnăvicioasă. Mă rog. Polițistului i se cere rațiune și raționament, dar practica meseriei îi forțează mai mult imaginarul; ipoteza, presupunerea, înțelegi? Dar să nu omitem un alt ajutor neprețuit al polițistului: *întâmplarea.* Mica șansă a întâmplării. Fosta gazdă a lui Cotoaibă, avocatul Părchișan, ca bun gospodar ce e, s-a gândit să-și repare chioșcul pe care-l are în grădină. Unul din lucrători a lovit din neatenție și a spart un ghiveci cu flori. Dintre cioburi și pământul risipit a ieșit la iveală o legătură de chei. A presupus că sunt ascunse acolo de Cotoaibă. Unul din agenți a mers pe la casele păgubașilor. Trei dintre ele se potriveau de minune.

— În fine, un lucru mai palpabil. Dar acum pentru că am înghițit povestea asta, lămurește-ne de ce te interesează persoanele noastre?

— Pentru că sunteți și voi vârâți până peste cap în această istorie. Nu cunosc prea bine în ce constă aportul vostru concret în prima spargere, dar în desfășurarea celei de-a doua am convingerea că sunteți cei care-au dus la îndeplinire ordinele Creierului. Mai precis,

sunteți direct răspunzători de uciderea lui Baronică și Cotoaibă și a cuplului Cârjaliu – Zorica Mattara. E nostim, nu-i așa?

— Sigur, domnule Bretan. Tot rahatul ăsta care l-ai întins ca o peltea până acum trebuia să aibă și un moț. Dar nu e de mirare, cu căldurile astea din ultima vreme. Ai făcut precis insolație! Mărgărit își însoți spusele de un râs repezit.

— Îți dai seama ce afirmație gravă ai făcut? îl întrebă și Braghină, rostind aproape solemn întrebarea.

— Nu cumva tot noi l-am omorât și pe Armand Călinescu? se-nfurie subit Mărgărit, lovind masa care trozni din toate încheieturile.

— De ce te-nfurii, colega? îl apostrofă zâmbind Braghină. Te enervezi în loc să te distrezi, ce Dumnezeu? Nu ești curios să vezi ce-a brodat creierașul domnului comisar și despre noi?

— Chiar așa, surâse cam strâmb Mărgărit. Ia zi, dom'le!

— Despre felul în care v-ați descotorosii de Baronică nu-mi este prea greu să-mi imaginez. Ați făcut-o sâmbătă noaptea și ați folosit *Opelul* lui Drăcea. Pe banchetă au rămas câteva mici pete de sânge care a fost identificat ca fiind al victimei. S-a mai găsit și un nasture de la fulgarin. De aceeași mașină te-ai folosit, domnule Mărgărit, când ai apărut luni seara la pensiune și te-ai

strecurat în camera fetei. Agentul nostru care pândea acolo te-a zărit destul de bine, chiar dacă la confruntarea cu presupusul ucigaș – Horațiu Cârjaliu – a fost puțin derutat și l-a indicat pe acesta. Dar dumneata semeni izbitor cu Horațiu, de parcă ați fi frați. E o coincidență care a servit foarte bine. Dar agentul nostru nu e un începător. După felul cum te-ai comportat și acționat și-a dat seama că ești un profesionist. Și într-un fel ești. Un fost polițist nu se debarasează de ticurile, prudența și stereotipiile meseriei. În privința dumitale, domnule Braghină, lucrurile sunt ceva mai clare. Ai fost văzut destul de bine de oamenii mei. Cu tot întunericul, și eu pot spune că te-am observat destul ca să fiu convins acum că nu e vorba de altă persoană.

— Noaptea toate pisicile sunt negre! Nu ți se pare?

— Așa o fi, dar să revin la domnul Mărgărit. Tot dumneata l-ai împușcat și pe Cotoaibă. În tinerețe erai un trăgător foarte bun. Ai făcut chiar parte alături de domnul Braghină și de Cârjaliu din lotul care a participat la un însemnat concurs de la München. La modă pe atunci era o armă de mare viteză, *Krupp-Blietz*. Din lot nu lipsea atunci nici Gherase Duță. Deci, iată o primă constatare. Vă cunoșteați destul de bine cu cei pe care i-am numit. Bineînțeles n-ai folosit arma dumitale și nici pe a lui Vlad Cârjaliu. Era puțin bătător la ochi. Cineva a sustras-o, introducându-se în casa pustie,

sigilată, pe a lui Gherase Duță. După această acțiune atât de îndrăzneață, ce puteam crede? Că isprava „e lucrată” în manieră legionară și că o vom trece în contul lor. Bănuiala va cădea cu siguranță pe Horațiu Cârjaliu. Un tip dur, obișnuit cu crima și deci capabil de un asemenea act. Un eventual martor mai puțin atent, sau fără o memorie prea bună, vă poate confunda foarte ușor. Se mai știe că și Horațiu e un fost trăgător de tir, deci familiarizat cu armele tip *Krupp-Blietz.* Am studiat arma și unul din agenți a presupus că cel care a folosit-o e stângaci. Dumneata ai un ten gras, transpiri ușor. Ia spune-mi, când iei linia de ochire, pe care parte a patului îți lipești obrazul?

— Sunt stângaci, într-adevăr, dar asta puteai s-o afli și din revistă. Cu chestia asta nu poți prosti nici măcar pe portarul tribunalului.

— Lasă asta, Ilie! mai bine ne-ai spune, domnule comisar, de ce crezi dumneata că accidentul de la Posada nu e accident? interveni și Braghină.

— Puteți să-mi spuneți unde vă aflați în seara presupusului accident?

— Aici în București, într-un cerc de amici, la o canastă. Au să râdă pe săturate când le-om povesti această aventură. Ce spui dumneata e o întreagă aventură!

— După părerea unor martori demni de încredere, în

seara aceea v-ați aflat la Breaza, la hanul *La Cerbul Alb*. Unde, întâmplător, într-un separeu cinau și cei doi porumbei ce aveau să devină îngerași peste vreo două ceasuri. Astăzi am fost la Breaza și patronul și ceilalți angajați pot confirma spusele mele. Apoi, tot ca noutate, ce ziceți de o canistră pescuită în Prahova, la numai un kilometru de locul accidentului? S-ar putea ca laboratorul să găsească unele amprente. Tot astăzi am trecut și pe la adresele păgubașilor. Înarmat cu portretele domniilor voastre. Și aproape toți confirmă că prin luna aprilie un inspector de la Societatea de electricitate a cercetat minuțios candelabrele, tabloul cu siguranțe, prizele…

— Nimeni nu mă poate acuza că-mi fac meseria!

— Perfect adevărat. Dar ai comis o mică neglijență, domnule Mărgărit. Am poposit și pe la biroul unde lucrezi. Șeful dumitale e un tip foarte amabil. M-a lăsat să mă uit prin rapoartele dumitale de control. În luna aprilie ai controlat cincisprezece locuințe. Dar de văzut ai fost văzut doar în casele care peste câteva săptămâni aveau să fie jefuite.

— Parcă alți inspectori nu trec din burtă inspecții pe care nu le-au făcut? Și șefu' mai știe câte ceva, mai închide ochii.

Câteva clipe domni o tăcere apăsătoare și abia acum își dădu seama Bretan cât de izolată e casa. Nu percepea

dinspre stradă nici cel mai mic zgomot. Și, probabil, nici invers…

— Domnule Bretan, nu pot spune că n-am ascultat cu interes istorioara. Pare verosimilă pentru urechile unui profan. Și chiar palpitantă, dacă intră pe mâna unui ziarist bun. Din fericire justiția se compune din oameni fără imaginație, indivizi limitați de articole, paragrafe – și dialogul unui polițist oricât de inteligent cu un procuror, fie el oricât de receptiv, se bazează, în exclusivitate pe martori și pe dovezi materiale, fără dubii. Nu pe coincidențe, apropieri, deducții, presupuneri, nu pe colaje de adevăr și imaginație, mă înțelegi, da? Să zicem că obții mandate de arestare. Ce realizezi? Mecanismul justiției noastre greoi și complicat se va pune în funcțiune, așa cum îl știi. Opinia publică abia așteaptă să vadă oamenii legii războindu-se între ei. Ce-ai vrea de fapt să stabilească ancheta finală? Că noi suntem autorii crimelor, sau unde sunt tablourile? Știi, sau bănuiești măcar unde sunt acestea? Ești sigur că tablourile n-au făcut picioare? A trecut destul timp, domnule! Și apoi, te asigur că în ceea ce ne privește, dacă ai presupus că știm să atacăm, să fii sigur că știm să ne și apărăm. Avem noțiunea de alibi. Și cu un apărător mai bunicel, toate „probele zdrobitoare” pe care le-ai enunțat se vor risipi ca un pumn de confetti. Chiar dacă, să zicem, se conturează o acuzație,

închipuie-ți ce maraton te așteaptă! Un eventual proces ca acesta e de durată. Între timp apar destule elemente, dispar altele. Ia gândește-te cât de adesea se pot înșela martorii! Câte retractări ulterioare ale depozițiilor! Și, repet, scopul principal al acestui ipotetic proces ar fi nu atât pedepsirea unor criminali, ci recuperarea pânzelor dispărute. La asta se așteaptă opinia publică, la această finalitate. Dumneata ești un bărbat tânăr, îmi dau seama că și de perspectivă. Cu șanse mari să urci în ierarhie. Știi bine că în ascensiune nu întotdeauna primează calitățile și capacitatea. Nu-ți trebuie un compromis atât de răsunător! Dacă ai să te detașezi puțin de situație ai să remarci că ceea ce ți se pare acum sigur și greu de doborât, mâine vei constata destule chestiuni care scârțâie. Să fim realiști, domnule comisar! Chiar dacă pentru public va părea picant și excitant acest posibil proces, el nu poate fi popular în lumea noastră a mânuitorilor legii. Închipuie-ți numai, ce mană cerească pentru jurnale: „Un fost polițist și un inspector de Siguranță pe banca acuzării". „Un polițist acuză poliția"! Gândește-te la implicațiile ce s-ar putea naște. Va plana un mare blam asupra întregului aparat al poliției. În al doilea rând va fi un triumf al procurorilor, avocaților și judecătorilor, care-i știi cât de înfumurați și cu câtă desconsiderație privesc munca polițistului de rând. Înainte de a putea impune adevărul pe care-l

dorești, trebuie să impui asupra acestei mentalități, pricepi?

— Întotdeauna cei mai odioși mi-au părut nu infractorii clasici ci aceia care răsar tocmai de pe partea cealaltă a baricadei, aceia care sunt unși cu toate alifiile și sunt cel mai greu de stârpit.

— Texte de parlament, domnule comisar! Dar, hai să-ți mai arăt ceva. Îți merge vestea că ești onest, muncitor și capabil. Asta va fi impresia generală până în momentul în care ai să treci la fapte. Dar, ia privește, numai! La lumina chioară a becului din tavan Braghină dăduse la iveală câteva fotografii care-l înfățișau pe comisar în compania Wandei, fotografa.

— Acum patru ani ai scăpat-o dintr-o încurcătură. Această femeie care nu lasă indiferentă nici măcar o statuie! N-are rost să dăm amănunte. Esențial e faptul că de dumneata a depins situația ei la vremea aceea. Cineva e dispus însă, la un moment dat, să sugereze că ajutorul n-a fost chiar dezinteresat și doar de dragul onestității cu care te împăunezi. Ba chiar poate jura că a văzut când Wanda ți-a încredințat o sumă destul de frumușică. După cum vezi și dumneata, poți apărea într-o lumină proastă, chiar dacă acum ai să protestezi că nu e adevărat. Sigur că nu e adevărat, dar asta n-o știm decât noi. Hai acum să-ți mai fac o confidență. Ai afirmat că martorii tăi „cheie” ar fi proprietarii de la

Cerbul Alb de la Breaza. Ei, zici tu, vor susține, că în seara accidentului de la Posada eram și noi în local. Așa crezi tu că vor susține. Dar hai să vezi profilul moral al acestor „samariteni de la răscruce”. Patronul hanului n-are un trecut de îngeraș de pus la altar. A făcut și un pic de pârnaie, pe nevastă-sa a cules-o dintr-un șantan bucureștean, avea condicuță, chiar dacă acum face pe doamna. Pe vremea acelei tinereți zvăpăiate, actualul hangiu lucra la fabrica de chimicale Kreis. Nevoia de bani l-a împins la prostii. A fost arestat de brigada doi. Acolo unde domnul Mărgărit, aici de față, l-a avut în anchetă. Ce părere ai?

— Una singură, zâmbi Bretan. Se va sugera în instanță că e vorba de o tardivă răzbunare. Că domnului Mărgărit, cel care acum zece ani l-a trecut pe hangiu prin pumnii săi, i-a venit rândul. Apropo, domnule Mărgărit, ești cotat ca un individ de o mare violență. Așa mărturisesc foștii dumitale colegi.

— Vezi, domnule comisar? Numai două chestiuni pe care ți le-am expus pot crea neîncredere, derută, îndoieli. Se mai pot adăuga și altele.

— Sigur. Intimidările de martori, compromiterea persoanelor, șantajul fac de mult parte din arsenalul dumneavoastră. Ceea ce faceți sau încercați acum și cu mine. Dar, hai s-o scurtăm! Toată pledoaria dumitale nu conduce decât la un singur lucru. Vreți să faceți cu mine

un târg. Cine v-a trimis? Berescu… Titi Prințu? Ia spuneți?

— N-are importanță cine, domnule. Important mi se pare conținutul celor ce am să-ți comunic. Fii dumneata un om de înțeles, lasă bățoșenia și morga asta de justițiar!

— Am înțeles perfect ce mi se cere. Să abandonez cursa și în schimb să mi se ofere ceva contra tăcerii. Cu ce anume s-a gândit cineva să mi-o cumpere?

— Un post de inspector în Prefectură, un concediu bine mersi, să zicem în Elveția, și asta… Mâna lui Braghină transcrise pe dosul unei fotografii o sumă.

Bretan rămase cu ochii pironiți asupra lor și pricepu cât de încordați erau. Își aprinse o țigară, cu gesturi încete, ca și cum ar cugeta.

— Spuneți celor care v-au trimis că eu nu practic tarifuri de bordel! Suma asta e departe de a deveni o tentație. Nu faceți decât o tentativă de mită, o corupție oarecare. Cu numai o mie de taleri, Robespierre[46] nu accepta să fie corupt, dar cu o sută de mii se putea socoti tentat. Această sumă nu-mi ajută la slăbirea memoriei.

---

[46] Maximilien François Marie Isidore de Robespierre (n. 6 mai 1758 – d. 28 iulie 1794); (După Calendarul Republican data decesului este 10 thermidor an II). A fost executat prin ghilotinare în Piața Revoluției (place de la Révolution, astăzi place de la Concorde); cunoscut contemporanilor săi ca „Incoruptibilul”, este una dintre cele mai cunoscute figuri ale revoluției franceze. A fost unul din discipolii lui Jean-Jacques Rousseau.

După o scurtă pauză, aproape silabisind: E vorba de un jaf de mari proporții, de patru omucideri, nu de un geamantan furat în Gara de Nord!

— Ia uite, jigodia! izbucni Mărgărit, sărind ca împins de un resort. Mă așteptam să refuze, domnule, dar să pretindă de o sută de ori mai mult!…

— Dai cumva din buzunarul dumitale, domnule Mărgărit? Conștiința e o marfă rară și scumpă, aproape de neprețuit. Fii mulțumit că am acceptat că are un preț, înțelegi? Am omis un amănunt. Când ați binevoit să mă ridicați din fața Palatului de Justiție, tocmai fusesem în vizită la un procuror. I-am lăsat dosarul să-l studieze. Crezi că „amnezia” lui nu va costa? Amnezia procurorilor e mult mai scumpă decât a muritorilor de rând.

— Dar nu te-ai gândit că poți păți și una foarte ieftină? Dricul primăriei nu e prea scump. Cu jerbe și coroane, cu slujbe, n-o să coste mai mult de cinci mii, râse Mărgărit. Și-apoi, nu uita că știu că un procuror e om. Un om cu nevastă, copii, căruia i-e drag să trăiască, și care dintr-o dată poate păți ceva trist.

— Lasă tâmpeniile, i-o reteză Bretan rece și tăios. Să nu uităm pentru ce am fost adus aici. Pentru un târg. Ați obținut acordul meu. Dar numai la prețul acesta. Transcrise apăsat, cu cifre mari, suma. E ultimul meu cuvânt. S-a făcut târziu. Pentru detalii, știți unde mă

găsiți.

— Nu e nicio grabă, domnule. Va trebui să mai rămâi. Avem și noi nevoie de un răgaz, ca să transmitem oferta dumitale. Și asta, acum. La prețul absurd pe care l-ai cerut, ce mai contează un ceas, două?

Bretan nu răspunse, ci se ridică. Încheindu-și mașinal haina. Prinse, într-o fracțiune de secundă, un schimb de priviri între cei doi. Deloc greu de tălmăcit. Își simți o clipă tâmplele reci. Bătăile inimii i se păreau rare și depărtate. Se aplecă puțin spre masă, scutură cu un gest leneș țigara în scrumiera improvizată. Deodată, apucă fulgerător de tăblia mesei, o ridică brusc și-l izbi pe Braghină, aflat mai aproape, drept în piept. Îi zări perplexitatea și la fel de fulgerător expedie cu sete o directă în maxilarul lui Mărgărit. Capul acestuia zvâcni în sus, spasmodic, și nu avu cum să evite ciocnirea de perete. La zgomotul înfundat se adăugă și cel sec al revolverului care-i căzuse pe dușumea. Braghină dezmeticit se repezi ca un taur, dar Bretan eschivă și-i trimise un genunchi în bărbie, proiectându-l în cealaltă parte a încăperii.

— Paștele mă-tii!… și cui te-a făcut. D-ăsta mi-ești, hai? gâfâi Mărgărit, cu chipul congestionat de furie. Se aplecă să culeagă revolverul, dar dintr-un salt, Bretan îi apucă încheietura și-i răsuci mina, apăsându-l cu umărul de zid.

— Jos arma, lepădătură? tună un nou glas venind dinspre intrare și ușa sări în lături. Din poziția în care se afla Bretan îl văzu pe Braghină, exact cum căzuse, puțin ghemuit, dar scoțând rapid revolverul. Trase un foc în direcția ușii, fără să ochească. Câteva așchii săriră din tocul ușii. Celălalt din prag ripostă aproape simultan și mâna înarmată a lui Braghină țâșni în sus. Scoase un răget înăbușit și se propti moale de perete apucându-și automat mâna rănită cu cealaltă.

— Cu animalele astea știam eu c-o să iasă rău! Sunteți teafăr, domnule comisar?

Făptura lui Miercănuș parcă umplu încăperea. Profitând de năuceala lui Mărgărit îi puse cătușele. Celălalt gemea încetișor, privindu-și parcă mirat încheietura sfărâmată din care sângele curgea gros și molcom.

— Vă rog, domnule comisar, duceți-l pe ăsta la mașină, zise Miercănuș, îmbrâncindu-l pe Mărgărit spre ușă. De domnu' ăsta Braghină o să mă ocup eu.

— E o hemoragie puternică, spuse stins Bretan, aplecându-se spre Braghină. Leagă-l cu batista, Valerică!

— Vă rog să faceți cum v-am spus! O să aștept să i se scurgă și ultima picătură de sânge. Chiar asta o să aștept. Dacă ține la viață și la sângele lui. Să ne spună ce are de spus. Altfel crapă aici ca un câine.

Șaisprezece

— Ce splendoare! Natura e întotdeauna un spectacol divin.

Vocea dogită a bătrânei avea ceva tânguios. O sinceră și spontană mirare îi îndulcea timbrul de fumătoare înrăită. Își înfipsese monoclul între cutele pielii pergamentoase, orânduite ca niște salbe mărunte pe sub ochii bulbucați. Cele două fetișcane gemene care o încadrau duseră și ele automat la ochi niște binocluri de teatru, mici și sidefate, de parcă discul pur al soarelui ce cobora treptat în albia însângerată a fluviului ar fi trebuit văzut neapărat mai de aproape. Expresia de încântare ipocrită a fetelor, apărută în dublu exemplar, stârni zâmbetul atașatului de presă von Heldorf, tolănii într-unul din șezlongurile presărate pe punte. Alături se afla ziaristul acela spaniol, cunoscut la Clubul de presă, în compania căruia golise deja o sticlă de vin de când *Prinz Eugen,* alb și elegant se desprinsese de la cheu.

— Asemenea priveliște ar trebui imortalizată, le vorbi bătrâna fetișcanelor, schimbând tonul. Câtă nepăsare la tinerii ăștia! Rostise vorbele tare intenționat, ca să fie auzită. Dacă ar fi izbucnit vreun incendiu, sau dacă vreo stricată ar fi făcut baie într-o cadă de șampanie, ar fi țăcănit din aparatele loc ca niște mitraliere. Astfel de

lucruri îi încântă pe gazetari!

— Ai văzut, dumneata, *mutti*, așa ceva în reviste? se repezi curioasă una din fete. Hai povestește-ne, povestește-ne! Dar bătrâna ridică din umeri și le făcu semn s-o însoțească mai departe.

— Scârnăviile astea mici se-nșală, dacă speră că vor auzi cine știe ce poveste porcoasă. Știți cine e cotoroanța, *señor*? îl întrebă von Heldorf pe celălalt. E soacra jivinei aceleia primejdioase, *Obersturbanführehrul* Goetz, cel cu discursul inaugural. Râse încetișor, își îndreptă trupul mătăhălos revenind la verticala și rosti cu amuzată îngrijorare:

— Trage al naibii fluviul ăsta! Am cam rămas pe uscat, *señor*, adăugă, și, apucând sticla golită, o aruncă cu forță departe în apă. Ei, steward, ce e lipsa asta de considerație? Încă o butelie, te rog!

— Cred că ar trebui să ne rezervăm pentru diseară. Tocmai doream să vă cer scuze, aș vrea să mă retrag pentru o oră. Să-mi fac puțină ordine în însemnări. Trebuie să trimit știrea chiar mâine dimineață. Vă văd mai târziu?

Stewardul, un tânăr voinic aduse o sticlă, dar zăbovi câteva clipe până a o destupa. Von Heldorf îi zâmbi spaniolului și-i răspunse:

— Mă găsiți tot aici! *Hasta pronto, señor*!

Toledo coborî treptele, traversă puntea a doua și se-

ndreptă spre cabina ce-i fusese repartizată. O porni în lungul coridorului, mărginit de o parte și de alta de cabine pe ușile cărora erau aplicate etichetele cu numele celor invitați să petreacă la bordul luxosului *Prinz Eugen* „câteva zile de neuitat”. Cu aceste cuvinte se încheiase cuvântul inaugural al „jivinei primejdioase”. Banalități umflate, sforăitoare, subliniind misiunea istorică a Germaniei și a *Führerului,* accentuând nevoia unei cât mai strânse colaborări cu armatele aliate și prietene, „mai multă combativitate și efort” pentru victorie! Victorie! Laitmotivul oricărei cuvântări, victoria din Est, mai cu seamă! Desigur o victorie a distrugerii, a morții! A suferinței și a morții! Adunătura de imbecili scrobită, zâmbitoare, adunătura de cocote și „măști”, adunătura asta de „operetiști”, de „fripturiști” aplaudă, e aplaudat și el, desigur… De undeva însă simte răzbătând surd, ca un zumzet subteran, vocile sutelor de aparate de radio ce anunță moartea, o anunță pe toate tonurile și în toate limbile, moartea… așa cum tot moarte înseamnă și aplauzele „operetiștilor” năuciți de albeața ireală a vaporului de sclipirile alămurilor, de albul uniformelor, de albul șampaniei, de lunecarea asta ca de lebădă a lui *Prinz Eugen* peste spinarea smolită ca de animal somnoros a Dunării, așa cum o vede el acum prin ochiul rotund al hubloului; „Vă dorim să petreceți zile de neuitat!”

Înserarea făcea acum ca interiorul cabinei să pară și mai mic. Zumzetul stins al motoarelor transmitea pereților o fină vibrație. Aprinse lumina și deși totul părea în ordine fu sigur că cineva îi răscolise prin lucruri. O mână expertă, abilă, așa cum se obișnuiește și după cum se așteptase. Cum probabil se procedase prin mai toate cabinele. Oricum bagajul său nu putea atrage prin nimic atenția. Bagajul unui ziarist spaniol în drum spre front pentru a trimite materiale ziarului său din Madrid. Un ziarist care și-a permis o escală și s-a simțit dator să participe la acest eveniment monden. Fusese suficient să apară la Clubul german de presă. Nici n-a trebuit să deschidă gura. Erau foarte mulți ziariști străini prezenți acolo. N-a discutat cu nimeni în mod special. La plecare însă avea în buzunar o invitație pentru croaziera cu *Prinz Eugen*.

Observă că cel ce răscolise prin lucruri se mărginise la un control de rutină. Nu umblase în căptușeală în căutare de ascunzători secrete. În buzunarele unui costum nu putea găsi decât bilete vechi de intrare la Prado, un bilet de „corrida”, un carnet cu însemnări – în spaniolă firește. Apoi pașaportul de autentic cetățean spaniol, legitimația de ziarist și bani, un teanc impresionant de mărci germane. Aparatele foto erau la locul lor în servietă, la fel și cei doi acumulatori pentru bliț. Un control de rutină, nu prea minuțios cum se

obișnuiește. Cine să fi fost? Poate unul din stewarzi? Cei în uniformele bine cunoscute nu prea aduc a stewarzi. Sunt prea voinici. Și cel care destupase sticla de vin o făcuse cu prea puțină îndemânare. Nu ca un steward autentic. Stewarzii sunt de regula adolescenți delicați, subțirei și puțin triști, chiar dacă zâmbesc clienților și pasagerilor. Cei câțiva pe care-i văzuse au zâmbete impertinente când cred ci că nu-i observi. Sunt prea bine făcuți și au ceva ce nu li se potrivește. Precis!

Peste un ceas și jumătate va începe banchetul inaugural. Se vor așeza cu toții în sala careului mare, la masa aceea lungă în forma literei U. O lume scrobită, dichisită, uniforme strălucitoare, umeri goi, bijuterii și tot ce ține de recuzita unei astfel de ocazii. Poate ca să nu se observe că oaspeții sunt cam de mâna a doua. Că personalitățile politice, culturale, de afaceri invitate nu prea onoraseră invitația. Mulți, foarte mulți adjuncți, locțiitori, înlocuitori, deci un eșec pe undeva.

Pătrunse în minuscula cabină a toaletei. Un spațiu exploatat la sânge. Duș, chiuvetă, oglindă, prosoape mari și pufoase de un cărămiziu închis, ca sângele închegat. Ridică capacul vasului de la WC. Introduse mâna în apa călduță ce bolborosea încetișor. Era sigur că aici nu umblase nimeni. Un control de rutină, nu putea fi suspectat de ceva! Numai în astfel de cazuri se întorc toate pe dos. Pipăi fundul vasului și regăsi punga

ermetic închisă. Puse capacul la loc și se reîntoarse în cabină. Se gândi că ar fi nimerit să iasă și să facă un tur al vasului. Să observe anumite lucruri și să verifice. Diseară va fi nebunie, șampania va curge din belșug, și poate atunci o să încerce să se strecoare în cală. Când toată lumea va petrece și vigilența nevăzuților paznici se va mai toci. Atunci poate…

*

— Ei, chiar aici nu mă așteptam să te descopăr!

— Pentru că bănuiești că nu-i prea am la inimă pe nemți?

— Dacă ar fi după sentimente nici eu nu m-aș afla, șopti Wanda aplecându-se la urechea lui Bretan.

— Sau, mai exact, te gândești: ce caută un pârlit de comisar printre atâta ștăbime? Ia zi, fii cinstită! Un intrus în *high-life*!

— Numești *high-life* adunătura asta pestriță? Dă-mi voie, sunt samsar și geambaș în privința asta! Aș putea să număr pe degetele unei singure mâini câte persoane de calitate am văzut. Iar tu nu lipsești dintre ele!

— Ca de obicei vrei să scapi printr-o lingușeală. Am aterizat aici din pură curiozitate. Șeful a binevoit să-și rupă piciorul de fericire că a fost avansat. Invitația a primit-o el, dar mi-a pasat-o apoi mie. M-a îndemnat stăruitor să vin, aproape m-a obligat. De ce să pierd ocazia?

— Cred că deslușesc o notă falsă în acest cântecel pe care mi-l torni.

— Va trebui să discut ceva cu tine, dar nu aici la masă.

— Tot despre Titi Prințu? îl iscodi Wanda.

— Ai și tu o obsesie. Nu te uita acum în direcția lui, parcă a priceput că vorbim de el și se uită încoace. Hai, zâmbește-mi și spune ceva.

— Invită-mă la dans și o să discutăm nestingheriți. Ringul era aproape gol. Invitații se așezaseră temeinic la masă și după o alocuțiune scurtă a comandantului navei, conform tradiției marinărești, începuseră cu toții să atace bunătățile aduse cu precizie matematică de o armată de chelneri.

— Azi am avut o zi infernală. De ieri, azi noapte, azi toată ziua. Abia dacă am trecut pe acasă să mă schimb și apoi să ajung la Giurgiu. Tata mi-a telefonat și m-a informat despre reținerea lui Paul. Mi-a zis că l-au luat de la tine de la Studio. Am rămas perplex. Trebuie să fie o eroare.

— Se pare că lucrurile sunt mai serioase. Siguranța l-a urmărit de fapt pe Kuky Streja. Acesta susține că avea acolo la mine întâlnire cu Paul, ca să-i predea nu știu ce. Au dat năvală câțiva agenți și i-au înhățat pe amândoi. Mi-au spus fetele. Eu eram plecată, când m-am întors te-am căutat.

— Pe tine nu te-au chemat acolo?

— Nu, dar probabil că n-au să întârzie s-o facă. Dar știu ce-am să le spun. Am să-i fac de două parale! Paul e încă un copil! Și mi se pare caraghios să acuzi de comunism pe un tip ca Kuky! E aberant!

— Ai să declari, dragă Wanda, că tu l-ai chemat pe Paul, ca și altă dată, să-i propui o colaborare. Că știi că e încă în vacantă și-i trebuie bani. Orice motiv ar fi avut să treacă pe la tine, sunt convins că o să se agațe de soluția asta. Am să intervin și eu confirmând că trebuia să te viziteze și să discutați.

— Chiar aș avea nevoie de el, Horia. Vine acum peste o lună toamna, vreau o revistă de toamnă și Paul e un băiat atât de plin de idei, de fantezie!

— Sunt realmente îngrijorat.

— Văd că te uiți cam insistent la grupul din colț. Cine te interesează dintre ziariștii de-acolo?

— Ziariști sunt? Mă uitam la bărbatul cu barbă argintie, îmi pare cunoscut. Dar nu prea știu de unde să-l iau. Mi-e foarte cunoscut.

— E un tip cam exotic. E spaniol, am aflat. E în drum spre Rusia. A făcut aici o mică escală și profită și el de croaziera asta. Îi poate da și lui Franco idei asemănătoare. Dar văd că nici pe tine nu te slăbește din ochi cineva. Când ai urcat ultimul pe pasarela vasului, am văzut-o bine pe Machelle Comănești cum te-a privit. Am sentimentul că te place. Instinctul nu mă-nșală,

dulăule! O trădează ochii, obrazul, nervozitatea! Uite cum te urmărește!

— Ți se pare. N-o vezi cum se amuză? Ce vesel grup! Râde și Titi! Și un ofițer german e cu ei!

— Probabil că papașa Secăreanu le spune o anecdotă. Ce tip mucalit și simpatic! Nu cunosc prea mulți afaceriști atât de simpatici!

*

— Doriți ceva, domnule?

Voce subțirică, adolescentină, zâmbetul puțin trist al stewardului autentic. Toledo fu surprins să-l descopere acolo pe coridorul pustiu. Îi ceru un pahar de *Martini* și-i dădu numărul cabinei. Când i-l aduse, îi întinse câteva mărci, pe care băiatul nu le refuză și se retrase. Sorbi cu înghițituri mici licoarea dulce-amăruie. Se ridică și încuie ușa cabinei. Trecu alături și cu mișcări precise, rapide extrase punga cauciucată. Constată mulțumit că ambalajul fusese perfect etanș. Desfăcu acumulatorul blițului din tocul său de piele și introduse acolo celălalt „acumulator”. Ambalajul îl strânse și-l vârî într-o mică despărțitură a geamantanului. Deschise apoi ușa cabinei. Nu afla nimeni pe coridor, ceea ce-i convenea de minune. De undeva de deasupra răzbăteau acordurile orchestrei, murmurul vocilor, râsete, comenzile chelnerilor. Ajuns în capătul coridorului, rămase câteva clipe contemplând imaginea punții

superioare iluminate *a giorno.* Ghirlandele becurilor colorate descopereau umeri goi, zâmbete perlate; o permanentă și nervoasă mișcare anima grupurile care se alcătuiau și se desfăceau în forfota frenetică a tuturor pasagerilor, fulgerele albastre ce aveau să conserve chipuri, zâmbete, cupe cu șampanie. Chiar în noaptea asta fotografiile, articolele trebuiau să ajungă în văgăunile mecanice ale redacțiilor și tipografiilor. Se opri când ajunse în capătul celuilalt coridor ce ducea spre sala mașinilor. Zări ușa de vizavi întredeschisă. Dar trebuia să treacă dincolo fără ca cineva să-l observe. Și acolo, așezat pe treptele unei scărițe, stătea un marinar. Așezat în profil și părea că ascultă sau privește ceva sau pe cineva. Auzi și vocea unei femei. Îl zări pe marinar ridicându-se și glasul femeii, chicotind, trăda un număr apreciabil de cupe golite. Cererile femeii nu erau deloc exagerate. Nu dorea decât să i se explice cum se coboară barca de salvare, mai solicita un binoclu. Toledo înțelese că acum era momentul cel mai potrivit să se strecoare prin ușa întredeschisă. Coborî treptele scării abrupte. Aici erau cabinele ofițerilor. O coti pe un coridor lateral îngust și se strecură printr-o altă ușă, mai scundă, unde îl aștepta o altă scăriță, aproape verticală. Culoarul devenise și mai scund iar pe deasupra se zăreau două conducte. Încăperile din stânga erau ale telegrafiștilor și a mecanicului-șef. Cele din dreapta

erau destinate subofițerilor tehnici, stațiilor și mașinilor. Trecu rapid de ușa întredeschisă a telegrafiștilor. Prin crăpătura ușii zări ceafa unui operator și căștile ce stăteau caraghios și strâmb. După vioiciunea vocilor pricepu că și ei petreceau. Ajuns în capătul culoarului desluși acum mai bine duduitul monoton al motoarelor auxiliare care antrenau pompele. Deschise cu destulă dificultate chepengul și se trezi într-o încăpere luminată slab. Era primul compartiment al sălii mașinilor. De jur-împrejur se putea circula pe niște rampe înguste mărginite de balustrade metalice. La aproape doi metri. În mijlocul încăperii, erau plasate două din motoarele navei. De jur-împrejur conducte, cabluri și acel miros de ulei, de motorină specifice locului. Dincolo, lanterna slabă, verzuie îi indica ușa prin care putea pătrunde în cala vasului.

*

— Sper că vă simțiți bine, domnule Bretan?

— Mă simt aproape răsfățat. Organizarea pare desăvârșită.

— Civilizația unei nații superioare are la bază o tradiție.

— Așa se pare. Germania are cea mai buna tradiție în privința chelnerilor și a serviciilor ireproșabile.

— Chiar dacă o spuneți puțin ironic, ați strecurat totuși un adevăr. O autentică civilizație nu poate face

rabat nici în laturile secundare, mărunte.

Kailidis își încheie spusele cu un surâs rece, dar perfect curtenitor. Bricheta aurie sclipi între degetele sale fine, propulsând o flacără albăstruie, nervoasă. Țigara părea nefiresc de albă în contrast cu tonul măsliniu.

— Dacă o să cădeți în chestii de politică vă arunc în apă! îi amenință mucalit Secăreanu cu havana sa lungă și groasă pe care de două ceasuri o ținea neaprinsă. Ia priviți ce micuță zburdă pe aici! Când eram tânăr ca voi țineam câte două pe-un picior. Dar unde ți-e prințesa, dragă Titi?

— A plecat să se schimbe.

— Ce ați spune de un pocheraș ceva mai târziu? propuse Secăreanu. Îl invităm și pe colonelul Wolf, și dacă o să accepte și domnul Bretan, o să fim exact câți trebuie. Ce spuneți, sunteți de acord?

— În principiu, n-am altă treabă, dar pe mai târziu. Acum trebuie să mai fac puțină conversație șefilor mei. Zâmbi Bretan a scuză.

— Ora două vă convine? Vă aștept în careul verde... E un loc liniștit și au un bar destul de bine garnisit. Vă rog să transmiteți omagiile mele domnilor inspectori Podoabă și Sturzu, și, dacă acceptă, îi invit la Sulina la un pescuit.

Dintr-un vălmășag multicolor apăru Machelle.

— A început dezmățul, rosti veselă. Câteva cucoane simandicoase au și început vânătoarea de marinari cu brațe tari! râse mai mult de încruntarea involuntară a lui Kailidis. Ia priviți numai ce i-a cerut o onorabila unui marinar. S-o dea huța cu barca de salvare. Ce amuzant! Acum vreau să-l răpesc pe domnul Bretan la dans. Vă lăsați corupt?

— Pe mine m-ai refuzat, rosti Kailidis zâmbind subțire.

— Ce reacție de băiat de prăvălie! Nu te-am refuzat, te-am amânat numai.

Secăreanu risc domol aplaudând cu mâinile sale moi și dolofane, iar Titi surâse exact ca la a treia lecție de surâsuri politicoase.

Dansau tăcuți, pătrunși de misterul tulbure al apropierii. În rotirile lente Horia reuși pentru o secundă să zărească și grupul câtorva superiori din Prefectură. Printre ei. Ca un catarg, statura slăbănoagă a lui Podoabă și lângă el chelia strălucitoare a inspectorului-șef Gicu Sturzu. Prietenii lui Arnăutu. Se arătaseră dezolați aflând motivul pentru care comisarul-șef nu putuse onora invitația. Ciocniseră un păhărel, debitaseră câteva banalități ignorându-l apoi destul de amabil, ceea ce-i convenea de minune. Îi apăru brusc în minte imaginea nopții trecute, tulburea și ciudata noapte ce-l convinsese o dată în plus că moartea poate

fi ceva foarte palpabil, ceva aproape material. Chipul crispat al lui Braghină prăbușit în colțul camerei, sângele acestuia și chipul răvășit, pătruns de spaima rece a morții. Îl lăsase pe Miercănuș acolo pentru câteva momente. „Știți ce i-am zis, dom'șef? Ai să mori aici ca un câine nenicule, uite cum ți se scurge sângele și cu el și viața. Aici și acum trebuie să-mi spui totul. Altfel…" „Cum ai nimerit aici Valerică?" „Am știut că bestiile astea n-au să vă lase în pace. Știam că o să mergeți la procuror. N-am mai pierdut timpul și când am ajuns v-am zărit *Fiatul*. Eu am rămas în taxi și am văzul manevra șmecherilor. V-am urmărit până aici. Animalele astea nu știu de glumă!"

Toată alergătura, tot tăvălugul dimineții și al zilei se estompaseră în clipa limpezirii. Așa, deci! O parte din șampania care curgea acum în cupele petrecăreților fusese livrată de cabaretul *Carmen*. Șampanie fină, *Biaritz*. Trei etaje de sticle ambalate în cutii mari de placaj. Cutiile acestea au pereții dubli. Între ei se presară talaș, rumeguș, pentru protecția prețiosului conținut. Pereți dubli! Cum de nu s-a gândit din prima clipă?

— Sunteți tare absent! Tânjiți după o altă parteneră?

— Nu păreți un psiholog strălucit. De ce nu presupuneți, de pildă, că savurez în felul meu plăcerea acestui moment.

— Știți să ieșiți din încurcătură, dar așa-mi păreți,

taciturn și cu mintea departe. Vă mulțumesc și n-am să uit că sunteți un partener de dans excelent.

Bretan o conduse în același loc. Se scuză, dar Secăreanu îi mai aminti despre partida de la ora două. Coborî cele două punți.

— Există cumva un bar acolo? îl opri pe un chelner, arătând intrarea unui coridor larg, aproape dublu decât cele întâlnite.

— E un loc nimerit să luați un aperitiv liniștit. Vă conduc.

Barul era o încăpere nu prea mare, dar plăcută și odihnitoare. Fotolii joase și măsuțe. Mai zări câțiva pasageri refugiați aici de hărmălaia și vacarmul de afară. Și dacă te gândești, tocmai hărmălaia și vacarmul fac sarea și piperul oricărei croaziere. Comandă bere și constată că e rece și foarte bună. Din unghiul în care stătea putea cuprinde o bună parte din coridor. De acolo ieșiseră chelnerii ducând tăvi cu sticle. Întrebă unde e toaleta. Ieși pe culoar și ușa întredeschisă lăsă la iveală prima încăpere a calei. Profită că nu se zărea nimeni și pătrunse acolo. Această încăpere adăpostea vesela, munți de farfurii și pahare așezate în niște stelaje de protecție. Tot aici se depozitaseră și sticlele golite. Constată că se băuse extrem de mult, după muntele de sticle goale orânduite pe un stelaj.

*

— Aici e mult mai plăcut, domnule *Standartenführer*!

— E răcoare și nu se aude așa tare blestemata aia de muzică. Wolf se sprijini de parapetul metalic, privind câteva clipe trena subțire de spumă ce se pierdea în urma navei.

— Se cheamă că suntem la pupa aici?

— Așa se cheamă, domnule *Obersturmbannführer*, îl lămuri Wolf și după câteva clipe adăugă cu glasul mult scăzut: îmi pare rău pentru ce-am auzit.

— În război ca la război, răspunse sumbru Hölzer. N-avem voie să ne jucăm cu lucrurile serioase.

— Poate nu știați, dar a încercat să-și vâre nasul și la mine în agenție.

— Ce spui? făcu Hölzer pe naivul.

— Locotenentul von Webst mi-a raportat că duminică când au fost împreună la Sinaia, la expoziție, Frau Ilse i-a făcut o propunere, ca venind din partea dumneavoastră!

— Cățeaua! Ce să caut eu în treburile dumitale? Ce tupeu!

— I-a cerut să fotografieze anumite documente de prin fișete, dar n-a fotografiat decât ce i-am permis eu! Sunt curios dacă cei care inițiază ancheta sunt în posesia filmului pe care von Webst i l-a predat în aceeași seară. Hölzer nu răspunse. Își aprinse cu gesturi îndelungi o țigară. Fumul amărui îl învălui o clipă.

— Filmul acela e la mine, rosti simplu Hölzer. N-a apucat să-l mai predea. Am somat-o să mi-l dea. Aflasem despre interceptarea ei, dar n-am putut să intervin cu nimic. E uimitor câte lucruri interesante ascunzi prin seifurile dumitale, domnule Wolf! Ce-ai zice dacă la întoarcere ai descoperi că ți-au dispărut anumite documente?

— Nu e gravă pierderea unor copii. Originalele le pun în locuri mai sigure. Dumneavoastră nu procedați la fel?

— La fel, repetă mecanic Hölzer. Mă gândesc că ancheta e pe mâna lui Stabbe. Dumitale îți e simpatic acest Stabbe?

— Nu mi-e simpatic acest Stabbe, domnule *Obersturmbannführer*! O să aveți neplăceri din cauza asta?

— Ilse o să declare poate că în ultimul caz eu i-am dat ordin să fotografieze în agenție. Că am forțat-o apoi să-mi dea negativul și, că acesta, e-n posesia mea. Au să mi-l ceară mai mult ca sigur, dacă ea o să declare așa.

— Ei, dacă-mi permiteți, v-aș sugera altceva. Că nu dumneavoastră ați rugat-o să fotografieze, ci că e o acțiune a ei pe cont propriu. Că l-a silit pe von Webst abuzând de numele dumneavoastră, șantajându-l cu situația tatălui său să acționeze. Acesta a acceptat, dar despic acțiune nici eu și nici dumneavoastră n-am știut nimic. Cred că ar fi bine să predați filmul încă înainte de

a vi-l solicita ei.

— E o nebunie ce spui! Nu-ți dai seama că-mi bag singur capul în laț? Dar observ că și von Webst al dumitale va pica! Oricum, multe zile nu mai avea el aici!

— Vedeți? Nu-mi pot permite să mai lucrez cu oameni vulnerabili, ușor de manevrat și de compromis. Vă rog însă să acceptați ajutorul meu.

Wolf privi de jur-împrejur și scoase la iveală un mic pachețel pe care i-l întinse lui Hölzer.

— Distrugeți filmul acela. Luați-l pe acesta care o curat". Am prevăzut că o să se ajungă aici. E singura dovadă că nu mi-e deloc simpatic acest Stabbe și nu doresc să aveți neplăceri. Nu doresc.

Hölzer ridică surprins privirea. Rămaseră câteva momente măsurându-se cu zâmbetul lor rece, dar sincer. Aveau certitudinea unei runde încheiate. Wolf știa că din acest moment începe armistițiul, dar nu avea nicio idee privind durata lui.

— Vă felicit, domnule Wolf, pentru ideea de a transborda în cala lui *Prinz Eugen* materialele acelea pentru front din avionul defect. Aici sunt în deplină siguranță.

— În patru, cinci zile ajung ele la Odesa. Oricum, tot atâta timp s-ar fi pierdut până la apariția altui aparat de transport de o asemenea capacitate.

*

— Acum e ora două? îl întâmpină Secăreanu. Nu prea ești parolist, comisare. După cum vezi, partenerii s-au și dus la culcare. Pe unde ai umblat?

Noaptea petrecută în fața mesei de joc îi așternuse pe chip o paloare gălbuie. Doar ochii îi erau neverosimil de limpezi și-l măsurau cu nedisimulată mirare. Nu se ostenise să strângă cărțile de joc risipite pe postavul verde și nici teancul destul de mare de bancnote.

— Observ că zeița Fortuna nu v-a părăsit în scara asta, îi răspunse Bretan așezându-se într-unul din fotolii.

Întinse mâna după sticla de coniac aflată pe măsuța cu rotile. Dădu să-i toarne și celuilalt, dar îl văzu clătinând din cap a refuz.

— Pentru partida noastră, domnule Secăreanu, nu e deloc târziu.

— Ce spui? Mai ai chef de jucat la ora asta?

— De fapt, vreau să pun capăt partidei, domnule Secăreanu.

Celălalt clipi câteva momente de parcă între gene i s-ar fi strecurat o musculiță supărătoare. Își îndreptă trupul mătăhălos și-l privi ca pe un picat de pe altă planetă.

— Până în seara asta Fortuna nu v-a părăsit, dar acum cred că v-a întors spatele. Nu uitați că e femeie și orice femeie e capricioasă.

— Ce tot îndrugi acolo, cu vorbele astea în doi peri?

Dacă ești mahmur, du-te și drege-te!

— E adevărat că toată ancheta asta mi-a dat un fel de mahmureală, dar acum sunt mai limpede ca niciodată. Dar, s-o scurtăm! Va trebui ca nu peste mult timp să mă însoțiți – regret că astfel sfârșește croaziera asta pentru dumneavoastră. Vreau ca lucrurile să decurgă civilizat și discret. Peste o jumătate de ceas o șalupă a poliției fluviale va acosta aici. Această hârtie vă poate confirma, priviți, e-n regulă și e semnată de un procuror autentic.

Ochii celuilalt se îngustară, privirea-i deveni la fel de tăios-albăstrie ca albastrul zorilor ce se decupau în ochiul hubloului. Ignoră hârtia pe care i-o pusese în față Bretan.

— Mă-ntreb dacă-ți dai seama ce-ți iese pe gură, comisare! reuși să rostească sacadat și puțin gâfâit. Crezi cumva că mă impresionează hârtia asta? E absurd! Absurd!

— Vi se pare absurdă și ireală această dimineață? Mărturisesc că și mie mi se pare, deși rațiunea mă asigură de contrariu. Nu-mi vine să cred că stau de vorbă cu însuși autorul celebrului jaf al colecțiilor.

— Domnule!... Domnule, ești pur și simplu nebun! Delirezi. Am să chem medicul navei! O cămașă de forță ți-ar trebui!

— Vă rog să luați loc și să nu mă siliți să vă ancorez cu aceste „brățări” de fotoliu. Ascultați mai bine. O să

vă convingeți că nu sunt deloc nebun când peste vreo două ceasuri o să-i reîntâlniți la noi la secție pe Teofil Berescu și pe Tică Mărgărit. Din păcate Mircea Braghină e încă sub supravegherea medicilor. Vă rog, nu vă ridicați, sunt în stare să mă țin de cuvânt. Vă cer să mă ascultați cinci minute fără să mă întrerupeți. Așa, luați mai bine paharul acesta și o să-mi fiți și recunoscător.

Câteva momente nu se auziră decât bătăile îndepărtate ale clopotului de bronz de la prora ce anunțau schimbarea cartului.

— Mă aflu deci în fața celui ce-a reușit o mare lovitură. Dacă asemenea acțiuni ar merita felicitări, fiți sigur că nu m-aș zgârci. Mai întâi pentru ingenioasa idee de a vă plasa din capul locului printre colecționarii jefuiți. Cine ar fi putut să bănuiască? Ce să mai vorbim de statutul dumneavoastră special? Cetățean respectabil, proprietar, om de afaceri, cu toate dările și impozitele la zi un contribuabil constant la fondurile poliției. Mai degrabă am fost tentat să-l cred pe Kailidis coordonatorul afacerii! Anumite antecedente, lipsa de scrupule în câștigarea banilor, sume enorme cheltuite, tot felul de coincidențe! La un moment dat se țesuse în jurul sau o plasă prea deasă ca să mai cred că el e creierul afacerii. Încă din ziua în care ziarele au anunțat spargerea celor patru colecții am bănuit că autorul trebuie să fie un inițiat în ale artei, un rafinat cunoscător.

Profesorul Catrinescu de la Galeria Națională a avut aceeași bănuială. Nicio pânză luată la întâmplare! Și acum s-a dovedit că intuiția mea a fost justă. Or, e știut cât de bine se cunosc între ei colecționarii! Cât de mult se invidiază adesea pentru câte o achiziție. La câte expoziții și licitații nu se-ntâlnesc, discută, fac aprecieri… E o lume pe care o cunoașteți foarte bine. Unde urmau să ajungă tablourile furate și cine e beneficiarul n-am să vă întreb acum. O să ne spuneți dumneavoastră mai târziu. Sunt convins că ideea loviturii vă obsedează de multă vreme. După felul în care a decurs totul, după cum v-ați recrutat și organizat oamenii și, evident, după modul în care a funcționat acest mecanism. Foarte târziu mi-am dat scamă că am de-a face cu o organizare „etajată”. De pildă dumneavoastră dădeați dispoziții lui Teofil Berescu. La rândul lui Berescu îi coordona pe Braghină și pe Mărgărit, astfel că aceștia nici până în acest moment n-au aflat cine se ascunde în spatele lui Berescu. Pentru ei Berescu era capătul de fir. Poate chiar șeful. Braghină și Mărgărit, la rândul lor, luau contact doar cu Cârjaliu. Astfel, Vlad Cârjaliu cunoștea pe Braghină și Mărgărit, dar nu și pe Berescu. Cârjaliu l-a anturat pe Baronică, dar fără să-i dezvăluie pentru cine-i solicita „serviciile”. Baronică mai departe l-a cooptat pe Cotoaibă, fără ca acesta să afle că lucrează pentru Cârjaliu… Apoi, cine s-

ar apuca să bănuiască pe un fost inspector al Siguranței și pe un fost polițist? Bine jucat! mai departe. Ce rol a avut Cârjaliu? Acesta s-a ocupat, să zicem, de latura aranjamentelor „tehnice”. Pentru libertatea de mișcare, dar și din prudență, a făcut rost de automobile, care, în caz de interceptare, figurau ca și fără stăpân, putând deruta. Vlad Cârjaliu i-a coordonat pe Baronică și Cotoaibă. Aceștia au sustras cheile caselor vizitate, discret, în așa fel încât nimeni să nu apuce să bănuiască ceva; și tot ei s-au ocupat și de confecționarea cheilor după tiparele luate. Au mai avut desigur și alte sarcini de executat, nu mă-ndoiesc. Cam asta e trupa pe care v-ați bazat și care a materializat foarte exact „scenariul” pe care l-ați conceput. Și toate ar fi fost bine mersi, dacă acest Vlad Cârjaliu, care e și el un „mic creier”, n-ar fi avut ideea să vă imite și să dea o lovitură cam în același stil la colecția de tablouri a consilierului Catargi. Dacă nu se întâmpla astfel, sunt convins că această dimineață n-ar fi venit niciodată.

— Spune-mi, comisare, dincolo de toată poliloghia asta… A pronunțat Teofil Berescu numele meu?

— E timpul să vă spun că-l consider și eu un individ tare. N-a mărturisit și n-a recunoscut decât într-un târziu și doar în fața probelor mult prea evidente. Nu, nu el v-a trădat și niciun altul din cei pe care i-am pomenit mai înainte. V-ați trădat singur. La concluzia

că dumneavoastră sunteți Șeful, și nu Kailidis, am ajuns pe altă cale și abia ieri. Și asta pleacă de la o mică neglijență, un mic amănunt. Alaltăieri când am pus mâna pe dublurile cheilor false ascunse nu se știe cu ce scop de răposatul Cotoaibă am observat că de pe lanțul de chei lipsea tocmai cheia de la casa dumneavoastră. Să n-o fi pus acolo Cotoaibă?

S-o fi uitat? Nu. Nu a fost nevoie de acea cheie. Căci ați pus-o singur la dispoziția lui Berescu. Deci practic colecția dumneavoastră a fost prădată cu aprobarea dumneavoastră, dar despre asta era inițiat numai Berescu. Dar ascultați mai departe. Alaltăieri seară, când încă bănuielile mele îl mai vizau pe Kailidis, am făcut o scurtă vizită unuia din cei mai onești procurori ai capitalei. I-am povestit totul, i-am lăsat dosarul să-l studieze și am plecat. La plecare am fost acostat de Braghină și Mărgărit care, fără prea multă vorbă m-au invitat, sub pretextul întâlnirii cu o persoană care vrea să-mi vorbească, într-un Joc foarte grăitor pentru intențiilor lor. M-au iscodit mai întâi să vadă ce știu despre ei și-n genere despre toată povestea. Nu prea le-a plăcut ce le-am spus, dar firește că n-au recunoscut nimic. Mi-au făcut apoi o propunere ca venind din partea unei persoane anume. Era vorba de niște avantaje și de o sumă oferită contra abandonării anchetei. Le-am zis că accept, dar am propus la rându-

mi în replică o sumă de zece ori mai mare. Această contraofertă a mea urma să fie comunicată mai departe. Trebuia ca Braghină să dea un telefon lui Berescu și să-i confirme că am acceptat condițiile. Însă intuiam că toată această discuție și propunere nu e menită decât să tergiverseze lucrurile două, trei zile, atât cât vă era necesar să vă duceți misiunea la bun sfârșit, adică să predați tablourile. Ce ar fi urmat? Probabil acești băieți inimoși, la sugestia dumneavoastră, mi-ar fi administrat vreo „sinucidere”, sau cine știe ce „accident”. Dar le-am încurcat planurile. Recunosc că am fost și eu ajutat de Fortuna. Unul din oamenii mei, inițiat în ultimele cercetări, știind de avertismentul ce-mi fusese administrat cu o seară înainte de niște „autori necunoscuți”, s-a hotărât, fără știrea mea, să se țină pe urmele mele. Asta a fost în parte norocul meu. A ajuns și el în locul acela, a intrat în clădire, și a pândit la ușă. Când a intervenit i s-a răspuns cu focuri de revolver. Braghină însă a încheiat-o printr-o fractură a încheieturii. Ce scenă oribilă am trăit! Cum stătea Braghină în colțul în care căzuse și cât de înspăimântat era văzându-și sângele scurgându-se! își vedea moartea, acea moarte pe care el o urzise până atunci cu sânge rece altora. Omul meu parcă împietrise și el. Îl tot amenința că-l va părăsi în bârlogul ăla, lăsându-l să moară ca un câine, dacă nu va rosti nume celui care i-a

trimis. Și-n spaima aceea animalică a rost numele lui Berescu. Am plecat imediat la secție și l-ai lăsat la arest pe Mărgărit. Pe Braghină l-am dus la spital și de acolo l-am pus să telefoneze lui Berescu la cabaret după cum le fusese înțelegerea, să-i comunice că totul e-nregulă. L-am lăsat și am alergat la cabaret, am pândit până când Berescu a terminat programul și l-am urmărit până acasă. Într-un loc mai ferit l-am luat cu noi. N-a recunoscut nimic, firește. L-am întrebat cui trebuia s transmită mai departe ceea ce îi comunicase Braghină. La secție, l-am confruntat cu Mărgărit. A recunoscut că-l cunoaște, dar că nu are nicio legătură cu acesta în sensul acuzațiilor ce i le aduceam. Știam că fără mărturia lui nu pot face niciun pas mai departe. Recunosc că am făcut și o ilegalitate. Mă obseda acel amănunt: De ce n-ar găsit cheia casei dumneavoastră pe șiragul lui Cotoaibă. Doar și colecția dumneavoastră fusese prădată! M-am hotărât pe loc și fără nicio aprobare să pătrund la vechea dumneavoastră adresă. Am intrat destul de ușor. Am început să căutăm peste tot, în speranța că vom da peste ceea ce ne interesează. Dar nimic suspect. O casă aproape pustie. Am străbătut încăperile una după alta. Am ajuns la etaj, în singura încăpere care mai adăpostea ceva. O cameră ce mărturisește o altă pasiune a dumneavoastră, pescuitul. Plină de undițe, trestii, plase. Ba chiar aveți atârnate

acolo niște tablouri care vă evocă Delta, diverse lacuri, pe potriva ambianței. Tablourile respective aparțin unor pictori contemporani și încă nu și-au luat valoarea cum se spune. Și nici nu figurau în colecție. O singură pânză însă mi-a atras atenția. Un peisaj executat mai stângaci, în niște culori ce mărturisesc mâna începătorului. Ce căuta acesta printre celelalte. O achiziție recentă, deloc pe gustul dumneavoastră? L-am dat jos de acolo și ce credeți că am văzut! Pe partea cealaltă era montată o altă pânză: portretul Luchianei Cantilli, a unui anonim din secolul XVI. Pasiunea dumneavoastră maladivă v-a pierdut! Acesta era tabloul dumneavoastră preferat, pe care-l contemplați de fiecare dată cu mare plăcere. Faptul, psihologic vorbind, e explicabil prin prisma ciudățeniilor unui colecționar. Dar acest tablou, conform listei mele, figura tocmai pe lista tablourilor furate. L-am luat și m-am întors la secție și am reînceput dialogul cu Berescu. Acesta a continuat sa nege, dar când i-am prezentat tabloul, a rămas și el tablou. Era un argument extrem de serios. Știa că acum nu mai e glumă. A recunoscut toată participarea la afacerea colecțiilor și apoi la toate celelalte întâmplări legate de afacerea Catargi. Mi-a spus că după ce a primit telefonul de la Braghină v-a transmis la rândul său că am acceptat oferta doar la o sumă exorbitantă. Deci puteați pleca relativ liniștitla

Giurgiu pentru îmbarcare. Am și văzut când a venit Kailidis cu automobilul pe la ora zece și v-a luat îmbarcarea pe *Prinz Eugen* se anunțase pentru ora treisprezece. După ce ați plecat ara mai consemnat și restul detaliilor. Atunci, în iunie după ce v-a reușit lovitura, tablourile au poposit mai întâi la cabaret Le-ați adăpostit în seiful de la subsolul Clubului privat unde au zăcut o bună bucată de vreme în așteptarea ocaziei celei mai favorabile. Când, după o lună și jumătate, a intervenit absolut deranjanta lovitură a lui Cârjaliu la colecția consilierului Catargi, le-ați mutat în subsolul casei lui Berescu. După câte știți Berescu stă împreună cu fiul său de treisprezece ani. Un sărman paralitic. Are o infirmieră care-l îngrijește, dar care nu locuiește acolo. Cu această ocazie v-ați separat propriile tablouri pe care le-ați adus discret într-o seară în locuința cea nouă și le-ați urcat undeva în pod. Celelalte au rămas acolo! V-ați oprit doar acel portret de care erați pur și simplu subjugat și care vă lipsea. Aveați nevoie să vă desfătați privirile cu el și l-ați așezat acolo în camera de pescuit, unde vă refugiați adesea să-l savurați pe îndelete. Berescu a mărturisit că el s-a opus acestei chestiuni. Când ați realizat că poliția a făcut niște neașteptați pași în ancheta Catargi, ați trecut la contra măsuri. Nu mai insist asupra acestora. Mai rămâne acum întrebarea: Unde este restul tablourilor? Berescu nu mi-a spus decât

că localul dumneavoastră a furnizat șampanie pentru croaziera lui *Prinz Eugen,* având un vechi stoc de rezervă de șampanie foarte fină. Tablourile au părăsit locul unde erau ascunse și au plecat în ambalajele de șampanie? *Așa* se părea. Nici lui Berescu nu-i împărtășiserăți ideea de a scoate pânzele cu ajutorul croazierei lui *Prinz Eugen,* bazându-vă pe prietenia nemților. De la Sulina ce urma?

— Și ai găsit tablourile în ambalaje nu-i așa? reuși să îngaime Secăreanu batjocoritor, dar chipul său căpătase o nuanță ca de fruct putrezit.

— Nu le-am găsit acolo. Mai aveți răbdare un minut. Deci, în timp ce dumneavoastră erați ieri plecat la Giurgiu, am mai lămurit unele chestiuni. Am lămurit și misterul armei care l-a amuțit pe Cotoaibă. Ea nu fusese sustrasă din casa lui Gherase Duță, după cum presupusesem inițial. Era un „trofeu" de-al lui Braghină. El ca inspector de Siguranță condusese ancheta de după rebeliune. Își însușise arma aceea care cu zece ani înainte, acolo la München, i-a fost decernată drept premiu lui Gherase Duță. Dar ia reparat o dusese chiar el, Braghină, neștiind că îi va folosi. De ridicat însă a ridicat-o Berescu. Am făcut constatarea. Procurorul n-a mai avut ce face și mi-a eliberat mandatul. Ajungând și eu aici, prin grația șefului meu care mi-a cedat invitația sa la croazieră, am fost curios să vă văd reacția.

Erați liniștit pentru că Berescu vă informase că am acceptat oferta. Nu aveați de unde să aflați cum au evoluat lucrurile după plecarea dumneavoastră.

— Domnule, domnule, dar tablourile le-ați găsit?

— Cu puțină nădușeală, dar le-am găsit. Deși nu-mi dăduse prin cap inițial ce puteți face dumneavoastră cu atâtea bețe de bambus. Ziceați că la Sulina e un lipovean bătrân care știe să le prepare, să le aranjeze ca să reziste. Dar în acele bețe de pescuit ați rulat pânzele. Ele se află în cabina dumneavoastră, acolo unde acum le inventariază cei doi inspectori din Prefectură. Podoabă și Sturzu. I-am trezit și pe ei și împreună am intrat în cabina dumneavoastră. Aflându-vă aici la masa de joc mi-ați ușurat misiunea. Au rămas și ei uimiți, dar acum, n-au încotro, mai ales că eu de la bun început aveam la mine acest mandat. Procurorul mi l-a dat să-l folosesc numai dacă voi găsi pânzele. După cum vedeți, asta e situația!

Oricât ar părea de ciudat, Secăreanu nu-și pierduse cumpătul nici când ultimul cuvânt al lui Bretan însemna de fapt: mat!

— Sunt dispus să plătesc o sumă enormă. Dumitale dublu cât ai cerut iar celor doi inspectori, cât mi-or cere.

— Chiar dacă am accepta, domnule, nu mai e nimic de făcut. Nu vă dați seama că la București totul e descoperit?

— După câte înțeleg, la București n-ați descoperit decât tablourile mele. Nu și pe celelalte. Vă plătesc cât cereți ca să nu se afle. Atâta să spuneți. Nu le-am găsit. În rest, acolo, la București am să mă descurc. Plătesc cât n-o să câștigați nici dumneata, nici cei doi inspectori toată viața.

— Nu se mai poate face nimic, domnule Secăreanu. Basta!

Ușa se deschise și apăru locotenent-colonelul Wolf, nu chiar zâmbitor, dar bine dispus.

— Ce oameni harnici! Ați venit până la urmă, domnule comisar? Dar niciunul nici celălalt nu-i răspunseră.

— Ei, sunteți cam nedormiți. Nu știam cu vă găsesc aici, dar cu, cum n-am somn, am și comandat un ibric cu cafea.

Intră imediat un Steward cu un ibric, turnă în trei cești. Wolf se ridică, luă sticla de coniac și-și îmbunătăți cafeaua. Secăreanu se ridică de la masă, își luă ceașca de cafea și o porni spre hubloul deschis. Rămase așa cu spatele cam câteva clipe, gustă o înghițitură, mai privi un moment prin hublou.

— Ar fi trebuit să vă odihniți puțin, domnilor. În program ați văzut că e trecută și o escală la șantierul arheologic de la Ostrov, așa parcă se cheamă…

Auziră cum ceașca se izbi de parchet, de podea, omul

se-ntorsese pe jumătate crispat, ținându-se de piept și se prăbuși, gemând încetișor.

— Stați, nu-l mișcați, vă rog, îl opri Bretan pe Wolf.

— Inima se pare. Așa am înțeles, că nu stă prea bine cu inima.

— Vă rog să chemați medicul, i se adresă Bretan, urmărind horcăielile celui căzut. Simptomele infarctului miocardic, sau ale stopului cardiac.

Șaptesprezece

După fierbințeala și uscăciunea lui iulie, primele două săptămâni ale lui august s-au scurs într-o dezlănțuire de ploi învolburate și călduțe mai întâi, apoi, treptat, tot mai mărunte și reci, încât până și cei mai optimiști începură să vadă în asta semnul sigur al unei toamne timpurii. Către finele celei de-a treia săptămâni însă, vântul se îmblânzi, cerul se lumină iar, astfel că bucureștenii trecură iarăși la „talie". Doar diminețile, prin răcoarea lor senină, aminteau tuturor că septembrie bate la ușă.

O frunză mare, de un roșu aprins, strecurată de pala unei adieri prin fereastra deschisă, aterizase pe pardoseală. Afundat în lectura unui dosar Bretan sesiză vag, cu coada ochiului, unduirea perdelei. O pulbere fină de scrum se depuse pe hârtiile din față, iar o

scânteie, desprinsă din jarul țigării, descriind o curbă grațioasă, căzu pe calendarul de birou, stingându-se aproape instantaneu. Fără să știe de ce, cu un gest mașinal, rupse fila din calendar – deși ziua abia începuse –, o mototoli absent; suflă scrumul, și abia atunci descoperi frunza roșiatică. Se aplecă și o culese. Îl înfioră puțin atingerea suprafeței netede, de un rece mătăsos și o vreme nu-și desprinse privirile fascinat de păienjenișul nervurilor. Gândul îi zbura pe nesimțite la imaginea acelei dimineți mohorâte de-nceput de august, cu ploaie și vânt răzvrătit…

„Bună dimineața, domnule Bretan. Nu știu cum se face că dau peste dumneavoastră întotdeauna când aș vrea să vă întâlnesc. Poate îmi oferiți și mie un loc sub umbrelă. N-am să mă obișnuiesc niciodată cu aceste oribile închizători moderne.” Mâinile Machellei Comănești smuceau neputincios mecanismul nichelat al unei umbrele din mătase neagră. Deși surâdea, expresia îi părea străină, depărtată: un chip al cărui contur se lăsa greu ghicit și asta nu se datora doar voaletei. N-o văzuse niciodată cu pălărie și Horia constată că acel contrast dintre severitatea negrului și aerul adolescentin nu-i sporea numai farmecul, dar îi imprima și o neașteptată noblețe. „Am înțeles, zâmbise Bretan, invitând-o sub umbrelă, precis nu aveți cu cine lua micul dejun”. „Nu m-am gândit la asta, dar o cafea

mi-ar prinde bine. Tot trebuie să stăm undeva… am să vă spun unele lucruri”. O spusese cu un ton apatic, inexpresiv, și sub această apatie, Bretan intuia o adâncă tulburare. Intrară la *Imperial,* nimerind la întâmplare în Salonul Alb, atât de pustiu la acea oră. Erau singuri în glacialul salon tapetat cu mătase albă, mată, și nimic nu i se păruse comisarului, în acea liniște vătuită, mai rece și neomenesc decât acest loc. Înregistră rigiditatea șirurilor de mese, acoperite cu fețe de masă scrobite, verticalitatea lumânărilor neaprinse, tacâmurile lucind aidoma unor instrumente chirurgicale, recele-catifelat al calelor veghind în seriile parcă nesfârșite ale vazelor de porțelan… Abia acolo, la masă, își dăduse seama că Machelle era în doliu…

— Ia te uită, domnule! Crezi că dacă ți-ai mutat sediul o să-ți schimbi tot așa de radical și meseria? Ce faci cu frunza aia? Te-ai apucat de botanică?

Dominând intrarea, procurorul Florescu, apărut pe nesimțite, rămăsese o clipă în prag și-și mângâia bărbia cu acel gest țărănesc de șireată și falsă nedumerire. Nu înaintă spre biroul lui Bretan decât după ce își roti de câteva ori privirea prin încăpere.

— Te-ai lăsat cam mult așteptat, ursule, îi ieși comisarul în întâmpinare. M-ai lăsat să dau singur piept cu toți neisprăviții!

— M-a înghițit provincia, domnule. Comisii,

paracomisii pe urma unor hoțomănii de câteva milioane pe la Lugoj, Reșița. O lună de calvar! În ce văgăună ai nimerit, frățioare! Dacă știam că așa se va termina povestea, nu-ți mai dădeam eu mină liberă, domnule Sherlock Holmes! Dacă nu m-ar fi condus ajutorul arhivarului de la caziere nu știu dacă te-aș fi dibuit, deși tocesc și eu de vreo doișpe ani podelele Palatului de Justiție! Lucru′ dracului! Nici ușierul n-avea habar, auzi: eu îi tot dădeam zor întrebând de „Biroul special de cercetare criminală”, iar el mă privea ca pe un picat din lună!

— Chiar cu, cel ce conduc biroul ăsta fantomă, sunt la fel de picat din lună, dragă Costică. Toată lumea știe că aici e depozitul de păstrare a corpurilor delicte care au servit la crime, la spargeri. Dacă întrebai de asta, ai fi nimerit mai bine. Asta e!

Încăperea avea o lungime respectabilă. Pe marginea pereților erau montate rafturi în care erau expuse tot soiul de arme și instrumente criminale, adunate în decursul a cel puțin cincizeci de ani. Intenția celor din Prefectură care l-au numit pe Bretan aici era aceea de a se sorta și organiza toate „piesele” întocmindu-se fișe cu istoricul și toată documentația astfel ca locul să devină un fel de muzeu și loc de documentare pentru viitorii experți criminaliști, juriști și polițiști, devenind cu vremea și birou de studiu și cercetare, aidoma celui de

la Institutul de Medicină Legală.

— Frate Horia, nu prea te văd bine în slujba asta de molie! Tu ești făcut pentru sectorul „cald”, acolo la hăituiala!

— Asta cam așa e! Dar dacă șmecherii din minister o să citească raportul pe care l-am înaintat în privința viitorului acestui birou, am certitudinea că văgăuna asta poate deveni un loc de studiu. Dar numai dacă mă vor sprijini și-mi vor da tot ce le-am cerut.

— Nu te mai faci bine! Naivitatea și încrederea, două boli incurabile, mortale, pentru meseria noastră! Șobolanii ăia pe care i-ai cam călcat pe coadă, rezolvând afacerea colecțiilor, știi bine că n-au să uite ușor un asemenea afront, crezi că au vreun interes să te lase să ridici iar capul? Da de unde! Te-au ascuns aici, te-au prostit, ca să-ți ieși din mână, să fii rupt de tot și toate, nu te-ai prins?… De fapt țineam să te văd ca să-mi dai și mie amănunte despre felul în care au decurs lucrurile. Am fost aproape sigur atunci, când ți-am dat mandat pe barba mea că ai să faci o treabă extra! În provincie, am urmărit ziarele, nu s-a scris nimic.

— Capturarea unui asemenea „transport”, ascuns pe un iaht german, și într-o atare împrejurare, neavând o calitate, sută la sută oficială, nu putea avea spațiu în niciun ziar. Treabă delicată, dar care mi-a adus o lună de hărțuială, destule cucuie și neplăceri!

— Și eu am avut discuții. Chiar acolo la Reșița m-am pomenit cu un procuror-șef, venit val-vârtej de la București, special să mă ia la întrebări. De ce ți-am dat mandatul, de ce am admis ilegalități de procedură, de ce n-am cerut concursul?

Se așezară și până să sosească cafeaua procurorul Florescu ascultă în felul său atent, fără să scoată vreun sunet, fumându-și unul din trabucele sale obișnuite.

— Era oarecum firesc să cred pe moment că moartea lui Secăreanu fusese provocată de un infarct. El însuși afirmase în mai multe rânduri că e cardiac, apoi starea de tensiune a momentului care putea să șocheze și pe unul perfect sănătos. Doctorul navei sosit cu oarecare întârziere a opinat tot în acest sens. Ca să-ți spun drept, în acel moment, destul de tensionat și pentru mine, nu-mi mai băteam capul să mă întreb dacă e vorba de infarct sau de altceva. Nu doream decât să părăsesc cât mai repede nava și să ajung la București cu pânzele recuperate. Nemții au fost pur și simplu șocați. Nu le venea să creadă că prin involuntara lor mijlocire un asemenea transport fraudulos avea să părăsească România. Știau că pot fi bănuiți, măcar teoretic, de complicitate, și și-au manifestat foarte vehement consternarea. Ce! mai pornit era *Standartenführerul* Goetz, care a și trecut imediat la contraatac, punându-mi în discuție calitatea și misiunea, acuzându-mă de

încălcarea grosolană a normelor internaționale de colaborare a polițiilor, că de fapt acolo, la bordul lui *Prinz Eugen* era teritoriu german, și că nu aveam nicio calitate oficială să investighez, chiar dacă dețineam mandatul de arestare a lui Secăreanu. L-am asigurat că nu am intenția să fac nicio cercetare sau vreo altă acțiune în afara aceleia de a ridica corpurile delicte și cadavrul, limitându-mă strict la misiunea și calitatea mea. N-au mai avut de obiectat, mărginindu-se doar să mă asigure că legația germană va protesta în fața acestei violări, chiar dacă e vorba de un cetățean român urmărit și împotriva căruia s-a emis un mandat de arestare. Colonelul Wolf însă a fost mult mai rezonabil, ne-a dat o mână de ajutor, el a chemat medicul, ne-a oferit o șalupă. Trebuia să profilăm de ora aceea matinală pentru a nu se isca niciun fel de comentarii în rândul pasagerilor. A doua zi, a urmat bomba. Expertiza medico-legală ne-a revelat o altă cauză a morții otrăvire cu o substanță toxică, la fel de puternică ca cianura, detectabilă doar prin probele de laborator. Dosarul s-a închis cu concluzia că Secăreanu s-a sinucis. E plauzibil, desigur! Încolțit, fără nicio șansă, cu grave acuzații! Secăreanu băuse și el atunci dimineața cafea și e mai mult ca sigur că într-un moment anume și-a administrat doza de otravă. Cam asta e concluzia finală a raportului întocmit de inspectorul Gicu Sturzu, cel care a preluat

ancheta.

— Dar după privirea asta de Toma Necredinciosul, frate Horia, văd că ești de altă părere.

— La prima vedere Secăreanu ar fi avut toate motivele să-și pună capăt vieții, dar impresia mea e că nu avea și intenția. E genul de om care luptă până în ultima secundă. Chiar și într-o. Situație fără ieșire ca a lui, tot l-am simțit sperând, agățându-se de orice fir. Are mentalitatea de rechin care luptă chiar și sfâșiat. Nu mă pot pronunța însă că ar fi fost otrăvit. O asemenea ipoteză ne-ar atrage atenția asupra unui al doilea personaj, un apropiat de-al lui, care, odată descoperită afacerea, ar fi avut tot interesul ca Secăreanu să amuțească. Nu trebuie uitată circumstanța și locul în care am găsit tablourile. Pe un vas german care se deplasa spre Sulina. De la Sulina pleacă zilnic zeci de nave în tot atâtea direcții. Deci ar trebui dovedit în primul rând că încurcătura lui Secăreanu a fost facilitată și primită cu bună știință la bord de cineva inițiat într-un fel sau altul. Ce știm despre nemți? Ofițerii prezenți în dimineața aceea au negat că ar fi cunoscut ce conțineau bagajele lui Secăreanu. Poate fi adevărat. Ce-ar mai putea fi de observat? Dintre toți ofițerii germani aflați la bord, Secăreanu îi cunoștea bine pe *Standartenführerul* Goetz și pe colonelul Wolf. Cu cel din urmă însă a avut relații mai directe. Secăreanu a încheiat

niște contracte cu agenția economică pe care o conduce Wolf. Se știe că au frecventat aceleași cercuri de afaceri și după discuțiile dintre ei păreau foarte apropiați. Dar colonelul Wolf, în acest plan, deci al unei legături privind furtul tablourilor nu apare eu nimic ieșit din comun. Cu altceva însă lucrurile capătă puțină culoare. După ce am revenit în București, am luat contact cu profesorul muzeograf Catrinescu. A ținut să se ocupe de tablourile recuperate, le-a desfăcut cu mâna lui din ascunzători și a constatat că prin rulare câteva pânze s-au deteriorat și trebuiesc restaurate. Am stat de vorbă cu el pe îndelete. Am aflat câteva lucruri inedite despre colonelul Wolf, care nu este doar un capabil și onest economist. Catrinescu îl cunoaște destul de bine. Au avut chiar unele relații și contacte oficiale. În primăvara asta au venit la Galeria Națională, însoțiți chiar de acest Wolf, câțiva specialiști germani în istoria artelor de la „Direcția muzeelor de artă" din Berlin. Se zvonise atunci că Hitler ar avea intenția să viziteze Bucureștiul. În programul protocolului ar fi fost inclusă și o vizită a *Führerului,* la Galeria Națională, mare amator de artă, și specialiștii erau deci în documentare. Au fost atât de scrupuloși încât au insistat să vadă și fondul de depozitare. Câteva săptămâni mai târziu, același colonel Wolf a solicitat Galeriei Naționale și specialiștilor o colaborare în privința alcătuirii unui

catalog cu cele mai valoroase pânze și icoane, pretextând alcătuirea unui frumos album cu reproduceri pentru a fi făcut cadou *Führerului.* Pe de altă parte, tot Catrinescu mi-a mai spus că în țările ocupate de germani ar funcționa o lege prin care toate bunurile artistice sunt trecute automat sub protecția *Reichului.* Din mărturiile unor refugiați polonezi, printre care era vorba și de muzeograful Wolodowsky – coleg pe vremuri la Beaux-Arts la Paris cu Catrinescu, rezultă însă că legea este un pretext pentru ca nemții să jefuiască pur și simplu. Colecțiile particulare ale evreilor, mai cu seamă. Pe de altă parte fac achiziții la prețuri impuse arbitrar, plătind cu mărci de ocupație, iar acolo unde se poate, comit spargeri și furturi în toată legea.

Câteva clipe domni o tăcere deplină. Bretan urmări câteva momente fuiorul leneș albăstrui al havanei abandonate de Florescu și-și reprimă ceea ce ar fi vrut să zică mai departe.

— Ia zi mai bine, domnule, reîncepu Florescu, dar cu explozia aia de pe *Prinz Eugen,* ce-a fost?

— Explozia? Nu știu mare lucru. Ea s-a produs mai spre seară, mult după ce-am părăsit eu bordul. Am avut destul de pătimit și de pe urma acestei nebunii.

— Ai fost interogat și despre asta?

— Închipuie-ți. Două comisii de anchetă nu m-au

slăbii două săptămâni! Presupun că în afara sperieturii zdravene nemții au avut și pagube speciale. Nu m-au menajat deloc. Unul dintre nemți mi-a mărturisit că nu întâmplător se poartă așa cu mine pentru că în țările ocupate de ei până și ofițerii de poliție fac parte din rezistență.

— Bine, dar ei se află pe teritoriul unei țări aliate, dragul meu!

— Nu prea ține! Mi-au replicat că și aici în România rezistența și reacțiunea comunistă tind să se generalizeze și nu s-ar mira ca și un polițist să comită acte criminale.

— Presupun că nu tu ai pus bomba? râse procurorul.

— Nu, dar îmi pare rău și oricând le-aș face-o, răspunse Bretan, dar într-un fel în care celălalt ghici că nu glumește. Să știi că nu e doar un resentiment vizavi de ce-am pățit. Știi foarte bine că după Stalingrad nimic nu-i mai poate salva. Au încercat toate manevrele ca să stoarcă ceva de la mine. Au adus în discuție și faptul că văru-meu Paul a fost reținut câteva zile de Siguranță, chiar dacă n-au avut nicio dovadă împotriva lui. L-au amestecat până și pe tata. De ce nu mai concertează? Face fronda? E ostil politicii, e simpatizant al rezistenței? în fine, ce să-ți mai spun! Pună la urmă mi-am dat seama că cercetările nemților vizează de fapt pe altcineva. E vorba de un ziarist spaniol care se afla și el

ca invitat în croazieră. Știi că atunci ajunsesem cam în raza portului Călărași. În apropiere de Călărași, cam pe lângă Ostrov, e un șantier arheologic. Nu știu cine de pe *Prinz Eugen* a avut ideea ca să se facă o escală de câteva ceasuri acolo. Firește, au coborât aproape cu toții, printre care și ziaristul spaniol! Ei bine, la înapoiere, acesta n-a mai fost văzut. Au presupus că poate fi în cabină. În jurul orei cinci s-a produs și explozia. Dar abia mai târziu și-au dat seama că de la debarcarea la Ostrov ziaristul n-a mai reapărut la bord...

— După cele ce-mi spui, nu cred să fie vorba doar de o sperietură sau de o probă de orgoliu. Cred că nemții au suferit o pagubă reală. E aproape imposibil ca individul ăla, poate gazetar spaniol, cum sunt eu călugăr dominican, e imposibil, zic, să fi riscat atât, fără să fi avut o țintă precisă. Altfel ar fi putut arunca toată nava în aer. Această chestiune se cheamă sabotaj, dragule. Sabotaj.

*

„Am vrut să-mi iau rămas bun de la dumneata… peste trei săptămâni părăsesc țara". „Pentru câtă vreme?" o întrebase ușor surprins de gravitatea ce luase loc surâsului nedefinit, de calmă și resemnată împăcare. „Voi sta atâta timp cât o să-mi facă bine această schimbare. Poate un an, doi… Mi s-a oferit un post… o slujbă măruntă, dar liniștită la legația noastră din

Istanbul.” Rămase câteva momente cu buzele lipite de marginea ceștii de cafea. „Deși am luat această hotărâre, nu știu dacă e bine…” „Cred că ați făcut bine. În momentele dificile, depărtarea, schimbarea sunt cele mai bune remedii.” O rostise nu prea convingător și Machelle replică imediat: „Cred că nu m-ați înțeles. Nu de acea liniște și consolare la care vă gândiți am eu nevoie. Cum să vă explic. Dispariția atât de… absurdă, de neînțeles a tatălui meu are în toată grozăvia ei și un punct de lumină. Odată cu ea am căpătat sentimentul că s-a sfârșit și un timp anume… o perioadă, ceva ce nu pot defini prea clar. Încerc o stare confuză, tulbure, de o inexplicabilă aversiune față de acest trecut… Am douăzeci și șase de ani, o licență în litere și nu știu să fac absolut nimic. Poate că această plecare are și o doză de lașitate. Ceea ce-am să fac acolo nu e ceva esențial. Dar chiar și așa sper că mă va invita să trăiesc pe picioarele mele”. „Ce-ați făcut cu casa și cu celelalte?” Ochii ei, trași spre tâmple se deschiseră într-o expresie de satisfacție. „Am reușit s-o salvez. N-aș fi crezut să fiu în stare să navighez printre atâtea polițe, scadențe, ipoteci, executori… Ce oribilități!”

Prin deschizătura draperiilor albe strada măcinată de ploaie se zărea cenușie, confuza, iar trecerea oamenilor halucinantă. „Ce început de august păcătos! Mi-ar place, domnule Bretan, într-o după-amiază, înainte de a

pleca, dacă mi-ați face o vizită. Dacă vremea va fi la fel ca acum vom sorbi un ceai englezesc veritabil și vom flecari ca niște englezi bătrâni și conservatori. Vă mulțumesc pentru companie, dar mai ales pentru această privire, care mă face să cred că și bărbații pot fi oameni. Râse și adăugă: E dintr-o carte, și fiți liniștit, replica se referea desigur la femei. Haideți să plecăm. S-a cam aglomerat aici”. În salonul alb al *Imperialului* fuseseră până atunci singurii clienți. Abia acum chelnerul conducea la masă un client, rătăcit probabil.

— Domnule comisar!… Domnu Bretan! auzi parcă prin vis vocea lui Chelu. La telefon. Vă caută cineva, nu și-a spus numele! Nici la masă nu vă lasă să vă tihnească, fir-ar să fie! N-a spus cine e!

Bretan merse în micul hol unde era instalat telefonul și ridică receptorul intrigat de faptul că nu spusese nimănui că va prinzi aici. O voce bărbătească necunoscută naviga cu greu prin păienjenișul sunetelor parazite.

— Alo!… Cine e? Alo! Nu s-aude.

— Domnul Bretan? Acum vă aud bine… îmi cer iertare că nu mă pot prezenta. Am să vă comunic ceva important. După cele ce veți afla, o să constatați că persoana mea e lipsită de importanță. Vă asigur că nu e o farsă sau vreo glumă proastă. O voce monotonă, cultivată, cu ceva muzical, dar fermă.

— Mă rog… să zicem, dar nu mă puteați suna la slujbă?

— Acolo, la Palatul de Justiție, convorbirea mai poate fi ascultată și de alte urechi. Făcu o scurtă pauză. Sunt la curent cu ultima dumneavoastră anchetă. Știu că ați reținut o parte din făptași și că ați descoperit în persoana unui anume Secăreanu pe inițiatorul loviturii.

— Ce aveți de comunicat modifică cu ceva datele problemei? îl întrerupse Bretan cu oarecare iritare.

— Nu știu, dar vreau să vă atrag atenția asupra unei persoane poate la fel de importantă ca Secăreanu. Mă gândeam că adevărul pe care l-a stabilit ancheta mai poate primi unele corecții. Știu că slujirea adevărului e prima condiție înscrisă în codul dumneavoastră profesional.

— Adevărat, dar în cazul de față nu știu ce adevăr mai poate modifica ceva.

— Un adevăr modifică întotdeauna câte ceva, chiar dacă încet și pe nesimțite. Și chiar dacă el, cel puțin în cazul ăsta, nu mai poate opera practic asupra faptelor. Pentru mine e important să aflați dumneavoastră ceea ce știu. Spuneam că e vorba de o persoană. Dar înainte aș vrea să fac o mică paranteză. Poate ați auzit ce se petrece de câțiva ani în țările ocupate de fasciști. N-am să mă refer la crime și samavolnicii, ci la un aspect deloc mai puțin grav. Mă refer la jaful pe care l-au instituit și

legiferat, aplicând așa-zisa protecție a *Reichului* asupra tuturor valorilor artistice. Nemții au înființat chiar câteva servicii specializate, atrăgând din nefericire în această murdărie și pe câțiva din cei mai reputați specialiști germani în de meniul artei. Organizația cu cea mai întinsă arie de operații este așa-numitul comandament al lui Rosemberg. În paralel mai activează și cele conduse de Riebentrop și Himmler. Detașamentele operative ale acestor servicii sunt anexate pe lângă marile cartiere generale ale diferitelor armate și corpuri de armată. Toate aceste acțiuni oribile au ca scop un proiect absurd. Căpeteniile naziste vor să-l omagieze pe Hitler amenajând în Linzul natal un muzeu gigant. Sute și mii de pânze aparținând unei celebre colecții particulare, și chiar galeriilor naționale au dispărut peste noapte. Pentru a pune mâna pe obiecte valoroase, aceste comandouri nu disprețuiesc nici chiar furturile și spargerile propriu-zise. Nu disprețuiesc deloc asemenea metode.

— Noi suntem, până una alta, o țară aliată, nu-i așa?

— Din nefericire. Dar vă asigur că și din Italia lui Mussolini – altă aliată – s-au scurs în câțiva ani peste graniță sute de pânze extrem de valoroase, achiziționate pe te miri ce, plătite cu mărci de ocupație mai ales, în ciuda protestelor guvernului italian.

— Și credeți că afacerea Secăreanu are vreo tangență

cu toate acestea?

— Știu că afacerea nu reprezintă pentru dumneavoastră decât o spargere pur și simplu și nu un element dintr-o urzeală mai amplă. Sunteți îndreptățiți sa credeți. Dar acum să revin la acel personaj din umbră. Este ofițerul german Julius Wolf, șef, până mai ieri, al unei oneste agenții economice făcând parte și din serviciul Est-Europa al *Abwehrului*. După cum știți acest Wolf se cunoștea destul de bine cu Secăreanu. Au încheiat anumite contracte, au avut chiar relații destul de apropiate. Wolf și-a început activitatea în 1939 în Polonia, lucrând pentru început la un birou de intendență. Mai târziu, în 42, este mutat undeva în Ucraina. Aici însă se cunoaște că s-a ocupat de confiscarea și transportarea a 4–5000 de icoane vechi și valoroase. Și iată că după un an îl regăsim la București. Aici la București, la fel ca peste tot, Wolf regăsește aceeași atmosferă de rivalitate între *Gestapo* și *Abwehr*. Numai tactul și diplomația sa îl feresc o vreme de neplăceri, reușind chiar să intre în grațiile unui înalt personaj din *Gestapo*. Dar asta nu înseamnă că nu e supravegheat și controlat, după cum este obiceiul. Dar în ce consta activitatea propriu-zisă a acestui Wolf? Se ocupa de agenție, de contracte, cunoaște o sumedenie de oameni, întreține o vastă arie de relații, manipulând astfel extrem de multe informații. Printre persoanele cu

care întreține relații mai strânse, figurează și un anume *Sturmbannführer* Fabian Klaus, aflat în serviciu, la Atena. Dar acest Fabian nu este altul decât mâna dreaptă a *Obersturbannführerului* Freindorff care în ’39 a fost în Polonia șeful unei formațiuni de confiscare a sute și mii de opere de artă. *Gestapoul* știa că Wolf e protejat de marele Rosemberg, dar a ținut să afle precis și cauza. S-a încercat o infiltrare în agenție, dar nu s-a aflat nimic concludent. Pe de altă parte Wolf a reușit să pregătească o amplă documentație, un catalog bogat ilustrat cu reproduceri reprezentând cele mai valoroase obiecte de artă ce figurează în colecții particulare, în Galeria Națională, în mănăstiri, biserici, în marile biblioteci de aici din țară.

— Și poate vreți să mă convingeți că lovitura dată colecțiilor, de care nu pare străin și acest Wolf, e un fel de avanpremieră la o posibilă viitoare operație de mari proporții? îl întrerupse Breton cu vădită neîncredere.

— De ce vreți să puneți neapărat în felul acesta în relație cele două chestiuni? Mai pot adăuga câteva lucruri. Dacă lovitura ar fi reușit, transportul acesta ar fi trebuit să fie luat în primire de Fabian chiar acolo la Sulina. La rândul său l-ar fi predat unui anume *Sturmbannführer* Klamm aflat în Elveția. Acest Klamm este cunoscut ca fiind unul din oamenii de încredere ai lui Goering. Vedeți, lucrurile sunt destul de încurcate.

Dar, orice ați spune, există destule legături, chiar dacă din acest lanț lipsesc anumite verigi. V-am oferit aceste informații, destul de exacte, ca să meditați și dumneavoastră asupra lor și poate până în ziua procesului o să aflu și alte amănunte și mai concrete.

— Nu pun acum în discuție sursele care v-au informat. Dar dacă aș vrea să-l acuz pe Wolf mi-ar trebui și dovezi. Dovezi, înțelegeți? Or, această convorbire, oricât de bine intenționată și credibilă, nu poate ține loc de dovezi.

— Eu m-aș bucura și chiar dacă am reușit să vă conving doar pe dumneavoastră.

Câteva clipe Bretan nu auzi decât ușoara respirație a celuilalt.

— Cred, încep să bănuiesc cine sunteți. Acolo la bordul lui *Prinz Eugen* se afla un anume gazetar spaniol ce-mi părea cunoscut și pe care nu știam de unde să-l iau…

— Și-l cunoașteți de undeva?

— Într-o seară, târziu, acasă la tatăl meu se afla în vizită… un muzician care nu prea aducea a muzician și pe care l-am reîntâlnit apoi… Dar ia spuneți, dumneavoastră mi-ați strecurat pe sub ușa cabinei biletul acela prin care mă trimiteați direct în cabina lui Secăreanu?

Celălalt nu răspunse, se auzi o tuse ușoară.

— Acum dacă tot ați ghicit, vă mai îndoiți de cele ce v-am spus?

— Nu. Dar de unde știați că tablourile nu se mai află în pereții lăzilor de șampanie?

— Pentru că am văzut lucrul acesta. În clipa în care toată lumea de pe *Prinz Eugen* căsca gura la discursul inaugural, am reușit să mă strecor în cală. Wolf și Secăreanu au profitat de acest moment și le-au schimbat locul. Asta era ultimul meu argument.

— Deci tot dumneavoastră m-ați lovit atunci noaptea când începusem și eu să caut!

— N-am avut încotro. Și eu aveam treabă pe acolo. Sper că nu v-am lovit prea tare. Eram convins că e vreun neamț pe urmele mele.

— Cred că aș dori să vă întâlnesc într-o zi, domnule… ziarist.

— Și eu. Dar ziua aceea e încă destul de departe. Aveți un tată admirabil!

— Cred că ar trebui să bem o bere pentru ziua aceea, ce spuneți?

— Să bem o bere pentru ziua de mâine, mai bine. Mă iertați, nu mai pot rămâne la telefon! *Hasta Luego*!

Lei 14

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚI

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚI

Comisarul Bretan nu răspunse ci se ridică, incheindu-şi maşinal haina. Prinse, într-o fracţiune de secundă, un schimb de priviri între cei doi, deloc greu de tălmăcit. Îşi simţi o clipă tîmplele reci. Bătăile inimii i se păreau rare şi depărtate. Se aplecă puţin spre masă, scutură cu un gest leneş ţigara în scrumiera improvizată. Deodată, apucă fulgerător de tăblia mesei, ridică brusc şi-l izbi pe Braghină, aflat mai aproape, drept în piept. Îi zări perplexitatea...